

Styrelse/Nämnd: Kommunstyrelsen**Dag, tid:** 2022-09-20, kl. 09.30- ca 11.00**Plats:** Kommunfullmäktigesalen

Ärenden:	Dnr:	Sida:
Beslutsärenden		
1 Avfallsplan 2023-2030	KS.2021.581	3 - 128
2 Motioner, godkännande av kansliremisser		129 - 131
3 Slutredovisning av projekt Ventilationsbyte Eckbackens förskola, projektnummer 0792_234011	KS.2022.348	132 - 136
Anmälan delegation		
4 Redovisning av delegationsbeslut ks 2022-09-20	KS.2022.397	137 - 163
Beredningsärenden		
5 Köpekontrakt gällande fastigheten Slungan 1 inom Vitarörs verksamhetsområde	KS.2022.399	164 - 174
6 Motion - Diskriminering!	KS.2021.445	175 - 178
7 Motion angående införandet av 30 timmars arbetsvecka - på prov!	KS.2021.457	179 - 183
8 Anmälan och tillsyn enligt lag om tobaksfria nikotinprodukter	KS.2022.396	184 - 186
9 Dokumenthanteringsplan kommunikation	KS.2022.398	187 - 192
10 Sammanträdesdagar 2023	KS.2022.390	193 - 194
11 Medfinansiering Värnamo bangård	KS.2022.393	195 - 197
12 Gemensam överförmyndarnämnd styrdokument	KS.2021.461	198 - 210
13 Finsam ökat medlemsbidrag 2023	KS.2022.403	211 - 212
Informationsärenden		
14 Finansiell profil 2019-2021	KS.2022.404	213 - 243
15 Meddelanden KS 2022-09-20	KS.2022.391	244 - 339

2022-09-20

2
2(2)

16 Kommundirektören informerar

17 Övriga ärenden

Mikael Karlsson
OrdförandeElin Alteborg
Sekreterare

Avfallsplan 2023-2030

Ärendebeskrivning

SÅM tillsammans med Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner har gemensamt tagit fram ett förslag till Avfallsplan 2023-2030, ett kommunalt styrdokument för avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering. Planen är ett viktigt verktyg för SÅM:s och kommunernas strategiska arbete med att utveckla en hållbar avfallshanteringen.

För att säkerställa förankring i kommunernas verksamhet har samtliga kommunorganisationer möjlighet att inkomma med synpunkter på förslaget innan utställning/samråd för allmänheten.

Synpunkter kan skickas till kommunikation@samiljo.se senast 31 jan 2023.

Beslutsförslag

Kommunledningsförvaltningen föreslår kommunstyrelsen besluta

Att remittera avfallsplanen till samtliga nämnder, tekniska utskottet samt Finnvedsbostäder för yttrande senast den 31 december 2022.

Martina Palm
Miljöstrateg

Ulf Svensson
Kommundirektör

**TILLSAMMANS SKAPAR VI
EN HÅLLBAR FRAMTID**

INTERNREMISS

4

AVFALLSPLAN 2023-2030

GISLAVEDS KOMMUN GNOSJÖ KOMMUN VAGGERYDS KOMMUN VÄRNAMO KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	4
Innehåll och läsanvisning	6
Målområde 1: Förebygga avfall	9
Målområde 2: Öka återanvändningen	12
Målområde 3: Valfungerande återvinning	17
Målområde 4: Minska avfallets farlighet	20
Målområde 5: Människan i fokus	25
Målområde 6: Minska nedskräpningen	28
Styrmedel för att uppnå målen	32
Uppföljning under planperioden	34

INLEDNING

Att förebygga, återanvända och återvinna avfall är områden som får allt mer fokus. Merparten av det avfall som idag läggs i soptunnan eller lämnas på återvinningscentralen kan återanvändas eller återvinnas som material eller energi, något som är bra för miljön och bidrar till ett mer hållbart samhälle.

Tillgängliga avfallshanteringssystem behöver vara utformade för att effektivt bidra till mer återanvändning av produkter och en högre materialåtervinningsgrad för det avfall som ändå uppstår. Rätt hanterat avfall är en resurs och kan ersätta uttag av ändliga resurser. Det behövs fler möjligheter och initiativ som har som mål att förebygga avfall. Tänk till exempel på att låna, dela, hyra och öka produkters livslängd genom reparation.

Genom att öka produkters livslängd minskar behovet av nyproduktion och som en följd av detta såväl mängden avfall som nyttjandet av resurser. Alla behöver ta ansvar och göra en omställning till mer hållbara vanor och beteenden.

BAKGRUND OCH SYFTE

I enlighet med rådande lagstiftning (Miljöbalken 15 kapitel 41§), ska alla kommuner ta fram kommunala avfallsplaner. Tillsammans med de kommunala avfallsföreskrifterna är avfallsplanen en del av renhållningsordningen som beskriver regler och strategiska planer för hanteringen av hushållens avfall, så kallat kommunalt avfall. Sedan år 2018 har kommunalförbundet Samverkan Återvinning och Miljö (SÅM) ansvaret för hanteringen

Avfallsplanen är ett viktigt verktyg i SÅM:s och kommunernas strategiska arbete med utveckling av avfallshanteringen mot ett hållbart samhälle.

av kommunalt avfall i medlemskommunerna Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo. I ansvaret ingår strategisk planering och förebyggande arbete, insamling och behandling av avfall samt information om avfallshantering, utarbetande av renhållningsordning och taxor med mera.

Kommunerna har fortfarande ett stort ansvar inom avfallshanteringen, framförallt gällande sitt eget verksamhetsavfall men även när det gäller myndighetsutövning och att implementera avfallsförebyggande åtgärder i samhällsplaneringen.

Avfallshantering är ett komplext område som är under kontinuerlig utveckling. Lagstiftning driver tillsammans med nationella och internationella mål samhällets utveckling mot ett ökat miljöfokus

och en förskjutning från att endast hantera avfall till att även förebygga avfall, arbeta för mer återanvändning och ökad återvinning. Avfallsplanen är ett viktigt verktyg i SÅM:s och kommunernas strategiska arbete med utveckling av avfallshanteringen mot ett hållbart samhälle.

Avfallsplanen beskriver hur kommunerna och SÅM ska driva och utveckla avfallshanteringen under åren 2023 till och med 2030. Planen är uppdelad i målområden som speglar avfallshierarkin och SÅM:s verksamhet. Avfallsplanen ska fungera som ett gemensamt styrdokument för avfallshanteringen och ge parterna förutsättningar att arbeta strategiskt tillsammans för att nå uppsatta mål. Övergripande strävar avfallsplanen mot ett hållbart samhälle där avfall hanteras på bästa sätt ur ett miljömässigt, socialt och ekonomisk perspektiv.

AVFALLSPLANENS OMFATTNING OCH MÅLGRUPP

Innehållet i avfallsplanen regleras i Naturvårdsverkets *Föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall* (NFS 2020:6). Avfallsplanen ska bland annat omfatta mål och åtgärder för att förebygga och hantera kommunalt avfall. Dessa ska utgå från de nationella miljökvalitetsmålen, etappmålen och andra relevanta mål, strategier och planer samt avfallshierarkin. Avfallsplanen ska även omfatta mål och åtgärder kring minskning av nedskräpning och beskriva styrmedel man planerar att använda.

Utöver detta redogör avfallsplanen i bilagor för uppgifter om anläggningar, uppgifter om nedlagda deponier, uppföljning av föregående avfallsplan och en beskrivning av hur samråd har skett.

Avfallsplanen fastställs av respektive kommuns fullmäktige och riktar sig till de förtroendevalda och anställda inom kommunernas organisationer som arbetar med avfallsfrågor. Avfallsplanen riktar sig även till andra som på något sätt är involverade i avfallshantering, till exempel allmänheten, entreprenörer, privata företag och organisationer.

FRAMTAGANDE AV AVFALLSPLANEN

SÅM har varit projektägare i arbetet med framtagandet av avfallsplanen för år 2023-2030. Arbetet har skett genom en intern projektgrupp inom SÅM tillsammans med en avfallsplanegrupp till vilken respektive medlemskommun utsett en eller två representanter. I gruppen har kommunrepresentanterna fått framföra synpunkter och diskutera målformuleringar och möjliga åtgärder kopplade till målen. Representanterna har även ansvarat för att säkerställa förankringen av avfallsplanearbetet i respektive kommun.

Då en uppföljning av tidigare avfallsplan 2018-2022 ingår i framtagandet av Avfallsplan 2023-2030, medför detta att den nya planen förväntas kunna antas under mitten av 2023.

INNEHÅLL OCH LÄSANVISNING

AVFALLSPLANENS DOKUMENT

AVFALLSPLAN 2023-2030

I Avfallsplan 2023-2030 återfinns sex målområden med målsättningar, strategier för målarbetet och förslag på aktiviteter. Här återfinns även styrmedel för att uppnå målen samt ett avsnitt om hur målarbetet ska följas upp under planperioden.

MÄTMETODER AVFALLSPLAN 2023-2030

I dokumentet återfinns utgångsläget för målen, de mätmetoder som används samt hur uppföljningen under planperioden kommer att ske.

BILAGOR AVFALLSPLAN 2023-2030

I Bilagor Avfallsplan 2023-2030 återfinns bland annat en nulägesbeskrivning samt miljökonsekvensbeskrivning inför framtagningen av Avfallsplan 2023-2030, en analys av hur avfallshanteringen kan komma att utvecklas och dataunderlag med mera. Här finns även en uppföljning av Avfallsplan 2018-2022.

BESKRIVNING AV MÅL OCH AKTIVITETER

MÅLEN

Målen är specifika för SÅM utifrån SÅM:s verksamhetsansvar. De fyra kommunerna har arbetat fram gemensamma övergripande målformuleringar men den specifika ambitionen per mål och kommun anges i dokumentet Mätmetoder Avfallsplan 2023-2030. Även aktiviteterna samt hur målen mäts och följs upp under planperioden skiljer sig mellan kommunerna utifrån respektive kommuns förutsättningar.

AKTIVITETER

I avfallsplanen anges förslag på aktiviteter som motsvarar de åtgärder som ska utföras för att nå målen. Då planperioden löper över lång tid och omvärldsförutsättningarna ständigt förändras så anges inga definitiva aktiviteter i avfallsplanen. SÅM och kommunerna kommer istället inför varje enskilt år att ta fram aktiviteter i sitt arbete för att uppnå målen. Respektive part som berörs av ett eller flera mål ansvarar för att utarbeta aktiviteter i sin årliga verksamhetsplanering.

MÅLOMRÅDE I: FÖREBYGGA AVFALL

EU:s avfallshierarki är tydlig – avfallsförebyggande är det första viktiga steget för att minska resursanvändningen. Genom att förändra konsumtionsmönster och göra medvetna val kan hushållens avfallsmängder minska. Förebygga avfall innebär att minimera avfallet genom att undvika onödig konsumtion och till exempel använda produkter under längre tid, reparera, låna och dela saker. För att skapa en hållbar framtid krävs en beteendeförändring till ett mer avfallsförebyggande konsumtionsmönster i GGVV-regionen. Avfallsarbetet berör oss alla, vi måste tillsammans ta ansvar för omställningen till en hållbar framtid.

MÅL SÅM

1. Den totala mängden kommunalt avfall ska minska till 369 kg per invånare och år.
2. Andelen onödigt matavfall i matavfallsfraktionen från hushåll ska minska till under 5 %.
3. Andelen invånare som vill ändra levnadssätt för att minimera avfallsmängderna i sitt hushåll ska öka till X %.

MÅL KOMMUNER

1. Användandet av engångsartiklar i kommunala verksamheter ska minska.
2. Antal upphandlade avtal med krav på avfallsminimering ska öka.
3. Matsvinnet i kommunala verksamheter ska minska

STRATEGI

Gemensamt med kommunerna ska SÅM engagera människor till beteendeförändring och på så vis fungera som accelerator i detta arbete. En trovärdig och närvarande kommunikation är vårt viktigaste redskap för att inspirera och motivera till förändring. Kommunikationen ska riktas till kommuninvånare likväl som till näringsliv och intresseorganisationer, där SÅM och kommunerna skapar samverkan och nätverkande inom hållbar utveckling. De insatser som genomförs ska vara målgruppsanpassade, effektiva och skapa värde för alla parter. I avfallsplanen är ekologisk hållbarhet ledstången men den måste även balanseras med social och ekonomisk hållbarhet.

EU:s avfallshierarki kan visualiseras som en trappa i fem steg och kallas även avfallstrappan.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR SÅM

- Informera och engagera näringslivet i GGJV-regionen om den hållbara utvecklingen genom temabaserade träffar.
- Verka för avfallsförebyggande initiativ i samverkan med andra organisationer och lokala aktörer.
- Utredda om ett repaircafe kan fungera i GGJV-regionen i samverkan med ideella organisationer.
- Genomföra kommunikationsinsatser med fokus på låna, dela och reparera.
- Utforma kommunikationsinsatser för pedagogisk verksamhet.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR GISLAVEDS KOMMUN

- Ställa krav på förnybart eller återvunnet material i engångsartiklar vid upphandling.
- Pröva att övergå till flergångsartiklar där engångsartiklar används.
- Livsmedelsverkets metod för att mäta och följa upp matsvinn är infört i kommunens alla kök senast 2025.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR GNOSJÖ KOMMUN

- Ställa krav på förnybart eller återvunnet material i engångsartiklar vid upphandling.
- Underlätta för invånare/kunder att betala med digitala fakturor.
- Pröva att övergå till flergångsartiklar där engångsartiklar används.
- Livsmedelsverkets metod för att mäta och följa upp matsvinn är infört i kommunens alla kök senast 2025.

Gnosjö har gemensam upphandling med Gislaved. Det uppsatta kravet idag här att minska transportererna genom att köpa varor lokalt.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR VAGGERYDS KOMMUN

- Förvaltningarna arbetar aktivt med att minska sitt eget avfall med fokus på plastförpackningar och kontorspapper. Fokus ligger också på att minska onödiga engångsprodukter samt att i största möjliga mån återbruka. (Beslutad åtgärd i Vaggeryds kommuns miljöprogram 2022-2025).
- Fortsatt arbete med att minska matsvinnet i kommunens verksamheter enligt det arbete som finns samt fortsatt utåtriktad kommunikation. (Beslutad åtgärd i Vaggeryds kommuns miljöprogram 2022-2025).
- Arbete enligt åtgärden "Upphandling och strategiska inköp" från länsstyrelsens åtgärdsprogram Minskad klimatpåverkan (Beslutad åtgärd i

Vaggeryds kommuns miljöprogram 2022-2025). Åtgärden innebär t. ex. att kommunen vid upphandling ska ställa krav på minskad klimatpåverkan, tjänster istället för produkter, återvunna och begagnade produkter samt ökad livslängd.

- Delta i workshops om upphandlingar som länsstyrelsen anordnar i enlighet med åtgärden i länsstyrelsens åtgärdsprogram Minskad klimatpåverkan. (Beslutad åtgärd i Vaggeryds kommuns miljöprogram 2022-2025).

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR VÄRNAMO KOMMUN

- Kommunikationsinsatser riktade till inköpare inom barn- och utbildnings samt serviceförvaltningen.
- Krav ställs i kommande upphandlingar inom lämpliga avtalsområden.
- Inspirationskock jobbar med aspekter som attraktivitet och att tillvarata mat/minska matsvinn samt att säkerställa rutiner vid tillagning och servering.

MÅLOMRÅDE 2: ÖKA ÅTERANVÄNDNINGEN

Ökad återanvändning bidrar till en minskad resursförbrukning. För att nå en ökad återanvändning krävs förändrade konsumtionsmönster och beteenden kring bortskänkning, försäljning samt användning av second hand. Det krävs både miljömedvetna val av alla samt en fungerande infrastruktur för insamling och försäljning av produkter inom second hand. Det behövs även fler initiativ för ökat återbruk, till exempel loppis, klädbytesdagar, bytesbibliotek och Ge och Ta.

MÅL SÅM

1. Andelen invånare som styr sin konsumtion mot ökad återanvändning ska öka till **X** %.
2. Andelen invånare som vill köpa begagnade produkter ska öka till **X** %.
3. Mängden grovavfall ska minska till 92 kg per invånare och år.

MÅL KOMMUNER

1. Återanvändningen av möbler och inventarier ska öka.
2. Återanvändningen av inerta massor ska öka.

STRATEGI

SÅM har som mål att förändra människors tankesätt kring återanvändning för att öka viljan att återanvända produkter. Det behöver göras genom att SÅM inspirerar och engagerar till förändring med hjälp av kunskap, fakta och goda exempel.

SÅM:s verksamhet ska vara trovärdig och lättillgänglig. För det krävs att SÅM är närvarande med målgruppsanpassade insatser där invånaren finns. Det kan vara kommunikativa insatser till exempel i pedagogisk verksamhet och inom näringslivet likväl som återbruksprojekt inom SÅM:s egen verksamhet. Insatserna ska gynna både ekologisk och social hållbarhet. Ökad samverkan med second hand är ett sätt att även bidra till den sociala hållbarheten.

Utöver detta ska SÅM stimulera till nya återbruksinitiativ och stötta initiativtagare med kunskap.

I det här målområdet är kommunernas arbete främst kopplat till den interna organisationen. Kommunerna ska initiera återbruksinsatser i sina egna verksamheter.

För att nå en ökad återanvändning krävs förändrade konsumtionsmönster och beteenden kring bortskänkning, försäljning samt användning av second hand.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR SÅM

- Aktivt verka för en ökad samverkan med second handbutiker.
- Stimulera till projekt för ökad återanvändning, till exempel reparation och renovering inför försäljning.
- Utöka och förbättra Ge och Ta-konceptet på återvinningscentralerna.
- Utredda möjligheten att skapa byggåterbruk på SÅM:s anläggningar.
- Erbjud återbruksrådgivning till exempel gentemot föreningar och ideella organisationer om hur de kan använda återbruk i sitt arbete.
- Inspirera och engagera till återbruksinitiativ, till exempel genom att organisera klädbytdagar, bytesbibliotek eller loppisar.
- Utforma kommunikationsinsatser för pedagogisk verksamhet.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR GISLAVEDS KOMMUN

- Utredda förutsättningarna för en digital tjänst för köp, sälj, bytes, skänkes och delning av inventarier inom kommunorganisationen.
- Vidareutveckla den befintliga verksamheten kommunala möbelförrådet.
- Säkerställa återbruk och materialåtervinning för IT-utrustning.
- Genomföra återbruksinventeringar före verksamhetsförändringar och/eller ombyggnationer/rivningar.
- Inventera dagens processer för masshantering inom bygg- och anläggningsprojekt, som ett led i att skapa förutsättningar och incitament för en resurseffektiv och klimatsmart hantering av massor i kommunen.
- Genomföra utvecklingsprojekt/utredning om förutsättningar för ökad återanvändning och återvinning av grus som använts till halkbekämpning.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR GNOSJÖ KOMMUN

- Utredda förutsättningarna för en digital tjänst för köp, sälj, bytes, skänkes och delning av inventarier inom kommunorganisationen.
- Vidareutveckla den befintliga verksamheten kommunala möbelförrådet.
- Säkerställa återbruk och materialåtervinning för IT-utrustning.
- Genomföra återbruksinventeringar före verksamhetsförändringar och/eller ombyggnationer/rivningar.
- Inventera dagens processer för masshantering inom bygg- och anläggningsprojekt, som ett led i att skapa förutsättningar och incitament för en resurseffektiv och klimatsmart hantering av massor i kommunen.
- Genomföra utvecklingsprojekt/utredning om förutsättningar för ökad återanvändning och återvinning av grus som använts till halkbekämpning.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR VAGGERYDS KOMMUN

- Utredda förutsättningarna för en digital tjänst för köp, sälj, bytes, skänkes och delning av inventarier inom kommunorganisationen.
- Genomföra återbruksinventeringar före verksamhetsförändringar och/eller ombyggnationer/rivningar för att se över möjligheten att återbruka istället för att köpa nytt.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR VÄRNAMO KOMMUN

- Kommunikationsinsatser och marknadsföring av olika lösningar.
- Uppbyggnad av lagerhållning samt förändrade rutiner inom tekniska förvaltningen.

MÅLOMRÅDE 3: VÄLFUNGERANDE ÅTERVINNING

Föregående målområden fokuserar på att minska avfallets mängd. För det avfall som ändå uppstår är materialåtervinning en central del i arbetet utifrån avfallshierarkin. Hög materialåtervinning gynnar den cirkulära ekonomin och samhällets ekonomi i stort. Genom att sträva efter en välfungerande återvinning kan samhällets behov av råvaror och energi minskas till förmån för klimatet. Det krävs fokus på utveckling av förbättrade sätt att samla in avfall och återvinna material, samt förbättrad källsortering så att återvinningen fungerar så optimalt som möjligt.

MÅL SÅM

1. Mängden textil i restavfallet ska minska till under 1 %.
2. Mängden avfall som går till deponi ska minska till 5 kg per invånare och år.
3. Mängden avfall som lämnas till förbränning ska minska till 195 kg per invånare och år.

MÅL KOMMUNER

1. Återvinningen av näringsämnen i slam från avloppsrening ska öka.
2. Andelen kommunalt verksamhetsavfall som återvinns ska öka.
3. Källsorteringsmöjligheter ska finnas på alla kommunala arbetsplatser.

STRATEGI

Kommunerna och SÅM ska utveckla och förbättra återvinningen. Det finns tre fokusområden inom detta målområde: *källsortering, insamling och transport* samt *behandlingsmetoder för återvinning*. För att nå en optimal källsortering behöver SÅM och kommunerna framförallt arbeta för en beteendeförändring hos människor men även med ständiga förbättringar av sorteringsmöjligheterna.

En avgörande del i insamlingen är transporterna. SÅM och kommunerna ska eftersträva effektiva transportlösningar till för uppdraget bäst lämpad mottagningsanläggning. Transporter ska genomföras med fossilfria drivmedel där biogas premieras för att visa den cirkulära effekten med matavfallsinsamlingen.

Genom upphandling har vi möjlighet att påverka behandlingsmetoderna i återvinningen. För att nå en välfungerande återvinning behöver vi även initiera kontakt med näringsliv och aktörer inom branschen för att samverka kring optimala lösningar. Effektiviteten i återvinningen påverkas av hela kedjan från produktdesign till återvunnen råvara.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR SÅM

- Införa separat insamling av textilier på samtliga återvinningscentraler.
- Utredda möjligheter för fastighetsnära insamling av textilier.
- Kommunikationskampanjer kring inlämning eller inhämtning av textilier. Säkerställa att inert material, till exempel konstruktionsmassor, sorteras ut till återanvändning eller återvinning.
- Utredda möjlighet till materialåtervinning av isolering.
- Införa fastighetsnära insamling av förpackningar, returpapper och matavfall hos alla abonnenter.
- Utredda lösningar för att minska felsortering i den brännbara fraktionen på återvinningscentralerna, till exempel förbättra kundservice, förbättra skyltar och synliggöra felsortering.
- Utredda vilka ytterligare materialslag som kan sorteras ut på samtliga återvinningscentraler, till exempel kommunplast eller böcker.
- Öka återanvändningen och materialåtervinningen av obehandlat trä.
- Föra diskussioner med näringsliv och handel i GGVV-regionen kring cirkulär ekonomi.
- Hitta samverkansformer med aktörer inom avfallsbranschen för att öka effektiviteten i återvinningen.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR GISLAVEDS KOMMUN

- Följa forskning och utveckling för att tillvarata och kunna använda näringen i avloppsslam för produktion av livsmedel.
- Kommunikationsinsatser till anställda, elever och brukare för att öka utsorteringen av återvinningsmaterial från det avfall som faller inom de kommunala verksamheterna.
- Säkerställa tillgång till avfallssortering hos kommunens verksamheter genom kartläggning av nuläget, införa systematiskt arbetssätt och sätta in relevanta åtgärder inom respektive verksamhetslokal och utrymme för avfallssortering.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR GNOSJÖ KOMMUN

- Följa forskning och utveckling för att tillvarata och kunna använda näringen i avloppsslam för produktion av livsmedel.
- Kommunikationsinsatser till anställda, elever och brukare för att öka utsorteringen av återvinningsmaterial från det avfall som faller inom de kommunala verksamheterna.
- Säkerställa tillgång till avfallssortering hos kommunens verksamheter genom kartläggning av nuläget, införa systematiskt arbetssätt och sätta in relevanta åtgärder inom respektive verksamhetslokal och utrymme för avfallssortering.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR VAGGERYDS KOMMUN

- Följa forskning och utveckling för att tillvarata och kunna använda näringen i avloppsslam för produktion av livsmedel.
- Kommunikationsinsatser till anställda, elever och brukare för att öka utsorteringen av återvinningsmaterial från det avfall som faller inom de kommunala verksamheterna.
- Säkerställa tillgång till avfallssortering hos kommunens verksamheter.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR VÄRNAMO KOMMUN

- Söka efter lämplig avsättning efter att sluttäckning är slutförd.
- Utbyggnad av miljöhus samt kommunikationsinsatser.

MÅLOMRÅDE 4: MINSKA AVFALLETS FARLIGHET

Giftfria kretslopp är ett prioriterat område i Sveriges strategi för cirkulär ekonomi. Det farliga avfallet ska hållas skilt från annat avfall för att få bort giftiga och farliga ämnen ur kretsloppet. För att minska avfallets farlighet krävs att var och en har kunskap om vad som är farligt avfall och goda möjligheter att sortera det korrekt, det ska vara lätt att göra rätt. En god hantering av farligt avfall är även viktigt för att säkerställa en bra arbetsmiljö.

MÅL SÅM

1. Andelen invånare som är nöjda med informationen om hur man ska sortera hushållens farliga avfall ska öka till **X** %.
2. Andelen invånare som tycker det är enkelt att lämna sitt farliga avfall ska öka till **X** %.
3. Inget farligt avfall ska förekomma i material till energiåtervinning.

MÅL KOMMUNER

1. Användning av farliga kemiska produkter i kommunala verksamheter ska minska.
2. Farliga ämnen i slam från avloppsrening ska minska.
3. Gamla nedlagda kommunala avfallsupplag ska utredas och vid behov åtgärdas.

STRATEGI

För att minska mängden farligt avfall och förbättra sorteringen behöver kommunerna och SÅM ha ett stort fokus på att öka kunskapen. I detta arbete är information och kommunikation viktiga verktyg för att sprida kunskap om alternativa giftfria produkter samt hur farligt avfall som ändå uppstår ska hanteras.

För att allt farligt avfall ska sorteras rätt behöver insamlingssystemet även utvecklas och göras mer lättillgängligt.

För att minska mängden farligt avfall och förbättra sorteringen behöver kommunerna och SÅM ha ett stort fokus på att öka kunskapen.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR SÅM

- Genomföra kommunikationsinsatser för att öka kunskapen om farligt avfall och alternativa giftfria produkter samt synliggöra det gömda farliga avfallet.
- Förbättra inlämningsmöjligheterna för farligt avfall på återvinningscentralerna.
- Utredda möjligheten att samla in farligt avfall närmare källan.
- Utredda var de största mängderna felsorterat farligt avfall finns för att prioritera insatserna.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR GISLAVEDS KOMMUN

- Uppströmsarbete för inkommande avlopp till ARV.
- Utred vad som är relevant att mäta för att säkerställa att giftigheten i slammet minskar (ex. titta på REVAQ m.fl.).
- Undersökning av samtliga deponier som uppföljning till tidigare undersökningar. Prioriteringslista finns för Gislaveds kommun.
- Fokus på föroreningar som inte tidigare har uppmärksammats eller bedömts vara mindre farliga än vad som bedöms idag.
- Identifiera vilka deponier som behöver ha långsiktiga kontrollprogram till följd av urlakning av ämnen.
- Genomföra åtgärder på deponier med hög risk för att minska påverkan på människor och omgivning.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR GNOSJÖ KOMMUN

- Uppströmsarbete för inkommande avlopp till ARV.
- Utred vad som är relevant att mäta för att säkerställa att giftigheten i slammet minskar (ex. titta på REVAQ m.fl.).
- Undersökning av samtliga deponier som uppföljning till tidigare undersökningar. Prioriteringslista finns för Gnosjö kommun.
- Fokus på föroreningar som inte tidigare har uppmärksammats eller bedömts vara mindre farliga än vad som bedöms idag.
- Identifiera vilka deponier som behöver ha långsiktiga kontrollprogram till följd av urlakning av ämnen.
- Genomföra åtgärder på deponier med hög risk för att minska påverkan på människor och omgivning.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR VAGGERYDS KOMMUN

- Arbete enligt beslutad handlingsplan för gamla nedlagda kommunala avfallsupplag. Handlingsplanen syftar till att utreda deponier samt presentera åtgärdsförslag.
- Fortsatt arbete i kommunens kemikaliehanteringssystem med syfte att riskbedöma och fasa ut farliga kemikalier. (Beslutad åtgärd i Vaggeryds kommuns miljöprogram 2022-2025).

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR VÄRNAMO KOMMUN

- Utbildnings- och kommunikationsinsatser, antagande av riktlinje samt regelbundna möten med kemikaliegrupp.
- Följa nyckeltalen i miljörapporten.
- Prioritera utredningar av de avfallsupplag som klassats med hög riskklass men också hänsyn tagen till den omgivande miljöns känslighet.
- Genomföra åtgärder på deponier med hög risk för att minska påverkan på människor och omgivning.

Samarbete, att vi alla arbetar tillsammans, är nödvändigt för att vi ska nå våra mål. Avfallshanteringen måste utgå från människans behov och vara anpassad både till den som lämnar och den som hämtar avfallet.

MÅLOMRÅDE 5: MÄNNISKAN I FOKUS

Samarbete, att vi alla arbetar tillsammans, är nödvändigt för att vi ska nå våra mål. Avfallshanteringen måste utgå från människans behov och vara anpassad både till den som lämnar och den som hämtar avfallet. Insamlingssystemet ska vara enkelt, lätt att förstå och erbjuda hög service med miljönyttan i fokus. Samtidigt är kunskap en nyckelfaktor och den allmänna kunskapsnivån inom miljö och hållbarhet behöver öka.

MÅL SÅM

1. Andelen invånare som är nöjd med leverantören av tjänster för avfallshantering ska öka till X %.
2. Andelen invånare som tycker det är enkelt att lämna grovavfall ska öka till X %.
3. Andelen invånare som är nöjd med öppettiderna på återvinningscentralen ska öka till X %.

MÅL KOMMUNER

1. Kommunikationsinsatser för att öka kunskap och kompetens kring avfallsminimering samt hållbar avfallshantering hos medarbetare, barn och ungdomar ska öka.
2. Alla publika kommunala lokaler ska erbjuda möjligheter till källsortering.

STRATEGI

För att skapa ett bra samarbete och en välfungerande avfallshantering sätts människan i fokus. I många fall är kommunerna och SÅM möjliggörare som tillhandahåller lösningar medan varje enskild person väljer hur avfallet hanteras. För att människor ska göra rätt val behöver SÅM och kommunerna aktivt jobba med kunskapsökning och säkerställa att det är lätt att göra rätt för användaren. Därför ska insamlingssystemen ha hög tillgänglighet och utformas utifrån ett användarperspektiv så att kundnöjdheten ökar. Genom kommunikation engageras människor i hållbar utveckling och med en närvarande informativ kundservice ökas deras kunskaper.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR SÅM

- Utredda invånarnas behov och förväntningar kring service och tjänsteutbud.
- Utveckla verksamheten mot större kundnytta utifrån kundbehovet.
- Öka kunskapen hos medarbetare genom utbildning i kundservice och pedagogisk rådgivning.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR GISLAVEDS KOMMUN

- Kommunens interna avfallshantering ska vara utformad så att det blir "lätt att göra rätt".
- Byta ut "papperskorgar/kärl för blandavfall" till källsorteringskärl för relevanta avfallsfraktioner i kommunens publika lokaler såsom idrottsanläggningar, bibliotek med mera.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR GNOSJÖ KOMMUN

- Kommunens interna avfallshantering ska vara utformad så att det blir "lätt att göra rätt".
- Byta ut "papperskorgar/kärl för blandavfall" till källsorteringskärl för relevanta avfallsfraktioner i kommunens publika lokaler såsom idrottsanläggningar, bibliotek med mera.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR VAGGERYDS KOMMUN

- Anordna workshop i cirkulär ekonomi för kommunens näringsliv. (Beslutad åtgärd i Vaggeryds kommuns miljöprogram 2022-2025).
- Alla förvaltningar ska arbeta i enlighet med kommunens miljöriktlinjer där förebygga avfall är en riktlinje. (Beslutad åtgärd i Vaggeryds kommuns miljöprogram 2022-2025).
- Byta ut "papperskorgar/kärl för blandavfall" till källsorteringskärl för relevanta avfallsfraktioner i kommunens publika lokaler såsom idrottsanläggningar, bibliotek, restauranger och kommunhus med mera.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR VÄRNAMO KOMMUN

- Kommunikationsinsatser riktade till medarbetare samt barn och ungdomar.
- Placera ut källsorteringsmöbler.

MÅLOMRÅDE 6: MINSKA NEDSKRÄPNINGEN

Ett strategiskt arbete mot nedskräpning innebär många positiva effekter för kommunen och miljön. Det kan handla om kostnadsbesparingar då fokus flyttas från att städa upp nedskräpning i efterhand till ett förebyggande arbete. Minskad nedskräpning bidrar även till en mer positiv upplevelse i samhället samtidigt som människors beteende påverkas till det bättre. I en ren miljö är man mer benägen att hålla ordning och reda. Ökad kunskap om förutsättningar kring nedskräpning gör det enklare att skapa en strategi för att sätta in rätt åtgärder på rätt plats.

MÅL SÅM

SÅM omfattas inte av detta målområde.

MÅL KOMMUNER

1. Tillgång till källsorteringsmöjligheter i gatu- och parkmiljö, fritidsområden, centrumkärnor och andra frekvent använda platser ska öka.
2. Nedskräpningen ska minska.
3. Tätortsnära dumpning av trädgårdsavfall ska minska.

STRATEGI

Kommunerna ska öka sin kunskap när det gäller människors beteendemönster kring nedskräpning och hur beteendet kan påverkas. Utifrån detta kan kommunerna utarbeta en strategi och åtgärder som förebygger nedskräpning. Initialt är informationskampanjer ett viktigt redskap för att synliggöra nedskräpning och förebygga den. Nudging är ett sätt att undermedvetet påverka människor att göra rätt val och det är ett verktyg som kan komplettera informationsinsatser. Infrastrukturen för insamling av avfall i offentlig miljö kan behöva förändras så att det blir lätt att göra rätt.

Långsiktigt behöver kommunerna implementera fler förebyggande insatser kring nedskräpning i pedagogisk verksamhet.

Foto: Bildbyrå Rönneby Västmanland

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR GISLAVEDS KOMMUN

- Kartlägga "papperskorgarnas" nytta för att se om de är placerade där de behövs och har rätt funktioner för den specifika platsen (användarvänlighet, storlek, synlighet, smartheit etc).
- Påbörja införande av sorteringskärl på några centrala punkter där det idag endast finns "papperskorg". Detta utvärderas för eventuell utökning.
- Avfallssortering på evenemang; Krav på sortering för att få bidrag till evenemang, vid upphandling av evenemang samt vid egna evenemang.
- Kommunikationsinsatser för att minska nedskräpning från till exempel fimpar, snus och tuggummin.

- Riktade kommunikationsinsatser till målgrupper och situationer som identifierats ge upphov till skräp.
- Kartlägga dumpning inom kommunen (var, hur, vad), definiera relevanta åtgärder samt genomföra dessa.
- Kommunikationsinsatser om vikten av att hantera trädgårdsavfall rätt. Exempelvis att lämna trädgårdsavfall med innehåll av invasiva främmande växter till återvinningscentralen skiljt från annat trädgårdsavfall på återvinningscentralen.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR GNOSJÖ KOMMUN

- Kartlägga "papperskorgarnas" nytta för att se om de är placerade där de behövs och har rätt funktioner för den specifika platsen (användarvänlighet, storlek, synlighet, smartheit etc).
- Påbörja införande av sorteringskärl på några centrala punkter där det idag endast finns "papperskorg". Detta utvärderas för eventuell utökning.
- Avfallssortering på evenemang; Krav på sortering för att få bidrag till evenemang, vid upphandling av evenemang samt vid egna evenemang.
- Kommunikationsinsatser för att minska nedskräpning från till exempel fimpar, snus och tuggummin.

- Riktade kommunikationsinsatser till målgrupper och situationer som identifierats ge upphov till skräp.
- Kartlägga dumpning inom kommunen (var, hur, vad), definiera relevanta åtgärder samt genomföra dessa.
- Kommunikationsinsatser om vikten av att hantera trädgårdsavfall rätt. Exempelvis att lämna trädgårdsavfall med innehåll av invasiva främmande växter till återvinningscentralen skiljt från annat trädgårdsavfall på återvinningscentralen.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR VAGGERYDS KOMMUN

- Kommunen ska aktivt arbeta med att minska problematiken kring nedskräpning, både genom information, egna insatser samt uppmuntrande till skolor, förskolor, föreningar och privatpersoner att plocka skräp. (Beslutad åtgärd i Vaggeryds kommuns miljöprogram 2022-2025).
- Påbörja inventeringen av antalet platser med dumpat trädgårdsavfall. Nästa steg är att hitta ett sätt att hantera dumpningarna så att de upphör.
- Kommunikationsinsatser om vikten av att hantera trädgårdsavfall rätt. Exempelvis att lämna trädgårdsavfall med innehåll av invasiva främmande växter till återvinningscentralen skiljt från annat trädgårdsavfall på återvinningscentralen.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER FÖR VÄRNAMO KOMMUN

- Placera ut källsorteringsmöbler på förutbestämda platser.
- Optimera placeringen och tömningsintervallerna av soptunnor samt kommunikationsinsatser riktade till lämpliga aktörer/intressenter.
- Kommunikationsinsatser till medborgare.

STYRMEDEL FÖR ATT UPPNÅ MÅLEN

Styrmedel är viktiga verktyg för att påverka människor till att göra mer hållbara val och för att uppnå avfallsplanens mål. Det kan till exempel handla om politiska beslut, interna dokument och riktlinjer, ekonomiska styrmedel så som taxor, avgifter eller föreskrifter och information. Nedan följer en sammanställning av styrmedel som är tillgängliga för SÅM och respektive kommun.

LOKALA AVFALLSFÖRESKRIFTER

Avfallsföreskrifterna är en del av den kommunala renhållningsordningen och reglerar avfallshanteringen inom SÅM:s medlemskommuner genom detaljerade och formella regler. Föreskrifterna omfattar bestämmelser om skyldigheter som fastighetsinnehavare och verksamhetsutövare har och styr hur avfall ska förvaras, hur behållare och avfallsutrymmen ska se ut och skötas samt vilka dispenser som krävs vid uppehåll i avfallshämtning med mera. Föreskrifterna för avfallshantering är gemensamma för SÅM:s medlemskommuner, men beslut om att anta dem fattas av kommunfullmäktige i respektive kommun.

AVFALLSTAXA

För avfallstaxan gäller självkostnadsprincipen vilket betyder att SÅM generellt sett inte får ta ut högre avgift än vad verksamheten kostar. Lagstiftningen ger dock utrymme för att använda ekonomisk styrning inom kollektivet i syfte att främja återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshantering,

så kallad miljöstyrd taxa. Det vill säga att kostnaden för enskilda tjänster inte behöver följa självkostnadsprincipen. Taxan är därmed ett viktigt ekonomiskt styrmedel för att påverka attityden till att vilja vara en aktiv del i en hållbar utveckling. Avfallstaxan är gemensam för SÅM:s medlemskommuner, men beslut om att anta den fattas av kommunfullmäktige i var och en av kommunerna.

KOMMUNIKATION/INFORMATION

För att uppnå avfallsplanens mål krävs ändringar i attityder, värderingar och beteenden hos invånare. Genom kommunikation och information ska invånarna inspireras och engageras till att minimera sina avfallsmängder och även öka benägenheten att återanvända. Kommunikation är även ett viktigt styrmedel för att återvinningen ska fungera optimalt då det i grunden är kommuninvånarna som källsorterar.

UPPHANDLING OCH INKÖP

Genom offentlig upphandling har kommunerna och SÅM stora möjligheter att påverka inköp och har därmed ett styrmedel för att uppnå målsättningar i denna avfallsplan. Redan vid upphandling inför inköp ska man beakta avfallshierarkin och göra aktiva val för att minimera uppkomsten av avfall. Det kan innebära att redan innan upphandling undersöka om behovet av inköp är nödvändigt eller om det går att återanvända, dela eller reparera befintliga produkter. Det kan även röra sig om specifika hållbarhetskrav vid upphandling, som till exempel krav på en viss mängd återvunnet material i produkten. Policyer och rutiner hos upphandlingsenheterna är viktiga verktyg i detta arbete.

FYSISK PLANERING

I kommunens översiktsplan och detaljplaner bör det säkerställas att det finns utrymme, system och infrastruktur för att möjliggöra avfallshantering i enlighet med avfallshierarkin. Det ska finnas plats för en ändamålsenlig källsortering

som leder till ökad återvinning och som är anpassad efter de krav som finns i arbetsmiljölagstiftningen och kommunens avfallsföreskrifter. I översiktsplanen bör det säkerställas plats för återbruk och återvinningscentraler. En god dialog mellan SÅM och kommunernas planavdelningar ger bra förutsättningar för att i ett tidigt skede lyfta fram avfallsfrågan i den fysiska planeringen.

TILLSYN

Tillsyn utförs av den nämnd som kommunfullmäktige utser som ansvarig för operativ tillsyn enligt miljöbalken eller annan relevant lagstiftning. Tillsyn har en bred innebörd, det kan till exempel handla om handläggning och uppföljning av dispenser enligt kommunens avfallsföreskrifter eller tillsyn av företagens avfallshantering. Kommunen har genom tillsynen möjlighet att påverka hanteringen av det avfall som inte faller under kommunalt ansvar till exempel bygg- och rivningsavfall.

UPPFÖLJNING UNDER PLANPERIODEN

För att kunna arbeta strategiskt med avfallsplanen behövs en strategi för uppföljning av arbetet med mål och aktiviteter. Genom en regelbunden uppföljning kan SÅM och kommunerna effektivt göra insatser för att uppnå avfallsplanens mål.

SÅM och kommunerna fastställer årsvis aktiviteter i sin verksamhetsplanering och ansvarar var och en för att uppnå målen. Respektive part ansvarar även för att mäta och följa upp sina egna mål. I bilagan Mätmetoder Avfallsplan 2023-2030 redovisas hur mätning och uppföljning kommer att ske. Nedan beskrivs hur SÅM och kommunerna kommer att följa upp arbetet med att genomföra aktiviteter under planperioden för att nå målen.

ARBETET KOMMER ATT FÖLJAS UPP ENLIGT NEDAN:

- Två gånger per år träffas den så kallade avfallsplanegruppen för avstämning. Avfallsplanegruppen består av representanter från SÅM och respektive kommun. Syftet är att följa upp hur arbetet med mål och aktiviteter fortskrider inom organisationerna. Detta är ett forum för både uppföljning, diskussion och inspiration. SÅM sammankallar avfallsplanegruppen.
- Vartannat år senast under maj månad (första gången maj 2025) genomförs en delavstämning med redovisning av aktuell måluppfyllelse samt genomförda aktiviteter. SÅM och kommunerna ansvarar var för sig för att genomföra delavstämningen. Resultatet redovisas av SÅM till förbundsdirektionen och av respektive kommun till kommunstyrelsen.
- Efter fyra år, halvvägs i planperioden, ska en fördjupad avstämning och uppföljning genomföras. Avfallsplanen kan i samband med denna uppföljning revideras med eventuella justeringar av mål och mätmetoder. Lagstiftning och nationella mål förändras ständigt och målen i denna avfallsplan utgår från det regelverk som gällde år 2022. Vid uppföljning och eventuell revidering av avfallsplanen bör även förändringar i omvärlden beaktas. SÅM samordnar avstämningen och en eventuell revidering, men kommunerna behöver bidra med underlag utifrån egna målsättningar. Den reviderande avfallsplanen redovisas av SÅM till förbundsdirektionen och av respektive kommun till kommunstyrelsen.

BILAGOR AVFALLSPLAN 2023-2030

GISLAVEDS KOMMUN GNOSJÖ KOMMUN VAGGERYDS KOMMUN VÄRNAMO KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING BILAGOR

Uppföljning av Avfallsplan 2018 - 2022	5
Nulägesbeskrivning för avfallshantering i Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner	9
Miljökonsekvensbeskrivning	35
Framtida insamlingssystem och anläggningar	45
Nedlagda deponier	53
Samrådsredogörelse	61

UPPFÖLJNING AV AVFALLSPLAN 2018-2022

NULÄGESBESKRIVNING FÖR AVFALLSHANTERING I GISLAVED, GNOSJÖ, VAGGERYD OCH VÄRNAMO KOMMUNER

SYFTE

Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner gällande förebyggande och hantering av avfall, ska avfallsplanen innehålla en beskrivning av nuläget som bland annat redovisar avfallsmängder, var avfallet uppkommer, hur det samlas in, hanteras och behandlas.

FAKTA OM KOMMUNERNA

SÅM:s samtliga ägarkommuner ligger i Jönköpings län och har en befolkningsmängd på sammanlagt ca 88 500 invånare.

GISLAVEDS KOMMUN

Gislaveds kommun är en typisk skogskommun. Naturgeografiskt tillhör kommunen "Sydsvenska högländet och Smålandsterrängens myrrika västsida" och domineras av skogar, sjöar och mossar på en näringsfattig berggrund. Större delen av terrängen är kuperad, men höjden över havet varierar kraftigt

från partier över 250 m ö. h. i norr till mellan 100 och 150 m ö. h. i söder. 81 % av befolkningen på knappt 30 000 invånare bor i någon av de åtta tätorterna. Cirka en tredjedel bor i Gislaved, som är kommunens centralort. Anderstorp är den påtagliga industriorten och kompletterar Gislaved i många avseende när det gäller service med mera. Smålandsstenar karaktäriseras av fler större industrier som också är moderbolag i koncerner.

Gislaveds kommun är en del av Gnosjöregionen i Småland, en region som är känd för sin entreprenörsanda. Företagen i Gislaveds kommun är till stor del fortfarande lokalt ägda, och är till största delen baserade på tillverkningsindustri med underleverantörsfokus. Det finns också en stor variation av service och tjänsteföretag, butiker i alla våra orter samt ett rikt skogs- och lantbruk.

Det är lätt att hitta hit: riksväg 26 (Nissastigen) och 27 korsar kommunen liksom järnvägslinjerna Halmstad - Nässjö och Kust-till-kustbanan mellan Göteborg och Kalmar.

Antal invånare och boendeform	Gnosjö	Gislaved	Vaggeryd	Värnamo	GGVV
Antal invånare 2021	9 582	29 558	14 701	34 651	88 492
Förändring sedan föregående år	-27	-86	218	111	216
Småhus	2 874	8 713	4 214	8 856	24 657
Flerbostadshus	1 054	4 221	1 764	6 615	13 654
Fritidshus	359	1 237	672	1260	3 528
Övriga hus	58	307	96	278	739
Specialbostäder	158	463	213	564	1 398

Tabell 1. Uppgifter per kommun för befolkningsmängd 2021, fördelning av boendetyper för 2020. Antalet fritidshus är en del av antalet småhus i kommunen som saknar fast boende. Källa: SCB

GNOSJÖ KOMMUN

Vi är en del av Gnosjöandan! Tänk dig ett Silicon Valley där det går att ta kaffepausen i en susande granskog innan det är dags för ett digitalt möte med Shanghai. Där man känner varandra, peppar varandra, har familjeföretagandet i sitt DNA och där barnen får lära sig driva företag redan i skolan. Föreställ dig en småländsk avkrok där absolut ingenting är omöjligt - där har du oss.

Gnosjö är centralorten i en region med sex orter som ligger inbäddade i den småländska skogen. Lugnt och avsides men med en anda som dagligen kopplar ihop oss med världen. En anda som präglas av arbetsamhet, entreprenörskap och hjälpsamhet och som skapar ringar på vatten långt bort från våra etthundraelva skogssjöar.

Förutom många vackra sjöar finns här fyrahundrafemtio kilometer storslagen natur, en nationalpark, sex allmänna lekplatser, åtta riksintressen för naturvård, coola företag, sju orter och drygt niotusensexhundra invånare.

VAGGERYDS KOMMUN

Vaggeryds kommun är beläget på västsidan av det som naturgeografiskt kallas sydsvenska höglandet. Kommunen har en areal på omkring 830 km² varav cirka 33 km² utgörs av sjöar.

Kommunen hade från år 2000 till 2015 en befolkningsökning på runt 55 personer om året, sedan 2015 har den årliga befolkningstillväxten varit runt 200 personer om året.

Historiskt är Vaggeryds kommun, i likhet med övriga GGVV-kommuner, en tillverkningskommun. Efterhand har dock de goda kommunikationerna och närheten till framförallt Jönköping bidragit till att verksamheter inom bygg, service- och logistikområden utvecklats alltmer. Kommunen har en stor både in- och utpendling och det stora intresset för nyetablering av verksamheter kommer att fortsätta generera många nya arbetstillfällen de kommande åren.

VÄRNAMO KOMMUN

Värnamo kommun tillhör den småländska sjöplatån. Skogar, myrar, sjöar och vattendrag utgör de dominerande landskapsmässiga särdragen i kommunen. Tillverkningsindustrin är ledande och det råder en genuin småföretagaranda.

Värnamo kommun har en kontinuerligt växande befolkning och ett positivt flyttningsnetto med målsättningen att vara 40 000 invånare år 2035. Här finns 17 tätorter men cirka 20 % är bosatta på landsbygden. Kommunen står inför en expansiv fas genom ett antal större stadsutvecklingsprojekt både inom industri, handel, kultur och fritid men har också en expansiv bostadsmarknad med blandat utbud av både hyreslägenheter, bostadsrätter och villatomter för att möta den växande befolkningen. Förutom Finnvedsbostäder, som är det kommunala bostadsbolaget, finns även privata aktörer.

I Värnamo kommun finns tillgång till en välutbyggd offentlig service. Här finns flera centralortstärkande funktioner som vårdcentraler, tandläkare och bibliotek men också en polisstation, järnvägsknut och ett av regionens tre akutsjukhus.

Påslund är det kommunala avloppsreningsverket i Värnamo vilket togs i drift 2015. Det är ett modernt verk med biologisk rening som tar emot hushållsspillvatten från Värnamo stad samt flera kringliggande orter och områden genom trycksatta överföringsledningar.

Här även tre återvinningscentraler varav den största på Stomsjö är en av SÅM:s två omlastningsstationer. En av de större privata aktörerna inom återvinning har flera anläggningar i Värnamo men planerar bygga en modern anläggning för att samla verksamheten på ett ställe. En sådan kan få positiv effekt på hanteringen av farligt avfall.

ORGANISATION FÖR AVFALLSHANTERING: KOMMUNALFÖRBUNDET SÅM

Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner har tillsammans bildat kommunalförbundet SÅM, Samverkan Återvinning Miljö, med administrationen placerad i Skillingaryd. Kommunalförbundets uppgift är att sedan årsskiftet 2017/2018 bära det kommunala ansvaret (Miljöbalken, kap 15) för insamling och hantering av medlemskommunernas kommunala avfall (hushållsavfall) samt ansvara för kommunernas återvinningscentraler. Kommunalförbundet ska även arbeta med att utveckla verksamheten och vara engagerade i nationella och regionala sammanhang.

SÅM:s högsta beslutande organ är förbundsdirektionen, som består av två ledamöter och två ersättare utsedda av respektive medlemskommuns kommunfullmäktige. Direktionens ledamöter och ersättare väljs på fyra år räknat från och med den 1 januari året efter ordinarie val till fullmäktige ägt rum. Direktionen väljer för varje mandatperiod bland sina ledamöter ordförande och vice ordförande med två års uppdrag. Uppdraget som ordförande respektive vice ordförande cirkulerar mellan medlemskommunernas ledamöter. Direktionen beslutar om förbundets större inriktningsfrågor (vad), medan tjänsteorganisationen utför uppdragen (hur). Direktionen utser även en förbundsdirektör som verkställande tjänsteman.

Kommunalförbundet SÅM har åtta stycken bemannade återvinningscentraler, 12 stycken mottagningsanläggningar för trädgårdsavfall och två stycken omlastningsstationer för hushållsavfall samt lager för kärl, matavfallspåsar m.m.

Till grund för kommunalförbundets verksamhet ligger respektive kommuns renhållningsordning och renhållningstaxa, som SÅM tar fram förslag på och som beslutas av respektive ägarkommuns kommunfullmäktige. Renhållningsordning och renhållningstaxa sätter, tillsammans med förbundsordning och verksamhetsplan ramarna för kommunalförbundets verksamhet. Respektive kommun ansvarar för avfallsfrågor som minimering av avfall inom den egna verksamheten, hantering av nedskräpning, nedlagda deponier, att avfallsfrågor omhändertas i fysisk planering, bygglov, tillsyn av miljöfarlig verksamhet m.m.

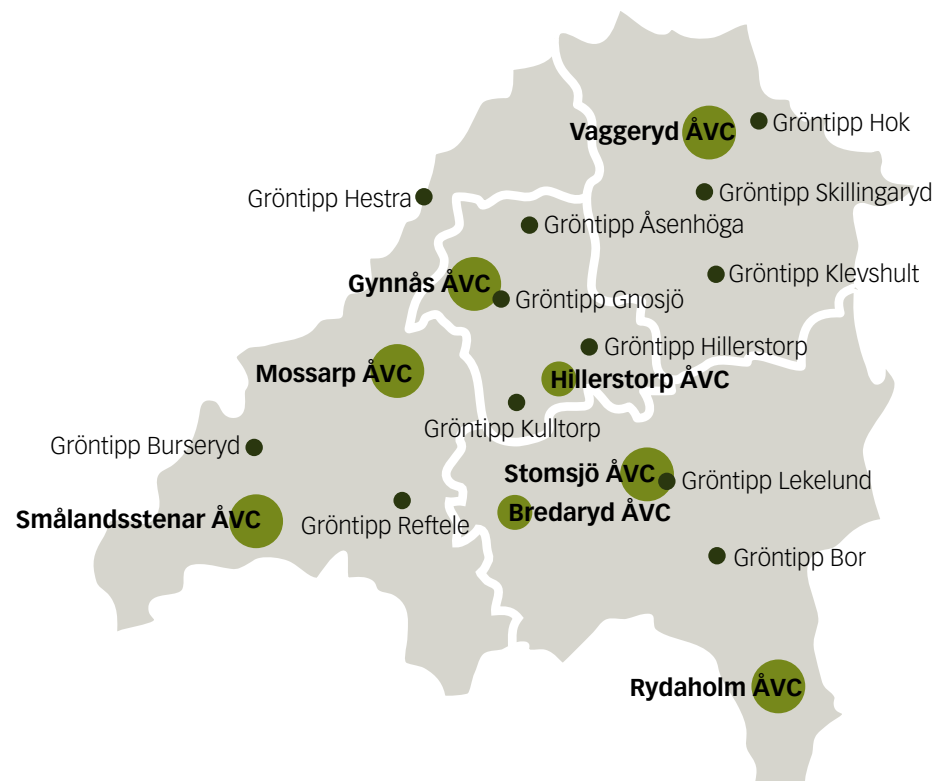
AVFALL SOM OMFATTAS AV KOMMUNALT RENHÅLLNINGSANSVAR ÅTERVINNINGSCENTRALER

51

GISLAVED KOMMUN

Gislaved

I Gislaveds kommun finns två återvinningscentraler. Den största, Mossarp återvinningscentral, är placerad vid Tippvägen 20, ca 3 km från centrum i Gislaved, 5 km från Anderstorp, 18 km från Reftele och 16 km från Gnosjö tillhörande Gnosjö kommun. I direkt anslutning till Mossarp återvinningscentral finns en nedlagd deponi som är i ett sluttäckningsskede.

Karta över återvinningscentraler och gröntippor inom GGW-regionen.

Mossarp återvinningscentral 2021

Artikelbenämning	Kvantitet
Brännbart grovt/överstort/stoppade möbler	151,02 ton
Brännbart, utsorterat	599,69 ton
Gips	94,88 ton
Verksamhetsavfall till deponi	640,70 ton
Kommunskrot	371,19 ton
Wellpapp, löst	223,94 ton
Trä OBS! Mängd lämnat i container på ÅVC	354,22 ton
Trä flisat på anläggningen 2021 *	2566,72 ton
Trädgårdsavfall**	DS
Hårdplast (Kommunplast – ej förpackningar)	84,82 ton
Däck (Producentansvar)	23,40 ton
Tryckimpregnerat trä ***	144,49 ton
Farligt avfall kemikalier vid miljöstationen	54,56 ton
Elektronik levererats till El-Kretsen ****	307,33 ton

* Varav 503,92 ton har levererats in från återvinningscentralen i Smålandsstenar. ** Insamlade volymer mäts ej årligen. *** 192,95 ton avhämtat från Mossarp 2021 varav 48,46 ton är insamlat på återvinningscentralen i Smålandsstenar och transporterat till Mossarp. **** Avser Småbatterier, Diverse elektronik, Kylskåp och frysar, Ljuskällor, Lysrör samt Vitvaror som avhämtats på anläggningen 2021.

Smålandsstenar

Den andra återvinningscentralen i Gislaveds kommun är placerad i Smålandsstenar vid Balkvägen 10 ca 1,6 km från centrum i Smålandsstenar, 4 km från Skeppshult, 11 km från Burseryd, 11 km från Broaryd, 14 km från Reftele och 21 km från Gislaved.

Smålandsstenar återvinningscentral 2021

Artikelbenämning	Kvantitet
Brännbart grovt/överstort/stoppade möbler	93,04 ton
Brännbart, utsorterat	299,59 ton
Gips	40,36 ton
Verksamhetsavfall till deponi	262,18 ton
Kommunskrot	169,57 ton
Wellpapp, löst	111,00 ton
Trä OBS! Mängd lämnat i container på ÅVC *	503,92 ton
Inget trä flisas på anläggningen	
Trädgårdsavfall**	DS
Hårdplast (Kommunplast – ej förpackningar)	38,03 ton
Däck (producentansvar) samlas inte in på anläggningen	
Tryckimpregnerat trä ***	48,46 ton
Farligt avfall kemikalier vid miljöstationen	29,28 ton
Elektronik levererats till El-Kretsen ****	120,57 ton

* 503,92 ton insamlat vid återvinningscentralen i Smålandsstenar men transporterat till Mossarp för att flisas. ** Insamlade volymer mäts ej årligen. *** 48,46 ton Insamlat vid återvinningscentralen i Smålandsstenar och transporterat till Mossarp återvinningscentral i Gislaved. **** Avser Småbatterier, Diverse elektronik, Kylskåp och frysar, Ljuskällor, Lysrör samt Vitvaror som avhämtats på anläggningen 2021.

52

GNOSJÖ KOMMUN

Gnosjö

I Gnosjö kommun finns två återvinningscentraler. Den största, Gynnås återvinningscentral, är placerad vid Gynnås avfallsanläggning på Hagelstropsvägen ca 6 km från centrum i Gnosjö, 9 km från Åsenhöga samt 11 km från Hestra tillhörande Gislaved kommun.

Gynnås återvinningscentral 2021

Artikelbenämning	Kvantitet
Brännbart grovt/överstort/stoppade möbler	85,88 ton
Brännbart, utsorterat	395,34 ton
Gips	55,06 ton
Verksamhetsavfall till deponi	194,36 ton
Kommunskrot	233,88 ton
Wellpapp, löst	137,54 ton
Trä OBS! Mängd lämnat i container på ÅVC	274,50 ton
Trä flisat på anläggningen 2021 *	1051,34 ton
Trädgårdsavfall **	DS
Hårdplast (Kommunplast – ej förpackningar)	16,84 ton
Däck (Producentansvar)	14,0 ton
Tryckimpregnerat trä ***	67,28 ton
Farligt avfall kemikalier vid miljöstationen	26,20 ton
Elektronik levererats till El-Kretsen ****	141,74 ton

* Varav 96,54 ton har levererats in från Nyhem, återvinningscentralen i Hillerstorp. ** Insamlade volymer mäts ej årligen. *** 76,40 ton avhämtat från Gynnås 2021 varav 9,12 ton är insamlat på Nyhems ÅVC (Hillerstorp) som transporterats till Gynnås. **** Avser Småbatterier, Diverse elektronik, Kylskåp och frysar, Ljuskällor, Lysrör samt Vitvaror som avhämtats på anläggningen 2021.

Gynnås är den enda återvinningscentralen i GGv som tar emot Asbest som vägs och debiteras abonnenten. Asbesten ska vara inplastad och personalens

anvisningar ska följas. Avfallslämnaren får sedan på egen hand lägga detta i en separat container på anläggningen. Denna container är ej tömd under 2021. Senaste tömning var september 2020 (5,98 ton). Vid platsbesök november 2021 var containern knappt halvfull, uppskattningsvis samlades mindre än 3 ton asbest in under 2021.

Hillerstorp

Den andra återvinningscentralen i Gnosjö kommun, även kallad Nyhems återvinningscentral, är placerad i Nyhems industriområde i tätorten Hillerstorp vid Håkanstorsvägen ca 2,3 km från centrum i Hillerstorp.

Nyhem återvinningscentral 2021

Artikelbenämning	Kvantitet
Brännbart grovt/överstort/stoppade möbler	9,04 ton
Brännbart, utsorterat	83,02 ton
Gips	2,46 ton
Verksamhetsavfall till deponi	30,80 ton
Kommunskrot	33,04 ton
Wellpapp, löst	15,62 ton
Trä OBS! Mängd lämnat i container på ÅVC *	96,54 ton
Inget trä flisas på anläggningen	
Trädgårdsavfall samlas inte in på anläggningen	
Hårdplast (Kommunplast – ej förpackningar) samlas inte in på anläggningen	
Däck (producentansvar) samlas inte in på anläggningen	
Tryckimpregnerat trä **	9,12 ton
Farligt avfall kemikalier vid miljöstationen	6,16 ton
Elektronik levererats till El-Kretsen ***	18,24 ton

* 96,54 ton trä insamlat vid Nyhem återvinningscentral i Hillerstorp och transporterat till Gynnås för att flisas. ** 9,12 ton insamlat vid Nyhems återvinningscentral i Hillerstorp och transporterat till Gynnås. *** Avser Småbatterier, Diverse elektronik, Kylskåp och frysar, Ljuskällor, Lysrör samt Vitvaror som avhämtats på anläggningen 2021.

VAGGERYDS KOMMUN

Vaggeryds kommun har en återvinningscentral som är placerad vid krokvägen 15 i Vaggeryd ca 2 km från centrum i Vaggeryd, 8 km från Hok, 12 km från Skillingaryd, 20 km från Bondstorp och 23 km från Klevshult.

Vaggeryds återvinningscentral 2021

Artikelbenämning	Kvantitet
Brännbart grovt/överstort/stoppade möbler	104,23 ton
Brännbart, utsorterat	578,61 ton
Gips	31,21 ton
Verksamhetsavfall till deponi*	152,36 ton
Kommunskrot	258,30 ton
Wellpapp, löst	94,56 ton
Trä OBS! Mängd lämnat i container på ÅVC	917,60 ton
Inget trä flisas på anläggningen	
Trädgårdsavfall**	DS
Hårdplast (Kommunplast – ej förpackningar) samlas inte in på anläggningen	
Däck (producentansvar) samlas inte in på anläggningen	
Tryckimpregnerat trä	123,90 ton
Farligt avfall kemikalier vid miljöstationen	36,20 ton
Elektronik levererats till El-Kretsen ***	183,28 ton

* Avser enbart deponi som avlämnats i containern vid återvinningscentralen. Det material som kan användas som fyllnadsmaterial har 2021 avlämnats i en separat ficka och delvis använts inom området för att fylla ute en svacka, uppskattad mängd 24 ton. ** Insamlade volymer mäts ej årligen. *** Avser Småbatterier, Diverse elektronik, Kylskåp och frysar, Ljuskällor, Lysrör samt Vitvaror som avhämtats på anläggningen 2021.

VÄRNAME KOMMUN

Värnamo

I Värnamo kommun finns tre återvinningscentraler och den största, Stomsjö återvinningscentral, är placerad vid Stomsjö avfallsanläggning 1, cirka 4 km från centrum i Värnamo, 7 km från Kärda, 12 km från Hörle, 12 km från Forsheda och 15 km från Bor. I direkt anslutning till Stomsjö återvinningscentral finns två stycken nedlagda deponier som är i ett sluttäckningsskede. Komposterbart trädgårdsavfall från olika insamlingsplatser och slam från Värnamo kommuns reningsverk levereras till en yta i anslutning till deponierna där det blandas till material som sedan används till skyddsskiktet vid sluttäckningen.

Bredaryd

Den andra återvinningscentralen är placerad i Bredaryd bredvid det gamla reningsverket cirka 2 km från centrum i Bredaryd, 7 km från Forsheda, 7 km från Lanna, 10 km från Reftele tillhörande Gislaveds kommun, 12 km från Kulltorp tillhörande Gnosjö kommun och 20 km från Hillerstorp tillhörande Gnosjö.

Rydaholm

Den tredje återvinningscentralen är placerade i Rydaholm bredvid reningsverket cirka 2 km från centrum i Rydaholm, 9 km från Horda, 20 km från Bor och 32 km från Värnamo.

Stomsjö återvinningscentral 2021

Artikelbenämning	Kvantitet
Brännbart grovt/överstort/stoppade möbler	271,36 ton
Brännbart, utsorterat	1166,79 ton
Gips	123,76 ton
Verksamhetsavfall till deponi	842,42 ton
Kommunskrot	526,38 ton
Wellpapp, löst	210,20 ton
Trä OBS! Mängd lämnat i container på ÅVC*	905,90 ton
Trä flisat på anläggningen 2021 **	1553,80 ton
Trädgårdsavfall insamlat i container vid ÅVC ***	139,90 ton
Hårdplast (Kommunplast – ej förpackningar) samlas inte in på anläggningen	
Däck (producentansvar) samlas inte in på anläggningen	
Tryckimpregnerat trä	260,85 ton
Farligt avfall kemikalier vid miljöstationen	84,07 ton
Elektronik levererats till El-Kretsen ****	474,75 ton

* 905,90 ton avser enbart de mängder som lämnats i container vid ÅVC, många besökare väljer att lämna trä direkt i högen som sedan flisas. ** Varav 316,61 ton har levererats in från återvinningscentralen i: Bredaryd (141,52 ton), Rydaholm (175,08 ton). *** Mängden trädgårdsavfall avser det som lämnas i containern vid anläggningen 2021. Många lämnar trädgårdsavfall på Lekelund. **** Avser Småbatterier, Diverse elektronik, Kylskåp och frysar, Ljuskällor, Lysrör samt Vitvaror som avhämtats på anläggningen 2021.

Total mängd Stomsjö inkluderar det som löpande körts in från Rydaholm och Bredaryd under 2021.

Bredaryds återvinningscentral 2021

Artikelbenämning	Kvantitet	55
Brännbart grovt/överstort/stoppade möbler*	120,78 ton	
Brännbart, utsorterat - ingår i fraktionen ovan		
Gips	4,24 ton	
Verksamhetsavfall till deponi	57,90 ton	
Kommunskrot	44,68 ton	
Wellpapp, löst	21,74 ton	
Trä OBS! Mängd lämnat i container på ÅVC **	141,52 ton	
Inget trä flisas på anläggningen		
Trädgårdsavfall	204,66 ton	
Hårdplast (Kommunplast – ej förpackningar) samlas inte in på anläggningen		
Däck (producentansvar) samlas inte in på anläggningen		
Tryckimpregnerat trä samlas inte in på anläggningen		
Farligt avfall kemikalier vid miljöstationen - samlas inte in på anläggningen		
Elektronik körs till Stomsjö löpande men vägs ej		

* På anläggningen finns ingen separat container för utsorterat brännbart avfall. Detta läggs i samma container som "brännbart grovt/överstort/stoppade möbler". ** Insamlat vid återvinningscentralen i Bredaryd men transporterat till Stomsjö för att flisas. *** Mängden trädgårdsavfall avser det som kört bort från anläggningen 2021. Komposten levereras till Stomsjö för inblandning med slam från reningsverken och tillverkning av skyddsskikt till kommunens deponi.

Rydaholms återvinningscentral 2021

Artikelbenämning	Kvantitet
Brännbart grovt/överstort/stoppade möbler*	166,29 ton
Brännbart, utsorterat - ingår i fraktionen ovan	
Gips	16,14 ton
Verksamhetsavfall till deponi	97,56 ton
Kommunskrot	61,24 ton
Wellpapp, löst	20,58 ton
Trä OBS! Mängd lämnat i container på ÅVC **	175,08 ton
Inget trä flisas på anläggningen	
Trädgårdsavfall***	152,04 ton
Hårdplast (Kommunplast – ej förpackningar) samlas inte in på anläggningen	
Däck (producentansvar) samlas inte in på anläggningen	
Tryckimpregnerat trä samlas inte in på anläggningen	
Farligt avfall kemikalier vid miljöstationen - samlas inte in på anläggningen	
Elektronik körs till Stomsjö löpande men vägs ej	

* På anläggningen finns ingen separat container för utsorterat brännbart avfall. Detta läggs i samma container som "brännbart grovt/överstort/stoppade möbler". ** Insamlat vid återvinningscentralen i Rydaholm men transporterat till Stomsjö för att flisas. *** Mängden trädgårdsavfall avser det som kört bort från anläggningen 2021. Komposten levereras till Stomsjö för inblandning med slam från reningsverken och tillverkning av skyddsskikt till kommunens deponi.

OMLASTNINGSSTATIONER

Vid SÅM:s omlastningsstationer tippas hushållsavfall, förpackningar och returpapper som samlas in från hushållen i Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner i olika containrar eller fickor. Omlastningsstationerna driftas

av SÅM:s personal och materialet lastat om i större containrar som levereras från omlastningsstationerna till olika behandlingsanläggningar. 2021 gick det ⁵⁷ totalt iväg 555 stycken lastbilar med släp från SÅM:s omlastningsstationer vilket innebär 1 665 containrar. Det är något mer än 10 transporter med lastbil och släp i veckan.

Bild till vänster: Omlastningsstation Stomsjö avfallsanläggning, Värnamo kommun. Bild ovan: Omlastningsstation Mossarp, Gislaved kommun.

Värnamo kommun – Stomsjö avfallsanläggning

Material hanterat vid omlastningsstationen i Värnamo	2021	Behandlingsanläggning	Ort	Avstånd enkel resa
Restavfall	6 118,33 ton	Ljungby Energi	Ljungby	45 km
Matavfall	1 691,43 ton	Tekniska verken	Linköping	207 km
Metallförpackningar	78,46 ton	Remondis	Torsvik	65 km
Pappersförpackningar	365,78 ton	Remondis	Torsvik	65 km
Plastförpackningar	292,54 ton	Remondis	Torsvik	65 km
Tidningar	726,74 ton	Ohlssons AB	Landskrona	193 km
Glasförpackningar	595,58 ton	Svensk Glasåtervinning	Hammar	227 km
Summa	9 868,86 ton			

* År 2021 hanterades utöver ovanstående material även 371 st latrintunnor vid Stomsjö omlastningsstation, varav 75 st från en militärovnings, 20 st från badplatser i Gnosjö kommun och 10 st från badplatser i Vaggeryds kommun.

Gislaved kommun – Mossarp Tippvägen 20

Material hanterat vid omlastningsstationen i Gislaved	2021	Behandlingsanläggning	Ort	Avstånd enkel resa
Restavfall	5 261,64 ton	Jönköpings Energi	Torsvik	76 km
Matavfall	1 720,99 ton	Tekniska verken	Linköping	214 km
Metallförpackningar	89,32 ton	Remondis	Torsvik	75 km
Pappersförpackningar	326,46 ton	Remondis	Torsvik	75 km
Plastförpackningar	278,36 ton	Remondis	Torsvik	75 km
Tidningar	351,72 ton	Ohlssons AB	Landskrona	194 km
Glasförpackningar	428,86 ton	Svensk Glasåtervinning	Hammar	235 km
Summa	8 457,35 ton			

TRÄDGÅRDSAVFALL

Utöver möjligheten att teckna ett *grönabonnemang* eller att lämna sitt trädgårdsavfall på återvinningscentralerna i Gislaved, Gnosjö (ej Hillerstorp ÅVC), Vaggeryd och Värnamo kommuner så finns det även specifika mottagningsplatser för trädgårdsavfall. I Hok och Skillingaryd är det asfalterade och upplysta ytor där materialet mellanlagras. Övriga mottagningsplatser är placerade något utanför orterna och trädgårdsavfallet lämnas på grusplaner som saknar belysning. På samtliga platser ska trädgårdsavfallet lämnas i separata högar; komposterbart trädgårdsavfall och flisbart trädgårdsavfall. Undantaget är vid Vaggeryds återvinningscentral där båda fraktionerna lämnas i samma hög vilken sedan grovkrossas och blandas. Det krossade materialet blandas och läggs i limpor som vänds och slutligen blir till matjord som efter sållning kan hämtas av kommuninvånarna.

MOTTAGNINGSANLÄGGNINGAR FÖR TRÄDGÅRDSAVFALL

- Gislaveds kommun: Burseryd
- Gislaveds kommun: Hestra
- Gislaveds kommun: Reftete
- Gnosjö kommun: Gnosjö, sjöstensvägen
- Gnosjö kommun: Åsenhöga
- Gnosjö kommun: Hillerstorp
- Gnosjö kommun: Kulltorp
- Vaggeryds kommun: Hok
- Vaggeryds kommun: Skillingaryd
- Vaggeryds kommun: Klevshult
- Värnamo kommun: Lekelund
- Värnamo kommun: Bor

GRÖNAVFALLSABONNEMANG – TÖMNING AV TUNNA VID FASTIGHETEN (TAXA)

Kommuninvånare kan teckna ett *grönabonnemang* som innebär att man får ett separat 240-liters kärl att lägga mindre trädgårdsavfall i. Trädgårdsavfall hämtas vid tomtgräns. Hämtning sker varannan vecka 1 april till 15 november, totalt 16 gånger.

Enligt avfallsföreskrifterna finns även möjlighet att kompostera sitt trädgårdsavfall på den egna fastigheten utan att det behövs någon särskild anmälan. 59

INSAMLING AV AVFALL VID BOSTÄDER

Insamling av avfall vid bostäder sker i samtliga kommuner av upphandlad entreprenör. 2019 infördes fastighetsnära insamling, FNI, med frivillig anslutning i Gislaved-, Gnosjö- och Värnamo kommuner. 2021 infördes FNI även i Vaggeryds kommun. I fyrfackssystemet samlas matavfall, restavfall, tidningar, pappersförpackningar, plastförpackningar, ofärgat- respektive färgat glas samt metallförpackningar in. Den totala anslutningsgraden 2021-12-28 var 90,3 % för villa och 42,4 % för fritidshus.

Avfallstaxan är miljöstyrd och samma i alla fyra kommuner. Detta innebär att den är konstruerad på ett sätt som uppmuntrar kunder att göra mer miljöriktiga val. Att välja fyrfackssystem och separat insamling av matavfall är därför ett billigare alternativ än att ha kvar ett osorterat alternativ.

Avfallsföreskrifterna möjliggör för kommuninvånare att hemkompostera sitt matavfall. Detta kräver dock en anmälan till tillsynsansvarig nämnd, till skillnad från trädgårdsavfall. Vid kompostering av matavfall går det att ansöka om förlängt hämtningsintervall. Den upphandlade entreprenören tömmer även soprum, underjordsbehållare och containrar vid flerfamiljshus och verksamheter. Kommunalförbundet SÅM arbetar aktivt med att införa matavfallsutsortering hos flerfamiljshus och verksamheter.

SLAMTÖMNING

Tvåfacksteknik har införts vid tömning av slambrunnar från 1 januari 2021. Detta innebär att vattenfasen är kvar i brunnen efter tömning och att slambilen enbart tar med slammet. Förutom minskade transporter så medför principen med deltömning att avloppsanläggningarnas funktion bibehålls även direkt efter tömning. Diskussioner förs med våra medlemskommuner om att hitta bättre och långsiktiga lösningar för omhändertagande av avloppsslam från enskilda avloppsanläggningar.

AVFALL FRÅN FETTAVSKILJARE

Upphandlad entreprenör tömmer de få fettavskiljare som finns inom GGVV-regionen.

LATRINTUNNOR

Latrintunnor hanteras genom budad hämtning vilket gör att det inte längre finns ett abonnemang för latrinkärl. D.v.s. våra kunder som fortfarande använder sig av latriner beställer genom SÅM:S kontaktcenter en hämtning av förslutet latrinkärl. Kunden får en tom behållare för varje full som hämtas av kärlbilen. Latrintunnorna transporteras till Stomsjö omlastningsstation i Värnamo där det samlas i container. När containern är full eller vid årets slut hämtas containern som körs till entreprenören där en slambil tömmer latrintunnorna på innehållet genom ett hål som borrar upp med en bormaskin och dosborr. 2021 fick SÅM in 143 budningar och hanterade 371 stycken latrintunnor.

PUBLIKA SOPTUNNOR, AVFALLSKORGAR OCH HUNDLATRINER

Gislaveds kommun

I Gislaveds kommun finns 125 publika avfallskorgar och 130 hundlatriner. De töms av tekniska förvaltningen och avfallet hamnar i brännbar fraktion. Det finns några få pantrör där pantflaskor/burkar kan lämnas och byta ägare, i övrigt inga möjligheter till avfallssortering i utemiljön.

Gnosjö kommun

I Gnosjö kommun finns 32 stycken hundlatrintunnor, 19 stycken avfallskorgar och 2 stycken soptunnor. Under sommaren sätter kommunen upp ytterligare 6 stycken avfallskorgar. Allt avfall körs till brännbart avfall. Ingen övrig sortering finns i offentlig miljö.

Vaggeryds kommun

I Vaggeryds kommun finns det cirka 130 stycken avfallskorgar som töms av gata-parkenheten, tekniska kontoret. Avfallet från avfallskorgarna körs till brännbart avfall. I dagsläget finns det inga möjligheter att sortera sitt avfall i offentliga miljöer i Vaggeryds kommun.

Värnamo kommun

I Värnamos kommun finns det cirka 460 stycken soptunnor som töms av tekniska förvaltningen. I dagsläget finns det inga möjligheter att sortera sitt avfall i offentliga miljöer i Värnamos kommun och avfallet från soptunnorna går till brännbart avfall. Det finns några få pantrör.

60

RETURPAPPER – ÅVS SAMT AUKTORISATIONSSYSTEM

Regeringen beslutade den 22 december 2020 att upphäva producentansvaret för returpapper samt att lägga över ansvaret för insamlingen på kommunerna. Det innebär att från 1 januari 2022 ansvarar SÅM för insamling och återvinning av returpapper i Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommun.

Returpapper definieras som tidningar, tidskrifter, direktreklam, kataloger och liknande produkter. Detta innebär returpapper från hushåll, men även returpapper som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll från och med 1 januari 2022 räknas som kommunalt avfall. I och med att returpappret blir ett kommunalt avfall så ansvarar SÅM för insamling och återvinning av returpapper i Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommun.

SÅM har valt att ta över insamlingen av returpapper på befintliga återvinningstationer i tidigare nämnda kommuner där Förpackningsinsamlingen, FTI, samlar in övriga förpackningar. Detta är våra stationära platser för en ordnad insamling av returpapper inom vårt verksamhetsområde.

Fastighetsägare till flerfamiljshus/lägenhetshus kan anlita någon av de entreprenörer som är auktoriserade (godkända) av SÅM för att transportera, behandla och återvinna tidningar och returpapper. Detta är i nuläget ett frivilligt alternativ för de fastighetsägare som önskar en fastighetsnära insamling av returpapper. Fastighetsägaren kontaktar och skriver avtal direkt med en auktoriserad entreprenör.

KONSUMENTNÄRA INSAMLING AV ELEKTRONIKAVFALL

EL:IN-SKÅP I VAGGERYDS KOMMUN

Skåp för insamling av mindre elektronikavfall finns utplacerade i två butiker i Skillingaryd och i en butik i Vaggeryd:

- Hemköp i Skillingaryd, vid entrén.
- ICA Nära Lagahallen i Skillingaryd, vid returstation.
- ICA Supermarket i Vaggeryd, vid entrén.

Skåpen är till för de som bor i lägenhet eller som inte har möjlighet att besöka kommunens återvinningscentral i Vaggeryd.

I skåpet kan man lämna:

- Småbatterier.
- Glödlampor och lågenergilampor, men inga lysrör.
- Smått elektronikavfall så som mobiltelefon, laddare, eltandborste, rakapparat.

Elektronikavfall som inte får plats i skåpet lämnas på anvisad plats vid kommunens återvinningscentral.

FASTIGHETSNÄRA INSAMLING AV ELEKTRONIK – ELEKTRONIKBOX

Fastighetsnära insamling sker via elektronikboxen för de abonnenter som har fyrfackssystemet. Abonnenten kan lämna glödlampor, batterier och småelektronik vid bostaden. Boxen förvaras inomhus och när den är full hängs den på soptunnan och töms samtidigt som ordinarie tömning av fyrfackskärnen.

ELEKTRONIK FRÅN VERKSAMHETER

Verksamheter och företag kan lämna sitt elektronikavfall vid uppvisande av ett avlämnarintyg från El-Kretsen på Mossarp-, Gynnås-, Stomsjö- och Vaggeryds återvinningscentraler, det vill säga en återvinningscentral i respektive kommun.

AVFALL SOM I DAGSLÄGET INTE INGÅR I KOMMUNALT RENHÅLLNINGSANSVAR

61

AVFALL SOM OMFATTAS AV PRODUCENTANSVAR

FÖRPACKNINGAR – ÅVS

Förpackningar samlas in via återvinningsstationer, och i anslutning till flerbostadshus samt verksamheter i Förpackningsinsamlingens (FTI) regi. Insamling av förpackningar sker också på återvinningscentralerna*, oftast i FTI:s behållare.”

**Ej Rydaholm och Bredaryd samt endast tidningar, pappersförpackningar samt färgat- och ofärgat glas på Hillerstorps återvinningscentral.*

BILAR – FORDON

Ansvar för omhändertagande av uttjänta bilar faller på producenterna. Uttjänta bilar klassas som farligt avfall tills de tömts på farliga vätskor och komponenter. Bilar innehåller allt från oljor, batterier och elektronik till tungmetaller som bly och kvicksilver. Innehållet av farliga ämnen och komponenter tillsammans med höga återvinningsmål ställer stora krav på hela kedjan från producent till demonteringsföretag. I samtliga kommuner tas uttjänta bilar omhand av auktoriserade bildemonteringsföretag.

DÄCK

Ansvar för omhändertagande av uttjänta däck faller på producenterna. Svensk Däckåtervinning AB tar via däckförsäljare emot uttjänta däck för att säkerställa att de återanvänds eller materialåtervinns. SÅM tar i dagsläget emot mindre mängder däck utan följd på Gynnås- och Mossarp återvinningscentraler.

FTI statistik 2021	Kartong	Metall	Plast	Glas	Returpapper
Gislaved	17,04 kg/pers	2,69 kg/pers	11,95 kg/pers	20,64 kg/pers	15,63 kg/pers
Gnosjö	17,37 kg/pers	3,04 kg/pers	12,21 kg/pers	24,42 kg/pers	3,86 kg/pers
Värnamo	15,01 kg/pers	2,51 kg/pers	9,96 kg/pers	21,67 kg/pers	21,24 kg/pers
Vaggeryd	18,29 kg/pers	1,80 kg/pers	8,54 kg/pers	27,89 kg/pers	5,17 kg/pers
Summa	1 459,44 ton	222,11 ton	941,09 ton	2 005,32 ton	1 310,64 ton
Snitt Sverige 2021	18,90 kg/pers	1,80 kg/pers	9,00 kg/pers	23,20 kg/pers	12,10 kg/pers

Kommun	Antal återvinningsstationer
Gislaved	20
Gnosjö	9
Vaggeryd	9
Värnamo	15

LÄKEMEDEL

Ansvaret för omhändertagande av gamla läkemedel faller på producenterna som via försäljningsställen i kommunerna tar emot läkemedel och i sin tur ombesörjer behandling av avfallet. Läkemedel som ändå felaktigt hamnar på återvinningscentraler tas omhand av upphandlad entreprenör för hantering av farligt avfall.

ENSILAGEPLAST

Svensk Ensilageplast Retur är en ideell branschförening för tillverkare, importörer och återförsäljare av ensilagefilm, plastsäckar, odlingsfolie och liknande. Denna förening arbetar genom sitt materialbolag för en miljöanpassad och smidig återvinningslösning för lantbrukare, odlare och hästägare med flera. En sådan frivillig lösning kan innebära att lantbruket slipper framtida lagstiftning. Den operativa delen av verksamheten sköts av Svensk Ensilageplast Retur AB (SvepRetur).

RETURPACK

Förutom att panta burkar och flaskor som ingår returpacks system vid diverse butiker så kan man skänka sin pant på Vaggeryds- och Gynns återvinningscentraler. Ersättningen för panten skänks till olika hjälporganisationer. Den 23 mars 2022 levererade returpack en Pantamera Express – automat till Stomsjö återvinningscentral i Värnamo kommun.

Innan den första maskinen i Sverige placerades ut i Malmö 2015 genomförde Returpack plockanalyser som visade att väldigt mycket burkar lämnas på återvinningscentraler runt om i Sverige. Dels som metallskrot och dels som metallförpackningar. Förutom hur enkelt och smidigt det är att panta i maskinen så ser Returpack dessa maskiner som en del av lösningen för att få in fler burkar och flaskor till retursystemet.

Våren 2022 har Returpack placerat 63 stycken Pantamera Express-automater i Sverige varav en placerats på Stomsjö återvinningscentral i Värnamo kommun. Närmaste maskiner finns i Växjö, Jönköping, Halmstad, Ängelholm och Helsingborg.

AVFALL SOM UPPSTÅR I KOMMUNENS VERKSAMHETER

Kommunerna är en arbetsgivare och avfall som uppstår i kommunernas verksamhet klassas som verksamhetsavfall. Exempel på vanligt verksamhetsavfall från kommunala verksamheter: Bygg och rivningsavfall, möbler/kontorsmöbel, skolmaterial, wellpapp, tidningar/kontorspapper/ sekretesspapper, elektronik, datorer, skärmar, mobiltelefoner, smittförande avfall, stickande/skärande avfall, lastpallar, filter med mera. Avfall som uppstår i kommunala verksamheter och som klassas som ett verksamhetsavfall ska sorteras och kommunen ska ha en egen hantering/upphandling av hur verksamhetsavfallet hanteras.

Inom kommunens verksamheter uppstår även kommunalt avfall alltså sådant avfall som kommunen är skyldig att transportera bort enligt Miljöbalken 15 kap. 3 § samt avfall under kommunalt ansvar enligt Miljöbalken 15 kap. 20 §. Lite förenklat kan man säga att kommunalt avfall uppstår för att människor vistas i verksamheten. Exempelvis det avfall som läggs i soptunnan vid skrivborden eller soptunnor vid toaletter och det avfall som dagligen uppstår i exempelvis lunchrummet även matavfall från exempelvis skolmatsalar och vårdboende är kommunalt avfall. Till denna typ av avfall ska kommunerna ha abonnemang hos SÅM som ansvarar för insamling, transport och återvinning av det kommunala avfallet som uppstår i Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner.

Avfallshierarkin gäller även för kommunal verksamhet vilket innebär att man ska arbeta strategiskt med att minimera (förebygga att avfallet uppstår), återanvända, återvinna (materialåtervinna), utvinna energi och sist deponera.

GISLAVEDS KOMMUN

Gislaveds kommun har sedan 2014 haft entreprenör för fastighetsnära insamling av utsorterat verksamhets- och farligt avfall från de kommunala verksamheterna. Sortering och tillgång till utrustning för detta varierar men är överlag tämligen god. Kommunen äger de flesta sorteringskärl och är inne i en andra entreprenadperiod. Det finns utsortering av matavfall i framförallt de största köken som även har kvarnar, detta matavfall körs med tankbil till biogasanläggning. Även en del verksamheter med mindre mängder har utsortering av matavfall, då i papperspåsar. Det pågår ett arbete för att införa utsortering av matavfall från alla kommunala verksamheter där sådant uppstår.

GNOSJÖ KOMMUN

Gnosjö kommun bedriver sitt avfalls arbete med fokus på ekonomisk hållbarhet. Målen ska vara mätbara och hantering ska också utgå ifrån ett cirkulärt förhållningssätt. Kommunen genomförde år 2017 en inventering av kommunens verksamheter gällande hantering av internt avfall, främst det som är hushållsliknande avfall. Inventeringen visade i sammanställningen att hanteringen var acceptabel och i vissa delar var det mycket bra. Sedan

inventeringen har förbättringar utförts och det har tillkommit delar i funktioner hur och vad som ska göras i arbetet. Insamling och återvinning av hushållsavfall fungerar med de insamlingssystem som renhållaren och förpackningsinsamlingen tillhandahåller. Återbruk finns inget samordnat, men det fungerar till vissa delar ändå bra genom att det internt flaggas via meddelande när det finns ett behov av specifika saker ex möbler innan inköp görs.

Skolor med tillagningskök har insamling av matavfall.

IT-funktionen har återvinning och återbruk på utbytt IT-utrustning via avtal. I projekt som kommunen bedriver så omgärdas den avfallshanteringen inom projektet i forma av avtal med specifik entreprenör.

Gällande övrigt avfall likställt med grovavfall så har kommunen fram till idag använt kommunal renhållare till detta via kommunal ÅVC. Arbete kommer att starta upp under 2022 gällande det interna kommunala avfallet var och vem ska hantera detta och på vilket sätt.

VAGGERYDS KOMMUN

I Vaggeryds kommuns miljöprogram för år 2022-2025 finns det avfallsbyggande arbetet enligt avfallstrappan med i en av kommunens fyra miljöriktlinjer som alla anställda och förtroendevalda ska förhålla sig till. Möjlighet till sortering och återvinning av avfall finns på alla arbetsplatser men kan utvecklas till att fler fraktioner sorteras och att mängden avfall som sorteras ökar.

Kommunens IT-enhet ansvarar för återvinning och återbruk av IT-utrustning och använder sig av tre steg. Första steget innebär att utrustningen om möjligt återanvänds inom kommunen så mycket som möjligt (exempelvis får skolan ta del av administrationens datorer). Andra steget innebär att den utrustning som inte längre anses som användbar inom vår organisation säljs till ett återvinningsföretag som vi har avtal med för att rekonditioneras och säljas på andra marknader. Tredje steget för utrustning som inte går att återanvända eller sälja är att vi har ett avtal med ett socialt drivet företag som hämtar och

plockar ner i delar för att kunna återvinna metaller, plaster och övrigt. Möjlighet till att återbruka och återanvända möbler och inventarier finns genom en grupp på kommunens intranät där möbler kan byta ägare. Detta koncept kan dock utvecklas och bli bättre.

VÄRNAMO KOMMUN

Ett flerårigt projekt med fokus på att se över och förstärka antal miljöhus eller miljörum i kommunens fastigheter pågår mellan 2022-2024. I samband med att miljöhus/miljörum förstärks/inrättas vid varje fastighet förtydligas vad som skall sorteras och hur det skall ske. Även rutiner för hanteringen av förpackningsinsamling, restavfall, matavfall samt annat verksamhetsavfall och möjligheter till att återanvända till exempel möbler ses över.

Vid verksamhetsspecifikt avfall, till exempel smittförande avfall och stickande/skärande avfall, har respektive verksamhet eget ansvar.

Kommunens IT-avdelning ansvarar för återvinning/återbruk på IT-utrustning.

Kommunens jobbcenter cirkulerar möbler och inventarier på en intern andrahandsmarknad men har också möjlighet att nyttja avtal från externa aktörer.

Bygg och rivningsavfall hanteras inom respektive projekt. Ansvaret läggs till stor del på de entreprenörer som anlitas men potential finns att jobba tydligare med kravställande vid beställning. Projekt pågår att återanvända och återvinna massor som uppstår vid markarbeten på ett hållbart sätt.

SLAM FRÅN RENINGSVERK

GISLAVEDS KOMMUN

Det finns flera avloppsreningsverk i kommunen varav det största ligger i Gislaved. Till Gislaveds ARV är även tätorterna Anderstorp, Hestra och Reftele anslutna via överföringsledningar. Avloppsslammet som bildas i reningsverken

blandas med torv och sand och komposteras till biomull. Denna kan användas som jordförbättring till gräsmattor och rabatter. Rekommendationen är dock att inte använda biomullen i köksträdgårdar, då den kan innehålla tungmetaller som tyvärr följer med avloppsvattnet från såväl verksamheter som hushåll. Biomullen finns normalt att hämta fritt vid Gislaveds avloppsreningsverk, den hämtas av både privatpersoner och entreprenörer. Till Smålandsstenars avloppsreningsverk är kopplat vassbäddar för slambehandling.

GNOSJÖ KOMMUN

I kommunen finns sex avloppsreningsverk varav det i Gnosjö har störst kapacitet, följt av Hillerstorp, Nissafors, Kulltorp, Åsenhöga och Marieholm.

De senaste tre åren har Gnosjö avloppsreningsverk genomgått en uppfräschning och förnyring av maskinparken. I och med detta byttes de två gamla biobäddarna ut mot en ny stor, två nya intagsgaller installerades och en centrifug fick ersätta den gamla trumsiltsavvattnaren. I samband med detta fick lokalerna sig en välbehövlig genomgång, gamla pumpar och ventiler byttes ut och värme och ventilation gicks igenom och ersattes.

Allt egenproducerat slam från de små avloppsreningsverken, bortsett det från Hillerstorp, transporteras till Gnosjö avloppsreningsverk där det blandas med det egna slammet och sedan avvattnas i en centrifug innan det trycks upp till en slamplatta i anslutning till avloppsreningsverket. Hillerstorp avvattnar sitt slam i egen centrifug och det i sin tur körs till slamplattan för att blandas ihop med övrigt slam samt flis och sand för kompostering i tre till sex månader, innan det används till sluttäckningens växtskick på Gynnås Deponi. I dagsläget tar varken Gnosjö eller Hillerstorp emot slam från enskilda brunnar, men en projektering är igång för att möjliggöra en installation externslammottagare på Gnosjö avloppsreningsverk och förhoppningen är att vara igång med detta inom ett till två år.

VAGGERYDS KOMMUN

Skillingaryds reningsverk är en anläggning som har byggts ut i omgångar sedan 1960-talet. En stor ombyggnad gjordes 1978 och ytterligare utbyggnationerna gjordes 1999-2000 med biologisk behandling i vassbäddar, 2001-2002 med utbyggnad för kvävereduktion och 2021-2022 med partikelavskiljande reningssteg.

Skillingaryds reningsverk hanterar och renar hushållspillvatten från Vaggeryd och Skillingaryds tätort samt flera av de kringliggande mindre orterna (Byarum, Travbaneområdet, Klevshult, Hok, Hooks herrgård, Svenarum, Hagafors). Cirka 97-98 % av det flöde som uppstår i de kommunala spillvattenledningarna renas i Skillingaryds reningsverk.

Utöver hushållspillvatten mottas processvatten från mindre industrier samt avloppsslam från enskilda avlopp och mindre reningsverk (Åker + Bondstorp).

I Vaggeryds kommun hanterar en upphandlad entreprenör slammet från Skillingaryds reningsverk. I dagsläget (2022) kör upphandlad entreprenör slammet till Blombacka Egendom AB.

VÄRNAMO KOMMUN

Påslunds avloppsreningsverk i Värnamo är ett kommunalt avloppsreningsverk som togs i drift 2015. Det är ett modernt verk med biologisk rening som tar emot hushållspillvatten från Värnamo stad samt flera kringliggande orter. Utöver kommunalt hushållspillvatten och dagvatten mottas processvatten från mindre industrier. Anläggningen tar också emot avloppsslam från enskilda avlopp.

I Värnamo används slammet tillsammans med en kompostblandning som skyddsskikt i sluttäckningen av Stomsjö deponi. Avsättningen kommer att pågå till dess att deponin är sluttäckt och projektet är avslutat. Sluttäckningen är förelagd med en tidsangivelse men det saknas en klar plan för hur slammet ska omhändertas efter avslutad sluttäckning och det är en framtida utmaning att hitta en lämplig avsättning.

ÖVRIGT AVFALL FRÅN INDUSTRIER OCH VERKSAMHETER BYGG- OCH RIVNINGSAVFALL

65

Vissa mindre avfallsströmmar med bygg- och rivningsavfall går via SÅM:s återvinningscentraler men de stora volymerna sker via privata entreprenörer. I dagsläget finns återbruk av bygg- och rivningsavfall i en mycket liten skala på vissa av våra återvinningscentraler. Det handlar då främst om tryckimpregnerat trä samt sten och betong som ingår i SÅM:s Ge och Ta – koncept. Bygg- och rivningsindustrin har stora möjligheter att minska mängden avfall. För att mängden material som sorteras ut för återanvändning vid rivning, för att senare byggas in i nya konstruktioner, krävs att en rad frågor utreds, exempelvis hantering i bygglovsskede, mellanlagring av byggmaterial, garantier av materialet och så vidare samt att beställare efterfrågar återanvänt material.

ANLÄGGNINGAR OCH AKTÖRER SOM KOMMUNEN BEDÖMER VARA NÖDVÄNDIGA FÖR ATT FÖREBYGGA OCH HANTERA DET AVFALL SOM KOMMUNEN ANSVARAR FÖR

66

Benämning	Funktion	Kommun
Avfall Sverige	Branschorganisation - Samordning i övergripande avfallsfrågor	Rikstäckande
Mossarp återvinningscentral	Återvinningscentral, SÅM	Gislaveds kommun
Smålandsstenar återvinningscentral	Återvinningscentral, SÅM	Gislaveds kommun
Fritidsbanken	Utlåning av fritidsutrustning	Gislaveds kommun
Hela människan	Second hand-verksamhet	Gislaveds kommun
Lager 130	Second hand-verksamhet	Gislaveds kommun
Second hand pingstkyrkan	Second hand-verksamhet	Gislaveds kommun
Gynnås återvinningscentral	Återvinningscentral, SÅM	Gnosjö kommun
Hillerstorp återvinningscentral	Återvinningscentral, SÅM	Gnosjö kommun
Fritidsbanken	Utlåning av fritidsutrustning	Gnosjö kommun
Gnosjö hjälper	Second hand-verksamhet	Gnosjö kommun
Tjernobybarnens oas, Secondhandbutik	Second hand-verksamhet	Gnosjö kommun
Vaggeryd återvinningscentral	Återvinningscentral, SÅM	Vaggeryds kommun
Remida	Kreativt återanvändningscenter	Vaggeryds kommun
Frejas bod	Second hand-verksamhet	Vaggeryds kommun
Röda korset	Second hand-verksamhet	Vaggeryds kommun
Stomsjö återvinningscentral	Återvinningscentral, SÅM	Värnamo kommun
Bredaryd återvinningscentral	Återvinningscentral, SÅM	Värnamo kommun
Rydaholm återvinningscentral	Återvinningscentral, SÅM	Värnamo kommun
Fritidsbibliotek	Utlåning av fritidsutrustning	Värnamo kommun

Benämning	Funktion	Kommun
Erikshjälpen	Second hand-verksamhet	Värnamo kommun
Rättvist butik och café Svenska kyrkan	Second hand-verksamhet	Värnamo kommun
EFI	Second hand-verksamhet	Värnamo kommun
Hela människan - LP Finnveden	Second hand-verksamhet	Värnamo kommun
OSS-hjälpen (Bor)	Second hand-verksamhet	Värnamo kommun
Tekniska verken i Linköping	Biogasanläggning / Biogödsel	Linköping kommun
Tekniska verken i Linköping	Värmeverk - avfallsförbränning	Linköping kommun
Torsviks kraftvärmeverk	Värmeverk - avfallsförbränning	Jönköpings kommun
Ljungsjöverket	Värmeverk - avfallsförbränning	Ljungby kommun
Kristinehed kraftvärmeverk	Värmeverk - avfallsförbränning	Halmstads kommun
El-Kretsen AB	Avfallshantering / återvinning / elektronik / transporter	Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommun
Stena recycling AB	Avfallshantering / återvinning / farligt avfall / transporter	Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommun
JRAB	Avfallshantering / återvinning / farligt avfall / transporter	Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommun
Sandahls Entreprenad AB	Avfallshantering / återvinning / farligt avfall / transporter	Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommun
Mj Åkeri AB	Avfallshantering / återvinning / transporter	Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommun
Gislaveds Energi	Fjärrvärme - Flisat trädgårdsavfall	Gislaveds kommun

ANLÄGGNINGAR OCH AKTÖRER SOM KOMMUNEN BEDÖMER VARA NÖDVÄNDIGA FÖR ATT FÖREBYGGA OCH HANTERA DET AVFALL SOM KOMMUNEN INTE ANSVARAR FÖR

68

Anläggningens namn	Kommun	Tillsynsmyndighet	Företagsnamn	Benämning
Gnosjö avloppsreningsverk	Gnosjö	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Gnosjö kommun	Avloppsreningsanläggning som omfattas av lagen om allmänna VA-tjänster och som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd motsvarande > 2 000 personer Biologisk behandling av icke-farligt avfall om park-och trädgårdsavfall > 10 ton/år men < 500 ton/år el om park- och trädgårdsavfall och > 50 ton men < 18 750 ton/år, undantag finns.
Gynnås avfallsanläggning	Gnosjö	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Gnosjö kommun	Deponering av ifa som ej är inert om > 2 500 ton/år men < 100 000 ton/år eller totalt tillförd > 25 000 ton/år. Undantag finns
Trioworld Smålandsstenar AB	Gislaved	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Trioworld Smålandsstenar AB	Återvinning el. bortskaffning av icke-farligt avfall > 500 ton < 100 000 ton/år. Gäller ej om tillståndsplikt enligt annan § i detta kap. Produktion > 1 ton plastråvara/år och inte omfattar ytterligare polymerisation för tillverkning av plastprodukter eller beläggning eller kalandring med plast. Förbrukning/år > 1 ton halogenerade organiska lösningsmedel el. > 5 ton org. Lösningsmedel, om ej 2, 3 el 4 §§.
Gislaved ARV	Gislaved	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Gislaveds kommun	Avloppsreningsanläggning som omfattas av lagen om allmänna VA-tjänster och som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd motsvarande > 2000 personer. Biologisk behandling av icke-farligt avfall om park-och trädgårdsavfall > 10 ton/år men < 500 ton/år el om park- och trädgårdsavfall och > 50 ton men < 18 750 ton/år, undantag finns.
Smålandsstenar ARV	Gislaved	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Gislaveds kommun	Avloppsreningsanläggning som omfattas av lagen om allmänna VA-tjänster och som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd motsvarande > 2 000 personer. Biologisk behandling av icke-farligt avfall om park-och trädgårdsavfall > 10 ton/år men < 500 ton/år el om park- och trädgårdsavfall och > 50 ton men < 18 750 ton/år, undantag finns.
Mossarpstippen	Gislaved	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Gislaveds kommun	Deponering av ifa som ej är inert om > 2 500 ton/år men < 100 000 ton/år eller totalt tillförd > 25 000 ton/år. Undantag finns.

Anläggningens namn	Kommun	Tillsynsmyndighet	Företagsnamn	Benämning
Skillingaryds ARV	Vaggeryd	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Vaggeryds kommun	Avloppsreningsanläggning som omfattas av lagen om allmänna VA-tjänster och som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd motsvarande > 2 000 personer Biologisk behandling av icke-farligt avfall om park-och trädgårdsavfall > 10 ton/år men < 500 ton/år el om park- och trädgårdsavfall och > 50 ton men < 18 750 ton/år, undantag finns
Gärahov avfallsupplag	Vaggeryd	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Vaggeryds kommun	Deponering av ifa som ej är inert om > 2 500 ton/år men < 100 000 ton/år eller totalt tillförd > 25 000 ton/år. Undantag finns.
Stomsjö deponeringsanläggning	Värnamo	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Värnamo kommun	Deponering av ifa som ej är inert om > 2 500 ton/år men < 100 000 ton/år eller totalt tillförd > 25 000 ton/år. Undantag finns Lagring av icke-farligt avfall om > 10 ton < 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 ton < 10 000 ton annat icke-farligt avfall. Lagring som en del av insamling om > 5 ton oljeavfall, > 30 ton blybatterier, > 50 ton elprodukter, > 30 ton impregnerat trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall. Lagring av icke-farligt avfall om > 10 ton < 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 ton < 10 000 ton annat icke-farligt avfall. Sortering av icke-farligt avfall om > 10 000 ton/år. Ej bygg- eller anläggningsändamål.
Stena Recycling AB	Värnamo	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Stena Recycling AB	Behandling av elavfall och som innebär sortering, demontering eller annan behandling, återvinning eller bortskaffande. Bearbetning för återvinning av icke-farligt avfall om mer än 10 000 ton/år. Ej om 65 § eller krossning, siktning. Återvinning av uttjänta fordon som inte omfattas av bilskrotningsfo genom lagring, tömning, demontering. Ej om 46 § 2. Yrkesmässig behandling av farligt avfall t o m 2 500 ton/år. Gäller ej om tillståndsplikt enl annan § i detta kap.
Stena Recycling AB Värnamo	Värnamo	Värnamo	Stena Recycling AB	Bearbetning för återvinning av icke-farligt avfall om mer än 10 000 ton/år. Ej om 65 § eller krossning, siktning. Lagring av icke-farligt avfall om > 10 ton < 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 ton < 10 000 ton annat icke-farligt avfall. Lagring som en del av insamling om > 5 ton oljeavfall, > 30 ton blybatterier, > 50 ton elprodukter, > 30 ton impregnerat trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall. Behandling av elavfall och som innebär sortering, demontering eller annan behandling, återvinning eller bortskaffande.

Anläggningens namn	Kommun	Tillsynsmyndighet	Företagsnamn	Benämning
Lindberg & Son AB	Gislaved	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Lindberg & Son AB	Bearbetning för återvinning av icke-farligt avfall om mer än 10 000 ton/år. Ej om 65 § eller krossning, siktning.
				Lagring av icke-farligt avfall om > 10 ton < 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 ton < 10 000 ton annat icke-farligt avfall.
				Lagring som en del av insamling om > 5 ton oljeavfall, > 30 ton blybatterier, > 50 ton elprodukter, > 30 ton impregnerat trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall.
				Sortering av icke-farligt avfall om > 10 000 ton/år. Ej bygg- eller anläggningsändamål.
Oskarstippen	Gislaved	Gislaved	Gislaveds kommun	Mellanlagring av farligt avfall av uttjänade motordrivna fordon el. om mängden avfall ej uppgår till värden i 90.50.
Swerec i Sverige AB	Värnamo	Värnamo	Swerec i Sverige AB	Bearbetning för återvinning av icke-farligt avfall om mer än 10 000 ton/år. Ej om 65 § eller krossning, siktning.
				Sortering av icke-farligt avfall om > 10 000 ton/år. Ej bygg- eller anläggningsändamål.
				Förbrukning av halogenerade org. lösningsmedel > 5 ton/år, organiska > 25 ton/år, farmaceutiska prod > 50 ton/år, lack, tryckfärg lim mm > 100 ton/år, undantag finns.
				Lagring av icke-farligt avfall om > 10 ton < 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 ton < 10 000 ton annat icke-farligt avfall.
Stena Recycling AB (ÖVA)	Värnamo	Värnamo	Stena Recycling AB	Sortering av icke-farligt avfall om > 10 000 ton/år. Ej bygg- eller anläggningsändamål.
				Lagring av icke-farligt avfall om > 10 ton < 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 ton < 10 000 ton annat icke-farligt avfall.
				Bearbetning för återvinning av icke-farligt avfall upp t o m 10 000 ton/år eller krossning, siktning.
				Lagring som en del av insamling om > 5 ton oljeavfall, > 30 ton blybatterier, > 50 ton elprodukter, > 30 ton impregnerat trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall.

Anläggningens namn	Kommun	Tillsynsmyndighet	Företagsnamn	Benämning
Återvinningscentral Gärahov	Vaggeryd	Vaggeryd	Samverkan Återvinning Miljö	Lagring som en del av insamling om > 5 ton oljeavfall, > 30 ton blybatterier, > 50 ton elprodukter, > 30 ton impregn.trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall.
				Lagring av icke-farligt avfall om > 10 ton < 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 ton < 10 000 ton annat icke-farligt avfall.
				Sortering av icke-farligt avfall om > 1000 ton/år för bygg- el anläggningsändamål, eller > 1000 ton < 10 000 ton.
				Biologisk behandling av icke-farligt avfall om > 500 ton/år men < 18 750 ton/år eller om anaerob behandling och mängd > 500 ton/år men < 25 000 ton/år, undantag finns.
				Biologisk behandling av icke-farligt avfall om park-och trädgårdsavfall > 10 ton/år men < 500 ton/år el om park- och trädgårdsavfall och > 50 ton men < 18 750 ton/år, undantag finns.
Erikssons Bildemontering AB	Värnamo	Värnamo	Erikssons Bildemontering AB	Återvinning av avfall av uttjänta bilar som omfattas av bilskrotningsförordningen.
KM Bildemontering AB	Värnamo	Värnamo	KM Bildemontering AB	Återvinning av avfall av uttjänta bilar som omfattas av bilskrotningsförordningen.
Smålands Miljö AB	Vaggeryd	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Smålands Miljö AB	Bortskaffning eller återvinning av icke - farligt avfall genom biologisk- fysik-kem-behandling, förbehandling för förbränning, fragmentering med mera. > 75 ton/d eller > 18 750 ton/år, undantag finns. Lagring som en del av insamling om > 5 ton oljeavfall, > 30 ton blybatterier, > 50 ton elprodukter, > 30 ton impregnerat trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall. Sortering av icke-farligt avfall om > 10 000 ton/år. Ej bygg- eller anläggningsändamål. Återvinning el. bortskaffning av icke-farligt avfall > 500 ton < 100 000 ton/år. Gäller ej om tillståndsplikt enl annan § i detta kap. Lagring av icke-farligt avfall om > 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 000 ton annat icke-farligt avfall.
Waggeryd Cell AB/ Fiberslamdepo	Vaggeryd	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Waggeryd Cell AB	Deponering av ifa om ej tillståndsplig enligt 18, 19, 20 eller 21 §.
Påslunds ARV	Värnamo	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Värnamo kommun	Avloppsreningsanläggning som omfattas av lagen om allmänna VA-tjänster och som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd motsvarande > 2000 personer. Biologisk behandling av icke-farligt avfall om > 500 ton/år men < 18 750 ton/år eller om anaerob behandl. och mängd > 500 ton/år men < 25 000 ton/år, undantag finns.

71

Anläggningens namn	Kommun	Tillsynsmyndighet	Företagsnamn	Benämning
Stomsjö avfallsanläggning	Värnamo	Värnamo	Samverkan Återvinning Miljö	Lagring som en del av insamling om > 5 ton oljeavfall, > 30 ton blybatterier, > 50 ton elprodukter, > 30 ton impregnerat trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall. Lagring av icke-farligt avfall om > 10 ton < 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 ton < 10 000 ton annat icke-farligt avfall. Bearbetning för återvinning av icke-farligt avfall upp t o m 10 000 ton/år eller krossning, siktning.
Sandahls Entreprenad AB, Knallabo	Gislaved	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Sandahls Entreprenad AB	Lagring som en del av insamling om > 5 ton oljeavfall, > 30 ton blybatterier, > 50 ton elprodukter, > 30 ton impregnerat trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall. Sortering av icke-farligt avfall om > 10 000 ton/år. Ej bygg- eller anläggningsändamål. Bearbetning för återvinning av icke-farligt avfall om mer än 10 000 ton/år. *Ej om 65 § eller krossning, siktning.
Mossarps ÅVC	Gislaved	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Samverkan Återvinning Miljö	Lagring som en del av insamling om > 5 ton oljeavfall, > 30 ton blybatterier, > 50 ton elprodukter, > 30 ton impregnerat trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall. Lagring av icke-farligt avfall om > 10 ton < 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 ton < 10 000 ton annat icke-farligt avfall.
Gynnås ÅVC	Gnosjö	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Samverkan Återvinning Miljö	Lagring som en del av insamling om > 5 ton oljeavfall, > 30 ton blybatterier, > 50 ton elprodukter, > 30 ton impregnerat trä, > 50 ton motordrivna fordon eller 1 ton annat avfall. Yrkesmässig behandling av farligt avfall t o m 2 500 ton/år. Gäller ej om tillståndsplikt enl annan § i detta kap. Bearbetning för återvinning av icke-farligt avfall upp t o m 10 000 ton/år eller krossning, siktning. Biologisk behandling av icke-farligt avfall om park-och trädgårdsavfall > 10 ton/år men < 500 ton/år el om park- och trädgårdsavfall och > 50 ton men < 18 750 ton/år, undantag finns. Lagring av icke-farligt avfall om > 10 ton < 30 000 ton för bygg- eller anläggningsändamål eller > 10 ton < 10 000 ton annat icke-farligt avfall. Sortering av icke-farligt avfall om > 1 000 ton/år för bygg- el anläggningsändamål, eller > 1 000 ton < 10 000 ton.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

INLEDNING

Avfallsplanen ska enligt 19 § Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner (2020:6) innehålla uppgifter om en strategisk miljöbedömning har gjorts enligt 6 kap. 3 § miljöbalken. Om en strategisk miljöbedömning inte behöver göras ska beslut i frågan om miljöpåverkan enligt 6 kap. 7 § miljöbalken bifogas avfallsplanen.

Man skiljer på begreppen miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Miljöbedömningen utgörs av själva processen att integrera miljöhänsyn i planeringen och på så sätt bidra till planens miljöanpassning. Processen syftar också till att ge allmänheten, organisationer, myndigheter och andra intressenter möjlighet att påverka planen. Med begreppet miljökonsekvensbeskrivning avses själva dokumentet.

En miljöbedömning ska leda fram till om planens genomförande kan medföra en betydande miljöpåverkan.

AVGRÄNSNINGSSAMRÅD

Enligt 6 kap 10 § miljöbalken ska ett avgränsningssamråd hållas med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda parter. Syftet är att avgränsa omfattning av och detaljeringsgraden i miljökonsekvensbeskrivningen.

METODIK OCH BEDÖMNINGSGRUNDER

Avfallsplanens sex övergripande mål med tillhörande strategier har bedömts utifrån Sveriges miljökvalitetsmål, miljökvalitetsnormer, globala mål samt övriga planer och program relevanta för avfallsplanen. Avfallshantering har generellt en stor miljöpåverkan. Dessa beskrivs översiktligt under rubriken miljöproblem kopplade till avfall och avfallshantering. men miljöbedömningen utgår ifrån de mål som avfallsplanen anger.

AVFALLSPLANENS INNEHÅLL

Avfallsplanen är gemensam för Gislaveds-, Gnosjö-, Vaggeryds- och Värnamo kommuner. Planen beskriver hur kommunerna, SÅM och andra aktörer ska arbeta med avfallshantering åren 2023-2030.

Avfallsplanen innehåller sex övergripande mål:

1. **Förebygga avfall**
Mål och strategier för att i första hand minimera avfall genom att undvika onödig konsumtion.
2. **Öka återanvändningen**
Mål och strategier för att förlänga produkters livslängd genom ökad återanvändning.
3. **Välfungerande återvinning**
Mål och strategier för ökad materialåtervinning vilket ger ett minskat behov av råvaror och energi till förmån för klimatet.

4. **Minska avfallets farlighet**

Mål och strategier för ökad kunskap om vad som är farligt avfall och en god hantering av det som uppstår för att säkerställa en bra arbetsmiljö.

5. **Människan i fokus**

Mål och strategier för en mer tillgänglig och enklare insamling som ska vara lätt att förstå, erbjuda efterfrågad service och omhänderta avfall med minskade risker för människor och miljö.

6. **Minska nedskräpningen**

Mål och strategier för att förebygga och begränsa nedskräpning.

Avfallsplan 2023-2030 omfattar även dokumentet Mätmetoder Avfallsplan 2023-2030 som visar utgångsläget för målen, de mätmetoder som används samt hur uppföljningen under planperioden kommer att ske. Dokumentet Bilagor Avfallsplan 2023-2030 redovisar utöver miljöbedömningen:

- Uppföljning av avfallsplan 2018-2022
- Nulägesbeskrivning
- Framtida insamlingssystem och anläggningar
- Nedlagda deponier
- Samrådsredogörelse

AVFALLSPANENS SYFTE

Avfallsplanen beskriver hur kommunerna och SÅM ska driva och utveckla avfallshanteringen under åren 2023 till och med 2030. Avfallsplanen ska fungera som ett gemensamt styrdokument för avfallshanteringen och ge parterna förutsättningar att arbeta strategiskt tillsammans för att nå uppsatta mål. Övergripande strävar avfallsplanen mot ett hållbart samhälle där avfall hanteras på bästa sätt ur ett miljömässigt, socialt och ekonomisk perspektiv.

NOLLALTERNATIV

UPPGIFTER OM MILJÖFÖRHÅLLANDEN OCH MILJÖNS SANNOLIKA UTVECKLING OM PLANEN ELLER PROGRAMMET INTE GENOMFÖRS

1 augusti 2020 röstade riksdagens igenom ett förslag för genomförande av EU-direktiv på avfallsområdet i svensk lagstiftning. Ändringarna syftar bland

annat till att uppnå ett fullständigt genomförande av avfallshierarkin i samtliga medlemsstater, minska genererade avfallsmängder totalt och per capita, säkerställa återvinning av hög kvalitet och göra avfall till en betydande och tillförlitlig källa av råvaror. Avfallsplanen är en viktig del i kommunens arbete med att uppnå en avfallshantering med utgångspunkt i EU:s avfallshierarki men även de nationella miljömålen.

I avfallsplan 2018-2022 ligger ett stort fokus på en ökad möjlighet till att källsortera material och att matavfall ska omhändertas så att nationella miljömål uppnås. Anledningen till denna inriktning var att fastighetsnära insamling av förpackningar samt matavfallsutsortering skulle införas under planperioden. Både fastighetsnära insamling och matavfallsutsortering erbjuds idag i samtliga kommuner. Förslaget på Avfallsplan 2023-2030 har ett större fokus på avfallsförebyggande arbete och ska harmonisera med nya avfallsdirektiv från EU.

Om inte avfallsplanen genomförs saknar SÅM och medlemskommunerna ett viktigt verktyg och styrdokument att uppnå både nationella och internationella miljömål.

MILJÖPROBLEM KOPPLADE TILL AVFALL OCH AVFALLSHANTERING

ÖKANDE AVFALLSMÄNGDER

Om man slår ihop både påverkan uppströms (vid produktion) och påverkan under avfallsfasen kan man se att de avfallsströmmar som ger upphov till allra störst klimatpåverkan återfinns i kommunalt avfall. Räknat per ton avfall ger elektronikavfall upphov till den största klimatpåverkan och den näst största ger textilavfall upphov till. Även blandat avfall från byggsektorn har mycket stor klimatpåverkan om man slår ihop både påverkan uppströms och påverkan under avfallsfasen. Ett kilo undvikt elektronikavfall genererar i genomsnitt en besparing på 40 kg CO₂e vilket motsvarar 300 km körning med en genomsnittlig

personbil. Förebyggande av 1 kg textilavfall (vid minskad konsumtion) sparar cirka 25 kg CO₂e eller 200 km bilkörning¹.

BRISTER I MATERIALÅTERVINNING

Statistik för insamlingsgrad 2020 visar att 94 % av glas, 80 % av metall, 79 % av papper och 47 % av plasten samlas in. Särskilt för plast finns brister i sortering. Med ännu bättre sorterade fraktioner skulle det bli en effektivare återvinningsprocess. Producentansvaret för förpackningar ställer krav på att produkterna ska utformas så att volym och vikt begränsas och att de ska vara återanvändbara och återvinningsbara. För produkter som inte omfattas av producentansvar finns inget krav på att de ska utformas för att underlätta materialåtervinning. För avfall som inte omfattas av producentansvar saknas till stor del system för insamling till materialåtervinning. Det gäller till exempel möbler och leksaker.

NEDSKRÄPNING

Ökande avfallsmängder och brist i insamling av avfall kan ge en ökad nedskräpning. Plastpåsar, fimpar och PET-flaskor som hamnar i naturen kan finnas kvar mycket länge. Organisationen Håll Sverige Rent genomför skräpmätningar och i Skräpprapporten 2021 framgår bland annat att plast är den fraktion som dominerar skräpet när fimpen och snuset exkluderas. Om plasten som slängdes under mätveckan skulle ha återvunnits istället skulle nästan 8 000 liter olja sparats, eller utsläppen kunnat minskas med 16 ton koldioxid.

SKADLIGA ÄMNEN

I hela kedjan av avfallshantering förekommer en stor mängd miljö- och hälsoskadliga ämnen. Ämnena hanteras dels separat som farligt avfall, men även som föroreningar i annat avfall. Trots långtgående reningsåtgärder sker utsläpp och spridning av farliga ämnen via rökgaser från förbränning av avfall och via lakvatten från deponering. Också vid olyckshändelser, brand samt olaglig dumpning eller annan felaktig hantering av avfall sprids farliga ämnen. De kan också spridas om de ingår i avfall för materialåtervinning.

LUFT

Både insamling, mellanlagring och behandling av avfall ger utsläppen av växthusgaser. De sker inte enbart från dagens avfall och avfallshantering utan växthusgaser avgår också från nedlagda deponier. Utsläppen behöver minskas både genom förebyggande av avfall, det vill säga genom åtgärder som hindrar att avfall uppkommer, och genom åtgärder i hanteringen av det avfall som uppstår.

När det gäller avfallsanläggningarna så bidrar även dessa till utsläpp av växthusgaser, exempelvis genom utsläpp från avfallsförbränningsprocesser, gasbildning i deponier som är i drift och vid biologisk behandling genom kompostering och rötning. Växthusgaser avgår också under tiden avfallet lagras inför behandlingen. Även avfallstransporter bidrar till utsläpp av växthusgaser.

FÖRORENING AV MARK, GRUND- OCH YTVATTEN

Äldre avfallsupplag, oftast i form av kända och nedlagda deponier utgör risk för förorening av mark, grund- och ytvatten. Miljöskyddet, täthet och lokaliseringen av dessa äldre deponier är generellt sämre än vid de deponier som är i drift idag. Antalet aktiva deponier har minskat, både beroende på minskad deponering och på högre miljöskyddskrav på deponierna. Även avfallsanläggningar för mellanlagring, hantering och behandling kan ha en negativ påverkan på vatten.

AVFALLSPANENS FÖRHÅLLANDE TILL ANDRA RELEVANTA PLANER OCH PROGRAM

MILJÖKVALITETSMÅL OCH MILJÖKVALITETSNORMER RELEVANTA FÖR PLANEN

Sverige har 16 miljökvalitetsmål med tillhörande etappmål inom bland annat området avfall. Det är främst tre av de nationella miljökvalitetsmål som berörs av avfallsplanen.

1 Klimatpåverkan från olika avfallsfraktioner, Nr B2356. IVL i samarbete med Avfall Sverige (Jurate Miliute-Plepiene, Jan-Olov Sundqvist, Åsa Stenmarc, Yuqing Zhang)

GOD BEBYGGD MILJÖ

Anger mål kring en hållbar avfallshantering som ska vara enkel för konsumenterna att använda och att avfall ska förebyggas och att det som uppstår tas tillvara i så hög grad som möjligt samt att risker för hälsa och miljö kopplat till avfall ska minimeras. Detta harmoniserar väl med målområdena Förebygga avfall, Öka återanvändningen, Välfungerande återvinning, Minska avfallsets farlighet samt Människan i fokus som anges i Avfallsplan 2023-2030.

GIFTFRI MILJÖ

Anger att förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället inte ska hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Vidare ska förorenade områden vara åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön. Under målområde 4 Minska avfallsets farlighet finns målet att gamla nedlagda kommunala avfallsupplag ska utredas och vid behov åtgärdas. Under målområdet finns även strategier som att öka kunskap om farligt avfall, lyfta fram alternativa giftfria alternativ och öka tillgängligheten för inlämning av farligt avfall.

BEGRÄNSAD KLIMATPÅVERKAN

Här finns mål kring den globala medeltemperaturökningen. Avfallsplan 2023 har flertal mål som är kopplade till att sträva efter att samhällets behov av råvaror och energi minskas till förmån för klimatet genom att förebygga avfall, öka återanvändning och en välfungerande materialåtervinning för det avfall som ändå uppstår.

Det finns även tillhörande etappmål som ska göra det lättare att nå miljömålen och identifierar en önskad omställning av samhället. Bland annat finns mål att mer bygg- och rivningsavfall materialåtervinns och förbereds för återanvändning. Att andelen kommunalt avfall som materialåtervinns och förbereds för återanvändning ökar samt en ökad utsortering och biologisk behandling av matavfall.

I avfallsplan 2023 finns konkreta mål att minska den totala mängden avfall i soptunnan, minska onödigt matavfall och att möjligheten till att källsortera ska

finnas i kommunens verksamhet och på offentliga platser. Strategier för att nå detta är i många fall informativa men även konkreta genom att underlätta för kommuninvånare att göra rätt.

MILJÖKVALITETSNORMER

En miljökvalitetsnorm är en bestämmelse om luft, vatten, mark eller miljön i övrigt. Miljökvalitetsnormerna syftar till att skydda människors hälsa och miljön samt att uppfylla krav som ställs genom vårt medlemskap i EU.

Det finns miljökvalitetsnormer för:

- Omgivningsbuller (målsättningsnormer gällande kartläggning och rapportering av bullerkällor)
- Utomhusluft (normer för halter)
- Fisk- och musselvatten (normer för gräns och riktvärden)
- Vatten (normer för statusklassificering)

Förordning (2004:675) om omgivningsbuller syftar till att, genom kartläggning och åtgärdsprogram, eftersträva att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa. Genomförande av avfallsplanen bedöms inte påverka miljökvalitetsnormen negativt då det inte finns mål kopplade till nya anläggningar eller en mer transportintensiv verksamhet.

Regeringen har utfärdat en förordning med miljökvalitetsnormer (MKN) för utomhusluft, luftkvalitetsförordningen (2010:477). Miljökvalitetsnormerna för utomhusluft gäller i hela landet. Genomförande av avfallsplanen bedöms inte påverka miljökvalitetsnormen negativt, se motivering ovan.

Miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten är tillämpliga för fiskevatten som anges i Naturvårdsverkets förteckning (NFS 2002:6). Avfallsplanen bedöms inte påverka miljökvalitetsnormen negativt.

Miljökvalitetsnormer för vatten beskriver den kvalitet som en så kallad vattenförekomst ska ha nått vid en viss tidpunkt.

Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå det som inom

vattenförvaltning kallas god status. Avfallsplanen bedöms inte påverka miljökvalitetsnormen negativt.

AGENDA 2030

FN:s generalförsamling har beslutat om 17 globala mål för hållbar utveckling även kallat Agenda 2030. Avfallsplanen bedöms särskilt koppla till två av målen:

HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN.

Anger mål för att bland annat till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt hantering av kommunalt och annat avfall.

HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION.

Anger mål för att bland annat halvera det globala matsvinnet per person i butiks- och konsumentledet. Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel. Väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall. Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder och senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.

Avfallsplanen har mål starkt kopplade till ovanstående. Bland annat mål för minskning av mängden avfall och även specifikt onödigt matavfall. Strategin för att uppnå målen är att SÅM och kommunerna gemensamt ska engagera människor till beteendeförändring genom en trovärdig och närvarande kommunikation som ett viktigt redskap för att inspirera och motivera till förändring. Strategin är även att stimulera initiativ till återbruk och se över möjligheterna till förbättring av sorteringsmöjligheterna och effektiva behandlingsmetoder och att allt farligt avfall ska sorteras rätt.

NATIONELL AVFALLSPPLAN OCH AVFALLSFÖREBYGGANDE PROGRAM 2018-2023

Enligt EU:s avfallsdirektiv ska alla medlemsländer ha nationella avfallsplaner och avfallsförebyggande program. Enligt 9 kap. 11 § avfallsförordningen är

Naturvårdsverket ansvarig för att ta fram detta dokument i Sverige. Sveriges avfallsplan gäller 2018-2023 och är reviderad senast 2020.

78

Syftet med nationella avfallsplanen och programmet är att beskriva Sveriges arbete med att:

- Minska mängden avfall
- Minska mängden skadliga ämnen i material och produkter
- Minska de negativa effekter på människors hälsa och miljön som avfall ger upphov till och
- Främja en praktisk tillämpning av avfallshierarkin och utnyttja resurserna i avfallet samt
- Bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och den miljö- och hälsopåverkan som hänger samman med att avfall uppstår.

Avfallsplan 2023 ligger väl i linje med den nationella, så som den är utformad fram till 2023

KOMMUNALA PLANER, PROGRAM OCH POLICYS

Mål, strategier och aktiviteter kan både påverkas och påverka medlemskommunernas planer och program. Nedan listas de planer, program och policys som på något sett har en koppling till Avfallsplan 2023.

Gislaveds kommun

Översiktsplan: ÖP 16, Mat- och måltidspolicy

Gnosjö kommun

Översiktsplan Gnosjö Kommun i framtiden

Mat- och måltidspolicy 2021

Gröna Tråden genom Gnosjö kommun

Vaggeryds kommun

Översiktsplan Vaggeryds kommun, Vaggeryds kommuns Miljöprogram 2022-2025

Värnamo kommun

Plan för Värnamo kommuns miljöarbete

Översiktsplan: Mitt Värnamo 2035, Fördjupad översiktsplan för Värnamo stad

Policy för Mat och Måltider i Värnamo kommun

BEDÖMNING AV MILJÖPÅVERKAN

Även planer och program som huvudsakligen har en positiv miljöpåverkan, så som avfallsplaner, kan medföra en betydande risk för negativ miljöpåverkan avseende på vissa miljöaspekter. I tabellen nedan visas en sammanställning över vilka miljöaspekter som bedöms kunna komma att påverkas på ett betydande sätt vid genomförandet av avfallsplanen på länsnivå. Miljöaspekterna i detta fall utgår ifrån 6 kap 2 § miljöbalken. Påverkan på de olika aspekterna kan vara antingen positiv eller negativ eller både positiv och negativ. Identifiering, beskrivning och bedömning av de betydande miljöeffekter som genomförandet av avfallsplanen kan antas medföra

BEFOLKNING OCH MÄNNISKORS HÄLSA

De målområden som berör miljöaspekten är främst: Målområde 4 Minska avfallets farlighet och Målområde 6: Minska nedskräpningen. Målen syftar till att det farliga avfallet ska hållas skilt från annat avfall för att få bort giftiga och farliga ämnen ur kretsloppet och säkra en god arbetsmiljö.

BIOLOGISK MÅNGFALD, DJUR- OCH VÄXTLIV

Det bedöms inte vara sannolikt att genomförandet av planen medför en nationellt betydande positiv eller negativ påverkan på biologisk mångfald, växt- eller djurliv. Det kan däremot förväntas viss lokal positiv påverkan på växt- och djurlivet genom att planen anger mål för minskad nedskräpning samt åtgärder för nedlagda kommunala avfallsupplag.

MARK

Omhändertagande av matavfall genererar biogödsel som används på jordbruksmark, därigenom minskar behovet av inköp av fosfor. Mål kring utökad

Miljöaspekt	Ingen betydande miljöpåverkan	Troligen betydande miljöpåverkan
Befolkning och människors hälsa		X (positiv)
Biologisk mångfald, djur- och växtliv	X	
Mark		X (positiv)
Vatten	X	
Luft och klimat		X (positiv)
Landskap	X	
Bebyggelse	X	
Kulturmiljö	X	
Hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön	X	
Hushållning material, råvaror och energi		X (positiv)

Identifiering, beskrivning och bedömning av de betydande miljöeffekter som genomförandet av avfallsplanen kan antas medföra

källsortering i målområde 3 leder till att matavfall kan gå till biogödsel istället för att hanteras i en förbränningsanläggning.

Förorening av mark kan minska om nedskräpning och dumpning av avfall i naturen minskar i enlighet med mål och åtgärder i planen.

VATTEN

NEDLAGDA KOMMUNALA AVFALLSUPPLAG

Generellt bedöms genomförandet av planen ge positiva effekter för yt- och grundvatten. Föroreningsproblematiken kring lakvatten från avfallsupplag kan antas minska om åtgärderna som föreslås i planen genomförs.

ÅTERVINNINGSCENTRALER

SÅM:s åtta återvinningscentraler kan ha en viss negativ påverkan på vatten då det kan förekomma förorenade ämnen i dagvattnet. Det finns dock inga mål och strategier i avfallsplanen som skulle medföra någon ökad negativ påverkan.

I planen finns inte heller mål på byggnation av nya återvinningscentraler. Miljöpåverkan från återvinningscentralen hanteras genom tillståndsprövning och anmälningsärenden samt vid miljömyndigheternas tillsyn av dessa anläggningar

LUFT OCH KLIMAT

Transporter av avfall påverkar både luftkvalitet och klimatet negativt. En avgörande del i insamling av avfall är just transporter. Avfallsplanens åtgärder ska verka för effektiva transportlösningar till för uppdraget bäst lämpad mottagningsanläggning. Transporterna ska utföras med fossilfria drivmedel där biogas premieras för att visa den cirkulära effekten i matavfallsinsamlingen.

Genom upphandling finns möjlighet att påverka behandlingsmetoderna i återvinningen. Även genom åtgärder under målområdet förebygga avfall kan antalet transporter minskas och ge en positiv miljöeffekt.

Mål kring nedlagda deponier syftar till att ge ett underlag för lämpliga åtgärder. Åtgärderna kan i sin tur minska okontrollerat läckage av metangas från de äldre avfallsupplagen.

Målen och åtgärderna som handlar om förebyggande av avfall kommer sannolikt att medföra minskade utsläpp av växthusgaser då nyproduktion av varor men även återvinningsförfarande genererar utsläpp.

HUSHÅLLNING MATERIAL, RÅVAROR OCH ENERGI

Genomförandet av planen bedöms ge betydande positiva effekter när det gäller materiella tillgångar. Minskad resursförbrukning till följd av mål inom området förebyggande avfall, öka återanvändning och en välfungerande återvinning bedöms ge betydande positiva effekter när det gäller materiella tillgångar. Även mål för en ökad återvinning av slam från avloppsrening har en positiv påverkan.

Miljöaspekter som inte bedöms komma att påverkas på ett betydande sätt vid genomförandet av planen.

HUSHÅLLNING MED MARK, VATTEN OCH DEN FYSISKA MILJÖN

En möjlig påverkan kan ske genom utökad möjlighet till källsortering i offentlig miljö. Det kan uppstå intressekonflikter i hur ytor ska användas. I övrigt anger planen inga mål som föranleder större anspråkstaganden av mark (så som nya anläggningar) eller som påverkar hushållning av vatten.

80

LANDSKAP, BEBYGGELSE OCH KULTURMILJÖ

Vid känslig kulturmiljö måste hänsyn tas vid införande av källsortering.

UPPFÖLJNING AV ÅTGÄRDER

Under varje målområde har både kommunerna och SÅM satt mål där varje enskild kommun och SÅM tar ansvar för mätning och uppföljning av sina egna mål. Kommunerna redovisar hur mätning och uppföljning ser ut för de mål som kommunerna är ansvarig för och SÅM redovisar mätmetoder och uppföljning för de mål som SÅM är ansvarig för.

Två gånger per år träffar så kallade avfallsplanegrupp. Avfallsplanegruppen består av representanter från SÅM samt från kommunerna. Syftet är att gruppen kan göra en avstämning om hur det står till med resurser och aktiviteter för att uppnå mål. Detta är ett forum för både uppföljning, diskussion och inspiration. SÅM sammankallar avfallsplanegruppen.

Vartannat år senast under maj månad (första gången maj 2025) genomförs en delavstämning med redovisning av aktuell måluppfyllelse samt genomförda aktiviteter. SÅM och kommunerna ansvarar var för sig för att genomföra delavstämningen. Resultatet redovisas av SÅM till förbundsdirektionen och av respektive kommun till kommunstyrelsen.

Efter fyra år, halvvägs i planperioden, ska en fördjupad avstämning och uppföljning genomföras. Avfallsplanen kan i samband med denna uppföljning revideras med eventuella justeringar av mål och mätmetoder. Lagstiftning och nationella mål förändras ständigt och målen i denna avfallsplan utgår från det regelverk som gällde år 2022. Vid uppföljning och eventuell revidering av

avfallsplanen bör även förändringar i omvärlden beaktas. SÅM samordnar avstämningen och en eventuell revidering, men kommunerna behöver bidra med underlag utifrån egna målsättningar. Den reviderande avfallsplanen redovisas av SÅM till förbundsdirektionen och av respektive kommun till kommunstyrelsen.

SAMMANTAGEN BEHOVSBEDÖMNING

Avfallshantering generellt har viss negativ miljöpåverkan som beskrivs mer under rubriken Miljöproblem kopplade till avfall och avfallshantering. Den negativa miljöpåverkan bedöms dock vara liten för de mål och strategier som finns uppsatta i denna plan.

Avfallsplanenens syfte är att uppnå en hållbar utveckling och flertalet av målen bedöms medföra positiva miljöeffekter då den har fokus på att förebygga att avfall uppkommer, ta hand om avfall om uppstår på bästa sätt för att främja återvinning, minska avfallens farlighet samt minska nedskräpning.⁸¹ Avfallsplanen överensstämmer även väl med de FN:s globala mål och den nationella avfallsplanen. Genomförande av planen bedöms därför medföra en positiv miljöpåverkan.

REFERENSER

- Skräpprapporten 2021, Håll Sverige Rent
- Klimatpåverkan från olika avfallsfraktioner, Nr B2356. IVL i samarbete med Avfall Sverige (Jurate Miliute-Plepiene, Jan-Olov Sundqvist, Åsa Stenmarc, Yuqing Zhang)
- [Att göra mer med mindre –Nationell avfallsplan och avfallsförebyggande program 2018-2023 \(rev 2020\) rapport 6946](#)
- <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/miljobalken/miljobedomningar/strategisk-miljobedomning/>
- <https://www.avfallsverige.se>
- www.sverigesmiljomal.se
- <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/luft-och-klimat>
- <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/luft-och-klimat/miljokvalitetsnormer-for-utomhusluft>
- <https://www.vattenmyndigheterna.se/vattenforvaltning/miljokvalitetsnormer-for-vatten.html>
- regeringen.se/agenda2030
- <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/avfall/pagaende-arbeten/planen-for-minska-och-forebygga-avfall>
- <https://fti.se/om-fti/statistik>

FRAMTIDA INSAMLINGSSYSTEM OCH ANLÄGGNINGAR

Kommunalförbundet SÅM har två huvudområden; förebyggande/minimering av avfall samt insamling/mottagning, sortering och behandling på bästa sätt av det avfall som ändå uppstår. I och med införandet av FNI – fyrfackskärl i samtliga medlemskommuner så har källsorteringen och hanteringen av det avfall som uppstår förbättrats avsevärt. Det finns utmaningar och kommer kräva en hel del planering och resurser vid ett eventuellt övertagande och införande av fastighetsnära insamling av alla förpackningar i medlemskommunerna även för flerfamiljshus. Kommunalförbundet SÅM har byggt upp en god grundstruktur och logistik för hur material samlas in och hanteras vilket innebär att vi redan har kommit en bit på väg.

Under planperioden behöver SÅM och medlemskommunerna bli bättre på att tänka och agera i cirkulära flöden samt arbeta aktivt med attitydförändringar och med invånarnas vilja att ställa om för att leva på ett mer hållbart sätt. Detta är ett svårt arbete med många "mjuka" parametrar där resultatet är svårt att mäta, och de resultat man uppnår ser man oftast efter en längre tid. Under planperioden bör man göra anpassningar på bl.a. återvinningscentralerna för att förbättra sorteringen på anläggningarna och framförallt att öka andelen material som går till återanvändning. Kommunalförbundet SÅM behöver även arbeta med sitt varumärke och "SÅM-ifiera" anläggningarna för att öka kommuninvånarnas tillit till SÅM och på så sätt även påverka människors inställning till förändring.

Ekonomi och miljö vägs ofta mot varandra och när det kommer till enkla förändringar där kalkyler ser lovande ut så genomförs de ofta utan större diskussioner. Men när man kommer till större investeringar eller arbetet med att påverka och förändra konsumtionsmönster så är det svårt att se eller mäta

effekten av insatserna. Här kommer det krävas mycket vilja, tillit och tro på att vi gör rätt saker och rätt insatser för att minska mängden avfall på lång sikt. Exempelvis tidiga informationsinsatser för våra yngre kommuninvånare om varför man ska tänka, sortera och agera på ett visst sätt är något som vi kanske inte ser effekten av förrän nästa generation växer upp. Vid denna typ av insatser kanske vi inte ser eller kan mäta den fulla effekten inom vårt verksamhetsområde eftersom människor flyttar på sig. Detta måste ses i sitt stora sammanhang och vad varje individ kan göra och varför det är viktigt.

En annan stor utmaning är att kommunicera och förändra kommuninvånarens konsumtionsmönster från att köpa nya produkter ("ohållbara" med stor miljöpåverkan) och istället börja återanvända, använda "Ge och Ta-konceptet", låna saker av varandra så att konsumtionen och därmed avfallet minskar. Detta blir en utmaning i GGUV där bl.a. tillverkningsindustrier, men framförallt även mindre butiker med "smala utbud" i tätorterna risker att påverkas när människor ändrar sina köpmönster. Detta borde ske i samförstånd/samverkan med näringslivet och hur de kan/vill vara med på en omställning för att minska mängden avfall.

PROGNOS FÖR FRAMTIDA AVFALLSMÄNGDER

Vilken boendeform man har påverkar vilken typ och mängd av avfall som uppstår i ett hushåll. Även möjligheterna för att själv transportera det avfall som uppstår varierar ofta också beroende av vilken boendeform man har. Den övervägande andelen hushållen bor i småhus (villor) och tillsammans med fritidshusen så genererar denna boendeform större mängder bygg-

Tabell 2 Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo	Antal hushåll	Andel hushåll	Antal personer per hushåll	Antal personer per boendeform	Procentfördelning per boendeform
	2020	2020	2020	2020	2020
Småhus, (ägende- rätt bostadsrätt & hyresrätt)	24 263	62,6 %	2,6	62 038	70,4 %
Flerbostadshus, (bo- stadsrätt & hyresrätt)	12 220	31,6 %	1,9	22 697	25,8 %
Specialbostad	628	1,6 %	1,1	701	0,8 %
Övrigt boende	584	1,5 %	1,9	1 082	1,2 %
Uppgift saknas	1 035	2,7 %	1,6	1 619	1,8 %
Samtliga boende- former	38 730	100 %	2,3	88 137	100 %

I Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner år 2020 var ca 70 % av kommuninvånarna bosatta i småhus, 26 % flerbostadshus och resterande i specialboende, övriga boende eller så saknas uppgifter. Eftersom fritidshus inte kan taxeras som fritidshus om man är skriven på fastigheten så får man söka denna information i andra tabeller hos SCB. Antalet fritidshus 2020 var 3 528 st i GGVV-kommunerna.

och rivningsavfall, grovavfall och trädgårdsavfall. Bedömningen är att fördelningen inom en överskådlig framtid kommer vara ungefär likvärdig medan antalet kommer öka något. Detta innebär att återvinningscentraler och mottagningsanläggningar för trädgårdsavfall även fortsättningsvis kommer vara av stor betydelse, samtidigt som man behöver förbättra servicen och möjligheten för de som idag har svårt att själva ta sig till våra återvinningscentraler eller mottagningsanläggningar för trädgårdsavfall.

UTVECKLINGEN I SAMHÄLLET

Globala debatter och studier visar gång på gång att mänskligheten just nu inte lever på ett hållbart sätt och en omställning är nödvändig. Ingen kan göra allt, men alla kan göra något och det är här vi genom bl.a. detta dokument, genom mål och exempel där vi bryter ner vad som behöver ske globalt till hur vi ska

arbeta med detta i vår region. Konsumtion och framförallt överkonsumtion är något som påverkar miljön och klimatet negativt. Känslan är att samhället går mot en polarisering där man på ena sidan förnekar eller kanske är medveten om problematiken men inte är villig att göra de förändringar som behövs på individnivå och på andra sidan de som har insett vad som behöver göras och ställt om till viss del eller helt. Den stora massan står någonstans mitt emellan och vår förhoppning är att vi kan påverka eller inspirera fler att göra stora eller små förändringar som har stor betydelse. En framgångsfaktor här är att få människan att förstå varför detta är nödvändigt och visa att de insatser individen gör verkligen gör skillnad. En önskvärd utveckling i samhället är att alla tar ansvar och att en hållbar avfallshantering och återanvändning ska vara en naturlig del av samhällsutvecklingen. Avfallsmängder/invånare tenderar att minska och vår förhoppning är att SÅM ska kunna vara en drivkraft i arbetet med att sänka denna siffra så långt som det är möjligt.

Det finns stora utmaningar med att arbeta med beteendeförändringar och det är svårt för de som vill ställa om när det finns så mycket information, vad är egentligen bra för miljön? Hur görs beräkningarna som används i marknadsföring?

FÖREBYGGANDE AV AVFALL

I dagsläget råder oklarhet i kommunorganisationerna hur frågor om förebyggande av avfall ska hanteras. För specifika avfallsströmmar, som matsvinn i skolor och äldreboenden, är det mer självklart att det är kommunernas kostnader och motsvarande som ansvarar för frågorna. Organisationen kring förebyggande av avfall i kommunerna behöver klargöras för att få till ett strategiskt arbete i frågan. På sikt finns det möjlighet att spara pengar om avfallsmängderna reduceras, både i kommunala verksamheter och i samhället i stort. Avfallsrådgivning är en viktig beståndsdel för att uppnå avfallsminimering, och bör därför rikta sig mot företag, privatpersoner, skolor, verksamheter osv.

Tidiga informationsinsatser och stöttning till framförallt skola med enkel och tydlig information är även något som vi tror är en framgångsfaktor för att förebygga att avfall uppstår.

ÅTERANVÄNDNING

Återanvändning är en av de viktigaste insatser som kommunalförbundet SÅM ska arbeta med och möjliggöra. Detta är cirkulär ekonomi på riktigt. Backar vi något i tiden fanns det ett uttryck som användes flitigt *"vi i lever i ett slit- och slängsamhälle"*. Det man menade var att detta inte var ett hållbart levnadssätt men vi vill påstå att man i många fall gått ifrån detta till ett *"köp- och slängsamhälle"* vilket måste ses som ytterligare ett steg i fel riktning. Det finns oerhört många saker som inhandlas och inte ens används eller används oerhört kort tid innan det slängs. Det finns ett oräkneligt antal köp- och säljsidor på nätet och även många grupper i sociala medier men även skänkessidor.

SÅM ska arbeta aktivt för att få mer material att cirkulera, vilket initialt kommer ske via en vidareutveckling av återbrukskonceptet Ge och Ta.

INTERNT ÅTERBRUK - UTVECKLING AV "GE OCH TA"

I Gislaved-, Gnosjö-, Vaggeryd- och Värnamo kommuner finns åtta stycken bemannade återvinningscentraler. På återvinningscentralen i Vaggeryds kommun har man tidigt startat upp ett återbruks/återanvändningsprojekt som numera är känt som Ge och Ta. Med Ge och Ta erbjuder vi återbruk i enklare form som komplement till annan second handverksamhet. Exempelvis böcker, ugnsplåtar, tryckimpregnerat trä, krukor, sten och betong är för besökaren möjlighet att lämna på anvisad plats som sedan en annan besökare kan hämta.

En annan bra slogan som arbetats fram är *Lämna det du har över, ta det du behöver*.

Detta har varit ett mycket lyckat koncept som även startats upp på fler av SÅM:s övriga återvinningscentraler. Ambitionen är att upprätthålla och vidareutveckla konceptet för att öka återanvändningen till förmån för en minskad konsumtion. Även inspirerande exempel på vad man kan göra med material som ingår i Ge och Ta-konceptet. Inlägg på sociala medier med goda exempel eller genom fysiska utställningar på återvinningscentralerna som visar hur materialen kan användas.

ÅTERBRUK - BYGGMATERIAL

Inom Ge och Ta-konceptet förekommer till viss del även byggmaterial. Men större mängder och väderkänsligt material kommer behöva en annan hantering. Vissa byggmaterial har även ett ekonomiskt värde men är oftast ointressant för Second handverksamheter.

Inom detta område finns det goda utvecklingsmöjligheter. Störst framgång uppnås genom samarbete inom kommunen samt med privata aktörer och näringslivet.

SECOND HAND

- SÅM samarbetar redan idag med ett antal aktörer med principen att SÅM upplåter plats på återvinningscentralerna där besökare kan skänka/

placera sina saker som man vill skänka. Second handverksamheterna kommer sedan regelbundet till återvinningscentralen och hämtar det som finns. Denna hantering bygger på att det finns aktörer som är intresserade av att samarbeta men även att det finns en marknad, dvs. viljan hos kommuninvånarna att handla begagnade varor. Det är även svårt att mäta hur mycket av det som skänks som verkligen får nya ägare.

En möjlig utveckling är att undersöka möjligheterna till att starta upp en egen Second hand-verksamhet i anslutning till någon av SÅM:s återvinningscentraler.

INSATSER FÖR ÖKAD RENOVERING OCH REPARATION

Erfarenheten visar att mycket av det som lämnas till energiåtervinning eller materialåtervinning på återvinningscentralerna ofta har mindre defekter eller att det t.o.m. i värsta fall är fullt fungerande och att avfallslämnaren av olika anledningar vill bli av med detta på enklast möjliga sätt. Kommunalförbundet SÅM behöver aktivt arbeta för att det som är fullt fungerande kommer till användning och cirkulerar så långt det är möjligt men även fånga upp det som med enkla medel kan repareras.

Inom detta område finns det goda utvecklingsmöjligheter både för kommunala verksamheter och SÅM.

LÅNA, SAMÄGA, FÖRENINGAR

För att öka återanvändning och därmed minska antalet nya produkter som sätts på marknaden ska kommunalförbundet SÅM möjliggöra och lyfta goda exempel där man väljer att samäga eller låna saker av varandra istället för att varje hushåll köper egna saker.

Några exempel:

- Trädgårdsmaskiner
- Fritidsutrustning
- Handverktyg

Kan man aktivt arbeta med att öka flöden där saker kan cirkulera, exempelvis skridskor eller sport- och fritidsutrustning så kan nyttjandegraden på sakerna öka och bidra till att färre nya produkter sätts på marknaden och fler får möjlighet att exempelvis testa en aktivitet genom att låna utrustning. Redan idag finns exempelvis fritidsbanken som har detta koncept. Kan denna typ eller liknande verksamheter växa sig större så borde effekten bli att färre nya produkter sätts på marknaden.

Andra exempel är trädgårdsföreningar som lånar ut trädgårdsmaskiner, släpkärror med mera till sina medlemmar. Fler exempel behöver komma till, och uppmärksammas som något positivt.

Det borde även finnas en marknad för exempelvis byggvaruhus att starta upp utlåning av handverktyg inom GGUV.

TEXTILINSAMLING

Insamling av textilier kan förbättras inom GGUV. Dels genom att strukturera insamlingen på ett bättre sätt men även genom information till kommuninvånarna. Generellt har man låga kunskaper om vad som kan lämnas till textilinsamlingen. En vanlig missuppfattning är att det enbart är hela och rena kläder som kan lämnas. De flesta aktörer samlar bl.a. in kläder (oavsett skick), textil, hemtextiler, skor, mjukisdjur, väskor, hattar, skärp samt övriga accessoarer. För det som inte går att återanvända, sälja eller skicka till behövande skickas oftast till stora sorteringsanläggningar i Europa där textilåtervinningen är en stor industri.

Det de inte vill få in är blöta textilier eller kontaminerat/väldigt smutsiga textilier.

Det finns även många oseriösa aktörer på marknaden så att säkerställa en ordnad insamling där tydliga krav ställs på insamlaren är en förutsättning för att uppnå de vi vill.

KÄLLSORTERING OCH INSAMLING - FASTIGHETSNÄRA

Statistiken före och efter införandet av FNI med en frivillig anslutning visar stor effekt på ökad återvinning och minskad förbränning. När obligatorisk fastighetsnära insamling införs för villa, fritidshus och flerfamiljshus samt matavfallsutsortering för verksamheter förväntas ett ännu bättre resultat.

Från och med 2024 flyttas ansvaret för insamling av förpackningar från producenterna till Sveriges kommuner. Befintliga återvinningsstationer förväntas att leva kvar i en övergångsperiod under uppbyggnaden av ett system där förpackningar samlas in bostadsnära även från flerfamiljshus. De fastighetsägare som inte tidigare har iordningsställt utrymmen för källsortering är ansvariga för att det blir gjort. Ett sätt för fastighetsägare är att investera i underjordsbehållare till mat- och restavfall för att på det sättet kunna använda befintliga "soprum" till sortering av förpackningar.

Det finns ett behov av att se över hämtningsintervallen för vissa kärl och avfallsslag eftersom mängden i hushållen varierar samtidigt som vi aktivt arbetar med att informera om att göra rätt val redan vid inköpet för att minska mängden förpackningar. Finns det flera och bättre sätt att komprimera förpackningar som ska lämnas till återvinning?

En annan utmaning är om det tillkommer nya eller flera materialslag där det finns behov av en bostadsnära insamling.

MOTTAGNING VID ÅTERVINNINGSCENTRALER OCH GRÖNTIPPAR

Under planperioden är vår bedömning att SÅM:s samtliga återvinningscentraler och gröntippar behöver ses över och rustas upp vilket kommer att kräva investeringsmedel. Besökarnas upplevelse av våra mottagningsplatser påverkar människans vilja att göra rätt och vi behöver arbeta bort "tippen-känslan", stora högar och upplag med mera. Det bör bli tydligare och enklare men framför allt lätt att göra rätt och svårt att göra fel. SÅM behöver arbeta med sitt varumärke och "SÅM-ifiera" mottagningsplatserna så att besökaren känner igen sig oavsett vilken anläggning de besöker.

Första steget är att se över befintliga lokaliseringar och ta fram en hållbar strategi.

Vid ny lokalisering och byggnation bör dialog med samhällsbyggnadskontoren i GGVV-kommunerna ske i ett tidigt skede för att säkerställa att det finns tomt/mark för framtida mottagningsanläggningar. En strategisk placering kan ge kortare resväg för många vilket minskar totala mängden transporter och utsläpp.

Centrala frågor för SÅM:s mottagningsanläggningar är en strategisk placering, utformning, återbruk, antal fraktioner, hantering av farligt avfall, trafiksäkerhet, komprimerande åtgärder, arbetsmiljö och besökarens förväntningar.

Kundundersökningar och annan mätdata ska ligga till grund för de förändringar som ska göras. En del i detta är så klart vilken tillgänglighet som efterfrågas och hur vi ska leva upp till dessa förväntningar.

Mottagningsanläggningarna besöks av många invånare och är en viktig plats för att möta och nå ut med information till invånare.

MATAV FALL - INSAMLING OCH BEHANDLING

2021 minskat restavfallet i GGVV som skickades till förbränning, med 82,23 kg per person (!) jämfört med 2018 då FNI inte var infört. Minskningen till förbränning motsvarar i princip allt restavfall som skickades till förbränning från Värnamo kommun år 2018. En minskning med hela 7 412 ton!

Cirka 3 400 ton av minskningen är matavfall som körts till Tekniska Verken i Linköpings biogasanläggning där detta blivit 255 000 kg biogas samt 4 900 ton biogödsel. Det finns fortfarande mycket matavfall kvar i restavfallet som utgör värdefulla resurser och vid en obligatorisk utsortering för samtliga hushåll kommer mängden insamlat matavfall öka.

Det finns även stora mängder bioavfall som inte faller under det kommunala renhållningsansvaret exempelvis från livsmedelsbutiker. Kommunalförbundet SÅM bör överväga om man ska erbjuda en insamling som säkerställer att även detta går till biogas- och biogödselproduktion.

SÅM ska även fortsättningsvis, vid offentliga upphandlingar ställa krav på att matavfallet ska generera både biogas och biogödsel.

PARK - OCH TRÄDGÅRDSAVFALL

Under planperioden ska SÅM i samverkan med kommunerna ta fram en strategi för hanteringen av park- och trädgårdsavfall i GGJV-regionen.

MOTTAGNING/INSAMLING

Park- och trädgårdsavfall är en utmaning i framtiden. Långt ifrån allt park- och trädgårdsavfall som uppstår i GGJV-regionen lämnas till SÅM:s befintliga mottagningsplatser. En förklaring kan vara de långa avstånd från där avfallet uppstår till en anläggning där det samlas in bidrar till att otillåtna avstjälningsplatser uppstår och växer med tiden. Detta är svårt att komma till rätta med och problemen finns på många platser i kommunerna.

Med en mer kontrollerad och samlad mottagning får man enklare kontroll över invasiva arter.

SÅM:s obemannade mottagningsanläggningar som oftast är tillgängliga dygnet runt inbjuder till felsortering och nedskräpning vilket kräver en god och kontinuerlig tillsyn.

Under planperioden så kommer systemet för insamling av park- och trädgårdsavfall att förbättras vilket medför ökat investeringsbehov. Samverkan och dialog med kommunerna om att både SÅM och medlemskommunerna vinner på att hitta bra och effektiva lösningar.

BEHANDLING

För flisbart trädgårdsavfall ska SÅM under planperioden arbeta med att:

- Förbättra kvalitén för att få en bättre biomassa.
- Verka för en lokal avsättning.
- Arbeta för att leverera flisbart trädgårdsavfall till Biokolproduktion.

För komposterbart trädgårdsavfall ska SÅM Under planperioden arbeta med:

- Säkerställa att insamlat material komposteras till förmån för matjordstillverkning
- Kvalitetssäkra hanteringen av komposterbart trädgårdsavfall
- Säkerställa en hållbar och långsiktig hantering och avsättning.

DEPONERING AV AVFALL

Deponering utgör det lägsta steget i avfallshierarkin samtidigt som deponierna utgör strategiska och viktiga resurser som krävs för att kunna utveckla samhället. Stora mängder material uppstår bl.a. vid exploatering samt vid ombyggnationer som idag inte går till återvinning. En viss del deponi är oundvikligt men är i vissa fall ett nödvändigt alternativ. Fördelen med deponier är att vi får kunskapen om vad som deponerats och vart.

Fokus under planperioden bör ligga på de största mängderna som deponeras och hur de skulle kunna användas på annat sätt. Här kan kommunerna och privata aktörer spela en stor roll genom att se över sina masshanteringar och arbeta aktivt och strategiskt med att ställa om till en mer cirkulera hantering. Det finns även stora ekonomiska vinster att göra genom minskade transporter samt om inköp av jungfruliga material kan minska. Värnamo kommun har på tekniska förvaltningen påbörjat detta arbete i mindre skala med lyckade resultat och projektet är under utveckling.

Kommunerna ansvarar för de avslutade deponierna samt sluttäckning i respektive kommun. Det är angeläget att få en bättre kunskap om de avslutade deponierna beträffande lokalisering, risk för spridning av föroreningar, behov av åtgärd osv. I varierande grad har kommunerna undersökt och gjort en riskbedömning av deponierna; en inventering och riskklassning av nedlagda deponier behöver utföras baserat på tillgängligt underlag. Utifrån riskklassningen behöver en prioriteringsordning göras utifrån risk men även baserat på behov av exploatering. Det behövs en långsiktig plan för prioritering av åtgärder och resurser.

Kommunalförbundet SÅM ska under planperioden försöka hitta alternativa avsättningar där delar av det som idag lämnas på återvinningscentralerna som deponi istället kan användas på ett bättre sätt.

SLAM

ENSKILDA AVLOPP

För hushåll, med liten belastning på den egna avloppsanläggningen, finns möjlighet att få slamtömning med glesare intervall än varje år. Det bygger på att miljö- och hälsoskyddsnämnden eller motsvarande, ger dispens från det generella hämtningsintervallet på en gång per år. En bedömning görs från fall till fall. Om slamtömning inte utförs i tid kan den efterföljande reningen förstöras med utsläpp som följd. Utbyggnaden av kommunala VA-nätet sker i en takt som inte bedöms medföra att behovet av slamtömning kommer att minska i någon större omfattning. Insamling av slam från enskilda avlopp på landsbygden fungerar idag på samma sätt som det har gjort under lång tid tillbaka.

Under planperioden är det inte troligt att SÅM kommer ändra metod för insamling men kommer omvärldsbevaka och ta ställning till ny teknik.

Under planperioden bör kommunerna och SÅM arbeta med och säkerställa en välfungerande mottagning för slam från enskilda avloppsanläggningar vid avloppsreningsverk i respektive kommun. God samverkan mellan SÅM och respektive kommuns VA-verksamhet är en förutsättning.

KOMMUNALA AVLOPPSRENINGSVRK

Idag hanterar kommunerna slam från avloppsreningsverk på olika sätt. I Gnosjö och Värnamo används slammet som inblandning med komposterbart grönavfall för skyddsskiktet vid sluttäckning av deponier. Detta kommer att pågå under ett fåtal år till, men det finns idag ingen klar plan för hur slammet ska omhändertas efter avslutad sluttäckning. Kommunerna tittar för närvarande på frågan.

I Gislaved blandas slammet med torv och sand som komposteras till biomull.

I Vaggeryds kommun hanterar en upphandlad entreprenör slammet från Skillingaryds reningsverk. I dagsläget (2022) kör upphandlad entreprenör slammet till Blombacka Egendom AB.

Det finns stora synergieffekter om denna fråga samordnas mellan kommuns VA-verksamhet där man gemensamt kan nå en god framgång genom att ta ställning till hur framtida behandling och avsättning ska se ut.

AVFALL FRÅN KOMMUNAL VERKSAMHET

I arbetet med hur man hanterar det kommunala verksamhetsavfallet och i vilken grad utsortering och återanvändning tillämpas har kommunerna kommit olika långt. Oavsett så är det en fråga som man arbetar med och som kommunens största arbetsgivare har man en viktig roll, inte bara för att föregå som gott exempel utan även för att det kan rör sig om stora mängder avfall som kan hanteras på ett bättre sätt.

NEDLAGDA DEPONIER

GISLAVEDS KOMMUN

Namn	Plats	MIFO, klass	Deponerad mängd (m3)	Typ av avfall	Utbredning (m2)	Tidsperiod i drift
Våthultsvägen	Gislaved 5:4	3	16 000	Hushålls- och industriavfall	800	1940-1950
Skeppshultstippen	Skeppshult 1:41	2		Hushålls- och industriavfall (sannolikt mest schaktmassor)	3 582	1970(?)-1984
Kullsbo Slamtipp	Burseryd 2:53	4	1600	Avloppsslam	3 200	1973-1990?
Stengårdshult	Stengårdshults prästgård 2:1	3		Hushållsavfall	5 600	?-1974
Sunnaryd	Ås-Torp S:1	2		Hushållsavfall	2300	1960-1974
Skedet	Ölmestad 5:2	1		Hushålls- och industriavfall	1200	1950-1967
Tallberga	Karaby 5:20	2		Hushålls- och industriavfall	2000	1960-1972
Bjärsvedstippen	Alabo 3:1	2	46 800	Hushålls- och industriavfall	15 600	1965-1977
Stenbrohult	Stenbrohult 1:10	3		Hushålls- och industriavfall		1955-1963
Valdshult	Norra valdshult 1:12			Hushållsavfall	350	?-1974
Vikabotippen	Vickelsberg 1:17	2		Hushålls- och industriavfall	9500	1935-1972
Reftele stentipp	Ölmestad 28:1	2		Hushållsavfall, byggavfall, schaktmassor	8800	?-1980
NIAB:s	Stora Hestra 6:1	4	7 600	Hushålls och industriavfall	1900	1940-1965
Gislaved slamtipp	Gislaved 2:81	3	2150	Hushålls och industriavfall	4300	1979-1985
Intill Anderstorp motorbana	Lövås 3:10	3	12 000	Hushålls och industriavfall	6190	1963-1968

FORTSÄTTNING GISLAVEDS KOMMUN

93

Namn	Plats	MIFO, klass	Deponerad mängd (m3)	Typ av avfall	Utbredning (m2)	Tidsperiod i drift
Hällabäckstippen	Hällabäck 1:40			Hushålls och industriavfall	700	1960-1970
Isberga	Isberga 6:4			Industrislam	47 000	
Båraryds skola	Gislaved 3:1			Hushålls och industriavfall	5 600	1967-1974
Rondellen Reftele	Ölmestad 8:134					
Brännburen	Ölmestad 7:1					
Slamdeponi Lövås	Lövås 1:1			Slam	3 600	ca 1955-1968
Kållerstadstippen	Kållerstad 3:1		2 500	Hushållsavfall	1 250	1950-1973
Tallåsen	Gislaved 2:87		57 060	Hushållsavfall	28 530	1950-1968
Gyllenforstippen	Henja 2:87		57 060	Hushållsavfall och industriavfall	4 000	1945-1958
Slamdeponi Ekenäs	Hestra-Ekenäs 1:1			Slam från avloppsrening	6 600	ca 1960-1970

Namn	Plats	MIFO, klass	Deponerad mängd (m3)	Typ av avfall	Utbredning (m2)	Tidsperiod i drift
Kloakslam Väster Gynnås	Gynnås 1:12	4	8000	Kloakslam		1950-1985
Nedlagd tipp Sjöarp	Gårö 1:225	4		Hushålls-, industri-, och farligt avfall	5000	?-1968
Nedlagd soptipp för Marieholmsområdet	Skärvhult 2:7>3	1		Hushålls-, industri-, och farligt avfall		1950-1970-talet
Gammal tippbotten för metallhydroxidslam	Töllstorp 1:341	4		Metallhydroxidslam		1969-1980
Deponeringsanläggning för metallhydroxidslam o dyl.	Hornabo 1:141	2	3000	Metallhydroxidslam		1978-1984
Gammal tipp Marieström	Töllstorp 1:468	2	6000-9000	Hushålls- och industriavfall		1950-talet-1972
Gammal tipp pulkabacken	Hillerstorp 2:69	3		Hushålls-, industri-, och farligt avfall	3000	?-1968
Gammal tipp för Kulltorpsområdet	Aggarp 1:83	4		Hushålls-, industri-, och farligt avfall	3000	1930-1970
Gammal tipp för Nissaforsområdet (centrum)	Nissafors 1:16	1		Hushålls-, industri-, och farligt avfall		1950-talet-1972
Gammal tipp för Nissaforsområdet (Anderstorpsvägen)	Nissafors 1:16	2	6000	Hushålls-, industri-, och farligt avfall		1950-talet-1970
Gammal tipp Flyhyltan	Åsenhöga prästgård 1:1>1	3-2	4000	Hushålls- och industriavfall		1960-1978
Slamdeponi Åsenhöga	Åsenhöga prästgård 1:39	3		Biologisk damm		1942-1980
Vegetationstipp Åsenhöga	Åsenhöga prästgård 1:38	2		Vegetation, hushållsavfall, misstankar om oklorerade organiska ämnen		1950-talet-1990
Vegetationsupplag Kulltorp	Kulltorp2:1>1	4	800	Biologiska dammar, vegetation		1961 (som biologiska dammar - pågående som vegetationsupplag)
Gammal tipp nära Friskatorp	Älmås 1:1	3		Industriavfall		1950-1970-tal
Gammal tipp på väg mot vindkraftsbygget, Nybygget	Älmås 1:1	2		Industriavfall		-
Hushållstipp precis vid Friskatorpet	Älmås 1:1	1		Industriavfall		1938-1980-tal

Gynnås

6 ha

Namn	Plats	MIFO, klass	Deponerad mängd (m3)	Typ av avfall	Utbredning (m2)	Tidsperiod i drift
Skillingaryds avfallsupplag	Lägret 1:6	1	200 000 (förorenade massor)	Hushållsavfall, industriavfall, farligt avfall, byggavfall, berg- och schakt-massor, spån	40 000	1960-1977
Åkers avfallsupplag	Åker 1:1	3-2		Hushållsavfall, farligt avfall		1950-talet-1974
Bondstorps avfallsupplag	Bondstorp 1:17	2	2000	Hushållsavfall, industriavfall, byggavfall, farligt avfall	1 000	1967-1983
Hagafors avfallsupplag	Horshaga 1:41	3-2		Hushållsavfall, industriavfall, farligt avfall		1954-1980
Hoks avfallsupplag	Morarp 2:98	1	30 0000	Från stolfabrik, trä, lackreser, spån,	4 000	1959-1983
Kalvadalens avfallsupplag	Staren 6,7	1		Hushållsavfall, industriavfall, farligt avfall		?-1950
Klevshults avfallsupplag	Rösberga 1:21	3-2		Hushållsavfall, industriavfall, farligt avfall		1950-talet -1984
Skillingaryds N avfallsupplag	Pålen 1:1	1		Hushållsavfall, trädgårdsavfall, industriavfall, farligt avfall		1940-talet-1959/60
Fåglabäcks avfallsanläggning	Fåglabäck 2:6			Hushållsavfall, industriavfall (osäkert om klassad som en avfallsdeponi)		
Svenarums grustäkt						
Gärahovs avfallsanläggning	Gärahov 2:1			Hushållsavfall, industriavfall		

Namn	Plats	MIFO, klass	Deponerad mängd (m3)	Typ av avfall	Utbredning (m2)	Tidsperiod i drift
F.d. Forsheda avfallsupplag	Djuragärde 1:4	2	90 000	Hushållsavfall -71, industriavfall-76 schakt	11 000	1954-1976/-88
Bors västra avfallsupplag	Lundboholm 3:1	2	30 000	Hushållsavfall, industriavfall, schakt	13 600	1955-1972
Bors östra avfallsupplag	Lundboholm 3:1	3	2 300	Hushållsavfall, industriavfall	2 300	- 1955
Bredaryds avfallsupplag	Bredaryd 7:44	2	30 000	Hushållsavfall, industriavfall, schakt	5 000	1964-1972/-88
Bredaryds gamla avfallsupplag	Bredaryd 1:10	2	5 000	Hushålls- och industriavfall	5 000	1940-talet-1965
Bredaryds vegetationstipp	Bredaryd 24:1	2	45 000	Hushålls- och industriavfall, fr. 1991 schaktmassor	11 000	1971-2000/2009
F.d. Lannamo avfallsupplag	Lanna 5:6	2	2 000	Hushålls och -industriavfall	1 000	1940-talet-1971
F.d. Österskogs avfalldeponi m.fl.	Vällersten 2:3	2	15 000	Hushålls- och industriavfall, miljöfarligt avfall, resp. skrotanläggning	22 000	1952-73 resp. 1977
Finnvedens Bil AB	Jaktfalken 1	4		Avfallsanläggning		1922-1950
Forsheda avfallsupplag	Forsheda 5:108	2	4 000	Hushållsavfall, industriavfall 1930-60t	2 000	1910-1960-talet
Havrida slamtipp	Havrida 2:6	4	< 5 000	Slam	5 000	1970-1975
Horda avfallsupplag	Söderåsen 1:3	2	3 000	Hushållsavfall	1 500	1953-1974
Hångers avfallsupplag	Hånger 2:32	3	500	Hushålls- och industriavfall	500	1971
Kärda avfallsupplag	Kärda 1:1	2	2 000	Hushålls- och industriavfall	500	1940-talet -1971
Lanna avfallsupplag	Lanna 1:44	2	2 000	Hushålls- och industriavfall	900	1940-talet-1971
Lekelundstippen	Sörsjö 3:1	2	200 000	Industriavfall, Miljöfarligt avfall, FA schakt mm	29 000	1969-
Nydala avfallsupplag	Nydala 1:10	3	600	Hushållsavfall	600	1969

Namn	Plats	MIFO, klass	Deponerad mängd (m3)	Typ av avfall	Utbredning (m2)	Tidsperiod i drift
Nylunds avfallsupplag	Nylund 1:1	2	15 000	Hushålls- och industriavfall,	6 000	1930-1951
Ohs avfallsupplag	Os 1:3	3	800	Hushållsavfall	800	-1971
Ohs barkupplag	Os 2:1	2	8 000	Bark och annat avfall	4 000	
Rydaholms avfallsupplag	Sävrarp1:149	2	4 000	Hushålls- och industriavfall	2 000	
Slamdeponi på Nöbbeleds Mosse	Hjälshammar 5:11	3		Slam från reningsverk och trekammarbrunnar		1963-1977
Slamtipp, Rydaholms avloppsreningsverk	Hjortsjö 7:9	3	30 000	Slam från avloppsreningsverk och trekammarbrunnar, bark, schakt	2 000	1967-1991
Stomsjö avfallsanläggning	Stomsjö 1:1	2		Hushålls- och industriavfall, aska		1972-2008
Tånnö avfallsupplag	Tånnö 3:1	3	5 000	Hushålls- och industriavfall		1968-1975
Tånnögatans avfallsupplag, Värnamo	Rörstorp 6:30	4	< 1 000	Snö	7 000	1942-1970
Värnamo avfallsupplag	Västhörja 12:1	2	1 500	Cyanider och kromater	800	1964
Åminnes avfallsupplag	Helmershus 6:7	2	11 000	Hushålls- och industriavfall	1 600	1933/-51-1972

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

MÄTMETODER AVFALLSPLAN 2023-2030

GISLAVEDS KOMMUN GNOSJÖ KOMMUN VAGGERYDS KOMMUN VÄRNAME KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Mätmetod per mål: SÅM	4
Mätmetod per mål: Gislaveds kommun	7
Mätmetod per mål: Gnosjö kommun	10
Mätmetod per mål: Vaggeryds kommun	13
Mätmetod per mål: Värnamo kommun	17

MÄTMETOD PER MÅL: SÅM

SÅM har tre mätmetoder som används för uppföljning av målen:

1. Kundundersökning (genomförs vartannat år).
2. Plockanalys (genomförs vartannat år).
3. Statistik avfallsmängder (genomförs varje år).

KUNDUNDERSÖKNING

Vartannat år genomförs en kundundersökning för att bland annat mäta hur invånare upplever levererade tjänster. Undersökningen görs för att ge underlag till utvärdering av insamlingssystem och avfallshantering samt för att ge underlag till verksamhetsplaneringen. Samtidigt används kundundersökningen för att kunna mäta och följa upp vissa mål i avfallsplanen. Undersökningen 2022 gäller som bas för dessa mål.

PLOCKANALYS

Vartannat år genomförs plockanalyser för att undersöka avfallets sammansättning. Materialen som analyseras tas ut från hushållens avfall genom stickprov. Analyserna ger underlag till utvärdering av hur väl insamlingssystemet fungerar och visar även invånarnas beteenden i avfallshanteringen. Resultatet används löpande i verksamhetsplaneringen samt för att kunna mäta och följa upp vissa mål i avfallsplanen. Plockanalyserna från 2022 gäller som bas för dessa mål.

STATISTIK AVFALLSMÄNGDER

Statistik för respektive avfallsslag tas fram varje år under första kvartalet och gäller föregående kalenderår. Statistiken ger underlag till uppföljning och verksamhetsplanering och kan även användas till att jämföra verksamhetens resultat mot andra kommuner i landet. Statistiken används också till att mäta och följa upp vissa mål i avfallsplanen. Statistik för året 2021 gäller som bas för dessa mål.

MÅLOMRÅDE 1: FÖREBYGGA AVFALL

Mål 1: Den totala mängden kommunalt avfall ska minska till under 369 kg per invånare och år.

Mätmetod: Statistik för avfallsmängder i Avfall web. Målet avser mängd insamlat kommunalt avfall exklusive park- och trädgårdsavfall.

Mätningen inkluderar avfallsfraktionerna mat- och restavfall och grovavfall exklusive park- och trädgårdsavfall, förpackningar och returpapper samt farligt avfall, elektronikavfall och batterier.

Basår: 2021: 421 kg/invånare/år.

Mål 2: Andelen onödigt matavfall i matavfallsfraktionen från hushåll ska minska till under 5 %.

Mätmetod: Resultat från plockanalyser utifrån kod P58 och P60 i Avfall web. Andelen onödigt matavfall i matavfallsfraktionen. Utgör andel av matavfall exklusive avfallsbärare och felsorterat avfall. Kod P58 avser plockanalys från villa och P60 från lägenheter.

Basår: 2022: värde P60 = 16,34 %. Underlag från P58 saknas.

Mål 3: Andelen invånare som vill ändra levnadssätt för att minimera avfallsmängderna i sitt hushåll ska öka till X %.

Mätmetod: Resultat från kundundersökningen Svensk avfallshantering. Avser fråga 12a i 2022 års enkät. Andelen som ganska mycket och väldigt mycket vill ändra levnadssätt för att minimera avfallsmängderna.

Basår: 2022:

MÅLOMRÅDE 2: ÖKA ÅTERANVÄNDNINGEN

Mål 1: Andelen invånare som styr sin konsumtion mot ökad återanvändning ska öka till X %.

Mätmetod: Resultat från kundundersökningen Svensk avfallshantering. Avser fråga 12b i 2022 års enkät. Andelen som ganska mycket och väldigt mycket styr sin konsumtion mot ökad återanvändning.

Basår: 2022:

Mål 2: Andelen invånare som vill köpa begagnade produkter ska öka till X %.

Mätmetod: Resultat från kundundersökningen Svensk avfallshantering. Avser fråga 13b i 2022 års enkät. Andelen invånare som anger att det är ganska sannolikt eller mycket sannolikt att de skulle köpa begagnade produkter.

Basår: 2022:

Mål 3: Mängden grovavfall ska minska till 92 kg per invånare och år.

Mätmetod: Statistik för avfallsmängder i Avfall web. Målet avser mängd insamlat grovavfall exklusive park- och trädgårdsavfall.

Basår: 2021: 122 kg/invånare/år.

MÅLOMRÅDE 3: VÄLFUNGERANDE ÅTERVINNING

Mål 1: Mängden textil i restavfallet ska minska till under 1 %.

Mätmetod: Resultat från plockanalyser utifrån kod P15 och P30 i Avfall web. Andel textilavfall i förhållande till total mängd restavfall. Kod P15 avser plockanalys från villa och P30 från lägenheter.

Basår: 2022: P15 = 4,4 %, P30 = 1,9 %.

Mål 2: Mängden avfall som går till deponi ska minska till 5 kg per invånare och år.

Mätmetod: Statistik för avfallsmängder i Avfall web utifrån kod TR29; avfallsindikatorer - trappstegsindikator deponering.

Basår: 2021: TR29 = 20,61 kg/invånare/år.

Mål 3: Mängden avfall som lämnas till förbränning ska minska till 195 kg per invånare och år.

Mätmetod: Statistik för avfallsmängder i Avfall web utifrån kod TR35; avfallsindikatorer - trappstegsindikator energiåtervinning.

Basår: 2021: TR35 = 278,75 kg/invånare/år.

MÅLOMRÅDE 4: MINSKA AVFALLETS FARLIGHET

Mål 1: Andelen invånare som är nöjda med informationen om hur man ska sortera hushållets farliga avfall ska öka till X %.

Mätmetod: Resultat från kundundersökningen Svensk avfallshantering. Avser fråga 15d i 2022 års enkät.

Basår: 2022:

Mål 2: Andelen invånare som tycker det är enkelt att lämna sitt farliga avfall ska öka till X %.

Mätmetod: Resultat från kundundersökningen Svensk avfallshantering. Avser fråga 3b i 2022 års enkät.

Basår: 2022:

Mål 3: Inget farligt avfall ska förekomma i material till energiåtervinning.

Mätmetod: Resultat från plockanalyser från restavfall i avfallskärl samt fraktionen för brännbart på ÅVC.

Basår: 2022: < 0,01 kg/hushåll/vecka.

MÅLOMRÅDE 5: MÄNNISKAN I FOKUS

Mål 1: Andelen invånare som är nöjd med leverantören av tjänster för avfallshantering ska öka till X %.

Mätmetod: Resultat från kundundersökningen Svensk avfallshantering. Avser fråga 16 i 2022 års enkät.

Basår: 2022:

Mål 2: Andelen invånare som tycker det är enkelt att lämna grovavfall ska öka till X %.

Mätmetod: Resultat från kundundersökningen Svensk avfallshantering. Avser fråga 3a i 2022 års enkät.

Basår: 2022:

Mål 3: Andelen invånare som är nöjd med öppettiderna på återvinningscentralen ska öka till X %.

Mätmetod: Resultat från kundundersökningen Svensk avfallshantering. Avser fråga 4b i 2022 års enkät.

Basår: 2022:

MÅLOMRÅDE 6: MINSKA NEDSKRÄPNINGEN

SÅM omfattas inte av detta målområde.

MÄTMETOD PER MÅL: GISLAVEDS KOMMUN

MÅLOMRÅDE 1: FÖREBYGGA AVFALL

Mål 1: Användandet av engångsartiklar i kommunala verksamheter ska minska.

Mått: Inköpsstatistik utvalda engångsartiklar.

Nuläge: ?

Målvärde: 25 % minskning till 2030 jämfört med 2022.

Uppföljning: Årligen.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i samhällsutvecklingsförvaltningen.

Mål 2: Antal upphandlade avtal med krav på avfallsminimering ska öka.

Mått: Antal upphandlade avtal som har krav på avfallsminimering.

Nuläge: ?

Målvärde: Alla relevanta avtal 2030 ska innehålla krav på avfallsminimering.

Uppföljning: 2026 och 2030.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i samhällsutvecklingsförvaltningen.

Mål 3: Matsvinnet i kommunala verksamheter ska minska.

Mått: Mängd matsvinn per lagad portion.

Nuläge: ?

Målvärde: 25 % minskning till 2030 jämfört med 2022 (2023?).

Uppföljning: Årligen från 2025.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i samhällsutvecklingsförvaltningen.

MÅLOMRÅDE 2: ÖKA ÅTERANVÄNDNINGEN

Mål 1: Återanvändningen av möbler och inventarier ska öka.

Mått: Flöde av produkter genom det kommunala möbelförrådet/digitala tjänsten för återanvändning.

Nuläge: X produkter/år.

Målvärde: Trendökning.

Uppföljning: Årlig.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i samhällsutvecklingsförvaltningen.

Mål 2: Återanvändning av inerta massor ska öka.

Mått: Andel återanvänt mätt i ton alternativt m³.

Nuläge: ?

Målvärde: Trendökning.

Uppföljning: Journal på anläggningar för massor.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i samhällsutvecklingsförvaltningen.

MÅLOMRÅDE 3: VÄLFUNGERANDE ÅTERVINNING

Mål 1: Återvinningen av näringsämnen i slam från avloppsrening ska öka.

Mått:

Nuläge:

Målvärde:

Uppföljning:

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i samhällsutvecklingsförvaltningen.

Mål 2: Andelen av kommunalt verksamhetsavfall som återvinns ska öka.

Mått: Kg återvunnet material i förhållande till total mängd verksamhetsavfall.

Nuläge: ? (tas fram för 2022).

Målvärde: Indikator.

Uppföljning: Följa trend och tillse att återvinning ökar.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i samhällsutvecklingsförvaltningen.

Mål 3: Källsorteringsmöjligheter ska finnas på alla kommunala arbetsplatser.

Mått: Att källsortering finns.

Nuläge: På de flesta (ska undersökas – enkät).

Målvärde: På alla.

Uppföljning: Halvårs och periodslut.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i samhällsutvecklingsförvaltningen.

MÅLOMRÅDE 4: MINSKA AVFALLETS FARLIGHET

Mål 1: Användning av farliga kemiska produkter i kommunala verksamheter ska minska. 115

Mått: Inköp av farliga kemiska produkter.

Nuläge: X st/kg/liter.

Målvärde: Minskande trend.

Uppföljning: Årlig.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i samhällsutvecklingsförvaltningen.

Mål 2: Farliga ämnen i slam från avloppsrening ska minska.

Mått: Följa relevanta ämnen (metaller eller vad vi bestämmer).

Nuläge: x mg/kg.

Målvärde: Minskande trend.

Uppföljning: Genom miljörapport årligen.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i samhällsutvecklingsförvaltningen.

Mål 3: Gamla nedlagda kommunala avfallsupplag ska utredas och vid behov åtgärdas.

Mått: Utredda och åtgärdade deponier.

Nuläge: 0 (MIFO 1 finns – duger inte).

Målvärde: 1-2/år.

Uppföljning: Årlig.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i samhällsutvecklingsförvaltningen.

MÅLOMRÅDE 5: MÄNNISKAN I FOKUS

Mål 1: Kommunikationsinsatser för att öka kunskap och kompetens kring avfallsminimering samt hållbar avfallshantering hos medarbetare, barn och ungdomar ska öka.

Mått: Antal kommunikationsinsatser årligen.

Nuläge: ?

Målvärde: Minst en kommunikationsinsats per målgrupp vart tredje år.

Uppföljning: Årlig.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i samhällsutvecklingsförvaltningen.

Mål 2: Alla publika kommunala lokaler ska erbjuda möjligheter till källsortering.

Mått: Genomfört.

Nuläge: ?

Målvärde: Alla 2030.

Uppföljning: Vart 4 år.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i samhällsutvecklingsförvaltningen.

MÅLOMRÅDE 6: MINSKA NEDSKRÄPNINGEN

Mål 1: Tillgång till källsorteringsmöjligheter i gatu- och parkmiljö, fritidsområden, centrumkärnor och andra frekvent använda platser ska öka.

Mått: Antal införda källsorteringsmöjligheter/antal totala antal platser.

Nuläge: 0.

Målvärde: Alla.

Uppföljning: Vart 3 år.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i samhällsutvecklingsförvaltningen.

Mål 2: Nedskräpningen ska minska.

Mått: Upplevd och faktisk minskning genom enkät och mätning.

Nuläge: 2023.

Målvärde: Minskande trend.

Uppföljning: Mätning vart 3 år.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i samhällsutvecklingsförvaltningen.

Mål 3: Tätortsnära dumpning av trädgårdsavfall ska minska.

Mått: Endast åtgärds mål att arbeta med.

Ansvar för uppföljning: Kommunstyrelsen/Avfallsfunktionen i samhällsutvecklingsförvaltningen.

MÄTMETOD PER MÅL: GNOSJÖ KOMMUN

MÅLOMRÅDE 1: FÖREBYGGA AVFALL

Mål 1: Användandet av engångsartiklar i kommunala verksamheter ska minska ska minska.

Mått: Inköpsstatistik utvalda engångsartiklar.

Nuläge: ?

Målvärde: 25 % minskning till 2030 jämfört med 2022.

Uppföljning: Årligen.

Ansvar för uppföljning: Ekonomienheten, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

Mål 2: Antal upphandlade avtal med krav på avfallsminimering ska öka.

Mått: Antal upphandlade avtal som har krav på avfallsminimering.

Nuläge: Det uppsatta kravet idag här att minska transportererna genom att öka mängden avtal med lokala handlare.

Målvärde: Alla relevanta avtal 2030 ska innehålla krav på avfallsminimering.

Uppföljning: 2026 och 2030

Ansvar för uppföljning: Ekonomienheten, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

Mål 3: Matsvinnet i kommunala verksamheter ska minska.

Mått: Mängd matsvinn per lagad portion.

Nuläge: 14 gram/elev 2021.

Målvärde: 25 % minskning till 2025.

Uppföljning: Årligen.

Ansvar för uppföljning: Kostchefen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

MÅLOMRÅDE 2: ÖKA ÅTERANVÄNDNINGEN

Mål 1: Återanvändningen av möbler och inventarier ska öka.

Mått: Flöde av produkter genom det kommunala möbelförrådet/digitala tjänsten för återanvändning.

Nuläge: X produkter/år

Målvärde: Trendökning

Uppföljning: Årlig

Ansvar för uppföljning: Fastighetsenheten, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

Mål 2: Återanvändning av inerta massor ska öka.

Mått: Andel återanvänt mått i ton alternativt m³.

Nuläge: ?

Målvärde: Trendökning.

Uppföljning: Journal på anläggningar för massor.

Ansvar för uppföljning: Teknik- & fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

MÅLOMRÅDE 3: VÄLFUNGERANDE ÅTERVINNING

Mål 1: Återvinningen av näringsämnen i slam från avloppsrening ska öka.

Mått: Ton

Nuläge: Torrslammet från ARV går idag till att täcka deponi.

Målvärde: ?

Uppföljning:

Ansvar för uppföljning: Teknik- & fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

Mål 2: Andelen av kommunalt verksamhetsavfall som återvinns ska öka.

Mått: Kg återvunnet material i förhållande till total mängd verksamhetsavfall

Nuläge: ? (tas fram för 2022).

Målvärde: Indikator.

Uppföljning: Följa trend och tillse att återvinning ökar.

Ansvar för uppföljning: Teknik- & Fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

Mål 3: Källsorteringsmöjligheter ska finnas på alla kommunala arbetsplatser.

Mått: Att källsortering finns.

Nuläge: Skolor och äldreboenden har källsortering i dag.

Målvärde: Att alla förvaltningar får källsortering.

Uppföljning: Halvvägs och periodslut

Ansvar för uppföljning: Teknik- & fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

MÅLOMRÅDE 4: MINSKA AVFALLETS FARLIGHET

Mål 1: Användning av farliga kemiska produkter i kommunala verksamheter ska minska.

Mått: Inköp av farliga kemiska produkter.

Nuläge: Mycket är idag utfasat och Kostenheten har Kravmärkning.

Målvärde: Minskande trend genom utbyte till miljövänligare alternativ.

Uppföljning: Årlig

Ansvar för uppföljning: Teknik- & fritidsförvaltningen, kostenheten, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

Mål 2: Farliga ämnen i slam från avloppsrening ska minska

Mått: Tillåtna gränsvärden för spridning på åkermark.

Nuläge: Slammet från ARV används för täckning av deponin.

Målvärde: Minskande trend.

Uppföljning: Provtagning och miljörapport årligen.

Ansvar för uppföljning: Teknik- & fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

Mål 3: Gamla nedlagda kommunala avfallsupplag ska utredas och vid behov åtgärdas.

Mått: Utredda och åtgärdade deponier.

Nuläge: 0

Målvärde: 1/år.

Uppföljning: Årlig

Ansvar för uppföljning: Teknik- & fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

MÅLOMRÅDE 5: MÄNNISKAN I FOKUS

Mål 1: Kommunikationsinsatser för att öka kunskap och kompetens kring avfallsminimering samt hållbar avfallshantering hos medarbetare, barn och ungdomar ska öka.

Mått: Antal kommunikationsinsatser årligen.

Nuläge: Håll Sverige Rent genomför årligen skräpplockardagarna.

Målvärde: Minst en kommunikationsinsats årligen.

Uppföljning: Årlig

Ansvar för uppföljning: Kultur- och utbildningsförvaltningen, Teknik- & fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

Mål 2: Alla publika kommunala lokaler ska erbjuda möjligheter till källsortering.

Mått: Genomfört

Nuläge: 0

Målvärde: Alla 2030.

Uppföljning: Vart 4 år.

Ansvar för uppföljning: Teknik- & fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

MÅLOMRÅDE 6: MINSKA NEDSKRÄPNINGEN

Mål 1: Tillgång till källsorteringsmöjligheter i gatu- och parkmiljö, fritidsområden, centrumkärnor och andra frekvent använda platser ska öka.

Mått: Antal införda källsorteringsmöjligheter/antal totala antal platser.

Nuläge: 0

Målvärde: 10 utvalda platser.

Uppföljning: Vart 3 år.

Ansvar för uppföljning: Teknik- & fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

Mål 2: Nedskräpningen ska minska.

Mått: Upplevd och faktisk minskning genom enkät och mätning.

Nuläge: 2023

Målvärde: Minskande trend.

Uppföljning: Mätning vart 3 år.

Ansvar för uppföljning: Teknik- & fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

Mål 3: Tätortsnära dumpning av trädgårdsavfall ska minska.

Mått: Endast åtgärds mål att arbeta med.

Ansvar för uppföljning: Teknik- & fritidsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen/kommunstyrelsen.

MÄTMETOD PER MÅL: VAGGERYDS KOMMUN

MÅLOMRÅDE 1: FÖREBYGGA AVFALL

Mål 1: Användandet av engångsartiklar i kommunala verksamheter ska minska.

Ambitionsnivå: I Vaggeryds kommun ska fokus vara på att minska plastförpackningar och kontorspapper samt att minska engångsprodukter.*

Vaggeryds kommun sätter inget procentmål på hur mycket detta ska minska utan har valt tre fokusområden.

Nyckeltal plastförpackningar och kontorspapper: Mängden avfall (plast och papper) som hämtas från våra olika verksamheter, källa fastighetsenheten (entreprenör).

Nyckeltal engångsprodukter: Förslag att vi väljer ut en eller två engångsprodukter som vi vill minska och att varje förvaltning själva får redovisa vilka åtgärder de har gjort. Det bör vara engångsprodukter som går att mäta/följa i vårt inköpssystem.

Nuläge: Statistik för detta kan plockas fram.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Vaggeryds energi, VSBo, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och byggnämnden.

** Befintligt mål i Vaggeryds kommuns miljöprogram 2022-2025. Ambitionsnivån kan revideras under 2025.*

Mål 2: Antal upphandlade avtal med krav på avfallsminimering ska öka.

Ambitionsnivå: Vaggeryds kommun anser att det är svårt att sätta en ambitionsnivå för detta innan vi börjat arbeta med frågan. Vi måste först identifiera vilka avtalsområden och upphandlingar där det är lämpligt att ställa krav. Det beror även på hur många upphandlingar som sker per år vilket kan variera.

Nyckeltal: Upphandlingsenheten redovisar årligen hur många och i vilka upphandlingar som krav på avfallsminimering har ställts.

Nuläge: Krav på avfallsminimering ställdes i nuvarande livsmedelsupphandling.

Ansvar: Huvudansvar kommunstyrelsen (som ansvarig för upphandlingen) samt delansvariga Vaggeryds energi, VSBo, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och byggnämnden.

Mål 3: Matsvinnet i kommunala verksamheter ska minska.

Ambitionsnivå: Matsvinnet i våra verksamheter ska minska med 40 % till år 2025 jämfört med år 2018.*

Nyckeltal: Mätningar av matsvinn, uppgifter från barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen.

Nuläge: Mellan 2018-2021 har matsvinnet minskat med 34 % i barn- och utbildningsförvaltningen.

Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden.

** Detta mål finns i kommunens befintliga miljöprogram och en ny ambitionsnivå föreslås beslutas under 2025 för 2026-2030.*

MÅLOMRÅDE 2: ÖKA ÅTERANVÄNDNINGEN

Mål 1: Återanvändningen av möbler och inventarier ska öka.

Ambitionsnivå: Vaggeryds kommun sätter ingen mer detaljerad ambitionsnivå innan vi har ett bra sätt att mäta och arbeta med den här frågan. Ett förslag är att ett system för hantering av möbler och inventarier köpts in som kan hantera detta. Ett sådant initiativ och arbetssätt måste komma från de som arbetar närmast våra möbler och inventarer, till exempel vaktmästarna.

Nyckeltal: System för JA/NEJ, redovisning på aktiviteter från nämnder.

Nuläge: Inga siffror finns på hur mycket möbler eller inventarier som återbrukas.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Vaggeryds energi, VSBo, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och byggnämnden.

Kommentar: Skrivningen möbler och inventarier (till exempel verktyg, möbler, datorer och inredning) bedöms i stort vara det som kommunen har. Annan återanvändning av till exempel kläder, inredning och möbler hanteras också av SÅM för allmänheten).

Mål 2: Återanvändning av inerta massor ska öka

Ambitionsnivå: Vaggeryds kommun sätter ingen ytterligare ambitionsnivå för detta mål. Vi behöver först mäta och utvärdera arbetet innan det går att sätta ytterligare en ambitionsnivå.

Det är svårt att sätta ett mål i antal eller procent då antalet byggprojekt kan variera från år till år.

Nyckeltal: Tekniska nämnden redovisar antalet projekt där inerta massor behöver köras bort.

Nuläge: Nuläge föreslås bli år 2022 där tekniska kontoret redovisar antalet projekt där inerta massor behöver köras bort.

Ansvar: Tekniska nämnden.

MÅLOMRÅDE 3: VÄLFUNGERANDE ÅTERVINNING

Mål 1: Återvinningen av näringsämnen i slam från avloppsrening ska öka.

Ambitionsnivå: Vaggeryds kommun sätter ingen ytterligare ambitionsnivå för detta mål då allt slam återvinns i dagsläget. I dagsläget hämtas all slam av entreprenör och sprids på åker. Om kommunen vill ha en annan inriktning än slamspridning på åkermark bör ett ställningstagande göras och det ställas som krav i upphandling.

Nyckeltal: Tekniska kontoret redovisar årligen om allt slam återvinns och på vilket sätt.

Nuläge: År 2022 återvinns allt slam.

Ansvar: Tekniska nämnden

Mål 2: Andelen av kommunalt verksamhetsavfall som återvinns ska öka.

Ambitionsnivå: Vaggeryds kommun sätter ingen procentsiffra på detta. Vi behöver först mäta och utvärdera arbetet innan det går att sätta ytterligare en ambitionsnivå.

Nyckeltal: Siffror levereras från fastighetsenheten (entreprenör).

Nuläge: Statistik för detta kan plockas fram.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Vaggeryds energi, VSBo, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och byggnämnden.

Mål 3: Källsorteringsmöjligheter ska finnas på alla kommunala arbetsplatser.

Ambitionsnivå: I Vaggeryds kommun ska möjligheter att sortera fler fraktioner finnas på alla arbetsplatser.

Nyckeltal: Siffror levereras från fastighetsenheten (entreprenör).

Nuläge: Statistik för detta kan plockas fram.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Vaggeryds energi, VSBo, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och byggnämnden.

MÅLOMRÅDE 4: MINSKA AVFALLETS FARLIGHET

Mål 1: Användning av farliga kemiska produkter i kommunala verksamheter ska minska.

Ambitionsnivå: Senast 2025 ska en substitutionsbedömning av alla farliga kemiska produkter i våra verksamheter ha genomförts och de farligaste kemikalierna har bytts ut.

Nyckeltal: JA/NEJ, andelen kemikalier där en substitutionsbedömning genomförts.

Nuläge: Antalet kemikalier finns inventerade i kommunens kemikaliehanterings-system. Under 2022 har ingen kemikalie genomgått en substitutionsbedömning.

Ansvar: Kommunstyrelsen (AME och räddningstjänsten), Vaggeryds energi, VSBo, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, tekniska nämnden.

Mål 2: Farliga ämnen i slam från avloppsrening ska minska.

Ambitionsnivå: Vaggeryds kommuns föreslår ingen ytterligare ambitionsnivå i dagsläget. Vi behöver först mäta och utvärdera arbetet innan det går att sätta ytterligare en ambitionsnivå. För att lyckas med denna fråga krävs ett aktivt uppströmsarbete vilket vi inte arbetar med i dagsläget.

Nyckeltal: Mätning av tungmetaller i slammet.

Nuläge: Inget arbete för att minska farliga ämnen i slam från avloppsrening genomförs.

Ansvar: Tekniska nämnden.

Mål 3: Gamla nedlagda kommunala avfallsupplag ska utredas och vid behov åtgärdas.

Ambitionsnivå: Ambitionsnivån är att alla kommunala avfallsdeponier ska vara utredda senast 2030. För alla deponier ska det finnas åtgärdsförslag alternativt ska de ha åtgärdats senast 2030. Detta sker i enlighet med den handlingsplan

som tekniska nämnden lämnat till miljö- och byggnämnden 2014.

Nyckeltal: Tekniska kontoret och miljö- och byggförvaltningen redovisar årligen det arbete som utförts i handlingsplanen. 122

Nuläge: Två deponier (före detta Skillingaryd norra avfallsupplag och Kalvadalens avfallsupplag) är utredda enligt MIFO Fas 2. Före detta Skillingaryd norra avfallsupplag anses vara åtgärdat enligt åtgärdsförslag och utvärdering av 3 års provtagningar pågår för utvärdering om fler åtgärder krävs. Angående Kalvadalens avfallsupplag har tekniska kontoret presenterat ett åtgärdsförslag till miljö- och byggförvaltningen och ärendet pågår. Före detta Skillingaryds avfallsupplag är planerat att utredas enligt MIFO fas 2 efter sommaren 2022.

Ansvar: Tekniska nämnden.

MÅLOMRÅDE 5: MÄNNISKAN I FOKUS

Mål 1: Kommunikationsinsatser för att öka kunskap och kompetens kring avfallsminimering samt hållbar avfallshantering hos medarbetare, barn och unga ska öka.

Ambitionsnivå: 1 kunskaps- och kompetensinsatser ska genomföras per år. Detta är något som finns med i kommunens miljöriktlinjer i miljöprogrammet och är ett sätt vi kan arbeta med frågan.

Nyckeltal: Antal insatser per år.

Nuläge: -

Ansvar: Kommunstyrelsen (ansvarig för framtagande av informationsinsats till medarbetarna), barn- och utbildningsnämnden (ansvarig för informationsinsats till elever), SÅM (bidrar med kunskap och kompetens till informationsinsatserna) samt socialnämnden, tekniska nämnden, Vaggeryds energi, VSBo, miljö- och byggnämnden och kultur- och fritidsnämnden som ansvarar för att medarbetarna tar del av kommunikationsinsatserna.

Mål 2: Alla publika kommunala lokaler ska erbjuda möjligheter till källsortering.

Ambitionsnivå: -

Nyckeltal: Antal publika lokaler som har källsortering.

Nuläge: Statistik går att plocka fram.

Ansvar: Socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden, kommunstyrelsen.

MÅLOMRÅDE 6: MINSKA NEDSKRÄPNINGEN

Mål 1: Tillgång till källsorteringsmöjligheter i gatu- och parkmiljö, fritidsområden, centrumkärnor och andra frekvent använda platser ska öka.

Ambitionsnivå: Vaggeryds kommun föreslår ingen ytterligare ambitionsnivå då tekniska förvaltningen anser att det är ett svårt mål att genomföra.

Nyckeltal: Antal platser med möjlighet till källsortering.

Nuläge: Inga källsorteringsmöjligheter finns i gatu- och parkmiljö, fritidsområden, centrumkärnor och andra frekvent använda platser.

Ansvar: Tekniska nämnden.

Mål 2: Nedskräpningen ska minska.

Ambitionsnivå: Kommunen föreslår ingen ytterligare ambitionsnivå.

Vi behöver först mäta och utvärdera arbetet innan det går att sätta ytterligare en ambitionsnivå.

Nyckeltal: Mäta upplevd nedskräpning genom medborgarundersökningar.

Nuläge: Inga skräpmätningar har utförts tidigare.

Ansvar: Tekniska nämnden.

Mål 3: Tätortsnära dumpning av trädgårdsavfall ska minska.

Ambitionsnivå: Kommunen föreslår ingen ytterligare ambitionsnivå. 123

Steg 1 är att utföra en inventering av antal platser med dumpat trädgårdsavfall och steg 2 är att hitta ett sätt att hantera dumpningarna.

Nyckeltal: Antal fall av dumpning av trädgårdsavfall.

Nuläge: Ingen statistik på antal fall av dumpning av trädgårdsavfall finns.

Ansvar: Tekniska nämnden.

MÄTMETOD PER MÅL: VÄRNAMO KOMMUN

MÅLOMRÅDE 1: FÖREBYGGA AVFALL

Mål 1: Användandet av engångsartiklar i kommunala verksamheter ska minska.

Nyckeltal: Skoskydd.

Nyckeltal: Engångshandskar.

Uppföljning: Kommunstyrelsen.

Mål 2: Antal upphandlade avtal med krav på avfallsminimering ska öka.

Mått: Antal avtal.

Utgångsvärde: 3.

Målvärde: 5.

Uppföljning: Kommunstyrelsen.

Mål 3: Matsvinnet i kommunala verksamheter ska minska.

Mått: Andel matsvinn i måltidsservice.

Utgångsvärde: 7 %.

Målvärde: 6,2 %.

Uppföljning: Servicenämnden.

MÅLOMRÅDE 2: ÖKA ÅTERANVÄNDNINGEN

Mål 1: Återanvändningen av möbler och inventarier i kommunala verksamheter ska öka.

Mått: Antal kollin som cirkuleras på Jobbcenter eller motsvarande.

Utgångsvärde: 129.

Målvärde: 200.

Uppföljning: Medborgarnämnden.

Mål 2: Återanvändning av inerta massor ska öka.

Nyckeltal: Lagerssaldo per produktgrupp.

Uppföljning: Tekniska utskottet.

MÅLOMRÅDE 3: VÄLFUNGERANDE ÅTERVINNING

Mål 1: Återvinningen av näringsämnen i slam från avloppsrening ska öka.

Avsättning av slam finns till 2030 genom sluttäckning av Stomsjö deponi.

Uppföljning: Tekniska utskottet.

Mål 2: Andelen kommunalt verksamhetsavfall som återvinns ska öka.

Mått: Vikt per fraktion: plast, kartong, metall, glas, papper.

Nuläge: Anges vid revidering.

Målvärde: Anges vid revidering.

Uppföljning: Tekniska utskottet.

Mål 3: Källsorteringsmöjligheter ska finnas på alla kommunala arbetsplatser.

Mått: Antal sorteringsutrymmen.

Nuläge: 0.

Målvärde: 100 st fastigheter till år 2024.

Uppföljning: Tekniska utskottet.

MÅLOMRÅDE 4: MINSKA AVFALLETS FARLIGHET

Mål 1: Användning av farliga kemiska produkter i kommunala verksamheter ska minska.

Nyckeltal: Andel kemikalier i i-Chemistry. REACH Kandidatlistan.

Uppföljning: Tekniska utskottet.

Mål 2: Farliga ämnen i slam från avloppsrening ska minska.

Nyckeltal: mg/kg: bly, kadmium, koppar.

Uppföljning: Tekniska utskottet.

Mål 3: Gamla nedlagda kommunala avfallsupplag ska utredas och vid behov åtgärdas.

Mått: Antal färdiga utredningar.

Målvärde: 1-2/år.

Mått: Antal genomförda åtgärdsförslag.

Målvärde: 1/år.

Uppföljning: Tekniska utskottet.

MÅLOMRÅDE 5: MÄNNISKAN I FOKUS

Mål 1: Kommunikationsinsatser kring avfallsminimering samt hållbar avfallshantering hos medarbetare, barn och ungdomar.

125

Mått: Antal informationsinsatser.

Nuläge: 0.

Målvärde: 2/år.

Uppföljning: Kommunstyrelsen.

Mål 2: Alla publika kommunala lokaler ska erbjuda möjligheter till källsortering.

Mått: Andel förutbestämda platser med källsortering.

Nuläge: 0.

Målvärde: 100 %.

Uppföljning: Tekniska utskottet.

MÅLOMRÅDE 6: MINSKA NEDSKRÄPNINGEN

Mål 1: Möjligheter till källsortering i gatu- och parkmiljö, fritidsområden, centrumkärnor och andra större populära platser utomhus ska öka.

Mått: Antal förutbestämda platser med källsortering.

Nuläge: 0.

Målvärde: 100 %.

Uppföljning: Tekniska utskottet.

Mål 2: Nedskräpningen ska minska.

Mått: Upplevd förbättring på förutbestämda platser.

(fråga: Har nedskräpningen minskat?)

Uppföljning: Kommunstyrelsen.

Mål 3: Tätortsnära dumpning av trädgårdsavfall ska minska.

Mått: Upplevd förbättring på förutbestämda platser.

(fråga: Har dumpning minskat på förutbestämda platser?)

Uppföljning: Tekniska utskottet.

Internremiss av förslag till Avfallsplan 2023-2030

SÅM och Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner har gemensamt tagit fram ett förslag till Avfallsplan 2023-2030, ett kommunalt styrdokument för avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering. Planen är ett viktigt verktyg för SÅM:s och kommunernas strategiska arbete med utveckling av avfallshanteringen mot ett hållbart samhälle.

Underlaget är nu färdigt för en internremiss hos kommunerna och eventuellt kommunala bolag. Den formella utställningen kommer att ske efter årsskiftet.

Planen består av tre dokument:

- Avfallsplan 2023-2030
- Mätmetoder avfallsplan 2023-2030
- Bilagor avfallsplan 2023-2030

Det som inte ingår i internremissen är en uppföljning av nuvarande avfallsplan 2018-2022 då uppföljningen inte kan utföras förrän planperiodens slut. Vissa mätvärden saknas då dessa inte är fastställda ännu.

För att säkerställa förankring i kommunernas verksamhet har samtliga kommunorganisationer möjlighet att inkomma med synpunkter på förslaget innan utställning/samråd för allmänheten.

Synpunkter kan skickas till kommunikation@samiljo.se.

Sista svarsdag är 2023-01-31.

Protokollsutdrag:
Medborgarnämnden

Ks §

Motioner, godkännande av kansliremisser

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att remittera motionen enligt nedan att besvaras senast den 20 december 2022.

1. Motion – Sommarkollo; remiss medborgarnämnden Dnr KS. 2022.333

Motion till kommunfullmäktige i Värnamo Kommun

Dax att ge sommarkollo en renässans och ge barn som inte kan uppleva trygg och meningsfull sommar ett andningshål.

Vi i Miljöpartiet vill att medborgarförvaltningen utreder och ta fram kostnader samt att hitta lokaler möjliga att utveckla till att bedriva ett modernt sommarkollo i kommunal regi .

Detta kan ske i samarbete med föreningslivet i Värnamo kommun

Att under några veckor under sommarlovet kunna erbjuda sommarkollo för barn och ungdomar som hamnat och handläggs inom medborgarförvaltningen ansvarsområde.

Medborgarförvaltningen skall även kunna erbjuda denna tjänst till sommarkollo till andra kommuner i Sverige.

Detta ger möjlighet till del-finansiering av verksamheten och kan utveckla det sociala nätverket inom socialtjänsten i Sverige som den mänskliga kommunen vi säger vi är.

Vi i Värnamo kommun har lokaler och miljöer som kan vara lämpliga till att utveckla till just denna sommarkollo verksamhet då vi har fina naturområden och bra föreningsliv att tillgå.

Exempel på miljöer är Näsudden, Borgen, Solgården, Bolagården samt möjligheten till samarbete med föreningar som har egna lokaler lämpade för sommarkollo verksamhet.

Sommarkollo ger en möjlighet till miljöombyte för barn och ungdomar att uppleva glädje och gemenskap i en naturlig och fin miljö som Värnamo kommun kan erbjuda

Detta kan vara avgörande för deras framtida liv.

Detta skall ses som en del i sociala förebyggande verksamheter för att förebygga framtida samhällsproblem som kan uppstå i spåren av en otrygg uppväxt och socioekonomiska svaga familjeförhållande.

Miljöpartiet yrkar med anledning av ovanstående

- att medborgarförvaltningen utreder och ta fram kostnader och hitta möjliga lokaler
- att utveckla möjligheten att bedriva ett modernt sommarkollo i kommunal regi

Värnamo 2022-06-15

Miljöpartiet /Jörgen Skärin

§ 107 Dnr:

Motioner

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att remittera motionen till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Bifogad motion från Jörgen Skärin (MP) föredras.

Beslut skickas till:

Kommunstyrelsen

**Ventilationsombyggnad Ekbackens förskola,
projekt 0792_234011****Ärendebeskrivning***Reviderad tjänsteskrivelse*

Efter att tekniska utskottet beslutade att godkänna slutredovisning och lämna ärendet vidare till kommunstyrelsen har det framkommit att en post i ekonomiska redovisningen har blivit felaktig och att projektets underskott ska vara 107 887 kronor istället för 256 037 kronor. Det är posten ”Kostnader på projektet 2022” som har blivit felaktigt och anledningen till detta är att de innehålla medlen inte har blivit justerade mot balansräkningen. (Vid stora projekt är det vanligt att innehålla betalningar till leverantör. Anledningen till att man gör så är att man ska kunna kvitta det mot eventuella åtgärder som kan upptäckas vid slutbesiktning. Dessa medel sätts under tiden in på ett balanskonto.)

Tekniska utskottets ordförande Gottlieb Granberg har den 15 september 2022 beslutat att tjänsteskrivelsen revideras och skickas direkt till kommunstyrelsen.

Projektet Ventilationsbyte Ekbackens förskola, 0792_234011 är färdigställt och ska redovisas till tekniska utskottet. Projektets mål bestod initialt i:

- att säkerställa god luftkvalitet genom en välfungerande ventilationsanläggning
- en uppgradering av byggnadens brand och inbrottslarm samt passagesystem utifrån Värnamo kommuns policy (ökad säkerhet)
- en mindre tillbyggnad för att husera nytt ventilationsaggregat samt ett nytt miljörum
- Renovering av en äldre så kallad våtlek (ett rum för lek med vatten)

Under pågående entreprenad beslutades att även fräscha upp förskolans ytskikt samt byta alla avdelningskök.

Tekniska förvaltningen

Tekniska utskottet

Dnr: TU.2016.120

Beställare av projektet

Barn och utbildningsförvaltningen samt tekniska förvaltningen

Entreprenadform

ABT06 (Totalentreprenad)

ABT06 står för Allmänna bestämmelser för totalentreprenader 2006, som innebär att beställaren beskriver en önskad funktion och entreprenören tar fram handlingar och ansvarar för att rätt funktion finns.

Historik, tider och information

Projektstart år 2016

Projektslut 2022

Viktiga händelser under projektets gång:

-Projekteringen utfördes huvudsakligen under 2017. På grund av evakueringsproblematik sköts upphandlingen fram till våren 2020 då upphandlingen fick avbrytas på grund av för höga anbud.

-Förfrågningsunderlaget reviderades och ny upphandling genomfördes under hösten 2020 då kontrakt skrevs med Gärhovs Bygg AB och verksamheten evakuerades.

-Byggnationen drog igång mars 2021 och slutbesiktigades med godkänd OVK (obligatorisk ventilationskontroll) i oktober samma år.

-Verksamheten flyttade in igen under julen 2021.

Ekonomi***Anvisade medel enligt följande:***

Beslut Kf § 4 2017	3 500 000 kr
Beslut Tu § 80 2020	
Från projekt 231011 Säkerhetsåtgärder larmpolicy	800 000 kr
Beslut Tu § 123 2021	
Från projekt 231005 Oförutsedda fastighetsinvesteringar	650 000 kr
Beslut Tu § 102 2022	
Från projekt 231005 Oförutsedda fastighetsinvesteringar	<u>500 000 kr</u>
Total budget	5 450 000 kr

Tekniska förvaltningen

Tekniska utskottet

Dnr: TU.2016.120

Kostnader på projektet 2016	8 573 kr
Kostnader på projektet 2017	177 289 kr
Kostnader på projektet 2019	25 662 kr
Kostnader på projektet 2020	428 877 kr
Kostnader på projektet 2021	4 226 876 kr
Kostnader på projektet 2022	<u>690 610 kr</u>
Totalkostnad på projektet	5 557 887 kr

Underskott på projektet **107 887 kr**

Sammanfattning

Beslutet att invänta en evakueringslösning var klokt. Projektet hade inte kunnat genomföras annars. Ombyggnad i befintliga lokaler bjuder alltid på överraskningar. I detta fall fler än förvaltningen tog höjd för. Bland annat dölde sig en omfattande fuktskada bakom våtleden, golvvärmen var i betydligt sämre skick än bedömt och projekterad omfattning av ventilationen fick utökas med bland annat extra tilluft i groventréer.

Beslutsförslag

Tekniska förvaltningen föreslår tekniska utskottet besluta

att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att godkänna tekniska förvaltningens slutredovisning av projekt Ventilationsbyte Ekbackens förskola med projektnummer 0792_234011 samt

att underskottet på 107 887 kronor regleras i 2022 års bokslut

Maria Grimstål
Nämndsekreterare

Stefan Åberg
Avdelningschef fastighet

§ 256 Dnr: KS.2022.348

Slutredovisning av projekt Ventilationsbyte Ekbackens förskola, projektnummer 0792_234011

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna tekniska förvaltningens slutredovisning av projekt Ventilationsbyte Ekbackens förskola med projektnummer 0792_234011 samt

att underskottet på 256 037 kronor regleras i 2022 års bokslut.

Ärendebeskrivning

Projektet Ventilationsbyte Ekbackens förskola, 0792_234011 är färdigställt och ska redovisas till tekniska utskottet. Projektets mål bestod initialt i:

- att säkerställa god luftkvalitet genom en välfungerande ventilationsanläggning
- en uppgradering av byggnadens brand och inbrottslarm samt passagesystem utifrån Värnamo kommuns policy (ökad säkerhet)
- en mindre tillbyggnad för att husera nytt ventilationsaggregat samt ett nytt miljörum
- renovering av en äldre så kallad våtlek (ett rum för lek med vatten)

Under pågående entreprenad beslutades att även fräscha upp förskolans ytskikt samt byta alla avdelningskök.

Beställare av projektet

Barn och utbildningsförvaltningen samt tekniska förvaltningen

Entreprenadform

ABT06 (Totalentreprenad)

ABT06 står för Allmänna bestämmelser för totalentreprenader 2006, som innebär att beställaren beskriver en önskad funktion och entreprenören tar fram handlingar och ansvarar för att rätt funktion finns.

Historik, tider och information

Projektstart år 2016

Projektslut 2022

Viktiga händelser under projektets gång:

- Projekteringen utfördes huvudsakligen under 2017. På grund av evakueringsproblematik sköts upphandlingen fram till våren 2020 då upphandlingen fick avbrytas på grund av för höga anbud.
- Förfrågningsunderlaget reviderades och ny upphandling genomfördes under hösten 2020 då kontrakt skrevs med Gärhovs Bygg AB och verksamheten evakuerades.
- Byggnationen drog igång mars 2021 och slutbesiktigades med godkänd OVK (obligatorisk ventilationskontroll) i oktober samma år.

-Verksamheten flyttade in igen under julen 2021.

Ekonomi

Anvisade medel enligt följande:

Beslut Kf § 4 2017	3 500 000 kr
Beslut Tu § 80 2020	
Från projekt 231011 Säkerhetsåtgärder larpolicy	800 000 kr
Beslut Tu § 123 2021	
Från projekt 231005 Oförutsedda fastighetsinvesteringar	650 000 kr
Beslut Tu § 102 2022	
Från projekt 231005 Oförutsedda fastighetsinvesteringar	<u>500 000 kr</u>
Total budget	5 450 000 kr

Kostnader på projektet 2016	8 573 kr
Kostnader på projektet 2017	177 289 kr
Kostnader på projektet 2019	25 662 kr
Kostnader på projektet 2020	428 877 kr
Kostnader på projektet 2021	4 226 876 kr
Kostnader på projektet 2022	<u>838 760 kr</u>
Totalkostnad på projektet	5 706 037 kr

Underskott på projektet 256 037 kr

Sammanfattning

Beslutet att invänta en evakueringslösning var klokt. Projektet hade inte kunnat genomföras annars. Ombyggnad i befintliga lokaler bjuder alltid på överraskningar. I detta fall fler än förvaltningen tog höjd för. Bland annat dolde sig en omfattande fuktskada bakom våtleken, golvvärmen var i betydligt sämre skick än bedömt och projekterad omfattning av ventilationen fick utökas med bland annat extra tilluft i groventréer.

Tekniska utskottet beslutade 14 juni 2022, § 136 att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att godkänna tekniska förvaltningens slutredovisning av projekt Ventilationsbyte Ekbackens förskola med projektnummer 0792_234011 samt att underskottet på 256 037 kronor regleras i 2022 års bokslut.

Beslut skickas till:
Kommunfullmäktige
Tekniska utskottet

Protokollsutdrag: Ks §

Redovisning av delegationsbeslut

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna nedanstående redovisning av delegationsbeslut:

1. Kommundirektörens delegationsbeslut nr 13–14/2022 gällande Riktlinje för kartläggning och underhåll av kommunens krigsorganisation och dess bemanning samt Riktlinje för arbete mot våldsbejakande extremism.
2. Mark- och exploateringsavdelningens delegationsbeslut nr 41–46.

Förteckning över kommundirektörens delegationsbeslut

Nr	Datum	Beslut
1	2022-01-11	Anställning av förvaltningschef BUF
2	2022-02-08	Attestlista KLF 2022
3	2022-02-28	Riktlinje arbetsanpassning och rehabilitering
4	2022-04-21	Riktlinje informationssäkerhet
5	2022-04-21	Riktlinje digitala skyltar vid E4:an
6	2022-06-02	Riktlinje för systematiskt arbetsmiljöarbete och aktiva åtgärder inom diskrimineringslagen – revidering av bilaga 7
7	2022-06-07	Strategiskt ansvarig HSA
8	2022-06-07	Riktlinje energi- o klimatbidrag reviderad
9	2022-06-13	Reviderad attestlista KLF 2022
10	2022-06-27	Riktlinje för molntjänster
11	2022-06-27	Riktlinje om hot och våld
12	2022-07-01	Riktlinje för utrymning av stadshuset i Värnamo
13	2022-09-07	Riktlinje kommunens krigsorganisation
14	2022-09-07	Riktlinje för arbete mot våldsbejakande extremism

Kommunledningskontoret
Ulf Svensson
Kommundirektör

Riktlinje för arbete mot våldsbejakande extremism

Värnamo kommun arbetar, tillsammans med polisen, näringslivet och bostadsbolag, för att minska brottsligheten och öka tryggheten i Värnamo kommun. Att förebygga och begränsa förekomsten av våldsbejakande extremism ingår i det brottsförebyggande arbetet. Det finns ingen lag som kräver att kommunens ska ha ett styrdokument för hanteringen av våldsbejakande extremism. Dock är våldsbejakande extremism ett så specifikt ämnesområde inom brottspreventionen att ett styrdokument ändå har tagits fram för att ge en mer utvecklad beskrivning av området och hur det kan hanteras.

Riktlinjen är ett styrdokument inom kommunens brottsförebyggande arbete och finns till för samtliga medarbetare inom Värnamo kommun.

Riktlinjen är framtagen för att belysa hur våldsbejakande extremism kan komma till uttryck. Riktlinjen ska redogöra för hur Värnamo kommuns medarbetare ska arbeta för att upptäcka och hantera radikaliserings och våldsbejakande extremism.

Riktlinje är härmed antagen.

Ulf Svensson
Kommundirektör

Riktlinje för arbete mot våldsbejakande extremism

Reglemente

Kommunala beslut som utöver kommunallag och andra författningar styr och reglerar kommunala verksamheter. Innefattar Nämndreglementen, Delegeringsordningar, Bolagsordningar, Ägardirektiv, Föreskrifter, Kommunala taxor och avgifter.

Policy

Anger principer och värdegrundsbaserat förhållningssätt och tjänar som vägledning inom det aktuella området.

Plan

Beskriver strategier för arbetet med utvecklingen av Värnamo som kommun, och utvecklingsarbete inom kommunens organisation.

Åtgärdsplan

Anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar.

Riktlinje

Beskriver hur förvaltning bedriver den befintliga verksamheten, eller ett visst område, så att den bedrivs effektivt och med god kvalitet.

Fastställd av: Kommundirektören

Dokumentet gäller från: 2022-09-07

Dokumentet gäller för: Värnamo kommuns verksamheter

Dokumentansvarig: Beredskapssamordnare, Kommunledningsförvaltningen

Innehållsförteckning

1. Bakgrund	4
2. Syfte	4
3. Organisation och ansvar	4
4. Våldsbejakande extremism	4
4.1. Autonoma miljön	4
4.2. Vit makt-miljön	5
4.3. Islamistiska extremistiska miljön	6
5. Våldsbejakande radikaliserings	6
6. Tecken på radikaliserings och riskbeteenden	7
6.1. På samhällsnivå	7
6.2. På individnivå	7
7. Kommunens arbete	8
7.1. Värdera risken	9
7.2. Rutin – Vid oro för en individ under 18 år	10
7.3. Rutin – Vid oro för en individ över 18 år	12
7.4. Rutin – Vid misstänkt rekryteringsmaterial	14
7.5. Rutin – Vid misstänkt rekryteringsaktivitet	14
7.6. Rutin – Vid konkreta hot	14
7.7. Rutin – Bemöt oro från närstående och allmänheten	14
8. Uppföljning	15
9. Ansvarig	15

1. Bakgrund

Värnamo kommun arbetar, tillsammans med polisen, näringslivet och bostadsbolag, för att minska brottsligheten och öka tryggheten i Värnamo kommun. Att förebygga och begränsa förekomsten av våldsbejakande extremism ingår i det brottsförebyggande arbetet.

Det finns ingen lag som kräver att kommunens ska ha ett styrdokument för hanteringen av våldsbejakande extremism. Dock är våldsbejakande extremism ett så specifikt ämnesområde inom brottspreventionen att ett styrdokument ändå har tagits fram för att ge en mer utvecklad beskrivning av området och hur det kan hanteras.

Riktlinjen är ett styrdokument inom kommunens brottsförebyggande arbete och finns till för samtliga medarbetare inom Värnamo kommun.

2. Syfte

Riktlinjen är framtagen för att belysa hur våldsbejakande extremism kan komma till uttryck.

Riktlinjen ska redogöra för hur Värnamo kommuns medarbetare ska arbeta för att upptäcka och hantera radikalisering och våldsbejakande extremism.

3. Organisation och ansvar

Arbetet mot våldsbejakande extremism är en del i kommunens brottsförebyggande arbete, likväl som det ska vara en del i det ordinarie arbetet inom kommunens verksamheter.

Alla kommunala verksamheter ska arbeta förebyggande mot våldsbejakande extremism och inkludera risken för radikalisering i arbetet med andra områden, så som missbruk, annan kriminalitet, missnöje och utanförskap. Arbetet mot våldsbejakande extremism ska inte ses som en avskild process, men kommer kräva särskild uppmärksamhet om företeelser sker.

4. Våldsbejakande extremism

Våldsbejakande extremism är individer, rörelser, ideologier eller miljöer som på olika sätt bejakar, förespråkar eller utövar våldshandlingar för att uppnå en politisk eller ideologisk förändring. Enligt säkerhetspolisens bedömning finns det i Sverige idag tre våldsbejakande extremistiska miljöer – den autonoma miljön, vit makt-miljön och den islamistiska extremistiska miljön.

4.1. Autonoma miljön

Den autonoma miljön verkar för ett klasslöst och ekonomiskt jämlikt samhälle utan något auktoritärt styre. Vissa inom den autonoma miljön menar att ett nytt maktstyre endast kan komma till genom en revolution. Inom den autonoma miljön finns olika ideologiska utgångspunkter men dess gemensamma uppfattning är att den upplevda fascismen måste motarbetas i alla dess former. Begreppet fascism används här i bred bemärkelse för att beskriva deras meningsmotståndare och de som uppfattas upprätthålla fascistiska strukturer. Kampen riktas mot det som de uppfattar som olika former av förtryck, så som sexism, rasism, djurplågeri och kommersialism. Ideologin är positiv till feminism, HBTQ-frågor, invandring och mångkultur.

Två vanligt förekommande symboler inom den autonoma miljön.¹

Antifascistisk aktion

Revolutionära

Inom den autonoma miljön använder sig aktivister ofta av tillfälliga aktionsnamn som passar för det enskilda ändamålet. Här följer några exempel:

- Osynliga partiet
- Reclaim the Streets
- Djurens befrielsefront, DBF
- 365-rörelsen

4.2. Vit makt-miljön

Vit makt-miljöns utgångspunkt är att verka för ett auktoritärt styre och ett etiskt homogent samhälle. Inom vit makt-miljön finns olika ideologiska inriktningar med mer eller mindre betoning på att människor kan delas in i olika raser och att den vita rasen är överlägsen de övriga. I vissa inriktningar ses kärnfamiljen som viktig och med detta även ett hat mot personer med annan sexuell läggning än heterosexualitet. På senare tid har det skett en retorisk förändring där det inom vit makt-miljön pratas mer om kultur än ras, innebörden är dock i princip densamma. Vit makt-miljön kopplas ofta samman med extrema högerpolitiska åsikter. De ser sig som en del av en motståndsrörelse som ska förändra samhället från grunden och det finns klart revolutionära inslag i deras ideologi. Några grupperingar inom vit makt-miljön är:

- Nordiska motståndsrörelsen NMR (tidigare svenska motståndsrörelsen (SMR))
- Blood & Honour

När det kommer till de mest använda symbolerna inom den högerextrema rörelsen, är hakkorset den mest kända symbolen. Tätt följt av det keltiska korset. Här visas sex andra vanligt förekommande symboler inom vit makt-miljön, men det finns flera andra symboler.²

Tyrrunan
Svenska motståndsrörelsen

Triskele

Varghake
Vitt Ariskt Motstånd

¹ <https://www.samordnarenmotextremism.se/valdsbejakande-extremism/vansterextremism/>

² <https://www.samordnarenmotextremism.se/valdsbejakande-extremism/hogerextrema-syboler/>

Livsrunga
Svenska motståndsrörelsen

Odalruna

Solhjulet
Nordiska Rikspartiet

4.3. Islamistiska extremistiska miljön

Islamistiska extremistiska miljöns utgångspunkt är att genom våld införa ett islamistiskt styre och att återinföra den muslimska kulturens storhetstid. De västerländska värderingarna och kolonialismen anses ha fördärvat islam. Kapitalism och sekularisering ses som tecken på att det råder barbari och okunskap i världen. Även om grundläggande ideologiska uppfattningar delas inom hela den våldsbejakande islamistiska extremistiska miljön finns oenigheter om det är fiender nära i muslimska länder eller fiender långt borta som ska prioriteras. Det finns även oenigheter kring vilka måltavlor som är legitima. En viktig fråga är huruvida det är legitimt att utföra attentat mot muslimer som inte är anhängare av extremisternas tolkning av islam och om civila måltavlor överhuvudtaget är legitima.

Tre vanligt förekommande symboler inom den våldsbejakande islamismen.³

Daeshs vanligast förekommande symbol, tillika flagga

Jabhat al-Nusrahs vanligast förekommande symbol, tillika flagga.

Al-Shabaabs symbol.

5. Våldsbejakande radikalisering

Våldsbejakande radikalisering innefattar de processer i vilka individer eller grupper börjar bejaka våld i ett politiskt eller ideologiskt syfte. Radikaliseringsprocessen kan se olika ut för olika individer och grupper. Genom att upptäcka och identifiera radikaliseringsprocesserna ges möjligheter att i ett tidigt skede bryta radikaliseringen.

Drivkrafter som kan motivera individer till att närma sig och ansluta sig till våldsbejakande extremism kan vara att individen upplever: orättvisa, förtryck, diskriminering, utanförskap, svåra familjeförhållanden, personliga trauman, våldsfascination, låg självkänsla, frustration, samhällsengagemang etcetera. Dragningskrafter som kan attrahera individer till att närma sig och ansluta sig till våldsbejakande extremism kan även vara av mer social karaktär, så som att det erbjuder en: känsla av makt/kontroll, social gemenskap, tillhörighet, status i

³ <https://www.samordnarenmotextremism.se/valdsbejakande-extremism/valdsbejakande-islamism/>

en grupp, meningsfullhet, tydliga livsregler, lojalitet, övertygelse, respekt etcetera.

Ideologins betydelse bedöms ha en större påverkan i ett senare skede av radikaliseringsprocessen och när individen väl är radikaliserad.

6. Tecken på radikalisering och riskbeteenden

Riskbeteenden varierar och ser olika ut för olika individer. Att en individ eller ett samhälle uppvisar ett eller flera av nedanstående tecken behöver inte betyda att denne är inne i en radikaliseringsprocess eller att det finns våldsbejakande extremism i samhället. Dock kan varningssignalerna vara anledning till att närmre undersöka situationen i syfte att bättre kunna bedöma om ytterligare insatser är nödvändiga.

Vanliga varningssignaler inom både samhället och hos individer enligt den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism är:

6.1. På samhällsnivå

- Att många ger uttryck för en känsla av otrygghet.
- Att många känner och visar bristande tillit till varandra och till samhället.
- Att det förekommer våld, skadegörelse eller annan kriminalitet som riktar sig till specifika institutioner eller grupper av människor.
- Att många upplever sig diskriminerade eller orättvist behandlade.
- Att individer signalerar åsikter och budskap genom yttre symboler och märken.
- Att individer ger uttryck för lika konspirationsteorier, synen på andra som fiender och hat mot bestämda grupper.
- Att individer tycker att det är acceptabelt med våld i vissa situationer för att protestera mot eller ändra samhället.

6.2. På individnivå

- Att individen vistas på sociala medier, hemsidor, läser böcker eller ser på film med våldsbejakande extremistiskt budskap.
- Att individen är inblandad i tydliga händelser eller situationer så som möten med extremistiska budskap, våldsamma sammandrabbningar eller upplöpp.
- Att individen börjar omge sig med extremistiska symboler, klä sig enligt en viss grupps klädkod eller tatuerar sig med särskilda budskap eller symboler.
- Att individen är inblandad i kriminalitet eller annan typ av allvarligt riskbeteende.
- Att individen ger uttryck för intoleranta åsikter, förkastar demokratiska principer, är övertygad om att de egna åsikterna är de enda riktiga, försöker argumentera och överbevisa andra.
- Att individen ger uttryck för konspirationsteorier, synen på andra som fiender, hat mot bestämda grupper exempelvis judar, muslimer, kapitalister, invandrare, homosexuella med flera.
- Att individen argumenterar för absoluta lösningar, exempelvis att en viss grupp ska bort, att samhället ska sprängas eller dylikt.

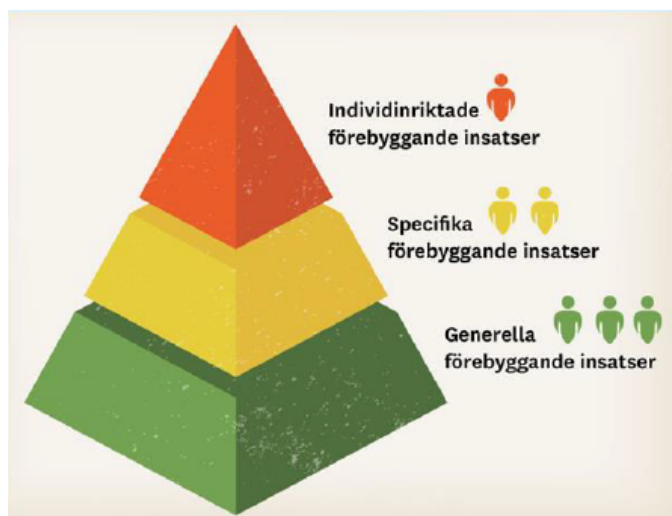
- Att individen försöker legitimera sina åsikter genom att peka på missförhållanden i samhället eller världen.
- Att individen isolerar sig eller har dåliga relationer till familjen.
- Att individen börjar umgås med nya kompisar och har relationer till personer eller grupper som ger anledning till oro, exempelvis kopplingar till kriminalitet eller våldsbejakande extremism.
- Att individen väljer att lägga av med fritidsintressen och lämnar gamla kompisar och gäng.
- Att individen drastiskt förändrar sociala mönster. Kan vara både till synes bra och dåliga förändringar.

Det är viktigt att tolka det som ses och hörs bland både äldre och unga i samhället. För unga kan ett särskilt beteende vara ett rop på uppmärksamhet, utanförskap eller vara en helt naturlig del av en tonårsprocess identitetssökande där fascination för subkulturer ingår.

7. Kommunens arbete

Det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism utgörs av insatser med tre kompletterande fokus:

1. individuella (operativa)
2. specifika (operativa)
3. generella (strategiska)

Figur 1: Bilden visar en pyramid i tre delar. Botten (grön) utgörs av generella förebyggande insatser, mitten (gul) representerar specifika förebyggande insatser och toppen (röd) är individeriktade förebyggande insatser.

De individuella och specifika insatserna är av operativ karaktär och presenteras närmare i kommande kapitel.

De generella insatserna har en mer strategisk prägel, så som framtagandet av planer, riktlinjer och checklistor samt att etablera samverkan mellan olika aktörer och kommunicera värdegrunder inom verksamheterna. För att det förebyggande arbetet ska kunna bedrivas långsiktigt och effektivt är det viktigt att företrädare för de olika aktörerna har goda förutsättningar för fortlöpande samverkan samt kunskaps- och informationsutbyte sinsemellan.

Värnamo kommun arbetar med effektiv samordning för trygghet (EST). Det är ett systematiskt arbetssätt som bygger på kunskapsbaserad brottsprevention. Målet är att minska och förebygga brott och otrygghet genom tidiga insatser när problem uppstår eller är på väg att kunna inträffa.

Kommunen har sin kunskapsbas i en kontinuerligt framtagna lägesbild, som speglar läget i kommunen utifrån brottsstatistik, observationer och åtgärder. I det arbetet ingår även identifiering av våldsbejakande radikaliserings. Påvisas sådana företeelser kommer behovet av motverkande åtgärder vidtas för den specifika situationen.

Vid större samhällsstörningar eller särskilda händelser som grundas i våldsbejakande extremism har kommunens verksamheter riktlinjer och rutiner för att bedriva arbetet med krishantering.

Nedan beskrivs hur kommunens verksamheter och den enskilde medarbetaren kan agera om de uppmärksammar oro eller individer som misstänks vara i riskzon för radikalisering:

7.1. Värdera risken

Medarbetaren som uppmärksammar varningssignaler ska minst ta stöd från andra medarbetare och den egna chefen för att värdera risken. Verksamheten kan också kontakta andra verksamheter eller myndigheter, se kapitel 7.2.5 och 7.3.5, för stöd i riskvärderingen.

Vid föräning om att en individ är i riskzonen för radikalisering ska tecknen följas upp direkt med utredningar och observationer för att bedöma situationen. Vid bedömning att en individ är i riskzon ska verksamheterna som är involverade i bedömningen värdera hur situationen ska hanteras samt konsekvenserna av att agera offensivt eller att vara mer passiv.

Notera att den som har uppmärksammat varningssignalen är den som initierar att värdering börjar, men är nödvändigtvis inte delaktig i den efterföljande hanteringen.

Värderingen bör ta hänsyn till:

- Har hänsyn tagits till rätt kontext och finns det risk för att situationen har missbedömts? Exempel: yttre symboler som tatueringar eller kläder kan vara en tydlig varningssignal i en miljö, men inte i en annan. Kontexten avgör vad som avviker från normen.
- Riskerar vissa insatser/tillvägagångssätt att förvärra problemet och ytterligare uppmuntra individen? Insatsen kan upplevas som kontraproduktiv och som en bekräftelse på att myndigheter övervakar och förföljer individen. Kan man råka förvärra känslan av utanförskap för individen?
- Riskerar passivitet eller försiktigt agerande att situationen förvärras?
- Kan passivitet leda till att ett oroande eller problematiskt beteende normaliseras/anses accepterat?

7.2. Rutin – Vid oro för en individ under 18 år

Nedanstående steg behöver inte genomföras i den ordning som de står, i akuta situationer kan det vara nödvändigt att hoppa över vissa steg.

Notera att den som har uppmärksammat varningssignalerna inte nödvändigtvis deltar i den efterföljande hanteringen. Ärendet kanske ska lämnas över till andra organisationer, se kapitel 7.2.5.

7.2.1. Samverkan inom organisationen

Informera berörda medarbetare om din oro så att ni kan hjälpas åt. Råd och stöd från medarbetare och chef är viktigt i arbetet. Det är likväl viktigt att samla in olika perspektiv för helhetsbilden och att få alla att samverka runt individen.

7.2.2. Dialog

Bygg eller utgå från befintliga relationer för att skapa tillit och en dialog med den unga individen i vardagen. Eventuellt kan man också behöva bygga på dialogen med vårdnadshavare eller andra i den unges närhet.

Ibland krävs att en särskild vuxen, som den unge känner sig trygg med, involveras.

7.2.3. Möte med individen

Boka in en specifik tid för att samtala med individen. Kalla den unga individen och eventuellt vårdnadshavare till samtal.

Vid myndighetssamtal ska vårdnadshavare som huvudregel alltid vara informerade. Undantag från detta kan göras om det finns särskilda skäl, så som risk att utsätta den unge för ytterligare fara. Situationen avgör hur samtalen läggs upp.

7.2.4. Samverkan mellan myndigheter och organisationer

Att samordna både professionella och personliga nätverk runt individen kan vara effektivt för att skapa en insats där vårdnadshavare eller andra närstående tillsammans med professionella aktörer samverkar för att lösa problemen.

Ta hänsyn till sekretessen mellan olika myndigheter och professioner i samverkan. Sekretessen är den samma i ärenden kring våldsbejakande extremism som vid andra ärenden av liknande karaktär. Det är därför viktigt att man inhämtar samtycke från berörd individ och vårdnadshavare för informationsöverföring vid samverkan.

7.2.5. Stöd från verksamheter/myndigheter

Medborgarförvaltningen

Kommunens verksamheter kan avidentifierat rådfråga *Utredning barn och unga* på medborgarförvaltningen vid oro för eller vid misstanke om radikalisering hos ett barn eller en ungdom. Anmälningssplikt gäller vid oro för radikalisering, oavsett om hjälp önskas eller ej, se kapitel 7.2.6. Man når *Utredning barn och unga* via kontaktcenter.

Vårdnadshavare och ungdomar över 15 år har rätt att ansöka om stöd och hjälp från medborgarförvaltningen. Om det i samtal med ungdomen eller vårdnadshavare framkommer att de vill ha hjälp från medborgarförvaltningen,

hänvisa då individen att ansöka om stöd hos *Utredning barn och unga* på medborgarförvaltningen via kontaktcenter.

Center mot våldsbejakande extremism

Det finns en nationell stödlinje som främst riktas till myndigheter och kommuner som behöver stöd i arbetet mot våldsbejakande extremism. Det är Center mot våldsbejakande extremism (CVE) som tillhandahåller tjänsten på telefonnummer: 08-527 44 290.

Trygghets- och säkerhetsenheten

Behöver verksamheten råd gällande hur man ska hantera säkerheten i samband med en händelse eller ett ärende kan man kontakta kommunens Trygghets- och säkerhetsenhet via kontaktcenter.

Polisen

Behöver verksamheten råd gällande hur man ska hantera en situation eller önskar upplysa polisen om situationen utan att upprätta en anmälan kan tips lämnas via telefonnummer 114 14.

7.2.6. Anmäla till medborgarförvaltningen

Vid oro för att barn eller ungdom far illa ska anmälan göras till *Utredning barn och unga* på medborgarförvaltningen. Detta kan samtliga medarbetare göra, men särskilda krav föreligger för medarbetare vars verksamhet nämns i socialtjänstlagen (2021:453) 14 kap. 1§. Inom kommunen ska orosanmälningar ske skriftligt, men vid akut oro för barnet/ungdomen kan man ringa till avdelningen. Man når *Utredning barn och unga* via kontaktcenter.

Vid anmälan ska man beskriva varför man är orolig för barnet/ungdomen, om situation har förändrats på något sätt som gör att man anmäler just nu samt om man tror att det är en akut fara för barnet/ungdomen. Vårdnadshavare och ungdom ska alltid, om inte särskilda skäl finns, informeras om att anmälan gjorts till medborgarförvaltningen. Återkoppling om huruvida utredning inleds eller ej kan ges till den som gjort anmälan, utifrån förutsättningarna att denne enligt lag uppbär anmälningsplikt och själv begär en återkoppling samt att medborgarförvaltningen bedömer att det inte föreligger några hinder för att sådana uppgifter lämnas.

Om man har en akut oro för ett barn eller en ungdom utanför kontorstid kan man kontakta socialjouren. Ring då 112 och be att få prata med socialjouren för Värnamo kommun. Det är en gemensam socialjour för hela GGVV-regionen – Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo.

7.2.7. Anmälan till polisen

Vid misstanke om brott kan polisanmälan behöva upprättas. Man rådgör i sådana fall med sin chef, som avgör om polisanmälan kan och ska upprättas. Anmälan får inte bryta mot offentlighets- och sekretesslagen.

Man kan även lämna information till polisen utan att göra en anmälan. Man rådgör i sådana fall med sin chef, som avgör om informationen kan och ska lämnas till polisen.

För att upprätta anmälan eller lämna information ring 114 14. Vid akut fara ring 112.

7.3. Rutin – Vid oro för en individ över 18 år

Individer över 18 år kan vara besökare eller klienter inom verksamheten, men det kan också vara medarbetare och andra samverkanspartners anställda.

Nedanstående steg behöver inte genomföras i den ordning som de står, i akuta situationer kan det vara nödvändigt att hoppa över vissa steg.

Notera att den som har uppmärksammat varningssignalerna inte nödvändigtvis deltar i den efterföljande hanteringen. Ärendet kanske ska lämnas över till andra organisationer, se kapitel 7.3.5.

7.3.1. Samverkan inom organisationen

Informera berörda medarbetare om din oro så att ni kan hjälpas åt. Råd och stöd från medarbetare och chef är viktigt i arbetet. Det är likväl viktigt att samla in olika perspektiv för helhetsbilden och att få alla att samverka runt individen.

Observera att om varningssignalerna gäller en annan medarbetare ska kontakt endast tas med chef och inte med andra medarbetare. Chefen gör därefter bedömning vilka fler inom verksamheten som ska informeras inför värderingen.

7.3.2. Dialog

Bygg eller utgå från befintliga relationer för att skapa tillit och en dialog med individen och eventuellt anhöriga eller andra i individens närhet. Ibland krävs att en person som individen känner sig trygg med involveras.

7.3.3. Möte med individen

Boka in en specifik tid för att samtala med individen. Man kan även fråga individen om denne vill ha med sig någon. Situationen avgör hur samtalen läggs upp och vem som erbjuds delta.

7.3.4. Samverkan mellan myndigheter och organisationer

Att samordna både professionella och personliga nätverk runt individen kan vara effektivt för att skapa en insats där vårdnadshavare eller andra närstående tillsammans med professionella aktörer samverkar för att lösa problemen.

Ta hänsyn till sekretessen mellan olika myndigheter och professioner i samverkan. Sekretessen är den samma i ärenden kring våldsbejakande extremism som vid andra ärenden av liknande karaktär. Det är därför viktigt att man inhämtar samtycke från berörd individ för informationsöverföring vid samverkan.

7.3.5. Stöd från andra verksamheter/myndigheter

Medborgarförvaltningen

Anmälan utifrån lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga kan behöva upprättas även för de som är 18–20 år. Vid oro för eller vid misstanke om radikaliserings hos individ i åldersspannet 18–20 ansvarar *utredning barn och unga* för vidare värdering och hantering, se tillvägagångssätt i avsnitt 7.2.5.

För individer över 20 år kan kommunens verksamheter avidentifierat rådfråga *Vuxensektionen* på medborgarförvaltningen vid oro för eller vid misstanke om radikaliserings hos individ. Man når *Vuxensektionen* via kontaktcenter.

En individ har rätt att ansöka om stöd och hjälp av medborgarförvaltningen. Om det i samtal med den enskilde kommer fram att denne vill ha hjälp från medborgarförvaltningen hänvisa då denne till *Vuxensektionen* via kontaktcenter.

Center mot våldsbejakande extremism

Det finns en nationell stömlinje som främst riktas till myndigheter och kommuner som behöver stöd i arbetet mot våldsbejakande extremism. Det är Center mot våldsbejakande extremism (CVE) som tillhandahåller tjänsten på telefonnummer: 08-527 44 290.

Trygghets- och säkerhetsenheten

Behöver verksamheten råd gällande hur man ska hantera säkerheten i samband med en händelse eller ett ärende kan man kontakta kommunens Trygghets- och säkerhetsenhet via kontaktcenter.

Polisen

Behöver verksamheten råd gällande hur man ska hantera en situation eller önskar upplysa polisen om situationen utan att upprätta en anmälan kan tips lämnas via telefonnummer 114 14.

7.3.6. Anmäla till medborgarförvaltningen

Det finns ingen allmän skyldighet att anmäla oro för vuxna. Vid oro för en individs situation kan dock anmälan göras till medborgarförvaltningen. Anmälan görs till *Vuxensektionen* på medborgarförvaltningen. Man når *Vuxensektionen* via kontaktcenter.

Om man har en akut oro för en individ utanför kontorstid kan man kontakta polisen, via 112.

7.3.7. Anmälan till polisen

Vid misstanke om brott kan polisanmälan behöva upprättas. Man rådgör i sådana fall med sin chef, som avgör om polisanmälan kan och ska upprättas. Anmälan får inte bryta mot offentlighets- och sekretesslagen.

Man kan även lämna information till polisen utan att göra en anmälan. Man rådgör i sådana fall med sin chef, som avgör om informationen kan och ska lämnas till polisen.

För att upprätta anmälan eller lämna information ring 114 14. Vid akut fara ring 112.

7.4. Rutin – Vid misstänkt rekryteringsmaterial

- Dokumentera händelsen och materialet genom att fotografera eller samla in originalmaterialet. Fotografera symbolklotter. Nedteckna datum och tidpunkt samt var materialet upptäcktes. Visa det för närmsta chef och förklara situationen.
- Chefen beslutar om polisanmälan ska göras.
- Om polisanmälan upprättas ska allt material lämnas till polisen som sköter utredningen. Kommunen ska inte spara material eller kopior. Viss allmän information kommer delges tillbaka till kommunen.
- Kontakta kommunens trygghet- och säkerhetsenhet via kontaktcenter.

7.5. Rutin – Vid misstänkt rekryteringsaktivitet

- Dokumentera händelsen: tid, plats, datum, vilka individer som närvarar, vad de diskuterar och vilka namn som nämns. Informera närmsta chef.
- Chefen beslutar om polisanmälan ska göras.
- Om polisanmälan upprättas ska allt material lämnas till polisen som sköter utredningen. Kommunen ska inte spara material eller kopior. Viss allmän information kommer delges tillbaka till kommunen.
- Kontakta kommunens trygghet- och säkerhetsenhet via kontaktcenter.

7.6. Rutin – Vid konkreta hot

- Ring 112
- Informera närmaste chef.
- Riktlinje för hot och våld tar vid.
- Kontakta kommunens trygghet- och säkerhetsenhet via kontaktcenter.

7.7. Rutin – Bemöt oro från närstående och allmänheten

7.7.1. Anhöriga eller närstående kontaktar kommunen

- Lyssna och uppmärksamma oron.
- Informera om möjligheten att ansöka om stöd hos medborgarförvaltningen.
- Informera om möjligheten att få kurativt stöd för barn och ungdom hos skolkuratoren eller ungdomsmottagningen.
- Vid oro informera även om din anmälningsskyldighet till medborgarförvaltningen.
- Gäller det brottslig verksamhet hänvisa till polisen.

7.7.2. Allmänhet kontaktar kommunen

- Lyssna och uppmärksamma oron.
- Informera om möjligheten att upprätta orosanmälan för individen hos medborgarförvaltningen.
- Informera om kommunens rutiner gällande våldsbejakande extremism alternativt rutiner gällande stöd till barn och ungdomar i utsatta situationer.
- Vid oro informera även om din anmälningsskyldighet till medborgarförvaltningen.
- Gäller det brottslig verksamhet hänvisa till polisen.

8. Uppföljning

Kommunens brottsförebyggande arbete är som tidigare nämnt systematiskt och uppdatering av lägesbild samt uppföljning av åtgärder sker varje månad.

9. Ansvarig

Det är kommunens Trygghets- och säkerhetsenhet som ansvarar för revidering av *Riktlinje för arbete mot våldsbejakande extremism*. Revidering bör ske minst en gång per mandatperiod och vid behov.

Kommunledningskontoret
Ulf Svensson
Kommundirektör

Riktlinje för kartläggning och underhåll av kommunens krigsorganisation och dess bemanning

Kommunerna är en del av det civila försvaret och ska tillse att de egna samhällsviktiga verksamheterna fortsätter fungera vid höjd beredskap, likväl som att det geografiska områdesansvaret kan upprätthållas. Detta innebär att kommunen måste se över sina verksamheter och kartlägga sin krigsorganisation. En del i detta är att efter behov krigsplacera den personal vars funktioner ingår i kommunens krigsorganisation. Kommunen arbete med krigsorganisation och dess bemanning grundas i *"Överenskommelsen om kommuners arbete med civilt försvar"*, som tagits fram av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Riktlinjen redogör för hur arbetet med kartläggning, etablering och revidering av Värnamo kommuns krigsorganisation ska bedrivas. Riktlinjen beskriver också hur kommunen ska bedriva sitt arbete med krigsplaceringar.

Riktlinje är härmed antagen.

Ulf Svensson
Kommundirektör

Riktlinje för kartläggning och underhåll av kommunens krigsorganisation och dess bemanning

Reglemente

Kommunala beslut som utöver kommunallag och andra författningar styr och reglerar kommunala verksamheter. Innefattar Nämndreglementen, Delegeringsordningar, Bolagsordningar, Ägardirektiv, Föreskrifter, Kommunala taxor och avgifter.

Policy

Anger principer och värdegrundsbaserat förhållningssätt och tjänar som vägledning inom det aktuella området.

Plan

Beskriver strategier för arbetet med utvecklingen av Värnamo som kommun, och utvecklingsarbete inom kommunens organisation.

Åtgärdsplan

Anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar.

Riktlinje

Beskriver hur förvaltning bedriver den befintliga verksamheten, eller ett visst område, så att den bedrivs effektivt och med god kvalitet.

Fastställd av: Kommundirektören

Dokumentet gäller från: 2022-09-07

Dokumentet gäller för: Värnamo kommuns verksamheter

Dokumentansvarig: Beredskapssamordnare, Kommunledningsförvaltningen

Innehåll

Bakgrund	4
Syfte	4
Krigsorganisation	5
Omfattning.....	5
Metod.....	5
Uppföljning	6
Krigsplacering	6
Omfattning.....	6
Metod.....	6
Uppföljning	7
Uppföljning	7

Bakgrund

Enligt försvarsberedningens handlingar Motståndskraft (2017) och Värnkraft (2019) kan ett väpnat angrepp mot Sverige inte längre uteslutas och beslut har fattats om upprustning av Sveriges totalförsvar. Regeringen har beslutat om upprustning av det civila försvaret. Det civila försvaret är de samhällsverksamheter som bedrivs under höjd beredskap¹. Det civila försvarets ska:

- värna civilbefolkningen,
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- upprätthålla en nödvändig försörjning,
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Kommunerna är en del av det civila försvaret och ska tillse att de egna samhällsviktiga verksamheterna fortsätter fungera vid höjd beredskap, likväl som att det geografiska områdesansvaret kan upprätthållas. Detta innebär att kommunen måste se över sina verksamheter och kartlägga sin krigsorganisation. En del i detta är att efter behov krigsplacera den personal vars funktioner ingår i kommunens krigsorganisation. Kommunen arbetar med krigsorganisation och dess bemanning grundas i *Överenskommelsen om kommuners arbete med civilt försvar*², som tagits fram av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Riktlinjen redogör för hur arbetet med kartläggning, etablering och revidering av Värnamo kommuns krigsorganisation ska bedrivas. Riktlinjen beskriver också hur kommunen ska bedriva sitt arbete med krigsplaceringar.

Syfte

Syftet med riktlinjen är att:

- strukturera arbetet med upprättande, etablering och revidering av kommunens krigsorganisation, för att på ett tydligt sätt kartlägga dess omfattning.
- strukturera arbetsprocessen med krigsplaceringar i kommunens krigsorganisation
- involvera kommunens verksamheter i arbetet, för att skapa grundläggande förutsättningar för chefer inom aktuella frågor.
- tydligt kunna förmedla arbetsprocessen till allmänheten och samverkanspartners

Syftet med arbetet är att:

- uppfylla de krav som ställs på kommunen som del inom Sveriges civila försvar³.

¹ Vid krig eller fara för krig kan regeringen besluta om höjd beredskap i hela eller delar av Sverige. Höjd beredskap kan vara antingen skärpt eller högsta beredskap. Om Sverige är i krig råder automatiskt högsta beredskap.

² Diarienummer: SKR 21/01510; MSB 2021–13778

³ Överenskommelsen om kommuners arbete med civilt försvar. Diarienummer: SKR 21/01510; MSB 2021–13778

Krigsorganisation

Omfattning

Arbetet med kartläggning, etablering och revidering av krigsorganisation inkluderar översyn av samtliga verksamheter inom Värnamo kommuns organisation och samverkan med de kommunala bolagen.

Ansvar

Ansvarig för att samordna arbetet är kommunens beredskapssamordnare.

Kommundirektören beslutar om krigsorganisationen. Styrdokument kan således lätt ändras och anpassas efter rådande läge, vilket är rekommenderat av MSB⁵.

Strategi

När en krigsorganisation skapas görs det genom analyser inom fasta likväl som tillfälliga arbetsgrupper. Strategin inriktas på en bredare inkludering i arbetet för kommunens verksamheter och ska ge kommunens verksamheter kunskap om arbetets upplägg.

Intressenter

När krigsorganisationen skapas kommer representanter från flera förvaltningar behöva delta och representant från HR-enheten, kommunjurist, fackliga representanter, representant för säkerhetsskydd, kommunikation med flera.

Under arbetets gång kommer samverkan med de kommunala bolagen och eventuellt med externa upphandlade leverantörer behöva ske.

Avgränsningar

Riktlinjen återger endast strukturen för arbetet med krigsorganisation. Resultatet och detaljerna för krigsorganisationen återges inte.

Metod

Krigsorganisationen ska grundas i kommunens arbete med krisberedskap, identifiering av samhällsviktig verksamhet, risk- och sårbarhetsanalys⁴ samt säkerhetsskyddsanalys³.

Utformning ska även baseras på behovsanalyser och lagkrav vid krigsfara och krig.

Metoden som används vid upprättande av krigsorganisation är rekommenderad av MSB⁵:

- Gör ärendet till en ledningsfråga
- Säkerställ intern och extern samverkan
- Utgå från fastställda planeringsantaganden
- Analysera och beakta kommunens ansvar under höjd beredskap
- Beakta ledningsförhållandena, och beakta förmågan till samverkan och ledning
- Identifiera och prioritera kommunens samhällsviktiga verksamheter
- Analysera kritiska beroenden för de samhällsviktiga verksamheterna
- Ta fram förslag på krigsorganisation
- Fatta beslut om krigsorganisation
- Förvalta och utveckla krigsorganisationen

Metoden bearbetas till detaljerade arbetsuppgifter av beredskapssamordnaren.

⁴ Överenskommelsen om kommuners krisberedskap. Diarienummer: SKL 18/03101; MSB 2018–09779

⁵ Rätt person på rätt plats – offentliga aktörer: Vägledning för krigsorganisation och krigsplaceringar. MSB, 2022.

Uppföljning

Krigsorganisationen behöver revideras med tiden, för att identifiera nya eller ändrade behov för kommunens drift. Vid revidering upprepas metoden, men genom att etablera rutiner för chefer kan en mer kontinuerlig revidering ske genom rapportering av organisationsändringar. Det möjliggör för att en uppdaterad krigsorganisation bibehålls mellan de mer omfattande revideringstillfällena.

Omfattningen av krigsorganisationen (resultatet av arbetet) bör revideras utifrån metoden minst en gång per mandatperiod och vid behov. Exempelvis om det tillkommer nya direktiv från nationell eller regional nivå alternativt om nya kritiska beroenden identifieras internt.

Krigsplacering

Omfattning

Krigsplaceringsprocessen gäller för hela kommunens krigsorganisation och innebär att viss personal inom organisationen kan komma att behöva krigsplaceras vid kommunen.

Ansvar

Kommunens beredskapssamordnare ansvarar för samordningen av kommunens krigsplaceringar och kommunikationen med Plikt- och provningsverket.

Förvaltningscheferna beslutar om krigsplaceringar inom förvaltningen utifrån det underlag som arbetas fram och presenteras av beredskapssamordnaren.

Strategi

När ett krigsplaceringsbehov tas fram görs det genom analyser inom fasta likväl som tillfälliga arbetsgrupper. Grupperna granskar krigsorganisationens personalbehov, medarbetarnas anställningsformer och resultatet av disponibilitetskontroll från Plikt- och provningsverket.

Intressenter

Bedömning är att under arbetets gång kommer representanter från flera förvaltningar behöva delta likväl som HR-partners, kommunjurist, fackliga representanter, representant för säkerhetsskydd, kommunikation och till viss del de medarbetare som ska placeras med flera. De olika kompetenserna kommer delta i en eller fler av metodens moment.

Avgränsningar

Riktlinjen återger endast det övergripande upplägget för arbetet med krigsplaceringar. Den faktiska utgången och resultatet för krigsplaceringarna återges inte.

Metod

Kommunens krigsplaceringar ska baseras på kommunens arbete med krigsorganisation. Behovet av krigsplaceringar ska kunna refereras till krigsorganisationen och till de analyser som gjorts kring personalbehovet. Krigsplaceringar identifieras och upprättas i samråd med ansvariga chefer.

Metoden som används vid krigsplacering utgår ifrån rekommendationer från MSB⁶:

- Kommunera med fackliga organisationer, chefer och kommunens medarbetare
- Gör disponibilitetskontroll via Plikt- och provningsverket
- Vid behov samråda med annan aktör om dispositionsrätt av medarbetare
- Fatta beslut om krigsplacering av medarbetare
- Meddela Plikt- och provningsverket som registrerar krigsplaceringen
- Meddela varje person skriftligt om beslutet och dess innebörd
- Genomför årlig översyn

Metod vid begäran om ändrad dispositionsrätt av anställd medarbetare:

- Bedömning av verksamhetens behov kontra begärens analys
- Kommunera med fackliga organisationer och medarbetare
- Meddela Plikt- och provningsverket eller organisationen om beslut kring krigsplacering

Metod vid förlängning av krigsplacering efter avslutad tjänst:

- Bedömning av verksamhetens behov
- Kommunera med medarbetare
- Meddela Plikt- och provningsverket om beslut kring fortsatt krigsplacering

Metoden bearbetas till detaljerade arbetsuppgifter av beredskapssamordnaren.

Medarbetare som är krigsplacerade ska utifrån MSB rekommendationer⁶ utbildas och övas för sina uppgifter i krigsorganisationen. Även frivillig avtalspersonal som har krigsplacerats vid Värnamo kommun ska ingå i utbildnings- och övningsverksamheten.

Uppföljning

Genom att etablera rutiner för chefer ska kontinuerlig revidering av krigsplaceringarna kunna ske under året, där chefer kommunicerar ändringar i bemanningen till kommunens beredskapssamordnare.

Kommunen har uppdaterat sitt avtal⁷ med Plikt- och provningsverket och där framgår det att kommunen minst en gång om året ska skicka in en uppdaterad framställan med krigsplaceringar. Revidering av behovskartläggning och krigsplacerade ska därmed ske minst en gång per år.

Uppföljning

Riktlinjen revideras minst en gång per mandatperiod och vid behov.

⁶ Rätt person på rätt plats – offentliga aktörer: Vägledning för krigsorganisation och krigsplaceringar. MSB, 2022.

⁷ Avtal uppdaterades och undertecknades våren 2022

FÖRTECKNING

ÖVER BESLUT FATTADE AV EXPLOATERINGSCHEFEN/
EXPLOATERINGSINGENJÖREN/ EXPLOATERINGSHANDLÄGGARE MED STÖD AV
KOMMUNSTYRELSENS BESLUT
8 februari 2022 § 50.

Nummer		Ej DELGIVET KS 2022-08-31
41/22	Medgivande Eon Markkabel Porfyren 3	
42/22	Medgivande Eon Markkabel Forsheda 1:24	
43/22	Överenskommelse Gemensamhetsanläggning Bredaryd Ga:2 (Häggegård)	
44/22	Servitutsavtal Bredaryd 6:7 RH Bredaryd	
45/22	Servitutsavtal Mossle 18:12, Bengt persson	
46/22	Ändring av jakträttsavtal Värnamo-Torp 4:11,	

Köpekontrakt gällande fastigheten Slungan 1 inom Vitarörs verksamhetsområde

Ärendebeskrivning

Ett köpekontrakt har tecknats med Aktiebolaget Håven i Värnamo avseende försäljning av fastigheten Slungan 1 inom Vitarörs verksamhetsområde i Värnamo stad.

Fastigheten som försäljs är 5 600 kvadratmeter och är belägen norr om Lundbyvägen i de västra delarna av Värnamo.

Köpeskillingen är totalt 685 500 kronor.

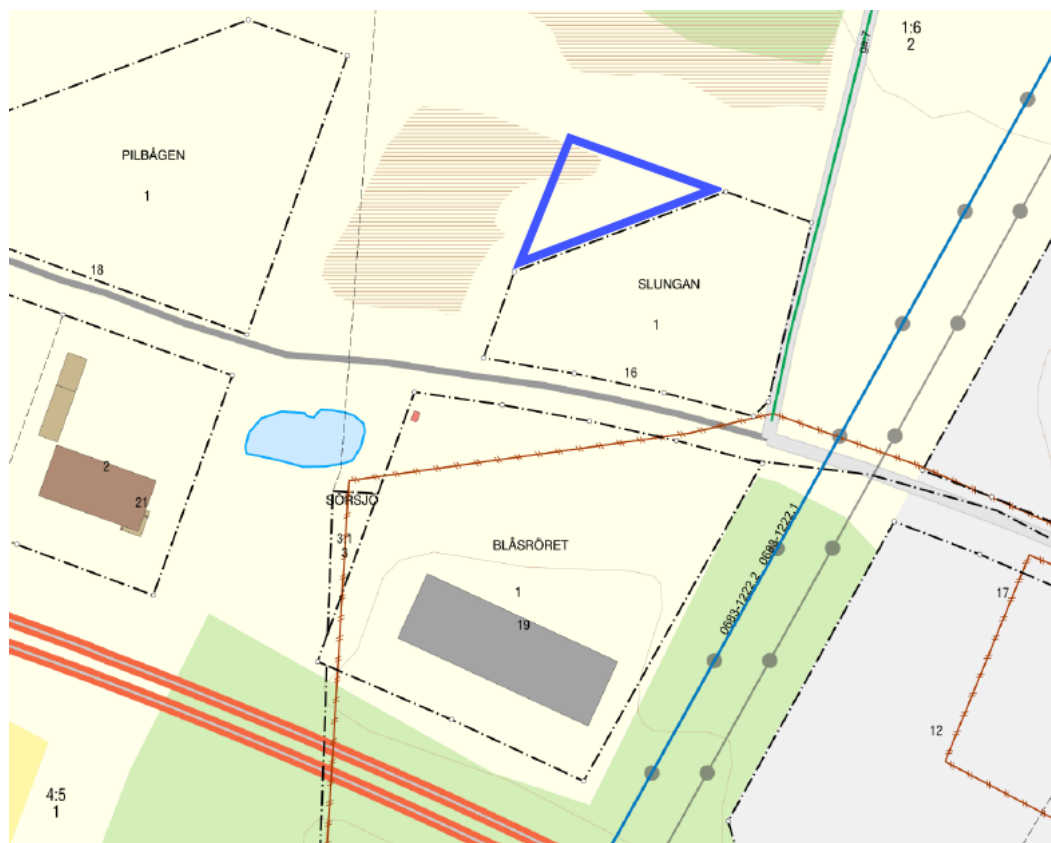
Anläggningsavgiften för utförda terrasseringsarbeten är 504 000 kronor.

I samband med kontraktets undertecknande hanteras en handpenning om 10 procent av köpeskillingen. Överlåtelsen fullbordas och resterande köpeskillning, anläggningsavgift för genomförda terrasseringsarbeten samt fastighetsbildningsavgift erläggs av köparen då grundläggningsarbeten för byggnader motsvarande minst 20 procent av fastighetens byggrätt har påbörjats. Grundläggningsarbetena ska vara påbörjade senast 24 månader efter detta avtals godkännande annars återgår överlåtelsen till kommunen.

Avtalet innehåller en förlikningsklausul rörande en utdragen oenighet mellan bolaget och kommunen om placeringen av en transformatorstation inom fastigheten Blåsröret 1. Förlikningen innebär att köpeskillingen för Slungan 1 har satts ned med 14 500 kronor jämfört med markpristaxan, vilket motsvarar den ersättning kommunen erhöll från Värnamo Energi AB för upplåtelsen för transformatorstationen inom Blåsröret 1. 2019-11-18 såldes Blåsröret 1 till samma bolag och vid försäljningen förbisåg kommunen att informera om genomförd upplåtelse för transformatorstationen.

Avtalet innehåller vidare en information om en framtida möjlighet till ändring av detaljplanen och utökning av Slungan 1. Denna information är säkerställd med företrädare för samhällsbyggnadsförvaltningen och tekniska förvaltningen.

Slungan 1 med eventuell framtida utvidgning enligt blå markering redovisas på nedanstående karta.

Beslutsförslag

Kommunledningsförvaltningen föreslår kommunstyrelsen besluta

att godkänna upprättat köpekontrakt med Aktiebolaget Håven i Värnamo avseende försäljning av Slungan 1 inom Vitarörs verksamhetsområde i Värnamo stad samt därmed upprättad förlikningsuppgörelse rörande Blåsröret 1.

Frans Martinsson
Exploateringsingenjör

Ulf Svensson
Kommundirektör

KÖPEKONTRAKT

PARTER

Värnamo kommun (212000-0555)
331 83 Värnamo
nedan kallad kommunen

Aktiebolaget Håven i Värnamo (556164-1399)
Jönköpingsvägen 10
331 34 Värnamo
nedan kallad bolaget

1. MARK SOM ÖVERLÄTES

Kommunen överläter härmed till bolaget fastigheten Slungan 1 belägen inom verksamhetsområdet Vitarör i Värnamo stad. Slungan 1 kallas nedan för fastigheten.

Fastigheten har enligt fastighetsregistret en areal om 5600 kvadratmeter. Karta över fastigheten, se bilaga 1.

2. TILLTRÄDE

Bolaget tillträder fastigheten när köpebrev har upprättats mellan parterna.

3. KÖPESKILLING

Sexhundraåttiofemtusenfemhundra /685 500/ kronor
avseende ersättning för överlåtten mark.

Köpeskillingen ovan är justerad nedåt med ett belopp om totalt fjortontusenfemhundra /14 500/ kronor jämfört med en köpeskillning i enlighet med markpristaxan. Denna justering görs till följd av pågående tvist mellan kommunen och bolaget rörande Värnamo Energi ABs transformatorstation inom den närliggande fastigheten Blåsröret 1. Fastigheten Blåsröret 1 ägs sedan tidigare av bolaget. Beloppet motsvarar den ersättning kommunen erhöll från Värnamo Energi AB avseende servitutsupplåtelsen för transformatorstationen. I och med denna justering av köpeskillingen förlikas parterna rörande frågan om transformatorstationen inom Blåsröret 1, och befintligt servitutsavtal gällande stationen accepteras härmed av bolaget.

4. KÖPESKILLINGENS ERLÄGGANDE

a) Sextioåttatusenfemhundra /68 500/ kronor
= 10 % av köpeskillingen, erläggs som handpenning i samband med detta köpekontrakts undertecknande.

b) Resterande belopp
sexhundrasjuttontusen /617 000/ kronor
erläggs tillsammans med kostnad för nedan angiven anläggningsersättning och fastighetsbildningskostnad då villkor för överlåtelsen enligt punkt 17 nedan har uppfyllts.

Om betalning inte kommit kommunen tillhanda senast på fakturornas angivna förfallodagar debiteras dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen.

5. KÖPEBREV
Köpebrev ska upprättas när köpeskillingen, ersättningen för anläggningsarbetena och fastighetsbildningskostnaden till fullo erlagts.
6. PANTRÄTT, NYTTJANDERÄTT
SERVITUT
Fastigheten överlåtes fri från penninginteckningar, servitut och andra nyttjanderätter.
7. FASTIGHETS-
BILDNING,
LAGFART
För nedlagda fastighetsbildningskostnader ska bolaget betala trettiofemtusen /35 000/ kronor till kommunen i samband med slutbetalning av fastigheten.

Kostnad för lagfart och andra åtgärder i samband med förvärvet betalas av bolaget.
8. ANLÄGGNINGS-
ARBETEN
Kommunen har utfört anläggningsarbeten på fastigheten vilket innebär att fastigheten överlämnas i ett grovplanerat skick. Kommunens dokumentation över terrasseringen, se bilaga 2.

För utförda anläggningsarbeten ska bolaget till kommunen på tillträdesdagen betala femhundrafyrtusen /504 000/ kronor (exkl. moms).

Kommunen ikläder sig inget ansvar för fastighetens grundförhållanden eller skick vilket betyder att det är bolagets ansvar att genomföra erforderliga undersökningar följt av de byggnadstekniska åtgärder som gäller för aktuell byggnation.

Bolaget har informerats om att sprängningsåtgärder kan bli aktuella i samband med framdragnings- och servisledningar och/eller andra grävningsskeden i samband med byggnationen. Dessa åtgärder bekostas till fullo av bolaget.

Bolaget har informerats om att det kan förekomma oönskat sprängmedel i de berg- och schaktmassor som hanterats av kommunen inom fastigheten. Bolaget uppmanas att informera om samt beakta den risken vid schakt och byggnation inom fastigheten.

Några krav på ersättning kan inte ställas av bolaget gentemot kommunen med hänvisning till de av kommunen ovan utförda och beskrivna anläggningsarbetena inom fastigheten.
9. VA-AVGIFT
För anslutning till kommunens vatten- och avloppsnät skall bolaget betala anläggningsavgift i enlighet med den taxa som gäller vid servisanmälan.
10. INFART
Infart till fastigheten från kommunens gata anläggs och bekostas av bolaget i samråd med kommunens tekniska förvaltning.

11. DETALJPLAN För fastigheten gäller *Detaljplan för del av fastigheten Alandsryd 1:6 med flera (Vitarör industriområde)* lagakraftvunnen 2017-12-28, se bilaga 3. Det åligger bolaget att informera sig om gällande planbestämmelser i aktuell detaljplan.
12. FÖRDELNING
AV UTGIFTER
OCH INKOMSTER Räntor, skatter och andra utgifter för fastigheten skall betalas av kommunen i den mån de belöper på och avser tiden före tillträdesdagen och för tiden därefter av bolaget. Motsvarande skall gälla beträffande inkomster från fastigheten. I det fall verksamheten påbörjas på fastigheten före tillträdesdagen är det bolagets ansvar att hålla fastigheten försäkrad till fullt värde, i annat fall åligger det kommunen att fram till tillträdesdagen ha fastigheten försäkrad till fullt värde. Från tillträdesdagen gäller motsvarande för bolaget.
13. UTFORMNING
AV MARK OCH
BYGGNADER Bolaget har gjorts uppmärksam på att fastigheten ska bebyggas så att verksamhetsområdet i sin helhet upplevs attraktivt och inbjudande. Bolaget har också uppmärksamats på att det i samband med bygglovshandlingen kommer att läggas stor vikt vid att byggnaden och fasaden ges en estetiskt god utformning.
14. TILLSTÅND Det åligger bolaget att ansöka om och bekosta bygglov och övriga erforderliga tillstånd och erinras om skyldigheten att erlägga avgifter i enlighet med gällande taxor.
15. ÖVRIGA
ÖVERENS-
KOMMELSER Bolaget har uttryckt önskemål om att utöka fastighetens areal och förbättra fastighetens arrondering, se bilaga 4. För att kunna genomföra efterfrågad utökning krävs att en ny detaljplan tas fram för den aktuella markytan.
- Samhällsbyggnadsförvaltningen har lämnat positiva underhandsbesked till efterfrågad utökning. Bolaget får för att gå vidare i ärendet begära upprättande av en ny detaljplan genom att inkomma med en formell ansökan. Blankett för detta finns på kommunens hemsida. En ny detaljplan kan tas fram först efter att den nuvarande detaljplanens genomförandetid har löpt ut. Genomförandetiden löper ut 2022-12-28.
- Tekniska förvaltningen har också lämnat positivt besked med anledning av grönområde och närliggande dagvattenanläggning. Ett villkor är dock att slänt och släntfot för eventuell kommande utfyllnad inom området i sin helhet ska placeras inom avgränsningen för det utökade området.
- Ny detaljplan berörande efterfrågad utökning bekostas av bolaget.
- Preliminärt kan en motsvarande utökning samtidigt också ske för den närliggande och kommunägda fastigheten Pilbågen 1. Samarbete och fördelning av kostnader mellan bolaget och kommunen ska då ske.

PB

Markpriset för en framtida utökning regleras enligt vid tidpunkten gällande markpristaxa. Kommunen kommer ej att utföra utfyllnad eller anläggningsarbeten för utökningen, således kommer ej heller ersättning för anläggningsarbeten rörande utökningen att utgå.

Samtliga överenskommelser, utfästelser och uppgifter av betydelse för parterna rörande överlåtelse av fastigheten har intagits i detta köpekontrakt. Alla överenskommelser efter undertecknande av detta kontrakt skall vara skriftliga för att gälla.

16. ÖVERLÅTELSE

Bolaget äger ej rätt att utan kommunens skriftliga godkännande överlåta eller transportera hela eller delar av fastigheten, eller detta köpeavtal.

17. FÖRUTSÄTTNINGAR

Har inte grundläggningsarbeten för byggnation motsvarande minst 20 procent av fastighetens tillåtna byggrätt (räknat i byggnadsarea) påbörjats inom 24 månader efter upprättandet av detta avtal går överlåtelsen av fastigheten åter. Erlagd handpenning behåller i sådant fall kommunen.

Detta avtal gäller endast under förutsättning av att det godkänns av kommunen. I annat fall är kontraktet till alla delar förfallet, utan rätt till ersättning för någondera parten.

18. UNDERSÖKNING OCH FRISKRIVNING

Fastigheten överläts i befintligt skick. Kommunen känner i dagsläget inte till några fel, hinder eller andra förutsättningar vad gäller fastigheten utöver vad som framgår av detta avtal, gällande detaljplan eller offentliga register.

Bolaget är medvetet om att fastigheten i övrigt kan vara behäftade med så kallade dolda fel och därmed avvika från vad bolaget med fog kan förutsätta. Bolaget är medveten om sin undersökningsplikt och bekräftar att denne har beretts och även utnyttjat tillfället att bilda sig en fullständig uppfattning om fastighetens skick samt även inför undertecknandet av detta avtal låtit besiktiga mark och vad därtill enligt lag hör samt skaffat sig kännedom om de för fastigheten gällande plan- och byggnadsbestämmelserna, bygglov, etcetera. Bolaget godtar fastighetens skick, markförutsättningar och användningsmöjligheter sådana de är och avstår med bindande verkan från alla anspråk mot kommunen på grund av faktiska fel, rådighetsfel, rättsliga fel eller andra fel och brister, inklusive så kallade dolda fel, av vad slag de vara må.

19. TVISTER

Twist i anledning av detta avtal eller rättsförhållande härrörande ur detta avtal skall slutligt avgöras enligt svensk lagstiftning av allmän domstol inom kommunens domsaga.

BB

PARTERNAS
UNDERSKRIFTER

Detta köpekontrakt har upprättats i två likalydande original av vilka parterna har tagit var sitt exemplar.

Värnamo 2022 -.....-.....
För Värnamo kommun

Mikael Karlsson
Kommunstyrelsens ordförande

Värnamo 2022 - 08-15 -.....
För Aktiebolaget Håven i Värnamo

Rolf Bengtsson
Styrelseledamot

Frans Martinsson
Exploateringsingenjör

Bevittnas:

1

Bevittnas:

Henrik Modin
Henrik Modin
Richard Gustavsson
Richard Gustavsson

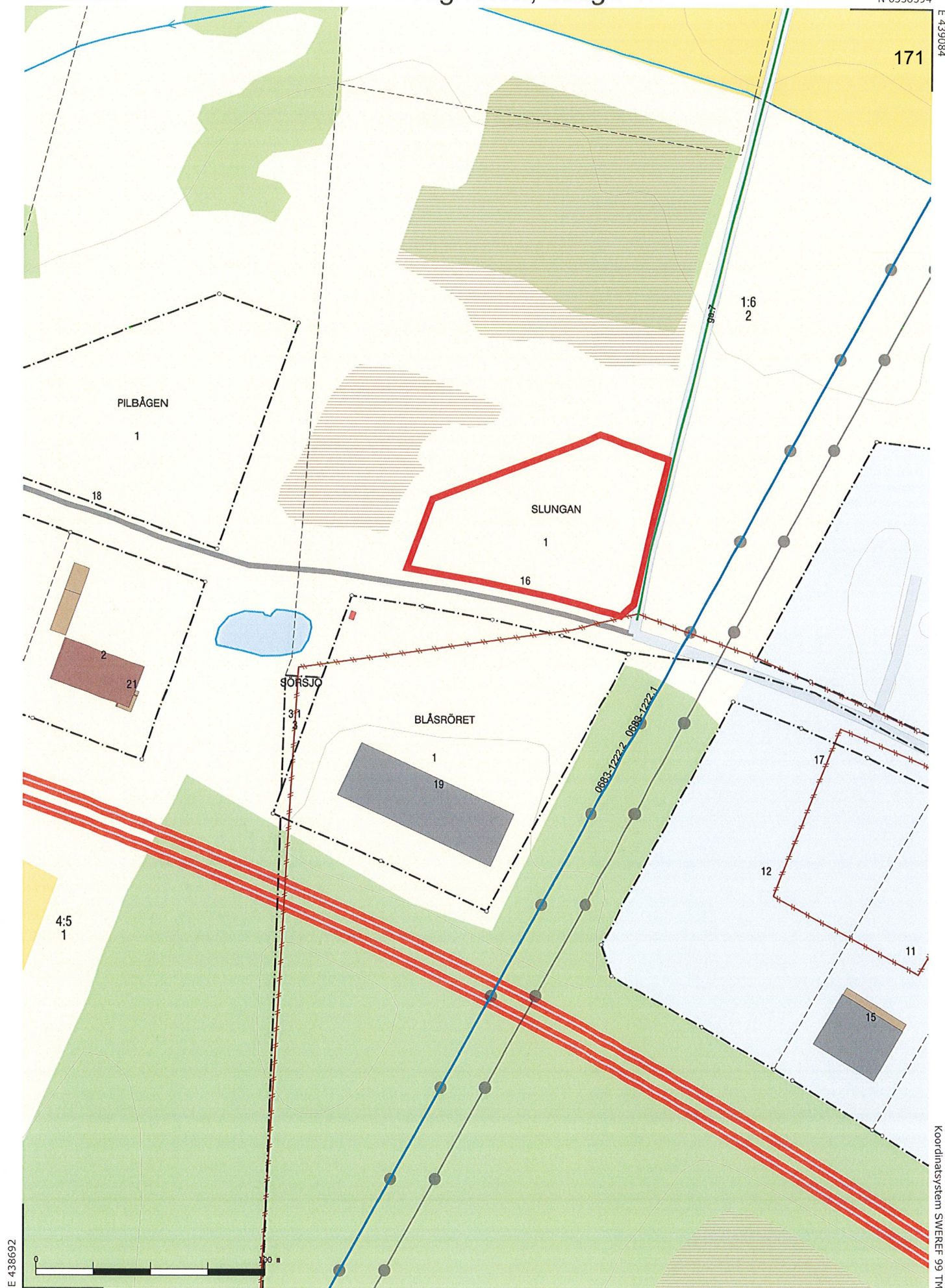
BILAGOR

Karta över fastigheten, bilaga 1.
Dokumentation över terrassering, bilaga 2.
Gällande detaljplan, bilaga 3.
Karta över framtida utökningsmöjlighet, bilaga 4.

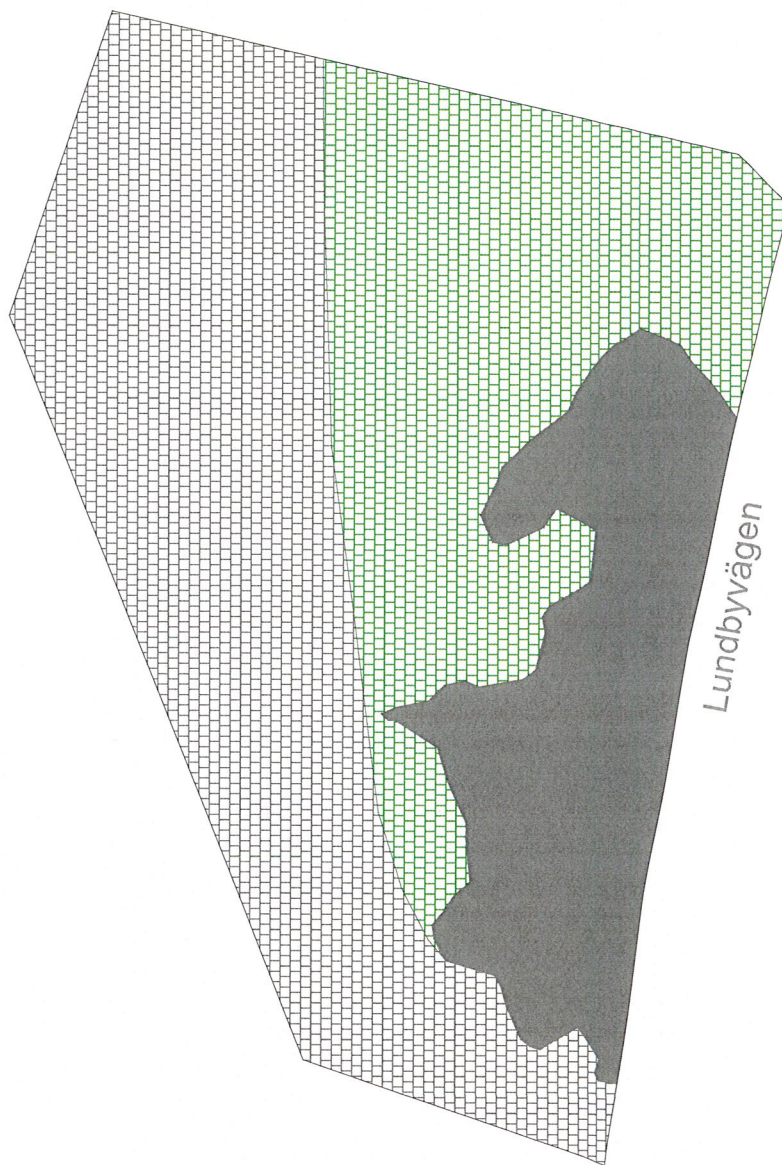
SIGNATUR

Parterna har, genom sina signaturer på samtliga sidor och tillhörande bilagor tagit del av och godkänt innehållet.

RB

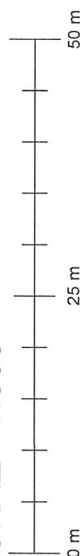

Dokumentation över terrassering, bilaga 2.

Lundbyvägen

SKALA 1:500

Packat enligt AMA Anläggning -17 CE/3 med
vibrerande envälsvält med min 45kn/m

Bergfyllning

Bergsprängning till 0,5m under terrass

Morän

REVIDERINGSMOLN

AKTUELL REVIDERING

TIDIGARE REVIDERING

Bet	Datum	Ändring	Granskning

TERRASSERING

PLANKOORDINATER ANGIVNA
I SWEREF 99 13 30
HÖJDSYSTEM RH 2000

**VÄRNAMO
KOMMUN**

Utredning och Projektering
Stadshuset 331 83 Värnamo

Tel: 0370-37 71 00

Fax: 0370-37 71 79

TEKNISKA FÖRVALTNINGEN

VÄRNAMO

Vitarör

Slungan

Plan

Konstr

Värnamo

Granskn

Rit

Skala

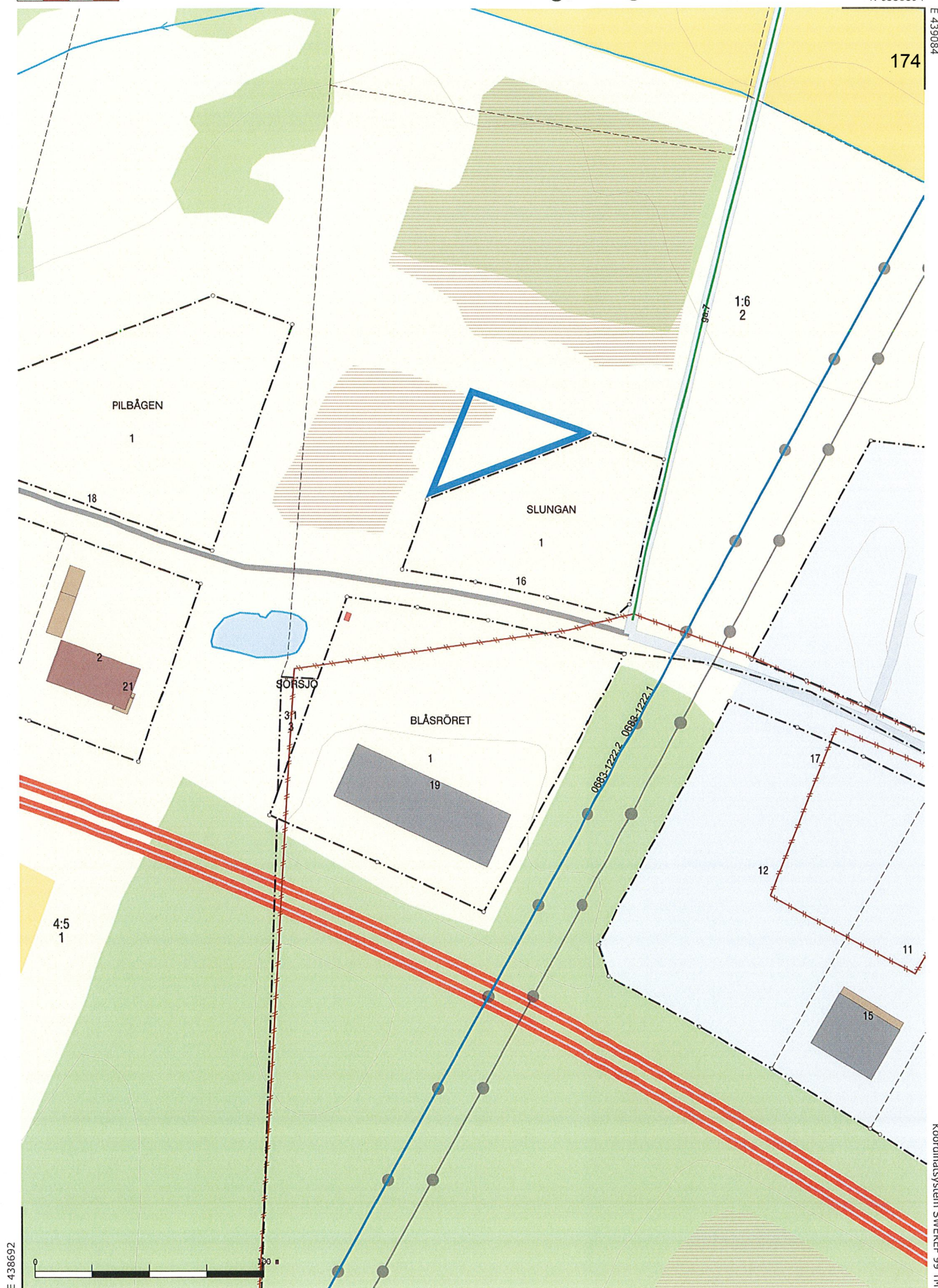
1:500 (A3)

Rit nr

2

Projekteringschef

BB

RB

Motion - Diskriminering!

Ärendebeskrivning

Sverigedemokraterna har lämnat in en motion gällande diskriminering, innehållande ett yrkande som innebär att ändra i Policy för integrationspolitik.

Värnamo kommuns vision och värdegrund utgår från en mänsklig tillväxt kommun där alla är viktiga. Utifrån detta bedrivs arbete i våra verksamheter.

Policy för integrationspolitik åsyftar integration utifrån etnisk och kulturell bakgrund. I policy har även övriga diskrimineringsgrunder enligt lag räknats upp i syfte att få ett sammanhang. Att lägga in flera grunder som inte finns stöd för i lag är inte önskvärt då det kan leda till att vi blir otydliga i vårt budskap.

Att som politiskt aktiv uppleva hot är inte acceptabelt och en viktig fråga att hantera. En omarbetning av policy hot och våld pågår därför.

Beslutsförslag

Kommunledningsförvaltningen föreslår kommunstyrelsen att besluta att föreslå kommunfullmäktige

att avslå motionen

Åsa Johansson
HR-Chef

Ulf Svensson
Kommundirektör

§ 343 Dnr:

Motioner, godkännande av kansliremisser

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att remittera motionerna enligt nedan att besvaras senast den 14 januari 2022.

1. Motion – Motorgård för bilburna ungdomar; remiss medborgarnämnden. Dnr KS.2021.440.
2. Motion – Diskriminering; remiss kommunledningsförvaltningen /HR-avdelningen. Dnr KS.2021.445.
3. Motion – Hållbart byggande och framtida energiförsörjning vid exploatering av kommunal tomtmark; remiss kommunledningsförvaltningen / Mark- och exploatering. Dnr KS.2021.447.
4. Motion – Införande av 30 timmars arbetsvecka – på prov; remiss kommunledningsförvaltningen / HR-avdelningen. Dnr KS.2021.457.
5. Motion – Fartreducerande åtgärder; remiss samhällsbyggnadsnämnden. Dnr KS.2021.467.
6. Motion – Redovisning av pågående arbete med scheman inom omsorgen från deltidskultur till heltidskultur; remiss omsorgsnämnden. Dnr KS.2021.470.

Beslut skickas till:
Medborgarnämnden
Kommunledningsförvaltningen
Samhällsbyggnadsnämnden
Omsorgsnämnden

§ 143 Dnr: KS.2021.445

Motion - Diskriminering!**Beslut**

Kommunfullmäktige beslutar

att remittera motionen till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Bifogad motion av Boo Karlsson (SD) och Jan Cherek (SD) föredras.

Beslut skickas till:
Kommunstyrelsen

Motion – Diskriminering!

Värnamo Kommun har ett syfte med att aktivt motverka rasism och för ett integrerat och inkluderande samhälle. Värnamo kommun är en kommun som arbetar för den enskilde individen, motverkar diskriminering och främjar lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Integrationspolitisk policy åsyftar integration utifrån etnisk och kulturell bakgrund.

Detta beslutades år 2015 i Kommunstyrelsen (Dnr KS 2015.178) gällande integrationspolitiska programmet

Vi har haft väljare som hört av sig till oss angående diskriminering gällande politisk hemvistelse och har både blivit hotad om att deras anställning sitter löst om det kommer fram att de är medlem i Sverigedemokraterna, ett demokratiskt invalt parti.

Även nekad anställning har legat i fatet då man misskrediterat personen.

Man har också gjort klart från fackligt håll att man ej kan verka som skyddsombud eller andra förtroende uppdrag.

Då dessa hot har framförts muntligt så är det svårt att leda till bevis och den anställde vill inte offra sin livsförsörjning för att markera denna påtryckning.

Vi anser därför oavsett vilken politisk hemvistelse man har att man ej ska diskrimineras och att Värnamo Kommun går i bräsch att markera mot detta inom egen verksamhet men även utåt mot de branscher som verkar i Värnamo Kommun.

Vi yrkar därför på;

- att ge Kommunstyrelsen i uppdrag att ändra ordföljden till,
All diskriminering på grund av bland annat kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning skall vara förbjuden.

Värnamo den 10/9 2021

Sverigedemokraterna genom

Bo Karlsson

Jan Cherek

Motion angående införandet av 30 timmars arbetsvecka - på prov!

Ärendebeskrivning

Vänsterpartiet har lämnat in en motion angående införandet av 30 timmars arbetsvecka på prov.

En god arbetsmiljö med goda förutsättningar att göra ett bra arbete är viktigt och det bidrar till ett hållbart arbetsliv för våra medarbetare.

Sammantaget är bedömningen att vi har många olika insatser på gång för att stärka vårt arbete kring arbetsmiljö och ett hållbart arbetsliv och de behöver Värnamo kommun som arbetsgivare fortsätta arbeta med och utveckla.

Beslutsförslag

Kommunledningsförvaltningen föreslår kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige

att avslå motionen

Åsa Johansson
HR-Chef

Ulf Svensson
Kommundirektör

Utredning

Vänsterpartiet har lämnat in en motion angående införandet av 30 timmars arbetsvecka på prov.

En god arbetsmiljö med goda förutsättningar att göra ett bra arbete är viktigt och det bidrar till ett hållbart arbetsliv för våra medarbetare.

Vänsterpartiet vill i sin motion att möjligheten att arbeta heltid kompletteras med att införa 30 timmars arbetstid på prov. En grund i detta, som anges i motionen, är att skapa lägre sjukskrivningstal och mindre fysisk och psykisk ohälsa. Att arbeta med hälsa är viktigt och därför har vi ett pågående projekt kring minskad sjukfrånvaro som berör alla verksamheter. Vad gäller heltid så har vi kommit långt, men vi har ett arbete kvar att göra för att gå från deltidskultur till heltidskultur i våra verksamheter. Omsorgsförvaltningen påbörjar nu ett projekt kring bemanning som kommer stötta detta. Samtliga förvaltningar vill stärka arbetsmiljöarbetet och hur det görs kommer HR-avdelningen och förvaltningsledningarna tillsammans arbeta fram under våren.

Flera projekt har genomförts med förkortad arbetstid. De resultat vi har tagit del av ger vid handen att medarbetarna bland annat har upplevt mer tid till återhämtning och mer effektiva team. Men det har också gjort det svårt att få till gemensamma möten samt bidragit till en ökad arbetsbörda och sämre arbetsmiljö. Det finns inte heller någon påvisad effekt under projekttiden på minskad sjukfrånvaro. Projekt har också fått avslutats på grund av ökade kostnader.

Sammantaget är bedömningen att vi har många olika insatser på gång för att stärka vårt arbete kring arbetsmiljö och ett hållbart arbetsliv och de behöver Värnamo kommun som arbetsgivare fortsätta arbeta med och utveckla.

Riskbedömning

Att genomföra ett projekt om 30 timmars arbetsvecka kan bidra till en sämre arbetsmiljö och ökade kostnader.

§ 343 Dnr:

Motioner, godkännande av kansliremisser

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att remittera motionerna enligt nedan att besvaras senast den 14 januari 2022.

1. Motion – Motorgård för bilburna ungdomar; remiss medborgarnämnden. Dnr KS.2021.440.
2. Motion – Diskriminering; remiss kommunledningsförvaltningen /HR-avdelningen. Dnr KS.2021.445.
3. Motion – Hållbart byggande och framtida energiförsörjning vid exploatering av kommunal tomtmark; remiss kommunledningsförvaltningen / Mark- och exploatering. Dnr KS.2021.447.
4. Motion – Införande av 30 timmars arbetsvecka – på prov; remiss kommunledningsförvaltningen / HR-avdelningen. Dnr KS.2021.457.
5. Motion – Fartreducerande åtgärder; remiss samhällsbyggnadsnämnden. Dnr KS.2021.467.
6. Motion – Redovisning av pågående arbete med scheman inom omsorgen från deltidskultur till heltidskultur; remiss omsorgsnämnden. Dnr KS.2021.470.

Beslut skickas till:
Medborgarnämnden
Kommunledningsförvaltningen
Samhällsbyggnadsnämnden
Omsorgsnämnden

§ 145 Dnr: KS.2021.457

**Motion angående införandet av 30 timmars
arbetsvecka - på prov!**

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att remittera motionen till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Bifogad motion av David Kolström (V) föredras.

Beslut skickas till:
Kommunstyrelsen

Motion angående införandet av 30 timmars arbetsvecka - på prov!

För Vänsterpartiet har arbetstidsfrågan alltid varit en prioriterad fråga. Som samhälle är vi idag rikare och mer produktiva än när 40-timmarsveckan slutligen infördes efter beslut i riksdagen under tidigt 1970-tal. På nationell nivå vill Vänsterpartiet använda det utrymme som ökad tillväxt har gett till att förkorta tiden för lönearbete, inte minst med tanke på det mervärde som skapas genom sänkta sjukskrivningstal samt mindre fysisk och psykisk ohälsa.

Nya arbetstillfällen måste skapas där kommunen har ett stort ansvar tillsammans med övriga aktörer. Att vara anställd i Värnamo kommun måste vara attraktivt av flera skäl och inte minst för att säkra tillgången på arbetskraft.

På många olika ställen i Sverige prövas, eller har prövats, förkortad arbetstid för anställda. Det är eller har varit inom helt olika delar av arbetsmarknaden som i vården, i industrin och i reklambranschen som dessa projekt bedrivits eller bedrivs.

Politiken måste gå före för att ett socialt och ekonomiskt hållbart arbetsliv ska vara möjligt för alla. Vänsterpartiet vill att Värnamo kommun kompletterar möjligheten att arbeta heltid med att införa 30-timmars arbetsvecka med bibehållen lön på försök på en eller flera områden/enheter.

Under tiden ska sjuktalet, ökning av antalet heltider samt nya arbetstillfällen följas. Arbetssituation, hälsa och sociala liv ska inte försämrats till priset av att vi äntligen har möjlighet att arbeta heltid och försörja oss.

Vi vill undersöka vad som händer när två helt olika verksamheter får pröva på en 30-timmars vecka. Ökar jämställdheten? Vad används den ökande ledigheten till? Är det någon skillnad på hur könen brukar sin lediga tid? Hur är deras erfarenhet av att livspusslets kvalité blir? Försämrats verksamhetens produktivitet? Minskar sjukskrivningen/den psykiska ohälsan?

Vänsterpartiet i Värnamo kommun yrkar:

Att Värnamo kommun inleder en försöksverksamhet med 30-timmars arbetsvecka på två arbetsplatser, en mansdominerad och en kvinnodominerad.

Att medel till detta budgeteras av kommunstyrelsen.

Att försöket utvärderas löpande.

Vänsterpartiet Värnamo kommun
Värnamo den 20 september 2021

Protokollsutdrag:

Sbn § 186

Dnr FTL.2022.2832

Lag om tobaksfria nikotinprodukter**Beslut**

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar föreslå kommunfullmäktige besluta att tillsynsansvaret enligt lag om tobaksfria nikotinprodukter ges till samhällsbyggnadsnämnden.

Ärendebeskrivning

Den 1 augusti 2022 trädde lagen om tobaksfria nikotinprodukter i kraft. Lagstiftningen innebär bland annat att detaljhandlare måste anmäla till kommunen att de säljer tobaksfria nikotinprodukter och att kommunen är tillsynsmyndighet.

Kommunfullmäktige behöver fatta beslut om vilken nämnd som ska ansvara för att ta emot anmälningar från försäljningsställen och bedriva tillsyn över dessa.

Samhällsbyggnadsnämnden fattar beslut och bedriver tillsyn av försäljningstillstånd enligt lag om tobak och liknande produkter. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår därför att tillsyn enligt lag om tobaksfria nikotinprodukter ges till samhällsbyggnadsnämnden och förs in i samhällsbyggnadsnämndens reglemente.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 30 september 2022.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta att ärendet skickas till kommunstyrelsen för beredning.

Justerare

Information om försäljning av tobaksfria nikotinprodukter till konsumenter

Från och med den 1 augusti 2022 gäller lagen om tobaksfria nikotinprodukter. Där står bland annat att detaljhandlare som ska sälja sådana produkter till konsumenter först måste anmäla det.

Det här informationsbladet är en sammanfattning av vissa bestämmelser som gäller vid försäljning av tobaksfria nikotinprodukter. Det är viktigt att du som detaljhandlare känner till alla regler som gäller för verksamheten.

Du som vill sälja tobaksfria nikotinprodukter till konsumenter måste från och med den 1 augusti 2022 anmäla det till kommunen eller till Folkhälsomyndigheten. **Det gäller även om du har sålt produkterna innan och även om du har tillstånd för att sälja tobaksvaror.** Du får inte sälja dessa produkter innan anmälan har lämnats in.

Definitioner i lagen om tobaksfria nikotinprodukter

- Tobaksfri nikotinprodukt – en produkt utan tobak som innehåller nikotin för konsumtion.
- Med detaljhandel menas försäljning till konsumenter.
- Ett försäljningsställe är ett fysiskt försäljningsställe eller en webbplats för detaljhandel.
- Ett fysiskt försäljningsställe är en viss lokal eller ett annat avgränsat utrymme för detaljhandel.

Var ska anmälan lämnas in?

En näringsidkare som har sitt säte eller fasta driftställe för näringsverksamhet i Sverige ska anmäla till den kommun där det fysiska försäljningsstället är beläget. Om ett fysiskt försäljningsställe saknas ska anmälan göras till den kommun där företaget har sitt säte. Om företaget saknar säte inom landet görs anmälan till den kommun där företaget har fast driftställe.

Ny lag om tobaksfria nikotinprodukter

Från och med den 1 augusti 2022 regleras tobaksfria nikotinprodukter i lagen om tobaksfria nikotinprodukter. Du som vill bedriva försäljning av dessa produkter till konsumenter ska bland annat tänka på det här

- Försäljningen ska först anmälas till kommunen eller Folkhälsomyndigheten.
- Åldersgränsen är 18 år för att få köpa produkterna.
- På försäljningsstället ska det finnas ett klart och tydligt meddelande om 18-årsgränsen.
- Bestämmelser om märkning av tobaksfria nikotinprodukter börjar gälla den 1 januari 2023. Produkter som har tillverkats eller funnits för handel före den 1 januari 2023 omfattas av övergångsbestämmelser
- Kommunen, Polismyndigheten och Folkhälsomyndigheten får utföra tillsyn.
- Kommunen får göra kontrollköp.
- Den nya lagen reglerar inte e-cigarett och påfyllningsbehållare som innehåller nikotin. För dem gäller i stället lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

Saknar näringsidkaren säte eller fast driftställe för näringsverksamhet i Sverige ska anmälan göras till Folkhälsomyndigheten.

Egenkontroll

Du som bedriver detaljhandel med tobaksfria nikotinprodukter ska utöva egenkontroll över både försäljningen och den övriga hanteringen av tobaksfria nikotinprodukter och se till att det finns ett egenkontrollprogram som är lämpligt för verksamheten. I egenkontrollprogrammet ska du beskriva vilka rutiner verksamheten har för att följa lagen. I anmälan till kommunen eller Folkhälsomyndigheten ska du bifoga egenkontrollprogrammet.

Om några uppgifter ändras efter att anmälan har lämnats in ska ändringarna utan dröjsmål anmälas till kommunen respektive Folkhälsomyndigheten.

Ålderskrav

Tobaksfria nikotinprodukter får inte säljas eller lämnas ut i näringsverksamhet till någon som inte har fyllt 18 år. Den som lämnar ut en tobaksfri nikotinprodukt ska vara säker på att mottagaren har fyllt 18 år. Om man misstänker att produkten ska lämnas vidare till någon under 18 år får den inte lämnas ut.

Produkterna ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera mottagarens ålder. Detta gäller även om de säljs via till exempel en automat, webbhandel eller på liknande sätt.

På försäljningsstället ska det finnas ett tydligt och synbart meddelande med information om förbud att sälja eller lämna ut tobaksfria nikotinprodukter till någon som inte fyllt 18 år.

Märkning

På förpackningar till tobaksfria nikotinprodukter ska det finnas en innehållsdeklaration och en text som upplyser om nikotinets skadeverkningar, en så kallad hälsovarning.

Märkningen på förpackningen eller på produkten får inte antyda att produkten är mindre skadlig än liknande produkter. Den får inte heller likna ett livsmedel eller en kosmetisk produkt.

Bestämmelser om märkning börjar gälla den 1 januari 2023. En produkt som har funnits på marknaden och som tillverkats före den 1 januari 2023 får fortsätta att säljas fram till och med den 1 juli 2023, även om varan inte uppfyller kraven på märkning.

Marknadsföring

Vid marknadsföring av tobaksfria nikotinprodukter till konsumenter ska du som näringsidkare vara måttfull. Reklam eller andra marknadsföringsåtgärder får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmåna till bruk av tobaksfria nikotinprodukter. För mer information om regler gällande marknadsföring se Konsumentverket.

www.konsumentverket.se

Brister i produkten

Om du som detaljhandlare upptäcker brister i produkten ska du omedelbart kontakta Folkhälsomyndigheten. Det kan exempelvis vara att produkten inte är säker, av god

kvalitet eller att den på annat sätt inte uppfyller kraven i lagen eller tillhörande föreskrifterna. Läs mer på Folkhälsomyndighetens webbplats.

www.folkhalsomyndigheten.se

Tillsyn och kontrollköp

Kommunen, Polismyndigheten och Folkhälsomyndigheten kan utföra tillsyn, alltså kontrollera att du sköter verksamheten så att lagkraven följs.

Kommunen har även rätt att göra kontrollköp för att se till att ålderskontroll sker vid försäljning av tobaksfria nikotinprodukter.

Vad kan hända om reglerna inte följs?

Om du som näringsidkare inte följer reglerna kan du få en varning eller föreläggande om att du måste åtgärda bristerna. Du kan också förbjudas att sälja tobaksfria nikotinprodukter.

Det är straffbart att bryta mot vissa regler, och det innebär att du kan dömas till böter eller fängelse.

Det är därför viktigt att du som näringsidkare har rutiner i verksamheten som säkerställer att reglerna följs.

Avgifter

Kommunen får ta ut en avgift för sin tillsyn av tobaksfria nikotinprodukter.

Dokumenthanteringsplan för kommunikation på kommunkansliet

Ärendebeskrivning

Dokumenthanteringsplanen har tagits fram eftersom det finns ett behov av att hålla ordning på alla handlingstyper som kommunikation på kommunkansliet hanterar. Det har inte funnits någon dokumenthanteringsplan för kommunikation tidigare. Dokumenthanteringsplanen förtydligar var vi förvarar våra digitala och fysiska handlingar, när de ska gallras och om de ska arkiveras. Dokumenthanteringsplan för kommunikation på kommunkansliet finns som bilaga i ärendet.

Beslutsförslag

Kommunledningsförvaltningen föreslår kommunstyrelsen besluta

att godkänna Dokumenthanteringsplan för kommunikation på kommunkansliet.

att Dokumenthanteringsplan för kommunikation på kommunkansliet börjar gälla 1 november 2022.

Cajsa Andersson
Kommunikatör

Ulf Svensson
Kommundirektör

Dokumenthanteringsplan för kommunikation på kommunkansliet

Handlingstyp	Förvaringsplats	Gallras efter antal år	Anmärkning
Modellavtal och samtycken för bild- och filmpublicering	Just nu sätts de in en pärm/läggs i en hög i ett skåp på vårt rum. Det innebär att de förvaras ordnade så att det är enkelt att ta fram dem. Bildbank.nu	Gallras när samtycket gått ut.	Vi ska undersöka hur processen kan digitaliseras i framtiden.
Statistik för våra webbplatser	G: eller på egen dator	Gallras efter ett halvår.	Statistiken sparas för att utvärdera, två gånger om året.
Statistik för sociala medier	G:		Läggs in manuellt i ett exceldokument.
kommun.varnamo.se			
Nyheter	Sitevision, egna servrar	Avpubliceras när det blir inaktuellt Avpubliceras senast efter ett år Gallras efter tre år	Arkiveras i samband med att webbplatsen arkiveras, en gång om året Hitta ett verktyg för att arkivera nyheter innan vi gallrar
Krisinformation	Sitevision, egna servrar	Avpubliceras när det blir inaktuellt Gallras efter tre år	Arkiveras i samband med att webbplatsen arkiveras, en gång om året
Servicemeddelande	Sitevision, egna servrar	Avpubliceras när de blir inaktuellt Gallras efter ett år	Arkiveras i samband med att webbplatsen arkiveras, en gång om året
Anslagstavlan	Sitevision, egna servrar	Avpubliceras när de blir inaktuellt Gallras efter ett år	Behöver inte bevaras
Protokoll	Sitevision, egna servrar	Gallras efter fyra år	Behöver inte bevaras

Dokument	Sitevision, egna servrar	Gallras när dokumentet är inaktuellt	
Formulär	Sitevision, egna servrar	Innehållet i formuläret ska tömmas på personuppgifter var sjätte månad.	E-postformulär skickas till ansvarig mottagare. Mottagaren ansvarar för personuppgifterna som kommer dit.
Bilder	Sitevision, egna servrar	Bilder till nyheter och servicemeddelanden tas bort i bildarkivet när nyheten/servicemeddelandet avpubliceras. Andra bilder tas bort när de inte är aktuella längre. Bilder på människor tas bort när samtycket/modellavtalet löper ut.	
Nettan			
Nyheter	Sitevision, egna servrar	Avpubliceras när det blir inaktuellt Avpubliceras senast efter ett år Gallras efter tre år	Arkiveras i samband med att webbplatsen arkiveras, en gång om året
Krisinformation	Sitevision, egna servrar	Avpubliceras när det blir inaktuellt Gallras efter tre år	Arkiveras i samband med att webbplatsen arkiveras, en gång om året
Servicemeddelanden	Sitevision, egna servrar	Avpubliceras när de blir inaktuellt Gallras efter ett år	Arkiveras i samband med att webbplatsen arkiveras, en gång om året
Protokoll	Sitevision, egna servrar	Gallras efter fyra år	
Dokument	Sitevision, egna servrar	Gallras när dokumentet är inaktuellt	

Formulär	Sitevision, egna servrar	Innehållet i formuläret ska tömmas på personuppgifter var sjätte månad.	E-postformulär skickas till ansvarig mottagare. Mottagaren ansvarar för personuppgifterna som kommer dit.
Bilder	Sitevision, egna servrar	Bilder till nyheter och servicemeddelanden tas bort i bildarkivet när nyheten/servicemeddelandet avpubliceras. Andra bilder tas bort när de inte är aktuella längre. Bilder på människor tas bort när samtycket/modellavtalet löper ut.	
Grupper på Nettn		Grupper med tillhörande dokument gallras vid inaktivitet.	Webbansvarig kontakter gruppadministratör för grupper som inte har varit aktiva på ett år. Innan gruppen tas bort påminner webbansvarig om att spara ner dokument som behöver sparas någon annanstans.
Informationsmaterial			
Pressmeddelanden	Ligger i filarkivet i Sitevision. Dokument på kommunikatörs dator, eller på G: Diariet i Evolution	Pressmeddelanden ska diarieföras och bevaras.	Skriv pressmeddelanden direkt i Evolution och skicka dem via systemet.
Tryckt grafiskt material från byrå	Lämnas till Marta, som lägger i arkivet i källaren	Gallras när det är inaktuellt. Senast efter tre år.	Viktigt att alla tänker på att lämna till Marta.
Egenproducerat grafiskt material	Sparas på G: Arkiveras en gång per år	Ska arkiveras och bevaras. Gallra när det har arkiverats.	Skicka materialet till Marta

Filmer	Screen9 bildbank.nu G:	Gallras när samtyckesblanketter/modellavtal löper ut. Filmer utan personuppgifter tas bort när de är inaktuella. Filmer som är av allmänt intresse ska bevaras.	Filmer är tunga, så spara bilder i första hand.
Bilder	bildbank.nu G:	Gallras när samtyckesblanketter/modellavtal löper ut. Bilder utan personuppgifter tas bort när de är inaktuella. Bilder som är av allmänt intresse arkiveras.	
Sociala medier, centrala konton			
Inlägg på Facebook	Lämnas till Marta	Inlägg med bilder kopplade till samtycke/modellavtal tas bort när tiden löper ut. Övriga inlägg på Facebook gallras efter två år. Inlägg arkiveras årsvis enligt rutin.	Inlägg sparas ner från Facebook till en mapp. En skärmdump tas på inlägg fyra gånger per år, för att få inlägget i sitt sammanhang med bilder, kommentarer och reaktioner.
Inlägg på Instagram	Lämnas till Marta	Inlägg med bilder kopplade till samtycke/modellavtal tas bort när tiden löper ut.	Inte samma risk för inaktuell information som på Facebook. Större behov av ett ”flöde”.

		Övriga inlägg på Instagram – fem år.	
Borttagna kommentarer	Skrivs ut och sparas i pärm på kommunikatörernas rum.	Gallras efter två år	Följer samma gallringsrutin som Facebook

Sammanträdesschema 2023

STYRELSE/NÄMND	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUNI		AUG	SEP	OKT	NOV	DEC	TID
Kommunfullmäktige	26	23	30	27	25	21		31	28	26	30	14	18.00
Kommunstyrelsen	17	7, 21	7, 21	4, 18	2, 16	7, 20		15	5, 19	3, 17	7, 21	5, (19 vid behov)	9.30
Kommunrevisionen													
Tekniska utskottet													
Barn- och utbildningsnämnden													
Upphandlings-nämnden													
Kulturnämnden													
Medborgarnämnden													
Samhällsbyggnads-nämnden													
Omsorgsnämnden													
Servicenämnden													

Ks-strategi 21/2, 16/5, 5/9 och 21/11

SAMMANTRÄDESSCHEMA 2023 KS och KF

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
JAN																	KS									KF					
FEB							KS														KS str		KF								
MARS							KS														KS										KF
APRIL				KS														KS										KF			
MAJ		KS														KS str										KF					
JUNI							KS														KS	KF									
JULI																															
AUG															KS																KF
SEPT					KS str															KS								KF			
OKT			KS														KS									KF					
NOV							KS														KS str										KF
DEC					KS															KS *											

KF- torsdagar, förutom onsdag 21 juni pga. att det är midsommarveckan.

KS- tisdagar, förutom onsdagen 7 juni pga nationaldagen.

KSstr = Kommunstyrelsens strategimöte med nämnders presidier och ledningsgruppen

* KS den 19:e december 2023 vid behov

Medfinansiering Värnamo bangård

Ärendebeskrivning

Enligt beslut KF 2021-09-30, §125, har ett samverkansavtal ingåtts mellan Värnamo kommun och Trafikverket gällande Värnamo Bangård. Enligt avtalet har Värnamo kommun förbundit sig att medfinansiera åtgärder för flytt av uppställningsspår. Syftet är att möjliggöra framtida utveckling av området.

Trafikverket har i augusti 2022 återkommit med en plan för fakturering av nedlagda utgifter i enlighet med avtalet. Större del av insatser kommer att utföras under 2023. Totala utgifter för medfinansiering beräknas i nuläget att uppgå till 8,2 miljoner kronor.

Enligt lag om kommunal bokföring och redovisning kan kommunens bidrag avseende medfinansiering redovisas i balansräkningen eller redovisas som en kostnad i resultaträkningen. Vid redovisning i balansräkningen fördelas kostnaden med enhetliga belopp under högst 25 år. Alternativet är att redovisa hela medfinansieringskostnaden direkt.

Då det är svårt att motivera en rättvisande fördelning över tiden förordas att hela kostnaden redovisas i 2022 års driftresultat.

Beslutsförslag

Kommunledningsförvaltningen föreslår kommunstyrelsen besluta

Att kommunens kostnad för medfinansiering avseende Värnamo Bangård i sin helhet redovisas 2022,

Att kostnaden belastar kommunens resultat 2022.

Johanna Svensson
Ekonomichef

Ulf Svensson
Kommundirektör

§ 125 Dnr: KS.2021.338

Samverkansavtal mellan Värnamo kommun och Trafikverket gällande Värnamo Bangård samt Köpekontrakt gällande Värnamo 15:6 knutet till samverkansavtalet

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag

- att** godkänna upprättat samverkansavtal med Trafikverket benämnt ”avtal om medfinansiering och samverkan, uppställningsspår i nytt läge, Värnamo bangård, Värnamo kommun”, samt
- att** godkänna upprättat köpekontrakt med Karlssons buss AB gällande köp av ca: 9 600 kvm av fastigheten Värnamo 15:6 för en köpeskilling om 1 750 000 kr förutsatt att samverkansavtalet med Trafikverket godkänns enligt ovan.

Ärendebeskrivning

Trafikverket är ägare till fastigheten Värnamo 15:1. Fastigheten utgör i huvudsak järnvägsändamål i den gällande detaljplanen från 1928. Fastigheten innehåller spårområden men också mark i slänten upp mot Bangårdsgatan som rätteligen borde ses som en potential i Värnamos ambitioner att bygga stad.

Kommunstyrelsen gav mark- och exploateringsavdelningen i uppdrag att upphandla en markkonsult i enlighet med kommunens ramavtal med mål att köpa så mycket mark det bara går av Trafikverket för att få till så mycket byggrätt som möjligt mellan en framtida fastighetsgräns mot befintliga spår och nuvarande Bangårdsgatan.

I dialogen med Trafikverket har det gjorts möjligt att få åtkomst till erforderlig mark vilket också innefattar två befintliga spår som idag hanteras som underhållsspår av Trafikverket. Dessa spår måste ersättas på annan plats i Bangårdsområdets närområde.

Av denna anledning har ett köpekontrakt upprättats mot fastighetsägaren till Värnamo 15:6 (Karlssons buss AB) där nya spår ska anläggas och ny angöring till dessa spår blir möjlig.

Dessa åtgärder inom Bangårdsområdet hanteras i ett ”avtal om medfinansiering och samverkan, uppställningsspår i nytt läge, Värnamo bangård, Värnamo kommun.”

Syftet med detta samverkansavtal är att reglera respektive parts åtagande och kommunens finansiella ansvar för beskriven åtgärd och som utgör kommunens tillägg.

Forts.

Kf § 125 (forts)

Detta tillägg ska läsas utifrån att Trafikverket stod mitt uppe i en förändring av Bangårdsområdet vilket arbete ska påbörjas under år 2023.

Hade kommunen lyft frågan om markåtkomst mot Trafikverket bara några månader senare hade projekteringsarbetet kommit så långt att det kostnadsmässigt varit mycket svårhanterligt att genomföra denna åtgärd.

Syftet från kommunens sida med detta framtida markförvärv är att tillskapa byggrätter på västra sidan av Bangårdsområdet och på detta vis bidra till att bygga stad på ett bättre vis.

Kommunen ser framför sig att kunna anlägga en ny gata i nära anslutning till marknivån för spårområdet och därefter på lämpligt vis exploatera området upp mot befintlig Bangårdsgatan.

Det framtida exploateringstalet bör utifrån vad som idag är känt vida överträffa kostnaderna i enlighet med dessa båda avtal samt rimliga exploateringskostnader. Här ska dock också beaktas nyttan med att få möjlighet att bygga stad.

Kommunledningsförvaltningen föreslår i skrivelse 11 juni 2021 kommunfullmäktige besluta

- att godkänna upprättat samverkansavtal med Trafikverket benämnt ”avtal om medfinansiering och samverkan, uppställningsspår i nytt läge, Värnamo bangård, Värnamo kommun.”
- att godkänna upprättat köpekontrakt med Karlssons buss AB gällande köp av ca: 9 600kvm av fastigheten Värnamo 15:6 för en köpeskilling om 1 750 000kr förutsatt att samverkansavtalet med Trafikverket godkänns enligt ovan.

Kommunstyrelsen har behandlat ärendet 22 juni 2021, § 254.

Yrkanden

Mikael Karlsson (C) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Beslut skickas till:

Mark- och exploatering
Ekonomiavdelningen

Förslag på styrdokument för gemensam överförmyndarnämnd i GGVV

Ärendebeskrivning

Inför nästa mandatperiod som träder i kraft 1 januari 2023 finns det förslag på att kommunerna Gislaved, Gnosjö, Värnamo och Vaggeryd (GGVG) ska bilda en gemensam överförmyndarnämnd.

Samtliga GGVV-kommuner har fattat ett inriktningsbeslut om bildande av en gemensam överförmyndarnämnd från och med 1 januari 2023 och givit kommundirektörerna i uppdrag att förbereda bildandet.

Enhetschefen på det gemensamma överförmyndarkansliet har i samverkan med överförmyndarrådet tagit fram förslag på samverkansavtal, reglemente och arvodesreglemente.

Inför ett kommande beslut i respektive kommunfullmäktige har dessa dokument skickats på remiss till respektive kommun.

Utifrån remissvaren har en revidering gjorts i samverkansavtal och reglemente medan arvodesreglementet är oförändrat.

Beslutsförslag

Kommunledningsförvaltningen föreslår kommunstyrelsen besluta

att föreslå kommunfullmäktige besluta att inrätta en gemensam överförmyndarnämnd i GGVV från och med 1 januari 2023 samt

att anta förslag till samverkansavtal, reglemente och arvodesreglemente för den gemensamma överförmyndarnämnden i GGVV.

Ulf Svensson
Kommundirektör

Reglemente överförmyndarnämnden GGvV

Detta reglemente gäller den gemensamma överförmyndarnämnden för kommunerna Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo.

§ 1 Ansvarsområde

Överförmyndarnämnden ansvarar för att överförmyndarverksamheten i kommunerna bedrivs i enlighet med vad som föreskrivs i föräldrabalken, förmynderskapsförordningen, samverkansavtal mellan kommunerna samt andra författningar som reglerar frågor knutna till nämndens ansvarsområde.

§ 2 Mål

Nämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning samt bestämmelser i detta reglemente.

§ 3 Allmänt nämndreglemente

För nämnden gäller det av kommunfullmäktige antagna allmänna nämndreglementet med arbetsformer för Värnamo kommuns styrelser och nämnder.

§ 4 Nämndens sammansättning

Värnamo kommun är värdkommun för den gemensamma nämnden. Nämnden ska bestå av fyra ledamöter och fyra ersättare. Varje kommun utser en ledamot och en ersättare till nämnden.

Av nämndens ledamöter ska en vara ordförande och en vice ordförande. Om varken ordföranden eller vice ordföranden kan närvara vid sammanträde med nämnden utser nämnden annan ledamot att för tillfället föra ordet. Ordförandeskapet ska rotera mellan kommunerna och ordförande och vice ordförande väljs på en period på två år. Vid ny ordförande under innevarande mandatperiod efterträds ordförande av tidigare vice ordförande. Ordförandeskapet ska rotera enligt schema Värnamo, Gnosjö, Gislaved och Vaggeryd. Ordförande tillsammans med vice ordförande bereder nämndens sammanträde tillsammans med förvaltningens representanter.

§ 5 Delegation

Överförmyndarnämnden får uppdra åt en ledamot, en ersättare som har kallats till tjänstgöring eller en kommunal tjänsteman med den kompetens som behövs att på nämndens vägnar avgöra vissa grupper av ärenden. Nämnden skall i sitt beslut ange vilka slag av ärenden som uppdraget omfattar i en delegationsordning. Ärenden som inte kan delegeras av nämnd framgår av 19 kap. 14 § föräldrabalken.

§ 6 Rapporteringsskyldighet

Nämnden ska regelmässigt till respektive kommuns fullmäktige rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret i enlighet med § 5 i allmänna nämndsreglementet.

§ 7 Processbehörighet

Nämnden får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden inom nämndens verksamhetsområde.

§ 8 Undertecknande av handlingar och avtal

Avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutats av nämnden ska undertecknas av ordförande eller vid dennes förhinder vice ordförande. I övrigt bestämmer nämnden vem som ska underteckna handlingar. Överförmyndarnämnden får träffa bindande överenskommelser i den mån

överenskommelsen inte innebär utvidgning eller avsevärd förändring av verksamheten i förhållande till fastställda mål, riktlinjer och vad som följer av lag.

§ 9 Förvaltningsorgan

Nämndens förvaltningsorgan utgörs av kommunledningsförvaltningen, överförmyndarenheten.

§ 10 Personalansvar

Kommunstyrelsen i värdkommunen är anställningsmyndighet för personal vid överförmyndarenheten. Kommunstyrelsen har hand om personalfrågor inklusive arbetsmiljöfrågor inom verksamhetsområde med undantag av de frågor som anges § 10 i kommunstyrelsens reglemente.

Samverkansavtal för Överförmyndarnämnden GGVV och överförmyndarenheten

Gnosjö, Gislaved, Vaggeryd och Värnamo kommuner har tagit beslut om att bilda en gemensam överförmyndarnämnd. Stöd för beslutet finns i 3 kap. 9 § kommunallagen och 19 kap. 16 § föräldrabalken. Nämnden blir verksam från och med 1 januari 2023.

§ 1 Namn

Den gemensamma nämndens namn ska vara Överförmyndarnämnden GGVV och kansliorganisationens namn överförmyndarenheten.

§ 2 Värdkommun

Värnamo kommun är värdkommun för den gemensamma nämnden och det gemensamma kansliet. Nämnden och kansliet ingår i Värnamo kommuns organisation.

§ 3 Uppdrag och uppgifter

Den gemensamma nämnden ansvarar för överförmyndarverksamheten i de samverkande kommunerna och för att kommunernas skyldigheter enligt gällande lagstiftning efterföljs.

§ 4 Mandatperiod

Nämndens första mandatperiod börjar den 1 januari 2023 och löper därefter i fyraårsperioder räknat från den 1 januari året efter allmänna val till kommunfullmäktige hållits i landet.

§ 5 Reglemente

För den gemensamma nämnden finns ett reglemente som ska antas av respektive kommuns fullmäktige.

§ 6 Nämndens sammansättning

Nämnden ska bestå av fyra ledamöter och fyra ersättare. Varje kommun utser en ledamot och en ersättare till nämnden. Av nämndens ledamöter ska en vara ordförande och en vice ordförande och dessa utses av kommunfullmäktige i värdkommunen. Ordförandeskapet ska rotera mellan kommunerna och ordförande och vice ordförande väljs på en period om två år. Vid ny ordförande under innevarande mandatperiod efterträds ordförande av tidigare vice ordförande. Ordförandeskapet ska rotera enligt schema Värnamo, Gnosjö, Gislaved och Vaggeryd. Ordförande tillsammans med vice ordförande bereder nämndens sammanträde tillsammans med förvaltningens representanter.

§ 7 Utslagsröst

Vid lika röstetal i ärende har ordförande utslagsröst.

§ 8 Arvode och ekonomiska förmåner

Arvode för sammanträde och andra förrättningar till ledamöter och ersättare ersätts enligt de arvodesbestämmelser som gäller i Värnamo kommun.

Utöver vad som framgår av ordförandes arvode utgår även restidsersättning om ordförandepost ej besitts av person från värdkommun. Restidsersättning utgår efter gällande regler i Värnamo kommun.

§ 9 Nämndsadministration

Värdkommunen ansvarar för att nämndens administration och verksamheter kopplat till detta ombesörjs.

§ 10 Verksamhetsstyrning

Verksamhetens mål, omfattning och kostnader specificeras årligen i verksamhetsplan med budget. I enlighet med 9 kap. 26§ kommunallagen ska budget upprättas av den kommun som tillsatt nämnden i samråd med samverkande kommuner. Tidsplan för verksamhetsplan och budget upprättas enligt värdkommunens tidsplan.

§ 11 Rätt till insyn av samverkande förvaltning

De samverkande kommunerna har rätt att löpande få insyn i verksamheten utifrån värdkommunens rapporteringsplan. Värdkommun ansvarar för att redovisa till de samverkande kommunerna. I övrigt gäller vad som regleras av 9 kap. kommunallagen om rätt till upplysningar och närvarorätt vid nämnd.

§ 12 Kostnadsfördelning och ersättning till värdkommunen

Kostnader för gemensam nämnd och verksamhet kopplad till denna ska fördelas mellan de samverkande kommunerna. Storlek på kostnad för varje kommun styrs av antalet invånare i respektive kommun.

Ersättning ska av vardera kommun betalas till värdkommunen halvårsvis i förskott. Verksamhetens kostnader ska slutregleras före januari månads utgång året efter verksamhetsåret. Värdkommunen fakturerar ersättningen.

§ 13 Arvodering av ställföreträdare

Utöver kostnader för nämndsarvode och kostnader kopplade till förvaltning ska värdkommun administrera utbetalningar till ställföreträdare där huvudmannen saknar betalningsförmåga. Kostnader för detta ska faktureras i samband med fakturering för övriga kostnader och utgå från faktiska kostnader per kommun under innevarande år.

§ 14 Skadestånd

Eventuellt skadestånd som uppkommit efter 1 januari 2023 ska fördelas lika mellan de samverkande kommunerna utifrån antalet invånare i respektive kommun. Skadestånd som uppkommer på grund av händelser som skett innan första verksamhetsdag för gemensam nämnd ska hanteras av ansvarig kommun där skadan uppstått.

§ 15 Försäkringar

Värdkommun ansvarar för att teckna försäkringar som är aktuella för nämndens verksamhet och kostnad ska belasta nämndens budget.

§ 16 Aktförvaring och arkivering

Akter i pågående ärenden förvaras hos värdkommun. Efter avslutat uppdrag ska akter förvaras hos värdkommun i tre år. Efter gallring slutarkiveras akt i den kommun där huvudman var folkbokförd då ärendet avslutades.

Värdkommun ansvarar för att informationshantering sker enligt gällande lagtext och rekommendationer.

§ 17 Lokal och lös egendom

Värdkommun ansvarar för att upplåta ändamålsenliga lokaler för gemensam nämnd och kansli. Värdkommun ansvarar även för inköp av lös egendom.

§ 18 Avtalets giltighet

Avtalet gäller från den 1 januari 2023. För att avtal ska gälla ska kommunfullmäktige i Vaggeryd, Värnamo, Gnosjö och Gislaved godkännt avtalet och beslutet vunnit laga kraft. Avtalet löper tills vidare. Om avtal ska sägas upp ska detta göras senast två år före innevarande mandatperiods utgång.

§ 19 Omförhandling

Om kommun önskar omförhandla avtalet ska detta påkallas vid GGVV-möte med deltagande presidium för respektive kommun. Beslut om omförhandlat avtal ska tas i respektive kommunfullmäktige för att vara giltigt.

Om enighet kring omförhandling inte kan nås fortsätter avtalet att gälla till dess att avtal upphör i enlighet med § 18.

§ 20 Tvister

Tvist rörande tolkning och tillämpning av detta avtal ska i första hand avgöras av kommunerna i samråd. Om kommuner inte kan enas ska tvisten lösas av allmän domstol.

Uppsägning av avtal gäller endast den kommun som säger upp avtalet.

§ 21 Verksamhetens upphörande

Om den gemensamma verksamheten upphör fördelas tillgångar och avvecklingskostnader efter samma modell i enlighet med § 12.

KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING

Antagen av kommunfullmäktige 2020-06-17, § 102

Arvodesbestämmelser för förtroendevalda

Att vara ledamot i en nämnd eller styrelse är ett förtroendeuppdrag som kräver tid och engagemang. Den som är tjänstledig från sitt arbete får ersättning för förlorad arbetsinkomst och alla får ersättning för den tid som sätts av till sammanträde eller förrättning. I detta dokument finns de regler som styr vem som får ersättning, vilken form av ersättning som delas ut och ersättningens storlek.

En förtroendevald har flera roller. Hon/han ska kritiskt granska den kommunala verksamheten, verka för förbättringar i den, ha goda allmänskunskaper och vara en länk till allmänheten. Den senare uppgiften innebär dels att förmedla och samtala om innebörden i de beslut som fattas, dels att känna till värderingar och åsikter bland invånarna.

Förtroendevaldas roll är också att vara sitt partis representanter i styrelser och nämnder. De förtroendevalda för sitt partis talan i styrelser och nämnder genom att söka nödvändig information och därigenom skapa underlag för att fatta beslut.

Förtroendemannarollen är utformad så att ledamoten är och uppfattas vara en del av de styrande i Värnamo kommun med den gemensamma målsättningen att skapa lösningar för kommunens bästa. Förtroendemannarollen innebär ett engagemang som kan vara långt över vad erbjudet arvode motsvarar.

1 § Personkrets

Dessa bestämmelser gäller för förtroendevalda som avses i 4 kap 1 § kommunallagen (2017:725), d v s ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige, nämnder, revisorerna och deras ersättare samt för förtroendevalda som utses till ledamöter i de organ (beredningar, utskott eller bolag) som särskilt utses av kommunfullmäktige, kommunstyrelse eller nämnd.

2 § Sammanträden

Med sammanträde avses i dessa bestämmelser sammanträde med de organ där protokollföringsskyldighet föreligger enligt kommunallagen eller där protokoll förs i huvudsaklig överensstämmelse med kommunallagens bestämmelser. När en nämnd har mer än ett sammanträde under en och samma dag skall sammanträdena i ersättningshänseende betraktas som ett sammanträde.

3 § Arvoden och ersättningar

Ersättning till förtroendevald kan utgå i form av årsarvode, grundarvode, timmarvode, förrättningsarvode, ersättning för förlorad arbetsförtjänst, restids- och resekostnadsersättning och särskild ersättning. Dessa räknas årligen upp med den genomsnittliga löneökningen inklusive strukturmedel för kommunalt anställda i Värnamo kommun för året före det år arvodet skall gälla.

4 § Årsarvoden

Till samtliga ordförande inklusive KS presidie utgår endast årsarvode – se bilaga 1 – och resekostnadsersättning. Arvudet skall täcka alla med uppdraget förenade uppgifter. Utöver arvudet utgår ingen ersättning. Det är deras ansvar att disponera sin tid.

Förste vice ordförande skall vid behov ersätta ordföranden på sammanträden vid frånvaro. Vid frånvaro överstiger en månad i följd utgår ordförandearvode för den tid som överstiger en månad. Förste och andre vice ordförande skall vara tillgängliga för uppdrag inom nämndens verksamhetsområde i den omfattning nämnden beslutar. För särskilda uppdrag beslutar nämnden, liksom om ytterligare ersättning skall utgå.

Avgår förtroendevald som har rätt till årsarvode under tjänstgöringsperioden, fördelas arvudet mellan denne och den som träder i stället i förhållande till den tid de innehaft uppdraget. Samma sak gäller om den förtroendevalda p g a sjukdom eller annars är hindrad att fullgöra sitt uppdrag för tid som överstiger en månad.

En översyn av arvodesnivån sker efter varje ordinarie kommunfullmäktigeval. Översynen bör vara gjord före den 1 januari året efter valet.

5 § Grundarvode

För övrig förtroendevald utgår grundarvode med ett engångsbelopp per dag för uppdrag/sammanträde med anknytning till förtroendeuppdraget. Grundarvode till vid nämndssammanträdet närvarande ej tjänstgörande ersättare utgår med hälften av grundarvudet ovan och för högst två gånger per kalenderår.

För förrättning där förtroendevald deltar i utbildning, kurs eller konferens är denne berättigad till halvt grundarvode jämte ersättning för förlorad arbetsförtjänst eller särskild ersättning.

För flerdagarsförrättning/utbildning/konferens utgår endast ett grundarvode.

6 § Särskild ersättning – timmarvode

För deltagande i sammanträde är förtroendevald berättigad till ersättning med visst belopp per timme, se bilaga 1.

Särskild ersättning utgår endast för själva sammanträdestiden. För del av timme utgår ersättning för varje påbörjad halvtimme med hälften av timbeloppet.

Särskild ersättning utgår endast för den tid ersättning för förlorad arbetsinkomst inte utbetalas. Yrkar förtroendeman inte att få ersättning för förlorad arbetsinkomst skall särskild ersättning betalas ut automatiskt, d v s något yrkande om särskild ersättning behöver ej göras.

Då nämnd eller någon av dess delegationer eller liknande håller sammanträden i en följd skall sammanträdena i ersättningshänseende betraktas som ett sammanträde. Samma sak gäller när nämnd avhåller mer än ett sammanträde under en och samma dag.

Ersättning till vid sammanträdet närvarande ersättare, vilken ej tjänstgör i ledamots ställe, utgår med hela timbeloppet enligt bilaga 1. Ersättningen utgår endast två gånger per år. Rätt till ordinarie grundarvode och sammanträdesarvode för ersättaren föreligger ej vid tjänstgöring under enskilt ärende p g a tjänstgörande ledamots jäv.

7 § *Ersättning avseende kommunfullmäktiges sammanträden och gruppmöten*

För ledamot i kommunfullmäktige utgår särskilt KF-arvode.

Arvudet inkluderar tjänstgörande ledamots/ersättares deltagande i gruppmöten inför sammanträde med kommunfullmäktige.

Icke tjänstgörande ersättare har rätt att vid närvaro under KF-sammanträdet erhålla halvt KF-arvode, dock högst två gånger per år.

8 § *Förrättningsarvode*

För deltagande i förrättning utgår timarvode och halvt grundarvode enligt samma regler som deltagande i sammanträde. Ersättning förutsätter uppdrag och beslut från kommunfullmäktige, kommunstyrelse eller nämnd.

Med förrättning menas:

1. studiedagar eller motsvarande för ledamot och ersättare under högst två dagar per år
2. förhandling eller förberedelse för förhandling med personalorganisation eller annan motpart till kommunen
3. överläggning med företrädare för annat kommunalt organ än det den förtroendevalda själv tillhör
4. sammankomst med kommunalt samrådsorgan, stiftelse eller intressentsammansatt organ med kommunal representation
5. överläggningar i övrigt efter beslut av kommunfullmäktige, kommunstyrelse eller nämnd
6. deltagande som kommunens ombud vid bolagsstämmor

I de fall grundarvode och särskild ersättning inte täcker den förlorade arbetsförtjänsten kan mellanskillnaden utgå som ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst utgår vid bl a deltagande i sammanträde med kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, revisionen eller nämnd, vid förrättning, vid deltagande i kurser och konferenser, vid gruppmöte inför kommunfullmäktiges sammanträden.

Ersättning kan utgå för faktisk förlorad arbetsförtjänst/inkomstförlust. Härvid förutsätts att den förtroendevalde får ett inkomstavdrag/inkomstbortfall i sin ordinarie sysselsättning.

Ersättning utgår också för förlorad pensions- och semesterförmån enligt § 10-11.

Frågor om ersättning för faktisk förlorad arbetsförtjänst samt begäran om ersättning för längre tid än 8 timmar per dag prövas i det enskilda fallet av kommunstyrelsen/personalutskottet efter framställning.

Förtroendevald skall lämna intyg som visar storleken på den arbetsförtjänst som förloras i samband med fullgörandet av förtroendeuppdrag. Intyg om förlorad arbetsförtjänst skall lämnas vid varje tillfälle.

Ersättning för respektive sammanträde skall vara begränsat till två timmar utöver sammanträdestiden, däri skall inräknas restidsersättning. Ersättningen utgår även vid sammanträden under betald semester.

Förtroendevald som är egen företagare skall lämna intyg från någon i förhållandena väl insatt och opartisk person – t ex revisor eller motsvarande.

10 § Kompensation till förtroendevalda för förlorad pensionsförmån

Förtroendevald ersätts för förlorad allmän pensionsförmån i och med att kommunen betalar sociala avgifter på utbetald ersättning.

Förtroendevald som kompenseras för förlust av arbetsinkomst ska kompenseras för förlust av tjänstepensionsförmån.

Kompensationen beräknas utifrån OPF-KL enligt en schablonersättning av en pensionsavgift på 4,5% av den förtroendevaldes ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Förtroendevald som kan påvisa att denne gör en större förlust av tjänstepension än schablonersättningen för lönedelar över 7,5 IBB ska till kommunen senast den 31 januari efterföljande år anmäla detta. Den förtroendevalda ersätts för den förlusten med max 30% av den ersättning som utgår för förlust av lön över 7,5 IBB. Det åligger alltid den förtroendevalde att yrka på denna ersättning.

Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda som fullgör uppdrag hos kommunen på heltid eller betydande del av heltid och som påbörjade sitt uppdrag i denna omfattning innan mandatperioden 2014 gäller pensionsavtalet PBF.

11 § Tryggande av pensionsavgift och minsta pensionsavgift

Pensionsavgiften tryggas genom en försäkrad direktpension och avgiften för kalenderår avsätts senast den 31 maj följande år till försäkring i enlighet med kommunens utfästelse för Trygg PolitikerPension. Försäkringsbolag anvisas av kommunen.

Pensionsavgifter till Trygg PolitikerPension understigande 3,5% av samma års inkomstbasbelopp betalas ut direkt till den förtroendevalde som ett arvode som ej är pensionsgrundande.

208

12 § Särskild ersättning för förlorad ersättning från arbetslöshetskassa

Till förtroendevald, som på grund av sina kommunala uppdrag går miste om arbetslöshetsersättning, utgår ersättning för styrkta förluster.

13 § Särskild ersättning för kostnader i samband med barntillsyn, vård av sjuk eller funktionshindrad anhörig mm

Förtroendevald som i samband med fullgörandet av sitt uppdrag får kostnader för barntillsyn, vård av sjuk eller funktionshindrad anhörig kan få ersättning av vederbörande nämnd efter särskild prövning.

För barntillsyn gäller tillsyn av barn som ej fyllt 12 år. Ersättningen är skattepliktig och utges med 50 % av timarvodet. Ersättning utges inte för tillsyn som utförs av närstående (make, maka, registrerad partner, sambo, barn, föräldrar, syskon, svärföräldrar, barnbarn samt mor- och farföräldrar). Vad gäller barntillsyn utges ej heller ersättning för den tid då barnet vistas i den dagliga barnomsorgen eller skola.

14 § Särskild ersättning för funktionshindrad förtroendevalds särskilda kostnader

Ersättning utgår till funktionshindrad förtroendevald för de särskilda kostnader som föranletts av uppdraget. Häri ingår utgifter för resor, ledsagare, tolk, hjälp med inläsning av handlingar och dylikt.

15 § Resekostnadsersättning

Ersättning för sammanträde inom kommunen utgår med belopp enligt kommunalt reseavtal om avståndet från den förtroendevaldes fasta bostad eller hans arbetsplats till sammanträdesplatsen överstiger tre km enkel färd.

Ersättning för resekostnad och traktamente vid sammanträde utom kommunen eller förrättning inom och utom kommunen utgår enligt de grunder som fastställts för kommunens arbetstagare gällande riktlinje för tjänsteresor.

16 § Restidsersättning

För att restidsersättning skall utgå måste avståndet från den förtroendevaldes fasta bostad eller hans arbetsplats till sammanträdesplatsen överstiga 10 km enkel färdväg. För en restimme utgår ersättning med belopp motsvarande vad som skulle ha utbetalts i form av särskild ersättning. För resor inom kommunen beräknas schablonmässigt restidsersättningen utifrån den totala körsträckan enligt följande: 0-20 km ingen restidsersättning, 21-30 km = 0,5 h, Längre än 31 km = 1 h.

Ersättning för restid vid sammanträde utom kommunen eller förrättning inom och utom kommunen utgår enligt de grunder som fastställts för kommunens arbetstagare i gällande riktlinje för tjänsteresor.

17 § Ersättning vid olycksfall

Kommunens förtroendevalda omfattas av trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA-KL) Såvida ersättning för uppdraget inte utges av annan än den kommunala huvudmannen. Försäkringen gäller vid olycksfall som uppkommer i samband med den förtroendevaldes verksamhet inom det verksamhetsområde för vilket denne utsetts samt för färdolycksfall – olyckor som inträffat vid färd till eller ifrån sådan verksamhet.

18 § Gemensamma bestämmelser för kostnadsersättningar

Yrkande om ersättning för förlorad arbetsinkomst skall fastställas senast inom ett år från dagen för sammanträdet eller motsvarande till vilket förlusten hänförs sig.

Yrkande om ersättning för förlorad pensionsförmån skall framställas senast inom två år från pensionstillfället.

Yrkande om ersättning för förlorad semesterförmån skall framställas inom två år från dagen för sammanträde eller motsvarande till vilket förlusten hänförs sig.

Yrkande om andra ersättningar enligt dessa bestämmelser skall framställas senast inom ett år från dagen för sammanträde eller motsvarande till vilken kostnaden hänförs sig.

Framställs inte ersättningsyrkanden inom ovan angivna tidpunkter är rätten till ersättning förlorad.

19 § Allmänna bestämmelser

Frågor om tolkning och tillämpning av arvodesbestämmelserna behandlas i personalutskottet. Efter denna bedömning hänskjuts frågan till kommunstyrelsen för avgörande genom särskilt beslut.

Bilagor: 1. Arvoden och övriga ersättningar
2. Arvoden till kommunstyrelsens presidium
3. Beskrivning av ordförande- och viceordförandeuppdrag inkl kommunfullmäktiges ordförande

§ 206 Dnr: KS.2021.461

Gemensam överförmyndarnämnd arvodesreglemente

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar
att godkänna informationen.

Ärendebeskrivning

Inför nästa mandatperiod som träder i kraft 1 januari 2023 finns det förslag på att kommunerna Gislaved, Gnosjö, Värnamo och Vaggeryd (GGVG) ska bilda en gemensam överförmyndarnämnd.

Samtliga GGVV-kommuner har fattat ett inriktningsbeslut om bildande av en gemensam överförmyndarnämnd från och med 1 januari 2023 och givit kommundirektörerna i uppdrag att förbereda bildandet.

Enhetschefen på det gemensamma överförmyndarkansliet har i samverkan med överförmyndarrådet tagit fram förslag på samverkansavtal, reglemente och arvodesreglemente.

Inför ett kommande beslut i respektive kommunfullmäktige har dessa dokument skickats på remiss till respektive kommun.

Remissvar från kommunerna Gislaved, Gnosjö och Vaggeryd har inkommit. Vaggeryd kommun föreslår inga ändringar i sitt remissvar. Gnosjö kommun anser att överförmyndarnämndens presidium omväxlande ska bestå av en större och mindre kommun men ställer sig i övrigt bakom de upprättande förslagen. Gislaveds kommun ställer sig inte bakom det föreslagna arvodet till ledamöter för sammanträde utan vill att ersättningen ska följa den egna kommunens arvodesnivåer. Gislaveds kommun lämnar även förslag angående bland annat antal ledamöter i nämnden.

Beslut skickas till:
Överförmyndarförvaltningen

Till Regionledningskontoret och KSO i Gnosjö,
Värnamo och Gislaved

Fråga om ökat medlemsbidrag 2023

Enligt preliminär fördelning av Finsam-medel för 2023 erbjuder staten vårt förbund max 2.470tkr. Det kan jämföras med tilldelningen 2022 om 2.535tkr och 2021 2.579tkr. Minskningen beror på att fler kommuner gått med i samordningsförbund utan att statens medel ökat.

Det är alltså andra året i rad som budgetutrymmet för vårt förbund minskar. Samtidigt är det tydligt för alla parter att förbundets målgrupp med behov av samordnad rehabilitering ökar.

2022 gjorde Finnvedens Samordningsförbund en omstart vad gäller finansierade verksamheter. En stor, långsiktig satsning görs på det nya teamet Samverkansteam Finnveden med helfinansierade medarbetare från kommunerna, regionpsykiatri och Försäkringskassan. Enligt Verksamhetsplan 2022 avsätts 2,7 milj för 2022 och 3,5 milj kr 2023 och 2024. Den högre summan är för att förbundet även ska kunna finansiera en medarbetare från Arbetsförmedlingen, vilket vi hoppas kan lösa sig inom kort.

Efter att budgeten i verksamhetsplanen fastställdes har styrelsen beviljat fortsatta medel till IT-spåret med 600tkr per år 2023-2025. Det är mer medel än vad som enligt förbundets budget fanns disponibelt för ny verksamhet.

Medlemssamrådet har vid flera tillfällen uttalat att det är viktigt att medel finns både till långsiktig verksamhet och till att utveckla nya arbetssätt. En ny programperiod för Europeiska Socialfonden ESF+ har också börjat. Om förbundet ska öka sitt stöd till medlemmarna att ta vara på ESF-medlen behövs utrymme för medfinansiering och administrativt stöd.

Efterverkningar efter pandemin bidrar enligt Delårsrapport 2022 till att kapitalet kommande årsskifte bedöms hamna på ca 2,8 milj kr istället för de i Verksamhetsplan 2022 önskade 1,5 milj kr.

Om ingen idé om ny verksamhet kommer under hösten, eller annat händer som påverkar utfallet kommande årsskifte, så kommer ett utrymme för ny verksamhet att finnas med ca 1,1 milj kr, om medlemsbidragen stannar på nivån som föreslagits från Försäkringskassan. Om medlemsbidragen ökar enligt styrelsens förslag nedan så ökar utrymmet för ny verksamhet under 2023 till ca 1,8 milj kr.

Möjlig utökning av medlemsbidragen

En granskning av den preliminära fördelningen av statens medel inför 2022 och det faktiska fördelningsbeslutet visar att 42 förbund fick tydligt mer medel än enligt första preliminära

fördelningen. Störst ökning fick förbundet i Göteborg, från 20,4 milj till 30,7 milj. Ett annat exempel är förbundet i Södertälje som fick en ökning från 4,1 milj till 5,1 milj. Det är alltså vanligt att förbund får mer medel än enligt den preliminära fördelningen.

Medlem	FK-förslag inför 2023	Styrelsens förslag
Staten genom Försäkringskassan	2.470 tkr	2.900 tkr
Region Jönköpings län	1.235 tkr	1.450 tkr
Värnamo kommun	580 tkr	681 tkr
Gislaveds kommun	495 tkr	581 tkr
Gnosjö kommun	160 tkr	188 tkr
Totalt	4.940 tkr	5.800 tkr

Som vanligt är fördelningen mellan kommunerna preliminär, eftersom avstämning ska göras mot aktuellt invånarantal.

Styrelsens fråga är nu om ni är beredda att öka era medel till förbundet 2023 enligt styrelsens förslag ovan, om övriga medlemmar också gör så.

Jönköping 220829

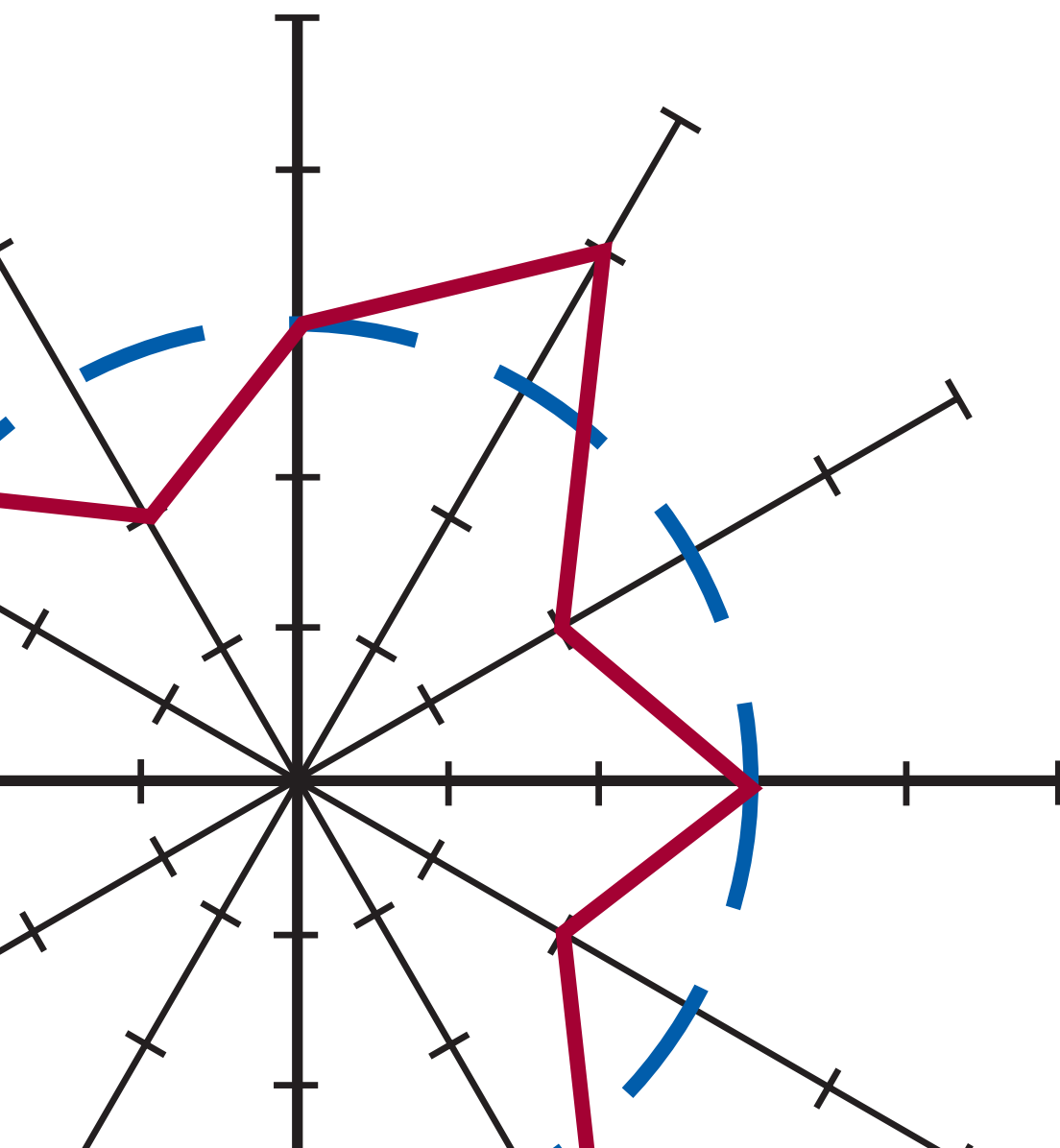
Peter Hedfors
förbundschef

Inga-Maj Eleholt
ordförande

FINANSIELL PROFIL

VÄRNAMO KOMMUN 2019–2021

En finansiell jämförelse av kommunerna
i Jönköpings län

KommunForskning
i Västsverige

Inledning – syfte med rapporten	3
Finansiell analys av kommunerna i Jönköpings län	4
Så tolkar du den finansiella profilen!	13
Förklaringar av de fyra perspektiven och de finansiella nyckeltalen	14
Finansiell profil över kommunen 2019–2021	15
Finansiella profiler 2019–2021	21
Finansiella nyckeltal 2021	25
Koncernanalys	27

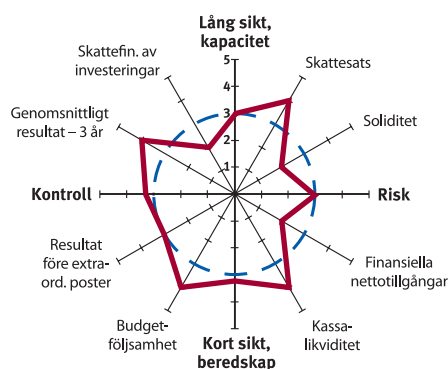
Denna rapport är ett komplement till den traditionella finansiella eller ekonomiska analys som återfinns i varje kommuns årsredovisning. Till skillnad från den traditionella analysen i årsredovisningen, som huvudsakligen beskriver utvecklingen över tid, fokuserar denna rapport i första hand på att analysera var din kommun befinner sig finansiellt och hur den har utvecklats i förhållande till övriga 12 kommuner i Jönköpings län de senaste tre åren.

Jämförelsen bygger på en speciellt framtagen finansiell profil. Den är konstruerad som ett polärtdiagram. Diagrammet innehåller, som beskrivs närmare i rapporten, dels fyra finansiella perspektiv, dels åtta finansiella nyckeltal som är viktiga ur en kommuns finansiella horisont. De fyra perspektiven är långsiktig betalningsberedskap eller kapacitet, kortsiktig betalningsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen.

De finansiella nyckeltalen är sådana nyckeltal som är vanligt förekommande inom kommunsektorn. En närmare beskrivning av den finansiella profilen görs på sidorna 13–14.

Inledningsvis i rapporten redovisas en traditionell finansiell analys av hur kommunerna i Jönköping har utvecklats finansiellt under perioden 2019–2021. Analysen kretsar kring de finansiella nyckeltal som används i den finansiella profilen längre fram i rapporten.

Därefter följer en beskrivning och förklaring av den finansiella profilen och av de nyckeltal och perspektiv som ingår i den. I anslutning till detta görs en genomgång av just din kommuns finansiella ställning och utveckling under 2019–2021. Analysen fokuserar på att jämföra kommunens utveckling gentemot den genomsnittliga utvecklingen för Jönköpings läns kommuner under samma period. Detta görs både via traditionella finansiella nyckeltal och med hjälp av den finansiella profil som tidigare har beskrivits. Målsätt-

ningen är att belysa starka och svaga finansiella sidor hos kommunen.

Sedan följer en redovisning av samtliga Jönköpings läns kommuners finansiella profiler för 2021. Därefter redovisas ett antal finansiella nyckeltal för 2021 sorterad per kommun i bokstavsordning.

Allra sist i rapporten följer en koncernanalys med utgångspunkt från en koncernprofil.

Hans Petersson
Kommunforskning i Västsverige

Det genomsnittliga resultatet före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens kostnader i Jönköpings län förbättrades med 4,7 procentenheter mellan 2019 och 2021. Det uppgick 2021 till starka 5,3%. Investeringarna i anläggningstillgångar minskade något under perioden. Kommunerna kunde finansiera samtliga investeringar under perioden med skatteintäkter. Detta bidrog till att det genomsnittliga finansiella utrymmet i länet förbättrades, vilket är positivt inför framtiden.

I Jönköpings län finns 13 kommuner. Dessa är Aneby, Eksjö, Gislaved, Gnosjö, Habo, Jönköping, Mullsjö, Nässjö, Sävsjö, Tranås, Vaggeryd, Vetlanda och Värnamo. De 13 kommunerna omsatte under 2021 cirka 27 miljarder kr. Balansomslutningen uppgick till 24 miljarder kr. Kommunerna investerade för ca 2,5 miljarder. Den klart största kommunen är Jönköping som omsatte 10 miljarder och hade en balansomslutning på 11 miljarder.

Resultat före extraordinära poster förbättrades under perioden

Kommuner ska sedan år 1992 bedriva sin verksamhet enligt god ekonomisk hushållning. En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv är att balansen mellan kommunens löpande intäkter och kostnader är god.

Ett mått på balansen mellan de löpande intäkterna och kostnaderna är resultat före extraordinära poster. Det benämns också som resultat efter finansiella poster. Detta resultat innehåller alla kommunens löpande kostnader och intäkter i förhållande till verksamhetens kostnader i dagsläget bör det ligga mellan 2% och 3% över en längre tidsperiod. Med en sådan resultatnivå klarar en genomsnittlig kommun av att likvidfinansiera större delen av sina investeringar med skatteintäkter, vilket i sin tur leder till att kommunen kan behålla sin finansiella handlingsberedskap på kort och lång sikt i form av likviditet och soliditet. För expansiva kommuner med stor investeringsvolym bör resultatet i de flesta fall ligga på mellan 3% och 4% om kommunens finansiella handlingsutrymme ska behållas. För kommuner med befolkningsminskning kan det däremot räcka med 1–2% i resultat.

Det genomsnittliga resultatet före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens kostnader i länet uppgick till 0,6% under 2019. Det förbättrades under 2020 till 3,9%, för att 2021 förbättras till 5,3%. Det innebar en förbättring under perioden med 4,7 procentenheter. Mellan 2020 och 2021 förbättrades resultatet med 2,4 procentenheter.

En viktig förklaring till det förbättrade resultatet under 2021 var en oväntad snabb återhämtning av den svenska ekonomin med ökade skatteintäkter till följd. En annan viktig förklaring var att kommunerna erhöll statsbidrag för att hantera Covid-19. För många kommuner innebar också Covid-19 minskade kostnader inom ett antal verksamheter.

Högst resultat före extraordinära poster i relation till verksamhetens kostnader under år 2021 redovisade Habo med 11,4%. Därefter följde Vetlanda med 7,2% och på tredje plats kom Jönköping med 6,7%. Därefter kom Vaggeryd med 6,5% och Gislaved med 5,5%.

Lägst resultat före extraordinära poster redovisade Nässjö med 2,3%. Näst lägst resultat hade Tranås med 3,0%. Dessa två kommuner följdes av Aneby med 3,5% och Mullsjö med 3,7%.

Resultat före extraordinära poster*

Procent	2019	2020	2021	Snitt 19–21	Förändr 19–21
Habo	3,4	6,2	11,4	7,0	8,0
Vetlanda	1,5	5,7	7,2	4,8	5,7
Jönköping	2,9	3,5	6,7	4,4	3,8
Vaggeryd	1,7	5,2	6,5	4,5	4,8
Gislaved	0,6	6,4	5,5	4,2	4,9
Sävsjö	1,9	3,7	5,2	3,6	3,3
Eksjö	1,7	3,4	5,0	3,4	3,3
Värnamo	0,3	3,5	4,9	2,9	4,6
Gnosjö	-2,7	1,6	3,8	0,9	6,5
Mullsjö	-1,2	4,2	3,7	2,2	4,9
Aneby	-0,3	2,0	3,5	1,7	3,8
Tranås	-2,2	3,0	3,0	1,3	5,2
Nässjö	0,1	2,5	2,3	1,6	2,2
Medel	0,6	3,9	5,3	3,3	4,7

* Resultat före extraordinära poster relaterat till verksamhetens kostnader.

Den genomsnittliga resultatnivån i länet under de tre senaste åren låg på 3,3% per år, vilket kan betraktas som god ekonomisk hushållning ur ett generellt perspektiv, nämligen att skatteintäkterna över en längre tidsperiod klarar av att finansiera merparten av kommunernas investeringar. Konsekvensen av ett resultat på 3,3% blir att kommunernas skuldsättning hålls under kontroll och framtida finansiellt handlingsutrymme förblir oförändrad eller förbättras. Nivån på 3,3% är dock ett medelvärde för länet. När det gäller den genomsnittliga resultatnivån och även övriga nyckeltal i rapporten är variationen stor i länet. Det skall man vara medveten om, när genomsnittet studeras i rapporten.

Högst genomsnittligt resultat under de tre senaste åren redovisade Habo med goda 7,0% i genomsnitt per år. Även Vetlanda, Vaggeryd, Jönköping, Gislaved, Sävsjö, Eksjö och Värnamo redovisade goda resultatnivåer under perioden. Deras resultat var 2,9% eller starkare i genomsnitt per år.

Lägst genomsnittligt resultat under de tre senaste åren redovisade Gnosjö, Tranås, Nässjö och Aneby. Samtliga låg under 2% i genomsnitt per år.

Alla tretton kommunerna i Jönköpings län förbättrade sitt resultat före extraordinära poster mellan 2019 och 2021. Störst förbättring redovisade Habo, Gnosjö, Vetlanda och Tranås. Lägst förbättring redovisade Nässjö, Eksjö och Sävsjö.

Sjunkande investeringsvolym

Investeringsvolymen ingår inte som nyckeltal i den finansiella profilen, men den är viktig att lyfta fram i analysen. Detta eftersom investeringarna till viss del förklarar utvecklingen för flera balansräkningsorienterade nyckeltal, som exempelvis kassalikviditet, soliditet och finansiella nettotillgångar.

För att investeringsvolymen ska bli jämförbar mellan kommunerna i länen har investeringarna relaterats till verksamhetens nettokostnader. En genomsnittlig svensk kommun ligger under en längre period, 5–10 år, runt 8–12% när det gäller detta nyckeltal. Variationerna mellan enskilda år är dock oftast stora, speciellt i mindre kommuner, där större investeringar kraftigt påverkar de enskilda åren. Nyckeltalet kan också påverkas om en kommun har mycket av sin investeringstygda verksamhet i bolagsform.

Genomsnittsvärdet för länet uppgick till 12% för 2019. Under 2020 och 2021 minskade nyckeltalet till 9%. Detta gav ett genomsnittligt värde för länet på 10% per år under perioden.

En genomsnittlig investeringsvolym på 10% per år mellan 2019 och 2021 för kommunerna i Jönköpings län överensstämmer väl med andra kommungrupper där finansiella profiler också har tagits fram. Det flesta grupper eller län ligger runt 10–12% per år, förutom förortskommuner och storstäder som i allmänhet ligger på en högre investeringsvolym.

Investeringsvolymen har ökat under de senaste åren i svenska kommuner och en förklaring till detta är att de större investeringar som gjordes under 1960- och 1970-talen i infrastruktur och lokaler nu måste refinansieras. I många kommuner ökar också befolkningen, vilket kräver nya investeringar i skolor med mera.

Investeringsvolymerna varierade kraftigt under perioden mellan de enskilda kommunerna. De kommuner som investerade mest i förhållande till sina nettokostnader under 2019–2021 var Vaggeryd med 20% per år, Jönköping med 16% per år och Habo med 14% per år. De kommuner som investerade minst var Mullsjö och Eksjö, som investerade för 3% per år. Av dessa kommuner har Eksjö en hel del investeringstygad verksamhet i bolagsform, vilket förklarar det låga värdet. Mullsjö redovisade också en låg investeringsvolym under perioden, men har tidigare under 2010-talet investerat i bland annat verksamhetsfastigheter.

Investeringsvolym 2019–2021 *

217

Procent	2019	2020	2021	Snitt 19–21
Vaggeryd	38	15	6	20
Jönköping	15	17	17	16
Habo	10	13	20	14
Värnamo	16	11	12	13
Vetlanda	11	13	11	12
Gnosjö	9	8	12	10
Gislaved	10	6	8	8
Aneby	14	5	4	8
Nässjö	9	7	5	7
Tranås	7	7	7	7
Sävsjö	6	5	6	6
Mullsjö	5	2	3	3
Eksjö	3	2	4	3
Medel	12	9	9	10

* Investeringar i relation till verksamhetens nettokostnader.

Stärkt skattefinansieringsgrad av investeringar

När kommunens löpande driftverksamhet har finansierats, bör en tillräckligt stor andel av skatteintäkterna återstå för att kunna finansiera årets investeringar i form av anläggningstillgångar. Detta mäts genom nyckeltalet ”skattefinansieringsgraden av investeringarna”. Redovisades ett värde för nyckeltalet på 100% eller mer, innebär det att kommunen kunde skattefinansiera samtliga investeringar som genomfördes under året. Detta stärker kommunens finansiella handlingsutrymme. Allt över 100% kan användas till att amortera av kommunens skulder och/eller stärka kommunens likviditet.

Ett värde under 100% innebär att kommunen antingen måste använda sin likviditet och/eller via skulder finansiera sina investeringar. Detta försvagar kommunens finansiella handlingsutrymme och innebär att framtida generationers konsumtionsutrymme påverkas. Det är dock viktigt att nyckeltalet studeras över en längre tidsperiod för få en sammanhållen bild av utvecklingen. Enskilda år kan påverkas av stora enskilda investeringar, speciellt i mindre kommuner.

Skattefinansieringsgraden av investeringarna behöver inte alltid ligga över 100%, utan en lämplig nivå beror lite på vilket finansiellt handlingsutrymme kommunen har. Det finns ett antal kommuner med god finansiell kapacitet och de kan periodvis öka sin skuldsättning. För de flesta svenska kommuner krävs dock en god skattefinansieringsgrad av investeringarna, närmare 100%, så att inte skulderna ökar mer inför framtiden och därigenom minskar framtida skattebetalares konsumtionsutrymme.

För länets kommuner uppgick den genomsnittliga skattefinansieringsgraden av årets investeringar till 58%, 157% samt 156% under de tre åren mellan 2019 och 2021. Detta gav en genomsnittlig länsskattefinansieringsgrad på 124% under de tre senaste åren. Detta innebär att kommunerna i genomsnitt kunde finansiera sina investeringar med skatteintäkter, vilket var positivt för länets genomsnittliga finansiella handlingsutrymme. Nyckeltal som soliditet, kassalikviditet och finansiella nettotillgångar förbättrades under perioden. Mer om detta senare i analysen

Skattefinansieringsgrad av investeringarna *

Procent	2019	2020	2021	Snitt 19-21
Mullsjö	55	524	313	297
Eksjö	184	275	231	230
Gislaved	57	218	162	146
Sävsjö	95	170	165	143
Aneby	24	127	216	122
Vaggeryd	21	78	243	114
Habo	99	101	99	100
Nässjö	38	97	112	82
Vetlanda	48	82	117	82
Värnamo	38	95	99	77
Tranås	11	108	104	74
Jönköping	64	68	88	73
Gnosjö	24	94	83	67
Medel	58	157	156	124

* Resultat före extraordinära poster plus avskrivningar i relation till investeringar.

Skattefinansieringsgraden varierar liksom övriga nyckeltal mellan olika kommuner i länet. Nyckeltalet är både beroende av vilket resultat och av vilken investeringsvolym kommunen uppvisar. Det är också så att de olika kommunerna befinner sig i olika investeringsfaser, vilket gör att skattefinansieringsgraden bör studeras över en längre tidsperiod för att några slutsatser skall kunna dras.

Under perioden 2019 till 2021 var det Mullsjö, Eksjö, Gislaved, Sävsjö, Aneby, Vaggeryd och Habo som kunde skattefinansiera samtliga investeringar. Det bör poängteras att samtliga dessa kommuner, förutom Habo och Vaggeryd redovisade en klart lägre investeringsvolym än genomsnittet i länet under perioden, vilket gör det lättare att uppnå en högre skattefinansieringsgrad av investeringarna.

Lägst skattefinansieringsgrad av investeringarna under samma period redovisade Värnamo, Tranås, Jönköping och Gnosjö. Av dessa hade Jönköping och Värnamo en högre investeringsvolym än snittet i länet.

Förbättrad soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med skatteintäkter. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsättning har kommunen. I denna rapport används "soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt" för att få med de pensionsförpliktelser med vidhängande löneskatt som återfinns utanför balansräkningen. Det ger en bättre bild av kommunens totala långsiktiga finansiella handlingsutrymme.

Jönköpings läns genomsnittliga soliditet (inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt) förbättrades mellan 2019 och 2021 med 7 procentenheter från 17% till 24%. Mellan 2020 och 2021 var förbättringen 4 procentenheter från 20% till 24%.

Högst soliditet 2021 hade Gislaved med 39%. Sedan kom Värnamo med 38% och därefter Tranås samt Vaggeryd med 34%. På femte plats återfanns Sävsjö med 33%.

Lägst soliditet hade Mullsjö med -8%, följt av Nässjö med 7% och Aneby med 9%.

Alla de tretton kommunerna i länet förbättrade sin soliditet (inkl. samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt) under den granskade perioden. **218**

Soliditet

Procent	2019	2020	2021	Förändr 19-21
Gislaved	35	36	39	4
Värnamo	36	37	38	2
Tranås	28	31	34	6
Vaggeryd	28	31	34	6
Sävsjö	28	30	33	5
Habo	21	25	30	9
Jönköping	24	25	30	6
Gnosjö	24	26	29	5
Vetlanda	12	18	24	12
Eksjö	0	7	15	15
Aneby	4	7	9	5
Nässjö	0	4	7	7
Mullsjö	-16	-11	-8	8
Medel	17	20	24	7

Förbättrad kassalikviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. I detta nyckeltal relateras kommunens tillgångar, som skall omsättas inom ett år, till de skulder som skall omsättas inom ett år. Kassalikviditeten bör aldrig analyseras som ett eget nyckeltal utan ska ställas i relation till soliditetens utveckling. En ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts. Nyckeltalet innefattar inte exploateringstillgångar och förråd som har bokförts som omsättningstillgångar.

Den genomsnittliga kassalikviditeten mellan 2019 och 2021 i länet förbättrades med 41 procentenheter från 64% till 105%. Nivån innebar att de kortfristiga skulderna översteg de likvida medlen och de kortfristiga fordringarna. Denna nivå är dock god ur risksynpunkt eftersom det i kommunernas kortfristiga skulder ingår en semesterlöneskuld som utgör ca 30-40% av de kortfristiga skulderna. Den förändras normalt inte i någon större omfattning under året och utgör därför ingen större belastning på likviditeten. Detta innebär att en nivå på över 60% tryggar den kortsiktiga betalningsberedskapen för kommuner med ett normalt likviditetsflöde.

Kassalikviditeten varierade mellan 159% och 59%. Högst kassalikviditet 2021 hade Tranås med 159%, därefter följde Sävsjö med 137%, Mullsjö med 123% och Vaggeryd med 125%. Lägst likviditet redovisade Gnosjö, Jönköping, Nässjö och Vetlanda. Samtliga låg på 70% eller lägre. Flera av dessa kommuner arbetar dock med en kortsiktig checkräkningskredit, vilket påverkar snittet på likviditeten.

Det är viktigt att kassalikviditeten studeras ihop med nyckeltal som soliditet och finansiella nettotillgångar, eftersom likviditeten kan förbättras via upplåning eller tryckas ned vid amorteringar av skulder. Detta stärker respektive försvagar kommunens kortsiktiga betalningsberedskap men försämrar respektive stärker samtidigt soliditeten och den långsiktiga betalningsberedskapen. I en tabell längre fram i rapporten finns en matris som beskriver sambandet mellan soliditet och likviditet.

Kassalikviditet

Procent	2019	2020	2021	Förändr 19–21
Tranås	126	137	159	33
Sävsjö	113	127	137	24
Mullsjö	49	103	136	87
Vaggeryd	22	34	125	103
Aneby	44	126	123	79
Habo	88	99	119	31
Eksjö	73	96	115	42
Värnamo	77	79	101	24
Gislaved	25	84	91	66
Vetlanda	44	57	70	26
Nässjö	52	63	69	17
Gnosjö	68	68	59	-9
Jönköping	52	54	59	7
Medel	64	87	105	41

Förbättrade finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla de finansiella tillgångar i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på tio års sikt, nämligen samtliga omsättningstillgångar, långfristiga placeringar och fordringar samt kort- och långfristiga skulder. Nettot av dessa har sedan relaterats till verksamhetens kostnader för att en jämförelse skall kunna ske kommuner emellan. Måttet är intressant eftersom det speglar den tidsrymd som ligger någonstans mellan likviditetsmåtten och soliditeten. Man skulle kunna uttrycka det som ”medellång betalningsberedskap”. I måttet elimineras också vidareutlåning inom kommunkoncernen. Genom att analysera finansiella nettotillgångar tillsammans med soliditet och kassalikviditet får man en bra bild av kommunernas finansiella handlingsutrymme.

Mellan 2019 och 2021 förbättrades länets genomsnittliga finansiella nettotillgångar relaterade till verksamhetens kostnader med 2 procentenheter, från -23% till -21%. Förklaringen till detta var att investeringarna i flertalet kommuner kunde finansieras med egna medel i form av skatteintäkter som återstod när den löpande driften var betald.

Högst värde avseende finansiella nettotillgångar relaterat till verksamhetens kostnader under 2021 uppvisade Tranås med 8% och Sävsjö med 6%. Dessa två kommuner redovisade ett positivt värde, vilket innebar att de finansiella tillgångarna översteg de kort- och långfristiga skulderna. En kommun

med goda finansiella nettotillgångar karaktäriseras ofta också av en god soliditet, men det finns också kommuner som har goda finansiella nettotillgångar även om soliditeten är mer genomsnittlig. Dessa utmärks då av att kommunen har en stor del av sina tillgångar i långfristiga fordringar och omsättningstillgångar. Kommuner som sålt delar av sina anläggningstillgångar inom koncernen utmärks oftast av goda finansiella nettotillgångar.

Lägst värde redovisade Mullsjö med -48%, följt av Habo med -34% och Vaggeryd med -33%. Med dessa kommuner är det oftast tvärtom. Dessa kommuner utmärks av att de har en stor del av sina tillgångar som anläggningstillgångar. Ibland finns det en korrelation mellan låg soliditet och finansiella nettotillgångar, men det finns många kommuner som har god soliditet även om kommunen uppvisar låga finansiella nettotillgångar. Detta gäller för Vaggeryd och Habo.

Nio av tretton kommuner stärkte sina finansiella nettotillgångar mellan 2019 och 2021. Övriga fyra kommuner försvagade de under samma period. Dessa var Eksjö, Gnosjö, Jönköping och Värnamo. En viktig förklaring till försvagningen i de flesta av dessa kommuner var att de hade stora investeringar som inte kunde finansieras fullt ut med skatteintäkter. I Eksjö fall handlade det om förändrade redovisningsprinciper avseende finansiell leasing.

Ökad genomsnittlig skattesats

Skattesats är ett nyckeltal som speglar kommunens långsiktiga handlingsberedskap i förhållande till övriga kommuner i länet, eftersom en jämförelsevis låg skattesats innebär en potential att stärka intäktssidan genom ett ökat skatteuttag. Det är samtidigt viktigt att klargöra att det redovisade betraktelsesättet är tämligen pragmatiskt och därmed kan ha begränsad betydelse i praktiken. Storleken på skatteuttaget är ju till stor del en ideologisk fråga.

Den genomsnittliga skattesatsen i länet ökade mellan 2019 och 2021 med ökade 3 öre från 21,99 kr till 22,02 kr på grund av skattehöjning i Nässjö.

Skatten varierade under 2021 mellan 21,49 kr och 22,54 kr i de olika kommunerna. Lägst primärkommunal skatt hade med Vaggeryd 21,49 kr följt av Värnamo med 21,52 kr. Högst skatt hade Nässjö med 22,54 kr och näst högst skatt hade Mullsjö med 22,34 kr.

Finansiella nettotillgångar

Procent	2019	2020	2021	Förändr 19–21
Tranås	2	3	8	6
Sävsjö	4	8	6	2
Eksjö	2	0	-4	-6
Gislaved	-18	-13	-14	4
Vetlanda	-20	-20	-19	1
Aneby	-29	-27	-23	6
Värnamo	-22	-23	-24	-2
Nässjö	-29	-29	-27	2
Gnosjö	-25	-26	-31	-6
Jönköping	-28	-33	-32	-4
Vaggeryd	-37	-38	-33	4
Habo	-39	-36	-34	5
Mullsjö	-65	-58	-48	17
Medel	-23	-23	-21	2

Primärkommunal skattesats

Procent	2019	2020	2021	Förändr 19–21
Vaggeryd	21,49	21,49	21,49	0,00
Värnamo	21,52	21,52	21,52	0,00
Jönköping	21,64	21,64	21,64	0,00
Sävsjö	21,92	21,92	21,92	0,00
Gislaved	21,99	21,99	21,99	0,00
Tranås	22,01	22,01	22,01	0,00
Vetlanda	22,01	22,01	22,01	0,00
Aneby	22,09	22,09	22,09	0,00
Habo	22,17	22,17	22,17	0,00
Gnosjö	22,24	22,24	22,24	0,00
Eksjö	22,26	22,26	22,26	0,00
Mullsjö	22,34	22,34	22,34	0,00
Nässjö	22,19	22,54	22,54	-0,35
Medel	21,99	22,02	22,02	-0,03

Minskad negativ avvikelse mot budget

Budgetföljsamheten är ett mått på kommunens finansiella kontroll. Forskning visar att ju lägre budgetavvikelse kommunen redovisar, desto större möjlighet har organisationen att kontrollera sin ekonomi.

När det gäller budgetföljsamhet, mäts den i driftsredovisningen mot nämndernas resultat exklusive centralt redovisade verksamhetsrelaterade finansiella poster. Avvikelsen ställs sedan i relation till verksamhetens kostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna i länet. Budgetavvikelsen bör ligga så nära noll som möjligt. En avvikelse på plus eller minus 1% utgör normalt inga större problem, utan det är stora negativa budgetavvikelser på nämndnivå som bör undvikas.

Den genomsnittliga budgetavvikelsen i länet blev alltmer positiv under perioden. Relateras budgetavvikelsen till verksamhetens kostnader uppgick avvikelsen till -1,6% under 2019, för att förbättrades den till 0,4% under 2020. Under 2021 noterades en positiv budgetavvikelse på 0,6%. Under 2021 redovisade sju av tretton kommuner en positiv budgetavvikelse, vilket skall jämföras med två kommuner under 2019. Detta betyder att budgetföljsamheten förbättrades bland länets kommuner i takt med ett förbättrat resultat.

Budgetföljsamhet *

Procent	2019	2020	2021
Aneby	-2,6	-2,8	-2,7
Eksjö	-0,5	-1,1	-0,4
Gislaved	-0,5	0,9	-0,4
Gnosjö	-2,3	-1,1	1,6
Habo	0,2	1,8	5,8
Jönköping	0,3	2,8	2,5
Mullsjö	-5,9	0,4	-1,9
Nässjö	-2,0	0,6	-0,1
Sävsjö	-0,7	1,2	-0,6
Tranås	-4,6	0,5	0,3
Vaggeryd	-0,2	0,3	1,2
Vetlanda	-1,4	1,7	1,5
Värnamo	-1,1	-0,4	0,5
Medel	-1,6	0,4	0,6

Ökande borgensåtagande

Borgensåtagande i förhållande till verksamhetens kostnader är ett risknyckeltal. Kommuner med höga borgensåtaganden bör ha god kontroll på de kommunala bolag som kommunen har gått i borgen för. Nyckeltalet finns inte i den finansiella profilen, men redovisas här för att ytterligare komplettera analysen.

Relateras kommunernas borgensåtagande till verksamhetens kostnader, redovisade länet ett genomsnittligt värde under 2019 på 64%. Under 2020 ökade det till 68%, för att under 2021 ligga kvar på 68%.

De kommuner i länet som hade beviljat mest i borgensåtaganden i relation till verksamhetens kostnader under 2021 var Värnamo med 118%, Sävsjö med 102% och Tranås med 84%. Minst hade beviljats av Gislaved med 32% och Gnosjö med 40%.

Borgensåtagande *

220

Procent	2019	2020	2021	Förändr 19-21
Värnamo	121	121	118	-3
Sävsjö	104	105	102	-2
Tranås	75	81	84	9
Eksjö	79	81	78	-1
Jönköping	63	72	72	9
Aneby	58	64	67	9
Mullsjö	59	66	66	7
Vaggeryd	47	63	62	15
Habo	54	57	61	7
Vetlanda	57	60	59	2
Nässjö	49	50	48	-1
Gnosjö	39	40	40	1
Gislaved	24	26	32	8
Medel	64	68	68	4

* Borgensåtagande relaterat till verksamhetens kostnader. Avser totala beviljade borgensåtagande.

En avslutande kommentar

För andra året i rad är det samlade finansiella resultatet för kommuner och regioner rekordstort. Det beror bland annat på en oväntat snabb återhämtning av den svenska ekonomin med ökade skatteintäkter till följd. Andra bidragande orsaker till det starka resultatet, var en god finansiell avkastning på placeringar och låga räntor på räntebärande skulder. Vidare har kommunernas resultat under 2020 och 2021 påverkats positivt av riktade statsbidrag för att hantera Covid-19. Därtill har också försäljningar av anläggningstillgångar och exploateringstillgångar bidragit. Dessutom skall till detta läggas, att det har varit en lägre efterfrågan av vissa kommunala tjänster, till följd av pandemin, som har lett till reducerade kostnader i flera verksamheter.

Trots de två senaste åren goda resultatnivåer är det av största vikt att kommunerna i Jönköpings län fortsätter med att arbeta med att skapa och bibehålla ett stabilt finansiellt utrymme, eftersom de närmaste åren fortfarande förväntas bli tuffa på grund av att kommunerna står inför utmaningar som fortsatt ökade investeringar, ökad inflation som påverkar bland annat pensionskostnaderna, arbetskraftsbrist och ökade verksamhetsbehov hänförliga till befolkningsförändringar. Detta innebär att kostnaderna för kommunala tjänster kommer att öka snabbare än tidigare. Prognoser framöver visar att skatteunderlagets tillväxt inte räcker för att möta uppräknade kostnadsdrivande faktorer. En viktig del för att minimera skattehöjningar och/eller minimera besparingar är att effektivisera verksamheten genom att göra goda analyser som visar på olika effektiviseringsmöjligheter.

Kommunerna i länet har dock väldigt olika finansiella förutsättningar att möta framtida utmaningar. De kommuner som har starkast finansiella handlingsutrymme har goda förutsättningar att anpassa sig till framtiden utan skattehöjningar och alltför omfattande neddragningar i verksamheten. Värre är det för de kommuner som har lägst finansiellt handlingsutrymme. Här krävs verkligen en aktiv ekonomistyrning om skattehöjningar skall kunna undvikas. Därför bör dessa kommuner redan nu fortsätta att utveckla mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Det viktiga är dock att man inte tummar på dessa mål och riktlinjer, utan även följer dem när inte skatteintäkterna utvecklas i takt

med verksamhetens kostnader. Klarar man inte detta, kommer det oundvikligen innebära skattehöjningar.

När det gäller resultatnivå och finansiellt handlingsutrymme finns alltså skillnader mellan enskilda kommuner. Det finns i Jönköping få kommuner som har samma finansiella förutsättningar. De tretton kommunerna har dock utifrån 2021 års räkenskaper inordnats i en matris nedan som innehåller nio grupper, utan att någon inbördes ranking sker vare sig inom grupperna. Matrisen är subjektiv och bygger på vad författaren anser vara stark och svag finansiellt resultat och ställning. Matrisen skall därför läsas och tolkas utifrån detta. Den bygger dels på kommunens finansiella resultat under de tre senaste åren och kommunens finansiella ställning i form av soliditet.

Matrisen visar också förändringar från föregående år i form av fyra pilar som skall illustrera rörelseriktning mellan boxarna gentemot förgående år. Observera att det är rörelseriktning inom boxarna som redovisas och inte om kommunen har haft en ökad eller minskad resultat- eller soliditetsutveckling. Detta kan ha skett, men inte i tillräckligt stor omfattning för att kommunen skall byta box.

Av matrisen kan utläsas, att det under 2021 var Gislaved, Habo, Jönköping, Sävsjö, Vaggeryd och Värnamo som var kommuner som hade ett genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som var högre än 2% i kombination med en soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser som under 2021 var högre än 30%. Det går inte generellt att uttala sig om god ekonomisk hushållning, men dessa kommuner torde leva upp till de generella kriterier som lagstiftaren diskuterade i förarbeten till kommunallagen i samband med att begreppet god ekonomisk hushållning infördes eller reviderades.

Den grupp som ligger på gränsen till god ekonomisk hushållning under 2021, är de kommuner som hade ett genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som låg mellan 1% och 2% och en soliditet som var högre än 30% under 2021. Här återfinns i år Tranås. Här gäller det att stabilisera resultatnivån till minst 2–3% av verksamhetens kostnader, då kommer Värnamo ha goda förutsättningar att möta framtidens utmaningar.

En tredje grupp av kommuner var de som hade ett starkare genomsnittligt resultat under de tre senaste åren än 2% med en soliditet som låg mellan 0% och 30% under 2021. Här var det Eksjö och Vetlanda som hamnade under 2021. De bör fortsätta på den inslagna vägen, med ett långsiktigt resultat över 2–3% av verksamhetens kostnader. Detta kommer leda till en förstärkning av kommunernas soliditet.

En fjärde grupp var de kommuner som hade ett genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som låg mellan 1–2% och hade en soliditet som låg mellan 0% och 30% under 2021. I år återfanns Aneby och Nässjö denna grupp. Här gäller det att öka resultatnivån till minst 2–3% av verksamhetens kostnader för att förbättra sin soliditet.

En femte grupp var de kommuner som hade ett genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som låg under 1% och hade en soliditet som låg mellan 0% och 30% under 2021. I år återfanns endast Gnosjö denna grupp. Här gäller det också att öka resultatnivån till minst 2–3% av verksamhetens kostnader för att förbättra sin soliditet.

Mullsjö ligger ensam i rutan längst upp till höger. Kommunen redovisade ett genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som låg över 2%, men en soliditet som var svagare än 0% under 2021. Mullsjö måste stabilisera sin långsiktiga resultatnivå på 2–3% för att stärka soliditeten inför framtiden.

Avslutningsvis kan poängteras att två andra matriser återfinns längre fram i rapporten. Den ena av matrisen inordnar kommunerna i nio olika rutor utifrån hur god soliditet och kassalikviditet kommunen har. Här hamnar Habo, Sävsjö, Tranås, Vaggeryd och Värnamo i rutan med god soliditet och god kassalikviditet. Den andra matrisen inordnar kommunerna utifrån skattefinansieringsgrad av investeringarna och investeringsvolym.

Tabell 1: Finansiellt resultat och ställning för kommunerna i Jönköpings län 2021

222

I denna tabell har kommunerna i Jönköping placerats in utifrån två dimensioner, resultat i form av det genomsnittliga resultatet under 2019–2021 och finansiell ställning i form av soliditet under 2021. Varje dimension har sedan delats upp i tre olika underkategorier; ”stark”, ”varken stark eller svag” samt ”svag”. Det innebär att det finns nio olika scenarier/rutor som en kommun kan placeras in i. Ju starkare ekonomi, desto längre upp till vänster hamnar kommunen. Kommunerna i respektive ruta har dock inte ordnats i finansiell ordning, utan ligger i bokstavsordning.

	Stark finansiell ställning (En soliditet som är starkare än 30% under 2021 *)	Varken stark eller svag finansiell ställning (En soliditet som ligger mellan 0–30% under 2021 *)	Svag finansiell ställning (En soliditet som är svagare än 0% under 2021 *)
Starkt resultat (Resultatet var högre än 2 % av verksamhetens bruttokostnader under perioden 2019–2021)	Gislaved Habo ← Jönköping ← Sävsjö Vaggeryd Värnamo ↑	Eksjö ↑ Vetlanda	Mullsjö ↑
Varken starkt eller svagt resultat (Resultatet låg mellan 1%–1,99 % av verksamhetens bruttokostnader under perioden 2019–2021)	Tranås ↑	Aneby ↑ Nässjö ↑	
Svagt resultat (Resultatet var svagare än 1% av verksamhetens bruttokostnader under perioden 2019–2021)		Gnosjö	

↓ = Kommunen har försvagat sin resultatbox jämfört med föregående år

↑ = Kommunen har förbättrat sin resultatbox jämfört med föregående år

← = Kommunen har förbättrat sin soliditetsbox jämfört med föregående år

→ = Kommunen har försvagat sin soliditetsbox jämfört med föregående år

Tabell 2: Kassalikviditet och soliditet under 2021

I denna tabell har kommunerna i Jönköpings län placerats in utifrån två dimensioner, kassalikviditet och soliditet. Varje dimension har sedan delats upp i tre olika underdelar; ”hög”, ”varken hög eller svag” samt ”svag”. Det innebär att det finns nio olika scenarier/rutor som en kommun kan placeras in i. Ju starkare ekonomi, desto längre till vänster hamnar kommunen.

	Hög soliditet (En soliditet som är högre än 30% under 2021 *)	Varken hög eller svag soliditet (En soliditet som ligger mellan 0–30% under 2021 *)	Svag soliditet (En soliditet som är lägre än 0% under 2021 *)
Hög kassalikviditet (Högre än 100%)	Habo Sävsjö Tranås Vaggeryd Värnamo	Aneby Eksjö	Mullsjö
Varken hög eller låg kassalikviditet (Mellan 99% till 60%)	Gislaved	Nässjö Vetlanda	
Låg kassalikviditet (Lägre än 60%)	Jönköping	Gnosjö	

* Soliditeten innefattar samtliga pensionsförpliktelser.

I denna tabell har kommunerna i Jönköpings län placerats in utifrån två dimensioner, skattefinansieringsgrad av investeringar och investeringsvolym. Varje dimension har sedan delats upp i tre olika under delar; ”hög”, ”varken hög eller låg” samt ”låg”. Det innebär att det finns nio olika scenarier/rutor som en kommun kan placeras in i.

	Höga investeringar (Investeringar i förhållande till verksamhetens kostnader som var högre än 10% i genomsnitt under 2019–2021)	Varken höga eller låga investeringar (Investeringar i förhållande till verksamhetens kostnader som låg mellan 10% till 6% i genomsnitt under 2019–2021)	Låga investeringar (Investeringar i förhållande till verksamhetens kostnader som är lägre än 6% i genomsnitt under 2019–2021)
Hög skattefinansieringsgrad av investeringarna (Skattefinansieringsgrad av investeringarna var högre än 100% under perioden 2019–2021)	Habo Vaggeryd	Aneby Gislaved Sävsjö	Eksjö Mullsjö
Varken hög eller låg skattefinansieringsgrad av investeringarna (Skattefinansieringsgrad av investeringarna var mellan 99% till 70% under perioden 2019–2021)	Jönköping Vetlanda Värnamo	Nässjö Tranås	
Låg skattefinansieringsgrad av investeringarna (Skattefinansieringsgrad av investeringarna var lägre än 70% under perioden 2019–2021)	Gnosjö		

Tabell 4: Genomsnittliga finansiella nyckeltal hos kommunerna i Jönköpings län 2019–2021

I denna tabell har redovisats hur ett antal genomsnittliga finansiella nyckeltal har utvecklats för kommunerna i Jönköpings län mellan 2019–2021. Förklaringar och definitioner av nyckeltalen återfinns i ett eget avsnitt i rapporten.

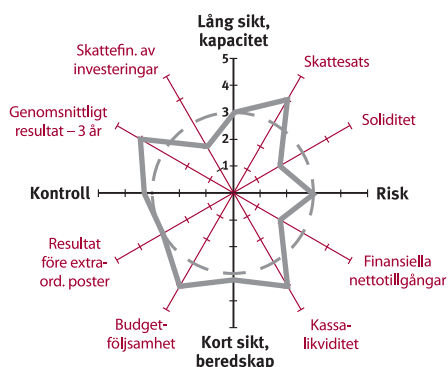
Nyckeltalen redovisas i procent om inget annat anges	2019	2020	2021
<i>Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter</i>	95,5	91,3	89,8
<i>Avskrivningar/skatteintäkter</i>	4,4	4,5	4,7
<i>Finansnetto/skatteintäkter</i>	-0,6	-0,3	-0,3
Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter	99,3	95,5	94,2
Skattefinansieringsgrad av investeringar	58	157	156
Nettoinvesteringar/verksamhetens nettokostnader	12	9	9
Resultat före extraordinära poster/verksamhetens kostnader	0,6	3,9	5,3
Årets resultat/verksamhetens kostnader	0,6	3,9	5,3
Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren/verksamhetens kostnader	0,8	1,7	3,3
Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt	17	20	24
Finansiella nettotillgångar/verksamhetens kostnader	-23	-23	-21
Kassalikviditet	64	87	105
Primärkommunal skattesats (kr)	21,99	22,02	22,02
Borgensåtagande/verksamhetens kostnader	64	68	71
Budgetavvikelse för nämndernas resultat/verksamhetens kostnader	-1,6	0,4	0,6

Denna tabell försöker beskriva styrkor och svagheter hos de olika kommunerna utifrån perspektiven skattesats, resultatnivå samt kort och långsiktigt finansiellt handlingsutrymme. Modellen är subjektiv, men bygger på de kriterier kring god ekonomisk hushållning som har redovisats i analysen ovan. Tabellen skall ses som en beskrivning av finansiella förutsättningar i grova drag. Graderingen är gjord utifrån 2021 års räkenskaper.

FINANSIELLA MÅTT	Starkt värde¹⁾	Varken starkt eller svagt¹⁾	Svagt värde¹⁾
Skattesats 2021 För samtliga fyra nyckeltal i denna tabell gäller att "ju högre upp i tabellen kommunen befinner sig desto starkare värde har kommunen på nyckeltalet". Exempelvis: Vaggeryd har den lägsta skatten bland de kommuner som ligger i kolumnen med starkt värde längst till vänster. Den placeras därför högst upp. Detta innebär att rangordningen när det gäller samtliga nyckeltal går från vänster till höger kolumnvis.	21,70 kr eller lägre Vaggeryd Värnamo Jönköping	21,71 till 21,99 kr Sävsjö Gislaved	22,00 kr eller högre Tranås Vetlanda Aneby Habo Nässjö Gnosjö Eksjö Mullsjö
Resultatnivå 2021 (Resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens bruttokostnader)	2,0% eller starkare Habo Värnamo Vetlanda Gnosjö Jönköping Mullsjö Vaggeryd Aneby Gislaved Tranås Sävsjö Nässjö Eksjö	1,9% till 1,0%	0,9% eller svagare
Långsiktig resultatnivå 2019-2021 (Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under 3 år/verksamhetens bruttokostnader)	2,0% eller starkare Habo Vetlanda Vaggeryd Jönköping Gislaved Sävsjö Eksjö Värnamo Mullsjö	1,9% till 1,0% Aneby Nässjö Tranås	0,9% eller svagare Gnosjö
Kortsiktigt finansiellt handlingsutrymme 2021 (Kassalikviditet)	75,0% eller högre Tranås Sävsjö Mullsjö Vaggeryd Aneby Habo Eksjö Värnamo Gislaved	74,9% till 50,0% Vetlanda Nässjö Gnosjö Jönköping	49,99% eller lägre
Långsiktigt finansiellt handlingsutrymme 2021 (Soliditet inklusive pensionsförpliktelser)	30,0% eller högre Gislaved Värnamo Tranås Vaggeryd Sävsjö Habo Jönköping	29,99% till 0,0% Gnosjö Vetlanda Eksjö Aneby Nässjö	-0,1% eller svagare Mullsjö

¹⁾ De olika värdena för de finansiella nyckeltalen är satta utifrån subjektiva värderingar. Detta är författarens egen bedömning av vad som bör anses som god ekonomisk hushållning för kommuner över en längre tid. Värderingar baserar sig dock till stor del på de genomsnittliga värden som finns i kommunsektorn i Sverige. En vägning av dessa har gjorts mot rådande teorier kring en organisations möjligheter till kort- och långsiktig överlevnadsförmåga.

Den finansiella profil i form av ett så kallat spindeldiagram som används i denna rapport för att beskriva kommunens finansiella ställning, innehåller åtta olika nyckeltal och fyra viktiga finansiella perspektiv. Nedan görs en beskrivning av de olika delarna i profilen. De beskrivna delarna är markerade med rött. Profilen i exemplet är fingerad.

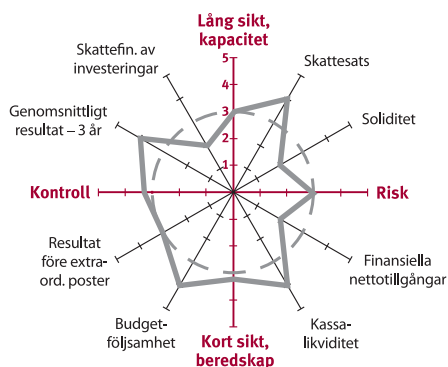

Åtta nyckeltal

Diagrammet innehåller åtta nyckeltal redovisade på åtta axlar. Nyckeltalen speglar olika dimensioner av den analyserade kommunens finansiella situation och utveckling. Vissa nyckeltal är relaterade till verksamhetens kostnader för att de skall kunna jämföras mellan olika kommuner. Nyckeltalen beskrivs på sidan 14.

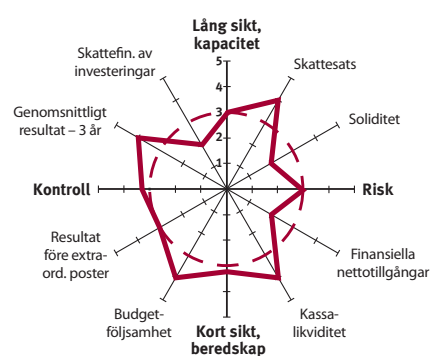
Skalan

Diagrammet har skalan 1–5. Poängskalan är relativ. Det finns tretton kommuner i Jönköpings län och poängen har fördelats enligt följande: Den kommun som har den starkaste observationen får en femma, de tre kommuner som följer får en fyra. De kommuner som ligger i mitten får en trea. Därefter följer tre kommuner som får en tvåa och den svagaste kommunen får följaktligen en etta.

Fyra axlar/perspektiv

Diagrammet innehåller fyra axlar som ska ge en samlad bedömning av fyra viktiga finansiella perspektiv. Varje perspektiv/axel är summan av de fyra nyckeltal som ligger närmast intill axeln. Samtliga fyra nyckeltal väger lika tungt i bedömningen. Exempelvis är Risk summan av nyckeltalen primärkommunal skatt, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassalikviditet.

Poäng och genomsnitt

Den heldragna linjen visar de olika poäng som den analyserade kommunen har fått för varje enskilt nyckeltal resp. för de fyra sammanvägda axlarna. Den streckade ringen i mitten visar trean i den analyserade gruppen. Ligger kommunen utanför den streckade ringen har den ett starkare värde än genomsnittet i gruppen och omvänt. Den heldragna linjen redovisar den finansiella profilen för den analyserade kommunen.

Förklaringar av de fyra perspektiven och de finansiella nyckeltalen

226

De fyra perspektiven

Den finansiella profilen som redovisas i denna rapport innehåller fyra perspektiv som är viktiga ur ett övergripande finansiellt perspektiv. Dessa fyra är: Kontrollen över finansiella utvecklingen, långsiktig handlingsberedskap, riskförhållande och kortsiktig handlingsberedskap. Varje aspekt mäts via de fyra närmaste liggande nyckeltal i profilen. Detta innebär att varje nyckeltal i den finansiella profilen ingår i två perspektiv.

Långsiktig handlingsberedskap – Det första perspektivet handlar om att redovisa vilken finansiell motståndskraft kommunen har på lång sikt i förhållande till övriga kommuner i grupperna. Alla perspektiv i profilen är relaterade till hur kommunen befinner sig i förhållande övriga kommuner i grupperna. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, skattefinansieringsgraden av investeringarna och ”genomsnittligt resultat under de tre senaste åren”.

Kortsiktig handlingsberedskap – Det andra perspektivet redovisar vilken finansiell motståndskraft kommunen har på kort sikt. Det närmaste 1–2 åren fokuseras. I perspektivet ingår nyckeltalen finansiella nettotillgångar, kassalikviditet, budgetföljsamhet och resultat före extraordinära poster.

Riskförhållande – Med tredje perspektivet risk avses hur kommunen är exponerad finansiellt. En god ekonomisk hushållning innefattar att kommunen i kort- och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassalikviditet.

Kontroll över det finansiella utvecklingen – med det fjärde perspektivet kontroll avses avslutningsvis hur kommunen klarar av att kontrollera sitt finansiella resultat. I perspektivet ingår nyckeltalen budgetföljsamhet, resultat före extraordinära poster, skattefinansieringsgraden av investeringarna och ”genomsnittligt resultat under de tre senaste åren”.

Finansiella nyckeltal

Här följer beskrivningar av de i texten och profilerna förekommande finansiella nyckeltalen.

Borgensåtagande – redovisar de borgensåtaganden som kommunen redovisar inom linjen. Borgensåtagandena divideras med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna. Borgensåtagandena ingår inte i den finansiella profilen.

Budgetföljsamhet – nämndernas budgetavvikelse exklusive kommuncentrala finansiella poster som divideras med verksamhetens bruttokostnader. För att erhålla högsta betyg i profilen, skall budgetavvikelsen vara så liten som möjligt. Positiv budgetavvikelse medför dock minst en 3:a.

Finansiella nettotillgångar – omfattar alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på tio års sikt (omsättningstillgångar + långfristiga fordringar + långfristiga placeringar – kortfristiga och långfristiga skulder). Måttet divideras med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna. Måttet speglar en tidsrymd som ligger någonstans mellan likviditetsmått och soliditet. Man skulle kunna uttrycka det som ”medellång betalningsberedskap”.

Kassalikviditet – ett mått på hur god kommunens kortsiktiga betalningsberedskap är. Måttet räknas fram genom att likvida medel och kortfristiga fordringar divideras med kortfristiga skulder. Nyckeltalet innefattar inte lager och förråd.

Nettokostnadsandelen – visar hur stor andel av skatteintäkterna och de generella statsbidragen som har gått åt till att finansiera verksamhetens nettokostnader inklusive avskrivningar och finansnetto. 100% innebär att skatteintäkter och generella statsbidrag precis täcker den löpande driften.

Investeringsvolym – Årets investeringar har ställts i förhållande till verksamhetens nettokostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna emellan.

Resultat före extraordinära poster – summan av kommunens samtliga intäkter och kostnader under året exklusive extraordinära poster (poster av engångskaraktär som uppgår till väsentligt belopp och inte har med den ordinarie verksamheten att göra). Resultatet har dividerats med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser skall kunna göras mellan de analyserade kommunerna.

Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren – beskriver kommunens genomsnittliga resultat under de tre senaste åren. Resultatet har dividerats med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser mellan de analyserade kommunerna ska kunna göras.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna – beskriver hur stor andel av årets investeringar som kommunen kan finansiera med egna medel i form av återstående skatteintäkter. Egna medel räknas fram genom att resultatet före extraordinära poster tillförs årets avskrivningar. Kallas ibland självfinansieringsgrad.

Soliditet – eget kapital i förhållande till totala tillgångar. Beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsstyrka utvecklas. Ju högre soliditet desto större finansiellt handlingsutrymme.

Den här analysen redovisar var Värnamo kommun befinner sig och hur kommunen har utvecklats finansiellt mellan 2019 och 2021 i förhållande till övriga kommuner i Jönköpings län. Detta görs i form av en speciellt framtagen finansiell profil, vars uppgift är att spegla starka och svaga sidor hos den granskade kommunen i förhållande till kommunerna i länet.

Vad är den finansiella profilen?

Utgångspunkten för analysen, som presenteras på de följande sidorna, är de finansiella profiler i form av polärdiagram som redovisas nedan på denna sida. De innehåller åtta finansiella nyckeltal och fyra perspektiv som är viktiga när en kommuns ekonomi analyseras. De åtta nyckeltalen är skattesats, soliditet, finansiella nettotillgångar, kassalikviditet, budgetföljsamhet, resultat före extraordinära poster, det genomsnittliga resultatet under de tre senaste åren och skattefinansieringsgrad av investeringarna. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen. En mer djuplodad förklaring av "nyckeltal" och "perspektiv" finns under avsnittet i denna rapport som förklarar den finansiella profilen.

Genom att ta fram finansiella profiler för Värnamo kommun för 2019–2021 kan man på ett översiktligt sätt fastställa vilken finansiell utveckling och ställning kommunen hade i förhållande till övriga kommuner i länet under de tre granskade åren. Den finansiella profilen är relativ, vilket innebär att om kommunen redovisar en 5:a i profilen har man visserligen det starkaste värdet för nyckeltalet i den granskade länet, men värdet kan behöva förbättras för att nå till exempel god ekonomisk hushållning. Generellt gäller dock att om kommunen får en 4:a eller en 5:a för ett nyckeltal, är styrkan på nyckeltalet oftast tillfredsställande. Vill du veta mer om den finansiella profilen, finns ett särskilt avsnitt i denna rapport som förklarar profilens konstruktion och uppbyggnad.

Inledningsvis i denna analys analyseras hur de åtta nyckeltal som ingår i den finansiella profilen har utvecklats över tid både för Värnamo och snittet i länet. Därefter följer en

kortfattad analys av hur de fyra perspektiven i profilen har förändrats för kommunen mellan 2019 och 2021. Till sist ges en avslutande kommentar till Värnamos finansiella ställning och utveckling under de tre senaste åren.

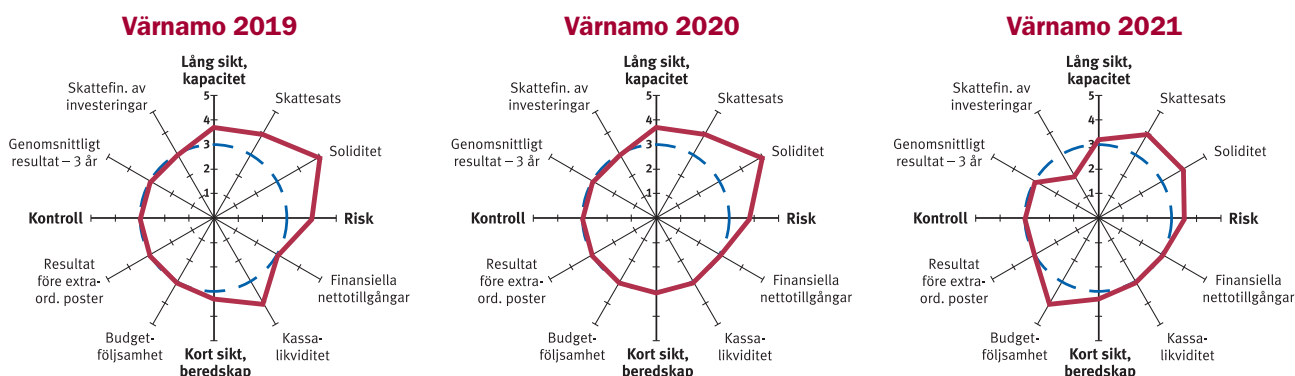
Finansiella nyckeltal under 2019–2021

Resultat före extraordinära poster

Kommuner ska sedan år 1992 bedriva sin verksamhet enligt god ekonomisk hushållning. En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv är att balansen mellan kommunens löpande intäkter och kostnader är god.

Ett mått på balansen mellan de löpande intäkterna och kostnaderna är resultat före extraordinära poster. Benämns också som resultat efter finansiella poster. Detta resultat innehåller alla kommunens löpande kostnader och intäkter i förhållande till verksamhetens kostnader i dagsläget bör ligga mellan 3% och 4% över en längre tidsperiod. Med en sådan resultatnivå klarar en genomsnittlig kommun av att likvidfinansiera större delen av sina investeringar med skatteintäkter, vilket i sin tur leder till att kommunen kan behålla sin finansiella handlingsberedskap på kort och lång sikt i form av likviditet och soliditet. För expansiva kommuner med stor investeringsvolym bör resultatet i de flesta fall ligga på mellan 4% och 6% om kommunens finansiella handlingsutrymme ska behållas. För kommuner med befolkningsminskning kan det däremot räcka med 1–2% i resultat.

Värnamo redovisade mellan 2019 och 2021 ett resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens kostnader som förbättrades med 4,6 procentenheter från 0,3%

till 4,9%. Motsvarande genomsnittliga förändring för kommunerna i länet var en förbättring, med 4,7 procentenheter från 0,6% till 5,3%. Slutsatsen var att Värnamo redovisade en genomsnittlig resultatutveckling under perioden och ett marginellt lägre resultat under 2021 jämfört med snittet i länet.

En viktig förklaring till det förbättrade resultatet under 2019 till 2021 var en oväntat snabb återhämtning av den svenska ekonomin med ökade skatteintäkter till följd. En annan viktig förklaring var kommunerna erhöll statsbidrag för att hantera Covid-19. För många kommuner innebar också Covid-19 minskade kostnader inom ett antal verksamheter.

Värnamo redovisade under 2021 det 7:e starkaste resultatet i länet. Detta innebar poängmässigt en 3:a i den finansiella profilen, vilket var samma som under 2020 och 2019.

Om de tre senaste årens resultat vägs ihop, redovisade Värnamo ett resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens kostnader på 2,9% i genomsnitt per år. Detta var något lägre än det 3,3% per år som snittet i länet uppgick till under samma period. Ett genomsnittligt resultat för perioden på 2,9% för Värnamo gav en 3:a i profilen under 2021, vilket var samma som under 2019 och 2020. Värnamos genomsnittliga resultatnivå för de tre senaste åren bedöms uppfylla kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning för en kommun.

Investeringar

Investeringsvolymen ingår inte som nyckeltal i den finansiella profilen, men den är viktig att lyfta fram i analysen. Detta eftersom investeringarna till viss del förklarar utvecklingen för flera balansräkningsorienterade nyckeltal, som exempelvis kassalikviditet, soliditet och finansiella nettotillgångar.

För att investeringsvolymen ska bli jämförbar mellan kommunerna i länen har investeringarna relaterats till verksamhetens nettokostnader. En genomsnittlig svensk kommun ligger under en längre period, 5–10 år, runt 8–12% när det gäller detta nyckeltal. Variationerna mellan enskilda år är dock oftast stora, speciellt i mindre kommuner, där större investeringar kraftigt påverkar de enskilda åren. Nyckeltalet kan också påverkas om en kommun har mycket av sin investeringstygda verksamhet i bolagsform.

Genomsnittsvärdet för länet uppgick till 12% för 2019. Under 2020 och 2021 minskade nyckeltalet till 9%. Detta gav ett genomsnittligt värde för länet på 10% per år under perioden. En genomsnittlig investeringsvolym på 10% per år mellan 2019 och 2021 för kommunerna i Jönköpings län överensstämmer väl med andra kommungrupper där finansiella profiler också har tagits fram. Det flesta grupper eller län ligger runt 10–12% per år, förutom förortskommuner och storstäder som i allmänhet ligger på en högre investeringsvolym.

Relateras Värnamos investeringar till verksamhetens nettokostnader, framgår det att kommunen under de tre åren från 2019 till 2021 hade en total investeringsvolym som var högre jämfört med snittet i länet. Kommunen investerade 2019 för

16% av verksamhetens nettokostnader, detta minskade under 2020 till 11%. Under 2021 ökade nyckeltalet för Värnamo till 12%. Det innebar ett genomsnittligt värde på 13% per år.

Investeringsvolymen har ökat under de senaste åren i svenska kommuner och en förklaring till detta är att de större investeringar som gjordes under 1960- och 1970-talen i infrastruktur och lokaler nu måste refinansieras. I många kommuner ökar också befolkningen, vilket kräver nya investeringar i skolor med mera.

Investeringsvolymerna varierade under perioden kraftigt mellan de enskilda kommunerna. Den kommun som investerade mest i förhållande till sina nettokostnader under 2019–2021 var Vaggeryd med 20% per år, Jönköping med 16% per år och Habo med 14% per år. De kommuner som investerade minst var Mullsjö och Eksjö, som investerade för 3% per år. Av dessa kommuner har Eksjö en hel del investeringstygad verksamhet i bolagsform, vilket förklarar det låga värdet. Mullsjö redovisade också en låg investeringsvolym under perioden, men har tidigare under 2010-talet investerat i bland annat verksamhetsfastigheter.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna

När kommunens löpande driftverksamhet har finansierats, bör en tillräckligt stor andel av skatteintäkterna återstå för att kunna finansiera årets investeringar. Detta mäts genom nyckeltalet "skattefinansieringsgraden av investeringarna". Redovisades ett värde för nyckeltalet på 100% eller mer, innebar det att kommunen kunde skattefinansiera samtliga investeringar som genomfördes under året. Detta stärker då kommunens finansiella handlingsutrymme. Allt över 100% kan användas till att amortera av kommunens skulder och/eller stärka kommunens likviditet.

Ett värde under 100% innebär att kommunen antingen måste använda sin likviditet och/eller via skulder finansiera sina investeringar. Detta försvagar kommunens finansiella handlingsutrymme och innebär att framtida generationers konsumtionsutrymme påverkas. Det är dock viktigt att nyckeltalet studeras över en längre tidsperiod för få en sammanhållen bild av utvecklingen. Enskilda år kan påverkas av stora enskilda investeringar, speciellt i mindre kommuner.

Skattefinansieringsgraden av investeringarna behöver inte alltid ligga över 100%, utan en lämplig nivå beror lite på vilket finansiellt handlingsutrymme kommunen har. Det finns ett antal kommuner med god finansiell kapacitet och de kan periodvis öka sin skuldsättning. För de flesta svenska kommuner krävs dock en god skattefinansieringsgrad av investeringarna, närmare 100%, så att inte skulderna ökar mer inför framtiden och därigenom minskar framtida skattebetalares konsumtionsutrymme.

För länets kommuner uppgick den genomsnittliga skattefinansieringsgraden av årets investeringar till 58%, 157% samt 156% under de tre åren mellan 2019 och 2021. Detta gav en genomsnittlig länsskattefinansieringsgrad på 124% under de tre senaste åren. Detta innebar att kommunerna i genomsnitt kunde finansiera sina investeringar med skatteintäkter,

vilket var positivt för länets genomsnittliga finansiella handlingsutrymme. Nyckeltal som soliditet, kassalikviditet och finansiella nettotillgångar förbättrades under perioden. Mer om detta senare i analysen

I jämförelse med länets snitt var Värnamos skattefinansieringsgrad av investeringarna lägre under perioden. Den uppgick till 38%, 95% samt 99% per år under perioden, i genomsnitt blev det 77% per år. Detta innebär att kommunen inte kunde finansiera sina investeringar med skatteintäkter, vilket var positivt för det finansiella handlingsutrymmet. Det syns bland annat att på nyckeltalet finansiella nettotillgångar försvagades från -22% till -24% under perioden.

Förklaringen till att Värnamo redovisade en lägre skattefinansieringsgrad av investeringarna än snittet i länet, berodde enbart på en högre investeringsvolym än snittet i länet.

Poängen för skattefinansieringsgraden av investeringar i den finansiella profilen försvagades från en 3:a under 2019 och 2020 till en 2:a under 2021.

Soliditet inklusive pensionsavsättningar och löneskatt inom linjen

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med skatteintäkter. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsättning har kommunen. Detta ökar kommunens framtida finansiella handlingsutrymme. I denna rapport används ”soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt” för att få med de pensionsförpliktelser inklusive löneskatt som återfinns som

ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Detta mått ger en mer korrekt bild av kommunens totala långsiktiga finansiella handlingsutrymme. 229

Värnamo hade 2021 en soliditet som var högre än snittet i länet. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt låg på 38% för Värnamo, jämfört med snittet i länet som uppgick till 24%.

Mellan 2019 och 2021 uppvisade Värnamo en mindre positivare utveckling än snittet bland kommunerna i länet. Kommunen redovisade en förbättrad soliditet med 2 procentenheter från 36% till 38% under perioden. Den genomsnittliga soliditeten i länet förbättrades med 7 procentenheter från 17% till 24% under samma period.

Värnamo redovisade under 2021 den näst starkaste soliditeten i länet under 2021. Detta innebär en 4:a i den finansiella profilen. Detta var en försvagning jämfört med 2019 och 2020, då kommunen fick 5:or. Förklaringen var att Gislaved gick förbi Värnamo under 2021.

Kassalikviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. Det speglar relationen mellan kommunens omsättningstillgångar exklusive lager och kortfristiga skulder. Det är viktigt att kassalikviditeten analyseras tillsammans med soliditetens utveckling. En ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts. Nyckeltalet innefattar inte exploateringsstillgångar och förråd som har bokförts som omsättningstillgångar.

Finansiella nyckeltal

Nyckeltalen redovisas i procent om inget annat anges

	2019		2020		2021	
	Jönköpings län	Värnamo kommun	Jönköpings län	Värnamo kommun	Jönköpings län	Värnamo kommun
Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter	95,5	94,6	91,3	90,4	89,8	88,8
Avskrivningar/skatteintäkter	4,4	5,5	4,5	5,9	4,7	6,1
Finansnetto/skatteintäkter	-0,6	-0,5	-0,3	-0,4	-0,3	-0,4
Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter	99,3	99,6	95,5	95,9	94,2	94,5
Skattefinansieringsgrad av investeringar	58	38	157	95	156	99
Nettoinvesteringar/verksamhetens nettokostnader	12	16	9	11	9	12
Resultat före extraordinära poster/verksamhetens bruttokostnader	0,6	0,3	3,9	3,5	5,3	4,9
Årets resultat/verksamhetens bruttokostnader	0,6	0,3	3,9	3,5	5,3	4,9
Genomsnittligt resultat för extraordinära poster under de tre senaste åren/verksamhetens bruttokostnader	0,8	1,4	1,7	1,5	3,3	2,9
Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt	17	36	20	37	24	38
Finansiella nettotillgångar/verksamhetens bruttokostnader	-23	-22	-23	-23	-21	-24
Kassalikviditet	64	77	87	79	105	101
Primärkommunal skattesats (kr)	21,99	21,52	22,02	21,52	22,02	21,52
Borgensåtagande/verksamhetens bruttokostnader	64	121	68	121	71	118
Budgetavvikelse för nämndernas resultat / verksamhetens bruttokostnader	-1,6	-1,1	0,4	-0,4	0,6	0,5

Mellan 2019 och 2021 förbättrades Värnamos kassalikviditet med 24 procentenheter från 77% till 101%. Den genomsnittliga kassalikviditeten i länet förbättrades med 41 procentenheter från 64% till 105% under samma period. Detta innebär att kassalikviditeten i Värnamo utvecklades under perioden något svagare än snittet i länet men låg på en genomsnittlig nivå under 2021.

Normalt eftersträvas ett riktvärde på 100% för kassalikviditeten. Det innebär att kortfristiga tillgångar är lika stora som kortfristiga skulder. I kommunernas kortfristiga skulder ingår dock en semesterlöneskuld som utgör cirka 30–40% av de kortfristiga skulderna. Den förändras normalt inte i någon större omfattning under året och utgör därför ingen större belastning på likviditeten. Detta innebär att en nivå på över 60% tryggar den kortsiktiga betalningsberedskapen för kommuner med ett normalt likviditetsflöde. Värnamos nivå på 101% innebär att kommunen klarar av att finansiera oväntade finansiella utgifter på kort sikt utan att behöva låna.

Värnamos likviditetsutveckling och -nivå innebär att poängen för kommunen i den finansiella profilen under den granskade perioden försvagades från en 4:a och till en 3:a.

Det är viktigt att kassalikviditet studeras ihop med soliditet, eftersom kassalikviditet kan förbättras via upplåning. Detta stärker kommunens kassalikviditet, men försvagar samtidigt soliditeten. Ingen total förbättring har då skett. För Värnamo förbättrades både soliditeten och kassalikviditeten under perioden.

Finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på 10–20 års sikt, nämligen långfristiga fordringar och placeringar, omsättningstillgångar samt kort- och långfristiga skulder. Nettot av dessa relateras sedan till verksamhetens bruttokostnader för att det skall bli jämförbart kommunerna emellan. Måttet är intressant, eftersom det speglar den finansiella handlingsberedskap som ligger någonstans mellan det kortsiktiga kassalikviditetsmåttet och det långsiktiga soliditetsmåttet. Till skillnad från många andra balansräkningsinriktade mått elimineras vidareutlåning inom koncernen i nyckeltalet, eftersom såväl fordrings- som skuldsidan inkluderas i måttet.

En kommun med höga finansiella nettotillgångar karaktäriseras ofta också av en hög soliditet, men det finns också kommuner som har höga finansiella nettotillgångar även om soliditeten är mer genomsnittlig. Dessa utmärks då av att kommunen har en stor del av sina tillgångar i långfristiga fordringar och omsättningstillgångar. Kommuner som sålt delar av sina anläggningstillgångar inom koncernen utmärks oftast av höga finansiella nettotillgångar.

Kommuner med låga finansiella nettotillgångar har oftast också en låg soliditet, men det finns ett antal kommuner som har genomsnittlig soliditet även om kommunen uppvisar svaga finansiella nettotillgångar. Då gäller att de har en stor andel av sina tillgångar i bundna anläggningstillgångar.

Värnamo försvagades under perioden sina finansiella nettotillgångar i relation till verksamhetens bruttokostnader med 2 procentenheter från –22% till –24%. Nivån på måttet innebär att kommunens skulder överstiger kommunens finansiella tillgångar. Det genomsnittliga värdet i länet förbättrades under perioden med 2 procentenheter från –23% till –21%. Ställs detta mot Värnamos utveckling, innebär det att kommunen, fick en 3:a under hela perioden.

Skattesats

Skattesats är ett nyckeltal som speglar kommunens långsiktiga handlingsberedskap i förhållande till övriga kommuner i länet, eftersom en jämförelsevis låg skattesats innebär en potential att stärka intäktssidan genom ett ökat skatteuttag. Det är samtidigt viktigt att klargöra att det redovisade betraktelsesättet är tämligen pragmatiskt och därmed kan ha begränsad betydelse i praktiken. Storleken på skatteuttaget är ju till stor del en ideologisk fråga.

Värnamos skattesats låg under 2021 på 21,52 kr. Snittet bland Jönköpings läns kommuner uppgick till 22,02 kr. Värnamo hade 2021 den näst lägsta skatten i länet. Detta innebär att kommunen fick en 4:a i den finansiella profilen, vilket var samma som under 2019 och 2020.

Den genomsnittliga skattesatsen i länet ökade mellan 2019 och 2021 med ökade 3 öre från 21,99 kr till 22,02 kr på grund av skattehöjning i Nässjö.

Skatten varierade under 2021 mellan 21,49 kr och 22,54 kr i de olika kommunerna. Lägst primärkommunal skatt hade med Vaggeryd 21,49 kr följt av Värnamo med 21,52 kr. Högst skatt hade Nässjö med 22,54 kr och näst högst skatt hade Mullsjö med 22,34 kr.

Budgetföljsamhet

Budgetföljsamheten är ett mått på kommunens finansiella kontroll. Forskning visar att ju lägre budgetavvikelse kommunen redovisar, desto större möjlighet har organisationen att kontrollera sin ekonomi.

När det gäller budgetföljsamhet, mäts den i driftsredovisningen mot ”nämndernas resultat exklusive centralt redovisade verksamhetsrelaterade finansiella poster. Avvikelsen ställs sedan i relation till verksamhetens kostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna i länet. Budgetavvikelsen bör ligga så nära noll som möjligt. En avvikelse på plus eller minus 1% utgör normalt inga större problem, utan det är stora negativa budgetavvikelser på nämndnivå som bör undvikas.

Den genomsnittliga budgetavvikelsen i länet blev alltmer positiv under perioden. Relateras budgetavvikelsen till verksamhetens bruttokostnader uppgick avvikelsen till –1,6% under 2019, för att förbättrades den till 0,4% under 2020. Under 2021 noterades en positiv budgetavvikelse på 0,6%. Under 2021 redovisade sju av tretton kommuner en positiv budgetavvikelse, vilket skall jämföras med två kommuner under 2019. Detta betyder att budgetföljsamheten förbättrades bland länets kommuner i takt med ett förbättrat resultat.

För Värnamo uppgick ovanstående mått under 2021 till 0,5%, vilket var en positivare budgetavvikelse än under 2020, då avvikelsen var -0,4%. För 2019 uppvisade kommunen en budgetavvikelse på -1,1%.

Poängen för budgetföljsamhet i den finansiella profilen har för Värnamo under perioden förbättrats från en 3:a under 2019 och 2020 till en 4:a under 2021.

Den finansiella profilens utveckling 2019–2021

Den finansiella profilen innehåller, förutom åtta nyckeltal, också fyra perspektiv som var för sig är viktiga när en kommuns finansiella ställning och utveckling analyseras. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen. Perspektivens poäng utgörs av de fyra nyckeltalen som är placerade närmast perspektivet i den finansiella profilen. Det innebär att varje nyckeltal i profilen ingår i två olika perspektiv.

Värnamos finansiella profil visar att kommunen 2021 låg på eller över genomsnittet för samtliga fyra perspektiv. De fyra perspektiven är kontroll över det finansiella resultatet, lång- och kortsiktig handlingsberedskap samt riskförhållande.

Kommunens poäng försvagades under perioden för de två perspektiven; långsiktig handlingsberedskap och riskförhållande. För kortsiktig handlingsberedskap och kontrollen över det finansiella resultatet förblev poängen oförändrad.

När det gäller de enskilda nyckeltalen förbättrades poängen för nyckeltalet; budgetföljsamhet.

Poängen försvagades däremot för de tre nyckeltalen; kassalikviditet, soliditet och skattefinansieringsgrad av investeringarna.

Oförändrad poäng mellan 2019 och 2021 uppvisade de fyra nyckeltalen; skattesats, finansiella nettotillgångar, resultat före extraordinära poster och genomsnittligt resultat under de tre senaste åren.

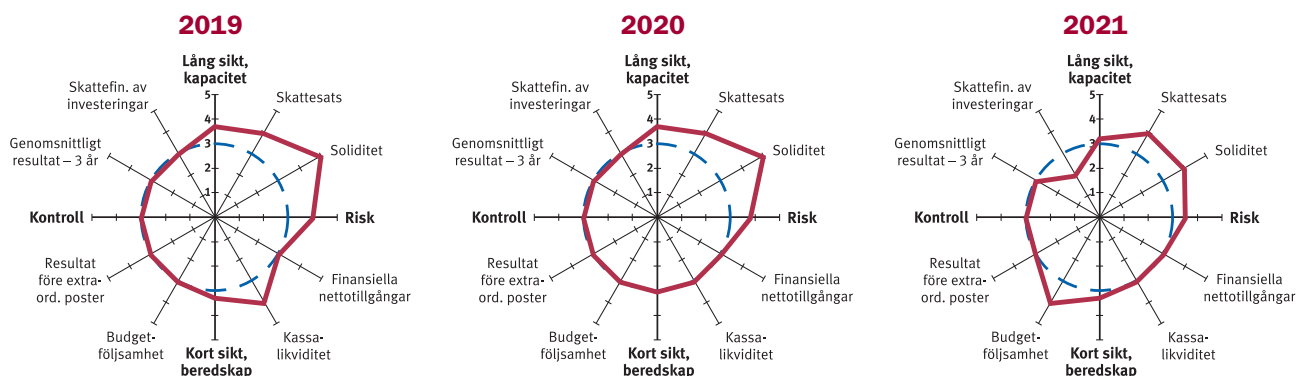
Sammanfattningsvis kan konstateras att Värnamos finansiella utveckling under den studerade treårsperioden resulterade i en något försvagad finansiell profil. Detta innebär att utifrån profilen, jämfört med snittet i länet, hade Värnamo vid utgången av 2021 ett något svagare utgångsläge än under 2019.

Avslutande kommentar

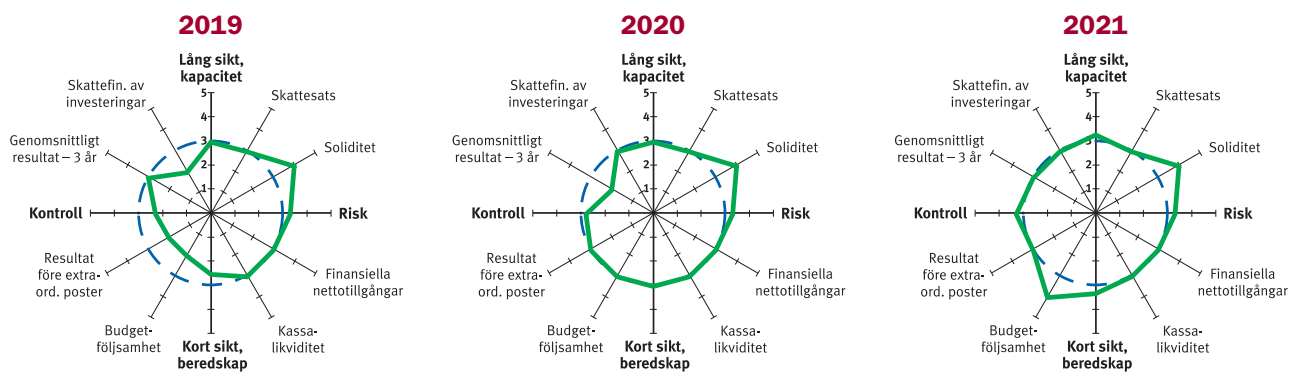
För andra året i rad är det samlade finansiella resultatet för kommuner och regioner rekordstort. Det beror bland annat på en oväntat snabb återhämtning av den svenska ekonomin med ökade skatteintäkter till följd. Andra bidragande orsaker till att resultatet var högt, var en god finansiell avkastning på placeringar och låga räntor på räntebärande skulder. Vidare har kommunernas resultat påverkats positivt av riktade statsbidrag för att hantera Covid-19. Därtill har också försäljningar av anläggningstillgångar och exploateringstillgångar påverkat resultatet positivt under året. Dessutom skall till detta läggas, att det har varit en lägre efterfrågan av vissa kommunala tjänster, till följd av pandemin, som har lett till reducerade kostnader i flera verksamheter. De många posterna av jämförelsestörande engångskaraktär har inneburit att de har blivit ännu viktigare att analysera sektorn och inte minst enskilda kommuners ekonomi.

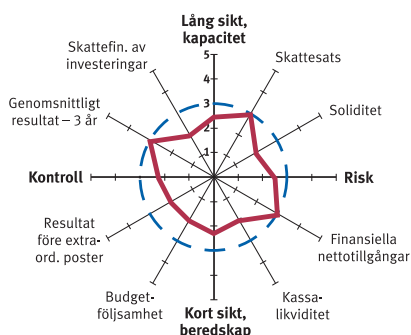
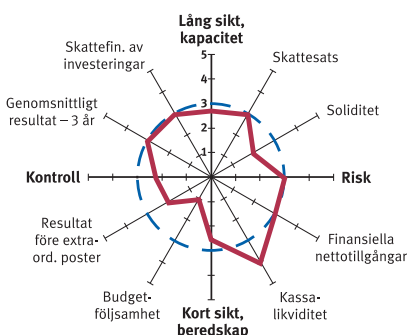
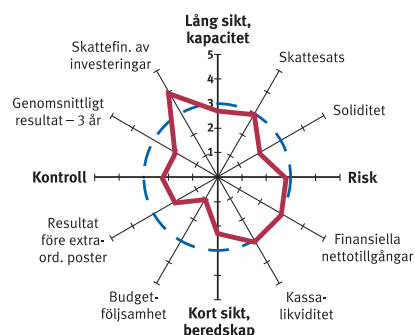
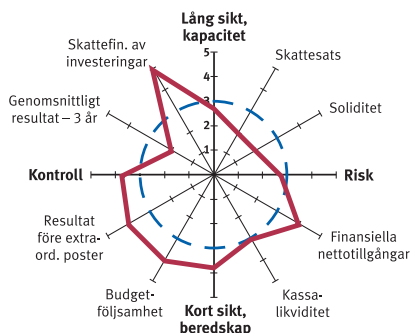
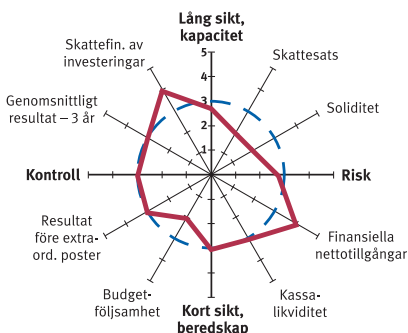
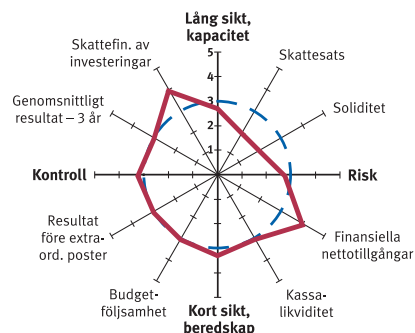
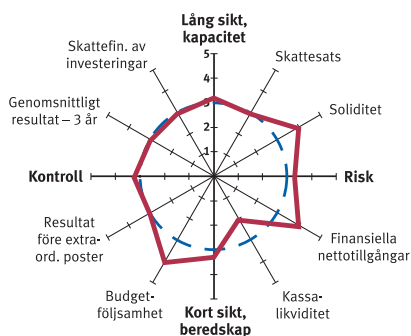
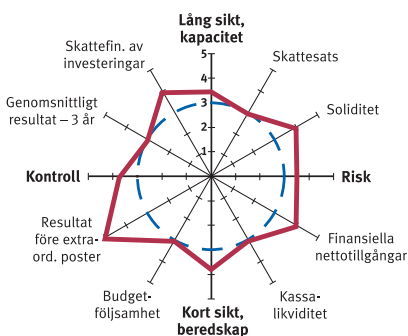
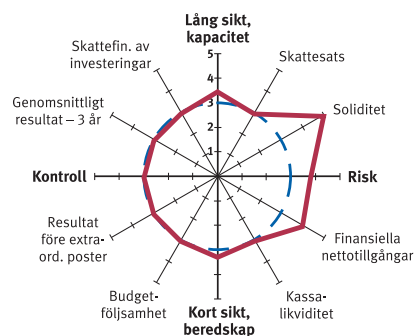
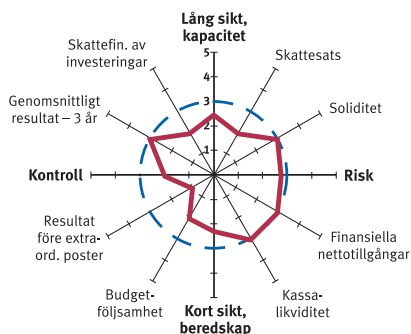
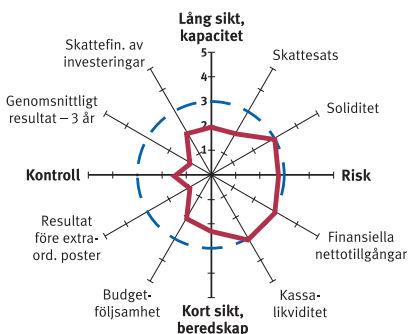
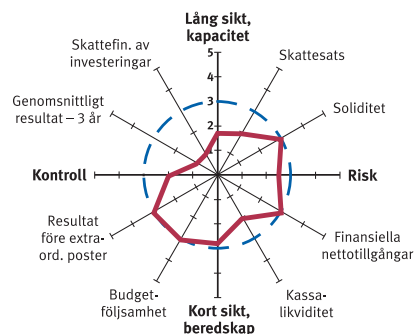
Värnamo har ett fortsatt stabilt kontrollerat finansiellt läge med ett tillfredställande underliggande löpande resultat. Resultatnivån exklusive jämförelsestörande engångsposter bör dock de närmaste åren uppgå till minst 2–3% i förhållande till verksamhetens kostnader för att möta förväntade framtida utmaningar. Trots de två senaste åren goda resultatnivåer är det nämligen av största vikt att Värnamo fortsätter med att arbeta med att skapa och bibehålla ett stabilt finansiellt utrymme, eftersom de närmaste åren fortfarande förväntas bli tuffa på grund av att kommunerna står inför utmaningar som fortsatt ökade investeringar, arbetskraftsbrist och ökade verksamhetsbehov hänförliga till befolkningsförändringar. Detta innebär att kostnaderna för kommunala tjänster kommer att öka snabbare än tidigare. Prognoser framöver visar att skatteunderlagets tillväxt inte räcker för att möta uppräknade kostnadsdrivande faktorer. En viktig del för att minimera skattehöjningar och/eller minimera besparingar är att effektivisera verksamheten genom att göra goda analyser som visar på olika effektiviseringsmöjligheter.

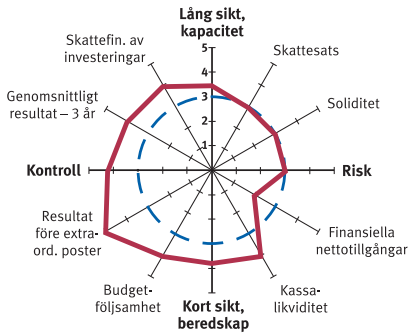
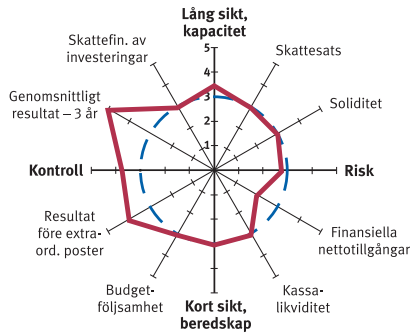
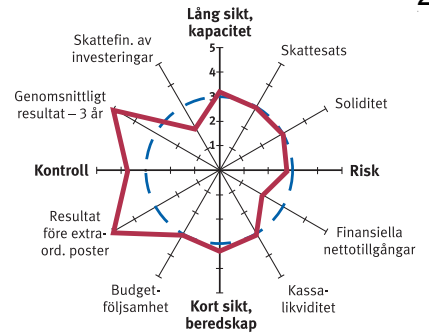
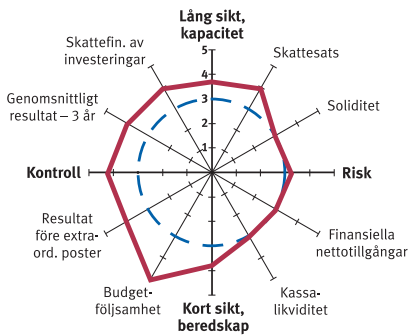
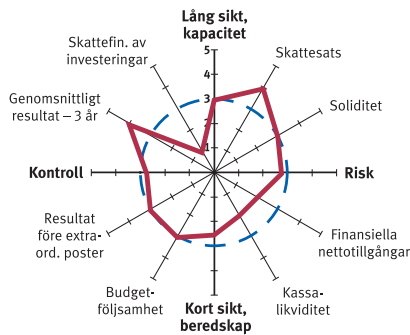
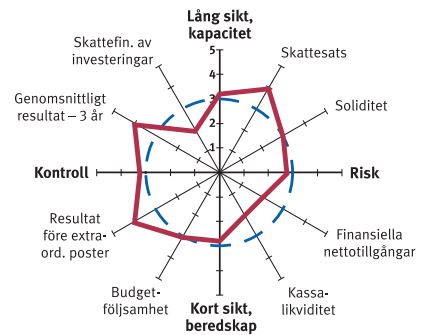
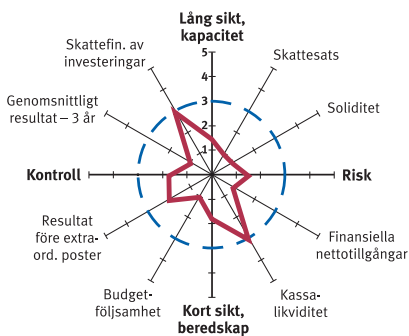
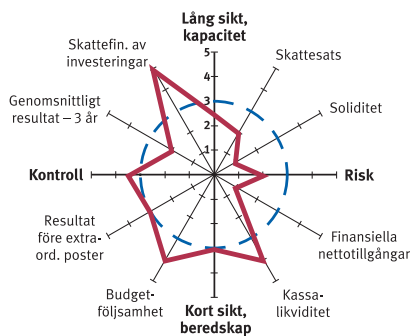
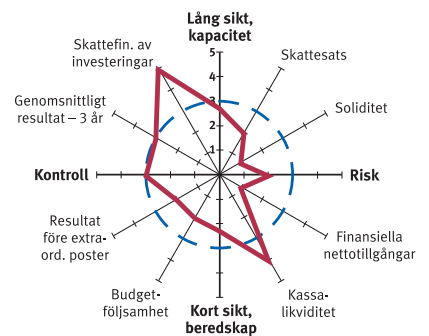
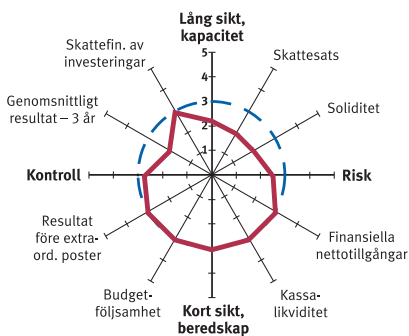
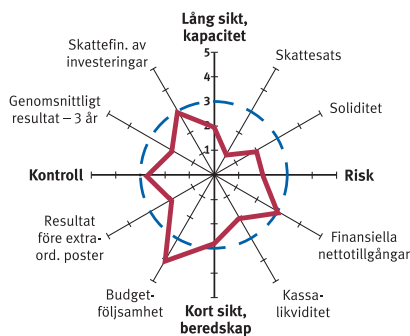
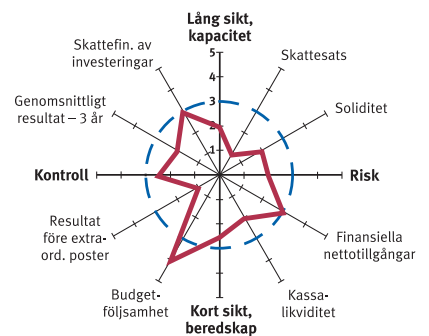
...i förhållande till Jönköpings län

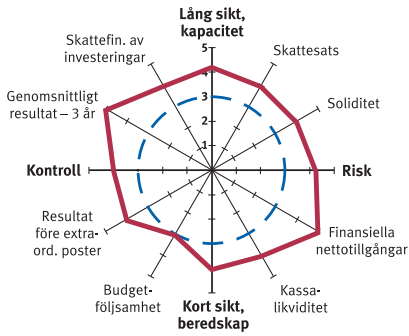
...i förhållande till riket

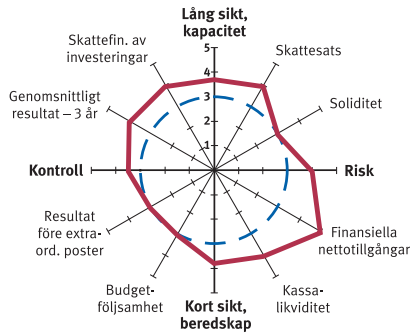
Aneby 2019

Aneby 2020

Aneby 2021

Eksjö 2019

Eksjö 2020

Eksjö 2021

Gislaved 2019

Gislaved 2020

Gislaved 2021

Gnosjö 2019

Gnosjö 2020

Gnosjö 2021

Habo 2019**Habo 2020****Habo 2021****Jönköping 2019****Jönköping 2020****Jönköping 2021****Mullsjö 2019****Mullsjö 2020****Mullsjö 2021****Nässjö 2019****Nässjö 2020****Nässjö 2021**

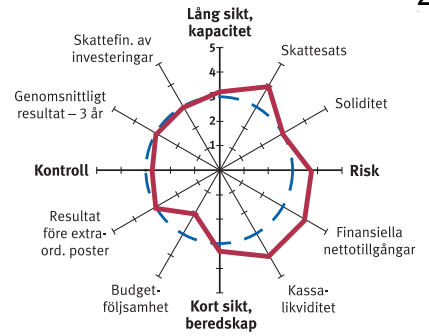
Sävsjö 2019

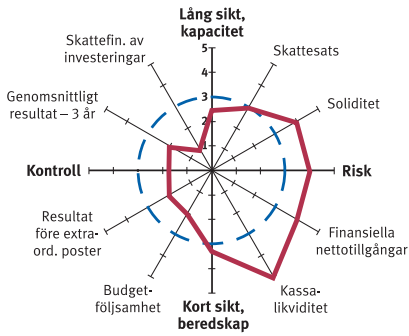
Sävsjö 2020

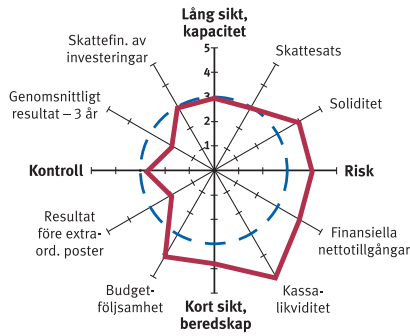
Sävsjö 2021

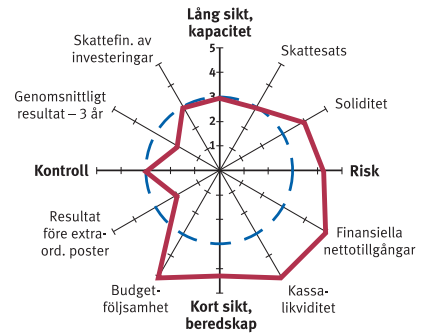
Tranås 2019

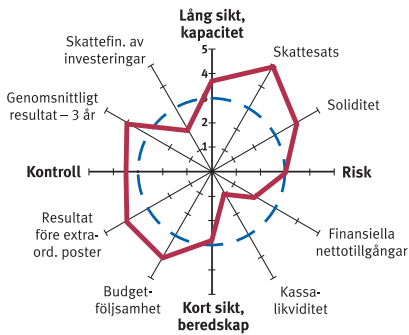
Tranås 2020

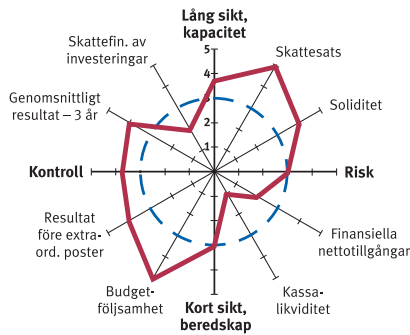
Tranås 2021

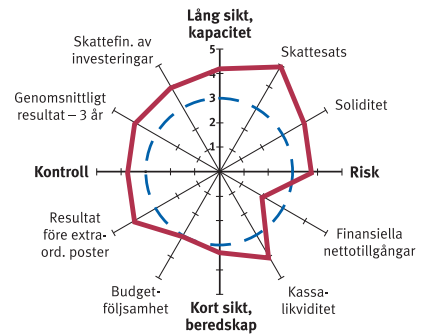
Vaggeryd 2019

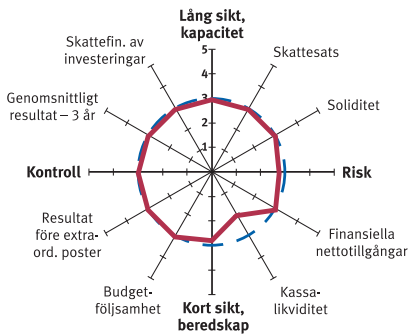
Vaggeryd 2020

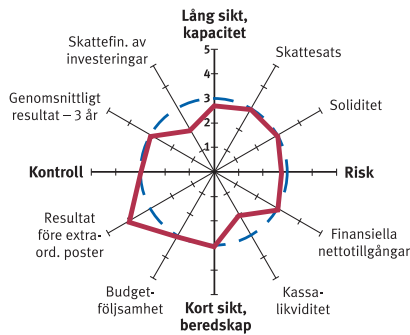
Vaggeryd 2021

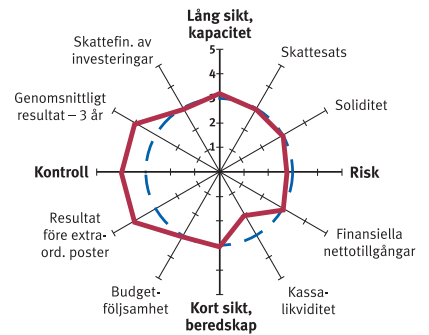
Vetlanda 2019

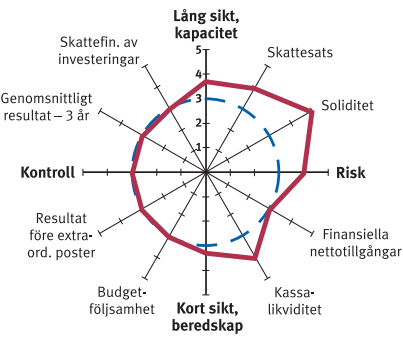
Vetlanda 2020

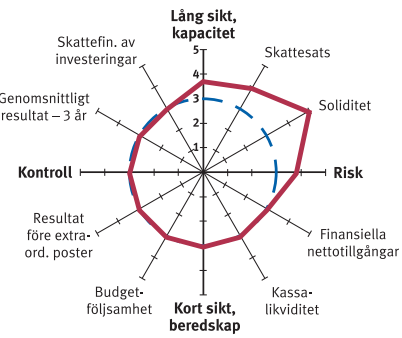
Vetlanda 2021

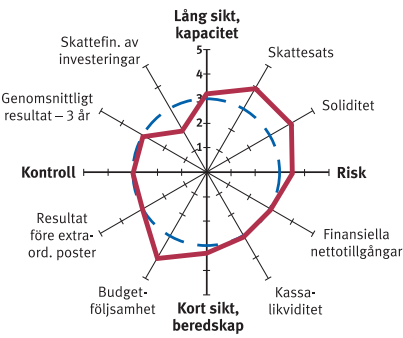
Värnamo 2019

Värnamo 2020

Värnamo 2021

Kommunerna sorterade i bokstavsordning.

Skattesats (kr)	
Aneby	22,09
Eksjö	22,26
Gislaved	21,99
Gnosjö	22,24
Habo	22,17
Jönköping	21,64
Mullsjö	22,34
Nässjö	22,54
Sävsjö	21,92
Tranås	22,01
Vaggeryd	21,49
Vetlanda	22,01
Värnamo	21,52
Medel	22,02

Budgetavvikelse verksamhetens nettokostnader i relation till verksamhetens bruttokostnader (%)	
Aneby	-2,7
Eksjö	-0,4
Gislaved	-0,4
Gnosjö	1,6
Habo	5,8
Jönköping	2,5
Mullsjö	-1,9
Nässjö	-0,1
Sävsjö	-0,6
Tranås	0,3
Vaggeryd	1,2
Vetlanda	1,5
Värnamo	0,5
Medel	0,6

Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser (%)	
Aneby	9
Eksjö	15
Gislaved	39
Gnosjö	29
Habo	30
Jönköping	30
Mullsjö	-8
Nässjö	7
Sävsjö	33
Tranås	34
Vaggeryd	34
Vetlanda	24
Värnamo	38
Medel	24

Resultat före extraordinära poster/verksamhetens kostnader (%)	
Aneby	3,5
Eksjö	5,0
Gislaved	5,5
Gnosjö	3,8
Habo	11,4
Jönköping	6,7
Mullsjö	3,7
Nässjö	2,3
Sävsjö	5,2
Tranås	3,0
Vaggeryd	6,5
Vetlanda	7,2
Värnamo	4,9
Medel	5,3

Finansiella nettotillgångar (%)	
Aneby	-23
Eksjö	-4
Gislaved	-14
Gnosjö	-31
Habo	-34
Jönköping	-32
Mullsjö	-48
Nässjö	-27
Sävsjö	6
Tranås	8
Vaggeryd	-33
Vetlanda	-19
Värnamo	-24
Medel	-21

Resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren/ verksamhetens kostnader tre senaste åren (%)	
Aneby	1,6
Eksjö	3,4
Gislaved	4,2
Gnosjö	0,9
Habo	7,0
Jönköping	4,4
Mullsjö	2,2
Nässjö	1,6
Sävsjö	3,6
Tranås	1,3
Vaggeryd	4,5
Vetlanda	4,8
Värnamo	2,9
Medel	3,3

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 14.

Kassalikviditet (%)	
Aneby	123
Eksjö	115
Gislaved	91
Gnosjö	59
Habo	119
Jönköping	59
Mullsjö	136
Nässjö	69
Sävsjö	137
Tranås	159
Vaggeryd	125
Vetlanda	70
Värnamo	101
Medel	105

Skattefinansieringsgrad av investeringarna (%)	
Aneby	216
Eksjö	231
Gislaved	162
Gnosjö	83
Habo	99
Jönköping	88
Mullsjö	313
Nässjö	112
Sävsjö	165
Tranås	104
Vaggeryd	243
Vetlanda	117
Värnamo	99
Medel	156

Borgensåtagande/verksamhetens bruttokostnader (%)	
Aneby	67
Eksjö	78
Gislaved	32
Gnosjö	40
Habo	61
Jönköping	72
Mullsjö	66
Nässjö	48
Sävsjö	102
Tranås	84
Vaggeryd	62
Vetlanda	59
Värnamo	118
Medel	68

Investeringar/verksamhetens nettokostnader (%)	
Aneby	4
Eksjö	4
Gislaved	8
Gnosjö	12
Habo	20
Jönköping	17
Mullsjö	3
Nässjö	5
Sävsjö	6
Tranås	7
Vaggeryd	6
Vetlanda	11
Värnamo	12
Medel	9

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 14.

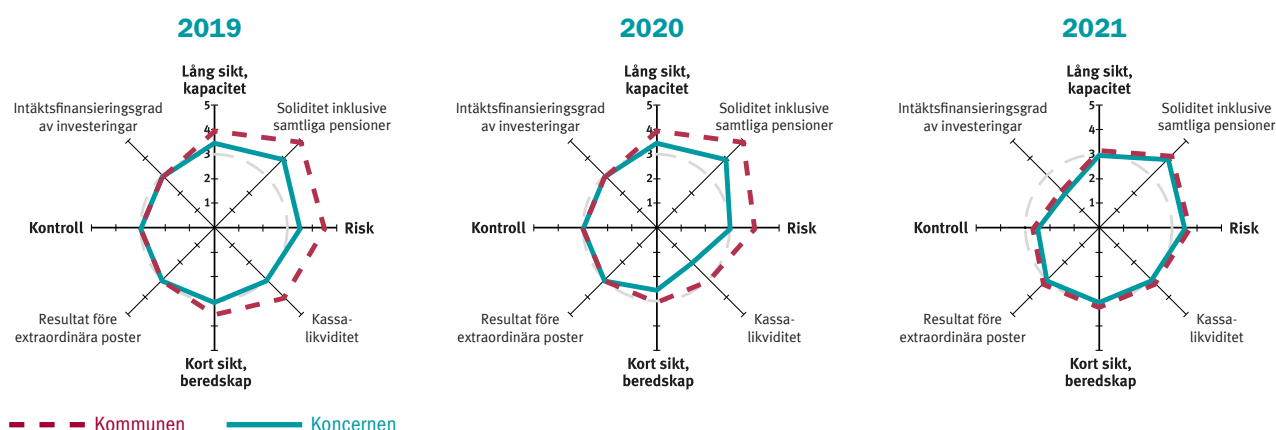
Denna analys syftar till att kortfattat beskriva de finansiella förutsättningarna som finns för Värnamo kommunkoncern i förhållande till övriga kommunkoncerner i Jönköpings län. Detta görs genom att fyra viktiga nyckeltal jämförs för kommun och koncern för Värnamo mot övriga kommuner. Dessa redovisas i tabellform och poängsätts i den finansiella profilen enligt den modell som tidigare har använts i rapporten.

Finansiella nyckeltal för kommun och koncern

Nyckeltal (procent)	Nivå på måttet i Värnamo 2020	Snittet i länet 2020	Nivå på måttet i Värnamo 2021	Snittet i länet 2021	Differens mot länets snitt
Långsiktig kapacitet/Risk					
Soliditet* för kommun	37	20	38	24	14
Soliditet* för koncern	27	19	28	21	7
Kortsiktig beredskap/Risk					
Kassalikviditet för kommun	79	87	101	105	-4
Kassalikviditet för koncern	83	94	111	109	2
Kortsiktig beredskap/Kontroll					
Resultat före extraordinära poster / verksamhetens kostnader för kommun	3,5	3,9	4,9	5,3	-0,4
Resultat före extraordinära poster / verksamhetens kostnader för koncern	4,6	4,3	5,8	5,9	-0,1
Långsiktig kapacitet/Kontroll					
Skattefinansieringsgrad av investeringar i kommun	95	157	99	156	-57
Intäktfinansieringsgrad av investeringar i koncern	98	93	79	100	-21

* Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser

För definitioner se nästa sida.

Värnamo koncernens finansiella förutsättningar utifrån den finansiella profilen

1. Soliditet

Värnamos koncern har en högre soliditet jämfört med snittet i länet. Koncernen redovisade 2020 ett värde på 27%, vilket förbättrades till 28% under 2021. Detta var 7 procentenheter högre än snittet i länet som uppgick till 21%. Detta gav 2021 en 4:a för koncernen i den finansiella profilen. I kommunprofilen låg Värnamo på en 4:a.

2. Kassalikviditet

Värnamos koncern har en genomsnittlig kassalikviditet jämfört med snittet i länet. Koncernen redovisade 2020 ett värde på 83%, vilket förbättrades till 111% under 2021. Detta var 2 procentenheter högre än snittet i länet som uppgick till 109%. Detta gav en 3:a för koncernen i den finansiella profilen. För kommunen låg Värnamo på en 3:a.

3. Resultat före extraordinära poster

Värnamos koncern redovisade under 2021 ett marginellt lägre resultat i förhållande till snittet i länet. Koncernen redovisade 2020 ett värde på 4,6%, vilket förbättrades till 5,8% under 2021. Detta var 0,1 procentenheter lägre snittet i länet som uppgick till 5,9%. Detta gav en 3:a för koncernen i den finansiella profilen. I kommunprofilen låg Värnamo på en 3:a.

Sammanfattningsvis kan konstateras, att Värnamo kommunkoncerns finansiella utveckling mellan 2020 och 2021, resulterade i en ganska oförändrad finansiell profil. Detta innebär att utifrån profilen, jämfört med snittet i länet, hade Värnamo vid utgången av 2021 samma utgångsläge som under 2020.

4. Egenfinansieringsgraden av investeringar

Värnamos koncern redovisade under 2021 en lägre intäktsfinansieringsgrad av investeringarna jämfört med snittet i länet. Koncernen redovisade 2020 ett värde på 98%, vilket försvagades till 79% under 2021. Detta var 21 procentenheter lägre än snittet i länet som uppgick till 100%. Detta gav en 2:a för koncernen i den finansiella profilen. I kommunprofilen låg Värnamo på en 2:a.

Finansiellt resultat och ställning för koncernerna i länet Jönköping 2021

I nedanstående tabell har koncernerna i Jönköpings län placerats in utifrån två dimensioner, resultat i form av resultatet under 2021 och finansiell ställning i form av soliditet under 2021. Varje dimension har sedan delats upp i tre olika under delar; ”stark”, ”varken stark eller svag” samt ”svag”. Det innebär att det finns nio olika scenarier/rutor som en koncern kan placeras in i. Ju starkare ekonomi, ju längre upp till vänster hamnar koncernen. Koncernerna i respektive ruta har dock inte ordnats i finansiell ordning, utan ligger i bokstavsordning.

	Stark finansiell ställning (En soliditet som är starkare än 25% under 2021 *)	Varken stark eller svag finansiell ställning (En soliditet som ligger mellan 0–25% under 2021 *)	Svag finansiell ställning (En soliditet som är svagare än 0% under 2021 *)
Starkt resultat (Resultatet var högre än 2 % av verksamhetens bruttokostnader under 2021)	Gislaved Gnosjö Vaggeryd Värnamo	Aneby Eksjö Habo Jönköping Nässjö Sävsjö Tranås Vetlanda	Mullsjö
Varken starkt eller svagt resultat (Resultatet låg mellan 1%–1,99 % av verksamhetens bruttokostnader under 2021)		Eksjö	
Svagt resultat (Resultatet var svagare än 1% av verksamhetens bruttokostnader under 2021)			

Definition av nyckeltal som används i koncernanalysen på föregående sida

Soliditet

Eget kapital i förhållande till totala tillgångar. I måttet inkluderas samtliga pensionsförpliktelser inom linjen.

Kassalikviditet

Måttet räknas fram genom att kortfristiga fordringar, kortfristiga placeringar samt kassa och bank divideras med kortfristiga skulder. Nyckeltalet innefattar inte lager och förråd.

Resultat före extraordinära poster

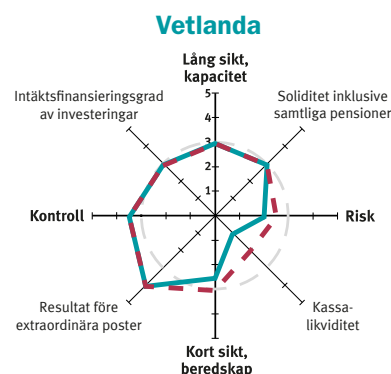
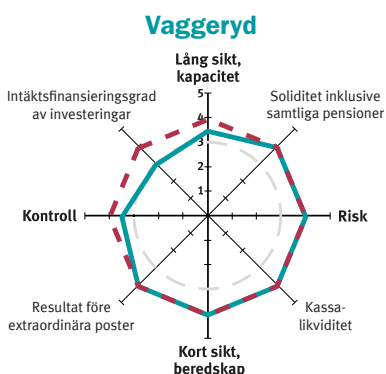
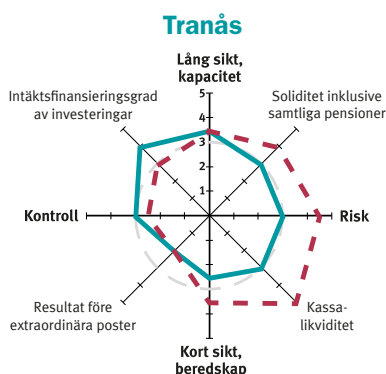
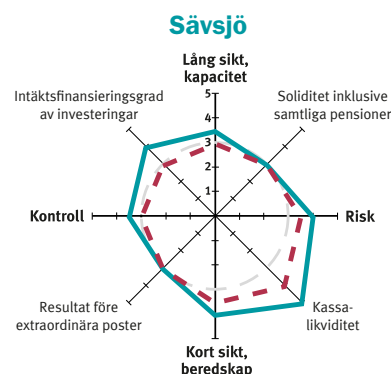
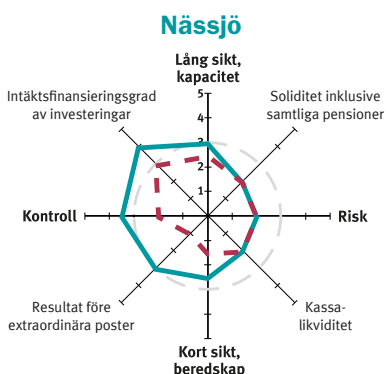
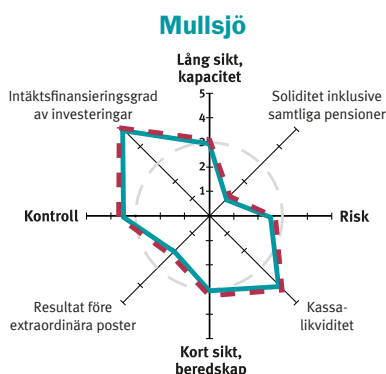
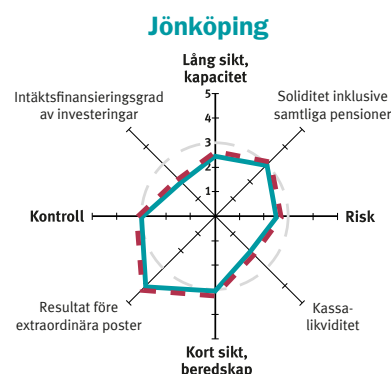
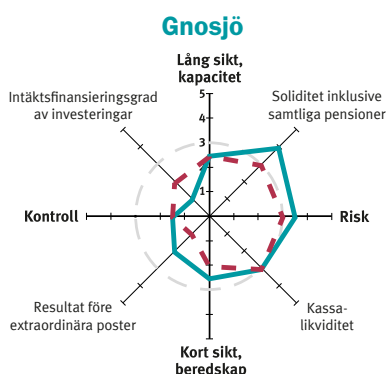
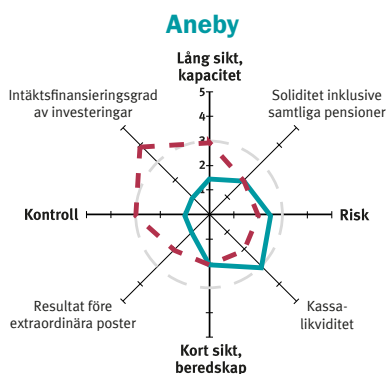
Summan av koncernens samtliga intäkter och kostnader

under året exklusive extraordinära poster. Resultatet har dividerats med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser skall kunna göras mellan de analyserade kommunerna.

Egenfinansieringsgraden av investeringar

Beskriver hur stor andel av årets investeringar som koncernen kan finansiera med egna medel i form av återstående intäkter. Egna medel räknas fram genom att årets resultat justeras för likvidpåverkande poster. Används för koncernen.

Jönköpings län koncernprofiler och nyckeltal 2021 ²⁴¹

Resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens kostnader 2021

Habo	11,1
Vetlanda	8,2
Vaggeryd	7,6
Jönköping	6,6
Eksjö	6,2
Sävsjö	6,2
Gislaved	6,0
Värnamo	5,8
Nässjö	4,6
Gnosjö	4,5
Tranås	3,5
Mullsjö	3,4
Aneby	3,3
Medel	5,9

Intäktfinansieringsgrad av investeringarna 2021

Mullsjö	201
Sävsjö	136
Nässjö	111
Tranås	109
Vetlanda	105
Vaggeryd	104
Eksjö	102
Gislaved	88
Habo	81
Värnamo	79
Gnosjö	77
Jönköping	59
Aneby	45
Medel	100

Soliditet 2021

Gislaved	40
Vaggeryd	28
Värnamo	28
Gnosjö	26
Habo	23
Sävsjö	22
Vetlanda	22
Jönköping	21
Tranås	20
Nässjö	18
Eksjö	17
Aneby	8
Mullsjö	-4
Medel	21

Kassalikviditet 2021

Sävsjö	141
Mullsjö	135
Vaggeryd	134
Habo	131
Aneby	127
Tranås	127
Eksjö	115
Värnamo	111
Gislaved	109
Nässjö	103
Gnosjö	76
Jönköping	57
Vetlanda	55
Medel	109

Kommunforskning i Västsverige

är en organisation som bedriver forskning inom området ekonomi och organisation i kommuner och landsting. Organisationen och verksamheten är uppbyggd kring ett samarbetsavtal mellan kommuner och landsting samt universitet och högskolor i Västsverige. Syftet med samarbetsavtalet är att initiera forskning inom det nämnda området och därigenom bidra till att skapa en stark forskningsmiljö. KFi:s verksamhet idag kan delas in i områdena redovisning, organisering och styrning.

**KommunForskning
i Västsverige**

§

Meddelanden

1. Mötesanteckningar och presentation från Regionalt krishanteringsråd 26 augusti 2022.
2. Kallelse/föredragningslista Primärkommunalt samverkansorgan samt tjänsteskrivelse och överenskommelse avseende patientnämndsverksamhet.
3. Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 184 angående Samrådsyttrande över Sävsjö kommuns översiktsplan.
4. Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 185 angående Samrådsyttrande över Vaggeryds kommuns översiktsplan.
5. Minnesanteckningar Lokal arbetsmarknadsgrupp 1 september 2022 med bilagor.
6. Kvalitetsredovisning familjecentraler i Jönköpings län 2021.

Regionalt krishanteringsråd

Deltagande:

Representanter från samtliga kommuner i Jönköpings län. Länsstyrelsen i Jönköpings län, Region Jönköpings län, Försvarsmakten, Höglandets Räddningsförbund och Polismyndigheten.

Inledning

Landshövding Helena Jonsson inleder med att hälsa alla välkomna och går igenom dagordningen.

Fredric Jonsson, Länsstyrelsen ger en kort lägesbild från sommaren.

I sommar har det varit en del följder och konsekvenser av invasionen i Ukraina, bland annat påverkan av prisläget på el och drivmedel. Frågan kring vår energiförsörjning är i högsta grad aktuell, men vi har även haft väderrelaterade händelser, främst torka och brist på nederbörd.

Valrörelsen är i full gång och pandemin har haft en ny uppgång gällande antalet positivt testade under sommaren, dock med lindrigare sjukdomsfall.

Nässjö kommun har som enda kommun haft betydande påverkan gällande vattenförsörjningen och fått leverera vatten till någon mindre ort där vattentäkterna sinat.

Fortsatt uppdrag att leverera lägesbilder både till MSB och regeringen.

SH Ukraina

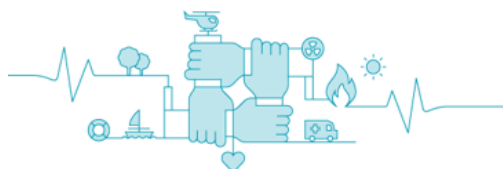
Andreas Nortén, Försvarsmakten

Börjar med en kort presentation av sig själv samt sin karriär inom Försvarsmakten.

I onsdags firade Ukraina sin självständighetsdag då det var 31 år sedan de lämnade Sovjet, Det är på samma dag även 6 månader sedan kriget började.

Något lägre krigsaktivitet under sommaren, marginella vinster respektive förluster och det har böljat fram och tillbaka. Fortsatt allvarliga förluster av människoliv. Senaste rapporterna från FN visar på 5 500 civila offer.

I östra Ukraina kring Donbass-området står det ganska still och det stängas ordentligt. I södra Ukraina kring Cherson är det en tilltagande krigsföring.

Ryssland har utfört förstärkningsåtgärder i form av inkallning, och senast igår skrev Putin på en order om att öka personalvolymerna med 137 000 soldater. Det är en ökning med cirka tio procent av militär personal i Ryssland.

Mycket oroligheter kring kärnkraftverk, beskjutningar och strider kring Zaporizjzja som är Ukrainas största kärnkraftverk och under rysk kontroll sedan krigets start. Under torsdagen kopplades verket bort från elnätet, vilket kan äventyra kylningen av reaktorerna. Verket kopplades dock på nätet senare under samma dag utan komplikationer. Detta är en fråga som skapar stor oro i hela Europa.

Krim har också varit ett område i fokus senaste tiden, med framgångar för Ukraina. Ukrainas operationssäkerhet har varit suverän och de tar ej ansvar för attacker för att de inte vill röja sin taktik. Ryssland har också haft omröstningar i de ockuperade områdena för att befästa sitt innehav.

Första lasterna av spannmål har glädjande nog lämnat Odessa. Medierapportering gällande kriget har minskat något i Sverige, då ett större fokus sker på det kommande valet.

En första svensk har dött i striderna. Ryssland har utvisat svensk och dansk radio ur landet. Sveriges stöd till Ukraina fortsätter gällande materiel och personal, främst via utbildningsinsatser som sker i Storbritannien. Utbildar där militär som sedan åker tillbaka till Ukraina. 23 av 30 länder har nu godkänt Sveriges NATO-ansökan. Det nordiska militärsamarbetet NORDEFCO har accelererat vilket förstärker vår position i Östersjöregionen.

Energiförsörjning

Fredric Jonsson, Länsstyrelsen

Energimyndigheten hade tyvärr inte möjlighet att deltaga vid detta möte, Fredric drar deras presentation.

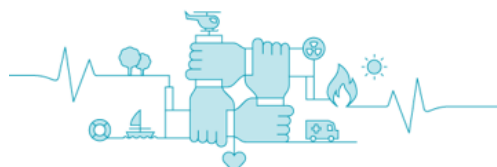
Påverkan på Sveriges energisystem har hittills varit begränsat.

Störst påverkan har skett på prissättningen av olja och gas som sedan har påverkat bland annat elpriset i Europa.

Drivmedelsförsörjning

Energimyndigheten bedömer att drivmedelsmarknaden i Sverige är stabil.

Från och med årsskiftet 2022/2023 ska EU ha fasat ut den ryska oljan.

Naturgasförsörjning

Nord Stream 1 kör på 20% av maxkapaciteten.

EU har beslutat om en förbrukningsminskning om 15% fram till och med våren 2023.

Naturgas utgör ca 2% av Sveriges totala energianvändning.

Den dansk-svenska gasmarknaden är robust och gaslagren fylls på runt om i Europa.

El- och värmeförsörjning

Mycket höga elpriser i främst södra Sverige och Europa

Driftsäkerheten och balansen i kraft-systemet påverkas i dagsläget inte av kriget i Ukraina.

Viktigt att kommuner har en beredskapsplan för att kunna hantera avbrott i värmeförsörjningen.

Medskick

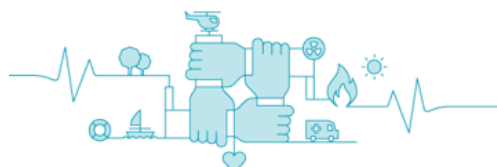
Det kommer med all sannolikhet vara fortsatt höga elpriser i södra Sverige samt övriga Europa.

Alla som har ett beroende av energi har ett ansvar att säkerställa förmåga att kunna hantera störningar och avbrott.

Energibolag behöver ha en god framförhållning för att säkra bland annat bränsle och olika typer av kritiska komponenter.

Att vara prioriterad inom styrel är ingen garanti för att få el vid en manuell förbrukningsfrånkoppling.

Det kommer att bli en ökad konkurrens framöver mellan andra energislag, flis, ved, pellets osv. då all energi stiger i pris.

Valrörelsen 2022

Håkan Boberg, Polismyndigheten

Håkan presenterar sig själv, chef för lokalpolisområde Jönköping.

Hotbilden gällande höstens val ligger kvar på en fortsatt låg nivå.

Inga underrättelser som talar för en höjd aktivitet antingen från höger, vänster, islamister, eller någon annan grupp.

NMR har fortsatt aktivitet i länet, främst kring Vetlanda. Planerad aktivitet helgen v.44 då partiledaren besöker just Vetlanda.

Rasmus Paludan har inga inlämnade ansökningar i region öst så här långt, men kan eventuellt komma under v.35 då han har tomt i sin kalender.

Det har varit lugnare de senaste veckorna gällande aktivitet relaterat till valet. Brottsstatistiken visar på 47 ärenden i länet relaterat till valet, 1 358 i landet i stort. Merparten av ärendena i länet är avslutade och enbart ett fåtal öppna utredningar. Inga anmälningar som sticker ut och ett betydligt lugnare läge än förra valet för 4 år sedan.

Kommande valaktivitet är Jimmie Åkesson i rådhusparken den 29 augusti och AFS den 1 september.

Polismyndigheten jobbar just nu med att hämta in underlag gällande vilka lokaler och fastigheter som kommer att förvara röster från förtidsröstning. Detta för att kontrollera och säkerställa att dessa ej äventyras vid oroligheter eller andra bekymmer.

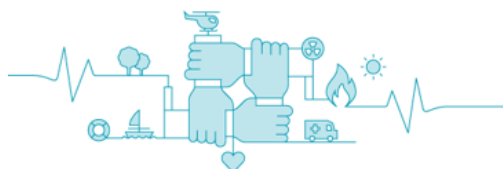
Väderrelaterade händelse

Jonas Petri, Räddningstjänsten

Jonas börjar med att kortfattat berätta om en ny förordning som ändrat inriktning för samarbetet mellan räddningstjänsten i Sverige. Den har lett till en helt annan storskalighet och man är nu mer beroende av varandra. Händelser i Sörmland eller Blekinge kan exempelvis påverka oss. Man har under sommaren haft kontakt och gjort insatser med ett stort antal andra län i södra Sverige, detta har fungerat bra och varit uppskattat.

Västra delen av länet har haft en ganska blöt och lugn sommar med väldigt få bränder.

I den östra delen främst kring Vetlanda har det skett ett intensivt arbete, med torka, vattenbrist och bränder. En stor fråga har varit varför räddningstjänsten ej beslutat om eldningsförbud och varför det inte görs mer i den frågan generellt för att undvika bränder som startar på detta vis. Svaret är att eldningen inte har varit ett problem, då större delen av länet har haft ett relativt blött ytskikt. Anledningen till bränderna har i stället varit blixtnedslag till stor del, och man har därför jobbat med andra insatser som exempelvis ett utökat brandflyg.

Skyfall har skett slumpmässigt över länet i flera olika kommuner, dessa har även fört med sig åska och blixnar som skapat elavbrott samt mindre bränder. Två större bränder i trakterna kring Öggestorp samt vid sågverket i Unnefors.

Vi har även haft kemhändelser med gasolutsläpp, samt simhallsbekymmer i Eksjö. Sammantaget har somrarna blivit mer intensiva än vi någonsin upplevt vilket såklart är ännu mer bekymmersamt då det sker under semestertiden i stor utsträckning.

På många ställen i länet förbereds det ganska starkt för att kunna elda med ved framöver, inte minst på grund av höga elpriser. I vissa fall är det anläggningar som inte är anpassade för att elda stora volymer och där finns det en ökad risk för bränder framöver.

Vattenläget

Henrik Gustafsson, Länsstyrelsen.

Det har varit ett bekymmersamt vattenläge i sommar främst kring Emåns avrinningsområde, vilket bland annat påverkat lantbrukets bevattning till djur och känsliga grödor.

Vi har haft ett stort nederbördsunderskott de senaste sex månaderna, vilket påverkat flödesläget i ytvattnet där hela länet har nivåer mycket under det normala. Det har också påverkat grundvattennivåerna där vi i stora magasin är under eller mycket under det normala.

Länsstyrelsen arbetar med situationen brett och samordnar arbete inom staben. Länsstyrelsen i Kalmar, SMHI, berörda kommuner, LRF och Emåförbundet medverkar och detta ger oss en relativt god och bred lägesbild från flera olika organisationer.

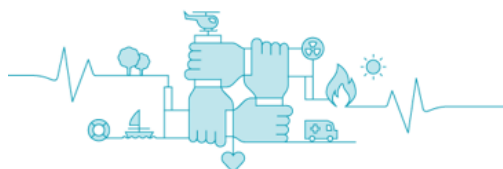
Mullsjö, Habo och Tranås har stabila nivåer. Nässjö har snabbt sjunkande och resterande kommuner anser sig ha sjunkande vattennivåer.

Nässjö har de största problemen just nu och bevattningsförbud finns i Nässjö, Eksjö, Vetlanda samt Värnamo kommun.

Vi har sammantaget en situation likt 2016 och 2018, och då vände inte vattenläget förrän i november och vi kan nog räkna med en bekymmersam höst även i år.

Cecilia Gerhardsson, Nässjö kommun

Vi har ett bekymmersamt dricksvattenläge i Nässjö kommun. Bevattningsförbud sedan den 2 augusti och det finns en oro för flera av våra vattentäkter som ingår i Emåns vattensystem. Några har sinat och vi har behövt distribuera ut vatten till drabbade orter. Via SMHI fick vi ta del av en lokal prognos som bland annat visar att vi skulle behöva sex månaders nederbörd på tre månader för att komma tillbaka till normalnivåer.

Den sociala kontrollen gör sitt och vi får en daglig inströmning av rapporter från grannar och förbipasserande som ser avvikningar från bevattningsförbudet. Det har också inkommit ansökningar gällande dispens från bevattningsförbudet, om det ej kommer vatten snarast behöver vi se över dessa ansökningar.

Covid-19,

David Edenvik, regionen

Vi har eventuellt haft en topp där vi nu planat ut med antalet fall per dag, tidigare under sommaren har vi haft en ökande trend. Kommunal verksamhet har haft problem under sommaren med hög smittspridning i SÄBO och hemtjänst. Där kan vi ej se samma nedgång än, men man skall komma ihåg att konsekvenserna av dessa insjuknade har varit relativt låga och inte alls i samma utsträckning som tidigare.

Vi har börjat se en positiv trend även gällande belastning på sjukvården gällande inläggande på sjukhus med positivt covid-19 test.

Den 1 september börjar en ny vaccinationskampanj som innebär en ny höstdos för äldre och riskgrupper. Brev har gått ut till alla 80+ medan 65+ har fått sms. Övriga riskgrupper informeras av sina behandlade läkare samt via sociala medier och annonser i dagspress.

Från och med den 12 september är det sagt officiellt att alla är välkomna att ta ytterligare en dos, detta är däremot ej någon rekommendation från Folkhälsomyndigheten då skyddet från den tredje dosen anses ge fortsatt gott skydd mot allvarlig sjukdom för unga och friska människor.

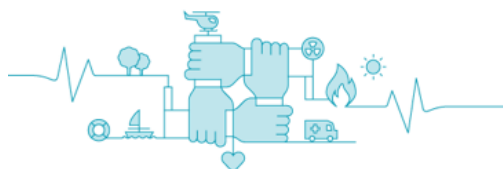
Arbetet med att nå ut till människor som fortfarande inte har vaccinerat sig fortlöper. Under hösten 2022 kommer ett antal informationsinsatser, bland annat ett budskap om att pandemin faktiskt inte är över och att utvalda grupper rekommenderas en höstdos. Det kommer också komma faktafilmer med arabisktalande läkare och faktafilmer med somalisktalande läkare.

Framöver kan det bli aktuellt med anpassade vaccin som är mer inriktade mot diverse Omikronvarianter. Främst riktade mot BA 1 men ger sannolikt även ett bättre skydd mot den nu främst förekommande varianten BA 5. Oklart när och om dessa blir aktuella. Viktigt att komma ihåg att alla vaccin ger ett bra skydd mot svår sjukdom.

På gång inom civilt försvar

Helena Jonsson, Landshövding

I år har det tagits beslut om att det ska vara en annan typ av organisation av vårt civila försvar, både vid civila kriser och i höjd beredskap samt kring. Offentliga och privata aktörer behöver kunna samordnas.

Samarbete krävs mellan alla de olika nivåerna, lokala, regionala, centrala och nationella behövs.

Det finns tio beredskapssektorer som anser extra viktiga för Sverige, dessa är bland annat livsmedelsförsörjning, ekonomisk säkerhet, energiförsörjning och hälsa vård och omsorg.

Denna förändring ska träda i kraft redan den 1 oktober, vilket innebär snabba ryck och man kan vara beredd på att det kommer tas en hel del kontakter och nya kontaktvägar kommer behövas.

Dessa nya områden som kallas civilområden bygger i grunden på befintliga län. Vi bildar det sydöstra civilområdet tillsammans med Östergötland och Kalmar län. Östergötland är utsett att leda civilområdet och landshövdingen där är utsedd civilområdeschef. Civilområdenas ansvar är att ha ett nära samarbete och reda ut vilka roller man har, främsta huvuduppgifter är i beredskap samt krig. Länsstyrelserna behåller ansvaret vid civila kriser.

Civilområdena skall göras så bra som möjligt men Helena trycker på att det är viktigt att vårt unika F-samverkan skall kunna bestå i nuvarande form med väldigt bra fungerande samverkan.

Fredric Jonsson, Länsstyrelsen

Just nu pågår omgång nummer två av att samla in underlag gällande vilket behov som finns till MSB samt regering inför budgetprocessen 2024–2025 samt försvarsberedningen 2026–2030.

Det är ett underlag för försvarsberedningen som ska börja jobba inför hösten, militärt försvar prioriteras först. Åtskilliga miljoner och miljarder går in i det här underlaget.

Det har under sommaren beslutats om ett nytt regeringsuppdrag gällande att stödja kommunernas krisberedskap och arbete inom civilt försvar särskild inom exempelvis socialtjänst.

Det är utbildningar på gång inom att säkra dricksvatten vid höjd beredskap. Jönköpings län har haft ansvar att göra en utbildning som rullar ut under 2023 i hela Sverige. Kopplas sen ihop med underlaget gällande behov av pengar. Finns möjlighet att söka investeringsstöd vid behov.

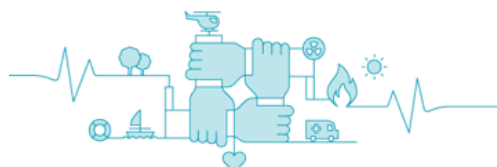
Annars är det inga stora överraskningar, NATO-processen är byråkratisk och det ställs stora krav på det civila försvaret för att Sveriges ansökan skall godkännas.

Beslut i stort (BIS)

Helena Jonsson, Landshövding

Det finns en styrka för F-samverkan i att det finns ett beslut i stort så att vi är medvetna om hur det ser ut, vilka möjligheter man har att påverka samt att kolla över hur våra huvudprioriteringar ser ut.

I mötespresentationen ses förslag till justeringar gällande vårt beslut i stort, med förändringar gul- och fetmarkerade.

Helena frågar om mötesdeltagarna ställer sig bakom beslutet, och uppmanar dem att uttrycka sin åsikt i chatten. Mötet ställer sig på detta sätt bakom beslutet utan undantag.

Övriga kommentarer

Kristine Hästmark, Gnosjö kommun

Det finns företag i Gnosjö som just nu lägger om till skift, andra har stannat alla sina maskiner. Bedömningen är att det är för dyrt att producera trots att det finns gott om jobb, detta är mycket allvarligt och behöver skickas uppåt i kedjan. Detta är en direkt påverkan av de dyra energipriserna.

Ann-Marie Nilsson, Jönköpings kommun

Det finns en stor otydlighet och många funderingar kring vad som gäller framöver vid vaccinationstillfällen. Viktigt med information kring vilka som ska vaccineras, hur det skall gå till och varför man bör vaccinera sig.

Ann-Marie instämmer i Kristines kommentar gällande att industrin har ökande problem med höga elpriser och brist på komponenter.

Malena Tovesson, Nässjö kommun

Kort reflektion att det är just nu många olika kriser och det gäller att ha ett brett perspektiv. Uppskattar att vi kan ses på detta sätt, dela kunskap och få ta del av tips och råd.

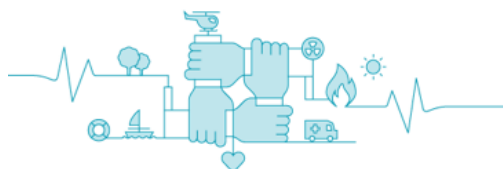
Summering och avslutning

Vi har flera stycken orosmoment och kriser i samhället. Trots det har vi i nuläget ett relativt stabilt läge, ta vara på det och hoppas självklart på ytterligare förbättring. Trots detta måste vi vara förberedda och vaksamma på förvärringar. Kunskap, stöd och kraft i F-samverkan för att ta hand om dessa utmaningar som vi har framför oss. Vi adresserar problemen som vi har möjlighet att följa samt löser dem vi kan.

Tack för ert deltagande!

Mötet avslutas.

Antecknat av Jakob Göransson, Länsstyrelsen

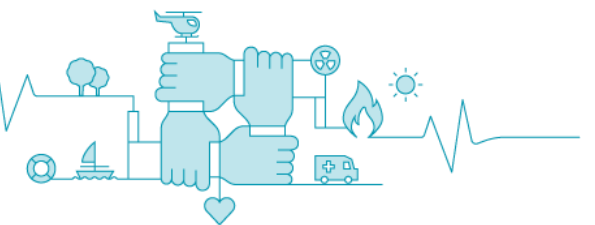

Regionalt krishanteringsråd

2022-08-26

Tänk på att:

- Stäng av mikrofonen när du inte talar.
- Kommentera eller begär ordet genom att skriva i chatten.
- Försök sitta i en miljö utan bakgrundsljud.
- Om du inte kan se presentationen eller har problem med ljudet, lämna mötet och gå in igen. Om problemet kvarstår behöver du stänga av datorn och logga in igen.

Dagordning

- Inledning
- Hänt i sommar och aktuell lägesbild
 - SH-Ukraina
 - Energiförsörjning
 - Valrörelsen 2022
 - Väderrelaterade händelser
 - Vattenläget
 - Covid-19
- På gång inom civilt försvar
- Beslut i stort och fokus i höst
- Summering och avslutning

Helena Jonsson, landshövding

Andreas Nortén, Försvarsmakten

Fredric Jonsson, Länsstyrelsen

Håkan Boberg, Polismyndigheten

Jonas Petri, Räddningstjänsten

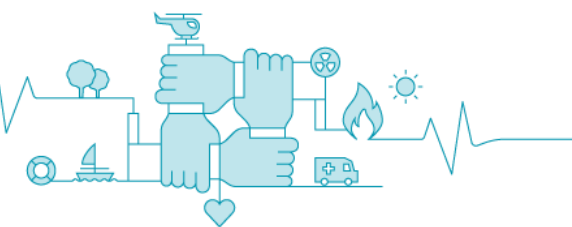
Henrik Gustafsson, Länsstyrelsen, Cecilia Gerhardsson, Nässjö kommun

David Edenvik, Regionen

Helena Jonsson, Fredric Jonsson, Länsstyrelsen

Helena Jonsson, landshövding

Helena Jonsson, landshövding

Hänt i sommar och aktuell lägesbild

SH-Ukraina

- **Migration** – utvecklingen har följt Migrationsverkets lägre scenario.
- **Kommunal verksamhet** – samlad bedömning låg påverkan.
- **Länet** – påverkan främst på näringslivet inklusive lantbruket relaterat till prisökningar och leveransbrist.

Energiförsörjning

- **El och drivmedel** – ingen brist men ökande priser.

Väderrelaterade händelser

- **Sommar relaterade** – Torka – bränder – översvämningar.

Valrörelsen 2022

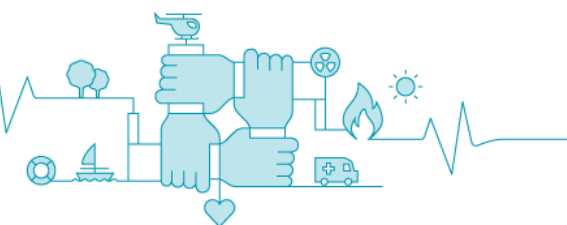
- Följt utvecklingen.

Vattenläget

- **Torka i sydöstra Sverige** – Kritiskt läge gällande Emån och dess avrinningsområde.
- Samordning över länsgränsen.

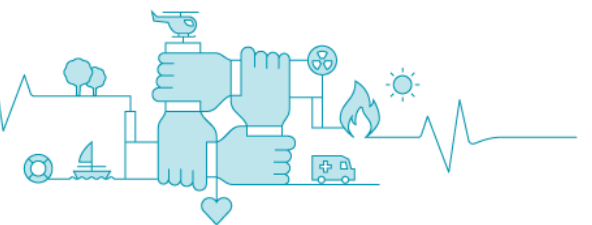
Covid-19

- Pandemin är inte över.
- Enligt Folkhälsomyndigheten ligger smittan på en oförändrad nivå. Risk för ökning i höst då semestrar slutar och

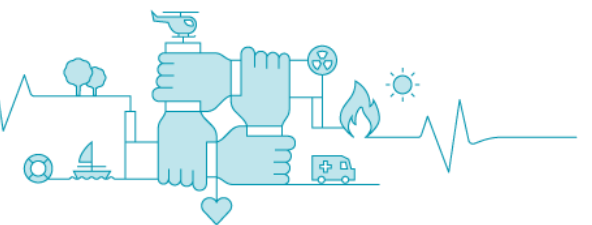
SH-Ukraina

Andreas Nortén, Försvarsmakten

Energiförsörjning

Fredric Jonsson, Länsstyrelsen

Energiförsörjning

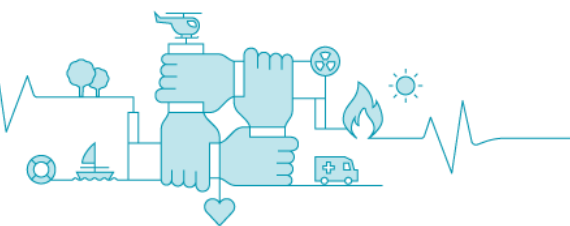
- Påverkan på Sveriges energisystem har hittills varit begränsat.
- Störst påverkan har skett på prissättningen av olja och gas som sedan har påverkat bland annat elpriset i Europa.

Drivmedelsförsörjning

- Energimyndigheten bedömer att drivmedelsmarknaden i Sverige är stabil.
- Från och med årsskiftet 2022/2023 ska EU ha fasat ut den ryska oljan.

Naturgasförsörjning

- Nord Stream 1 kör på 20% av maxkapaciteten.
- EU har beslutat om en förbrukningsminskning om 15% fram till och med våren 2023.
- Naturgas utgör ca 2% av Sveriges totala energianvändning.
- Den dansk-svenska gasmarknaden är robust och gaslagren fylls på runt om i Europa.

Energiförsörjning

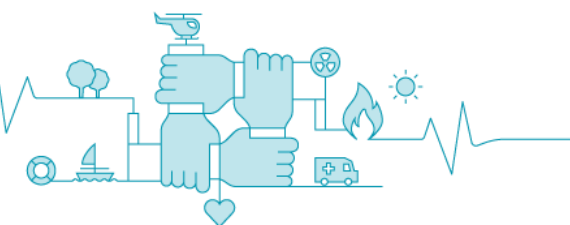
El- och värmeförsörjning

- Mycket höga elpriser i främst södra Sverige och Europa
- Driftsäkerheten och balansen i kraft-systemet påverkas i dagsläget inte av kriget i Ukraina.
- Viktigt att kommuner har en beredskapsplan för att kunna hantera avbrott i värmeförsörjningen.

Medskick

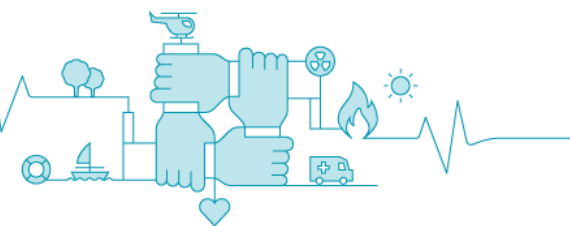
- Det kommer med all sannolikhet vara fortsatt höga elpriser i södra Sverige samt övriga Europa.

- Alla som har ett beroende av energi har ett ansvar att säkerställa förmåga att kunna hantera störningar och avbrott.
- Energibolag behöver ha en god framförhållning för att säkra bland annat bränsle och olika typer av kritiska komponenter.
- Att vara prioriterad inom styrel är ingen garanti för att få el vid en manuell förbrukningsfrånkoppling.

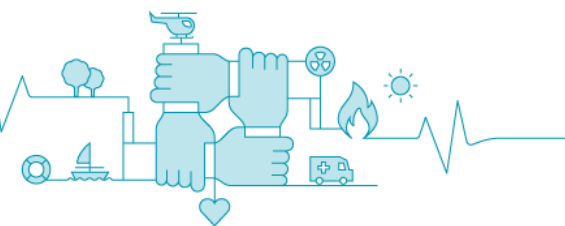
Valrörelsen 2022

Håkan Boberg, chef för lokalpolisområde Jönköping

Väderrelaterade händelser

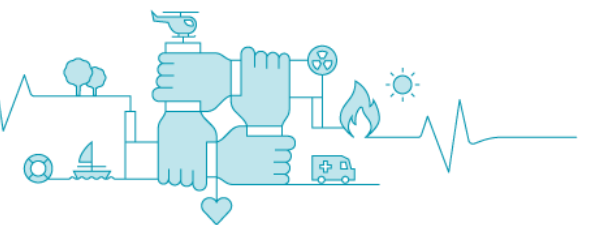
Jonas Petri, Räddningstjänsten

Vattenläget

Henrik Gustafsson, Länsstyrelsen

Cecilia Gerhardsson, Nässjö kommun

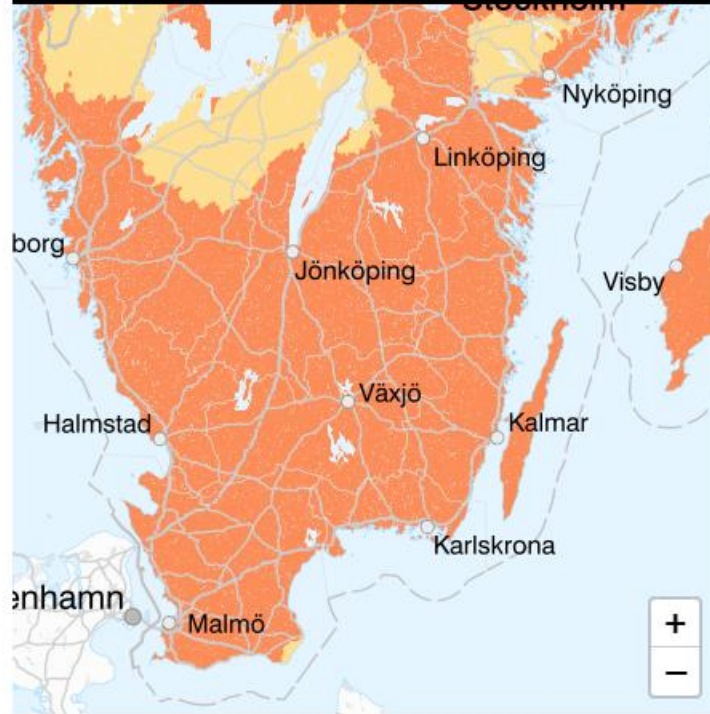

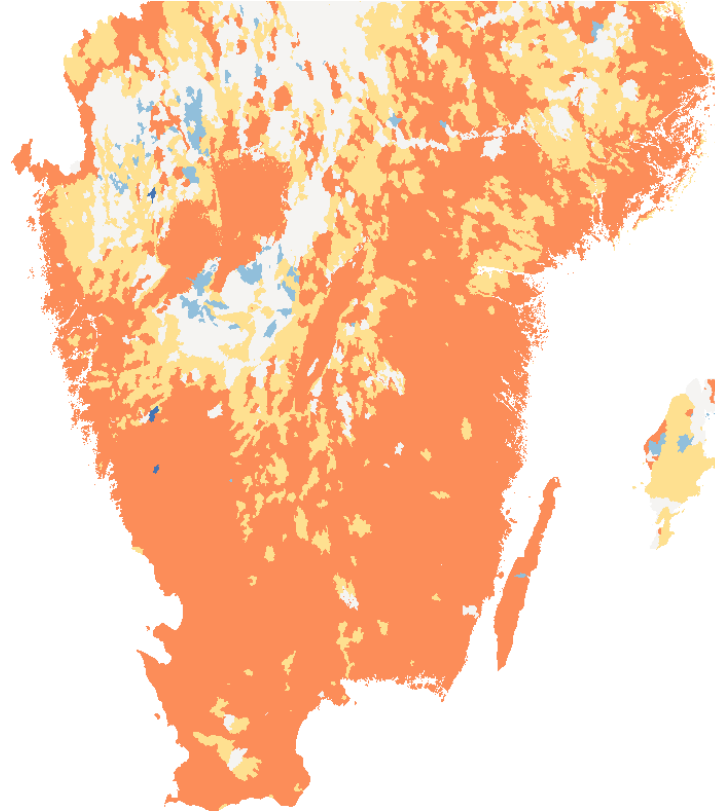
Senaste 6 månaderna

Nederbörd

avvikelse från normal

FÄRGKOD

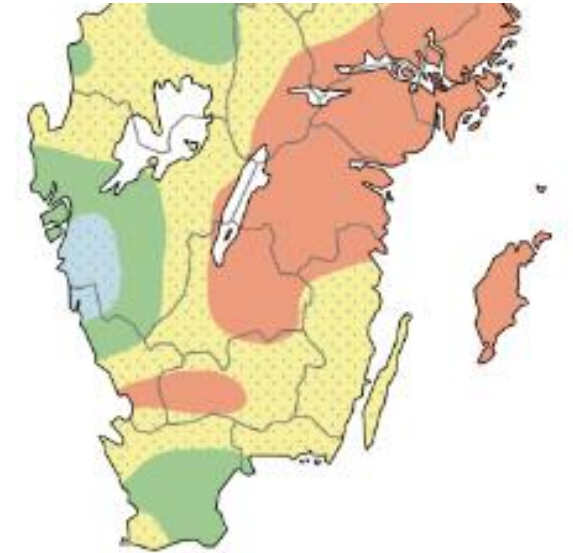
Mycket under normalt	Under normalt	Nära normalt	Över normalt	Mycket över normalt
Orange	Gul	Grön	Blå	Dark Blue

Flödesläget - ytvatten**FÄRGKOD**

Mycket under normalt	Under normalt	Nära normalt	Över normalt	Mycket över normalt
Orange	Gul	Grön	Blå	Dark Blue

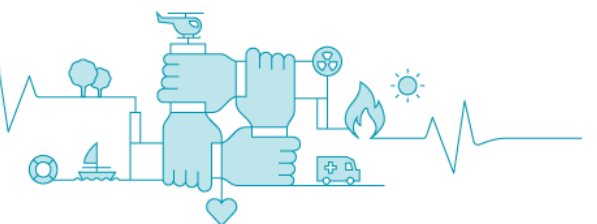
Grundvatten

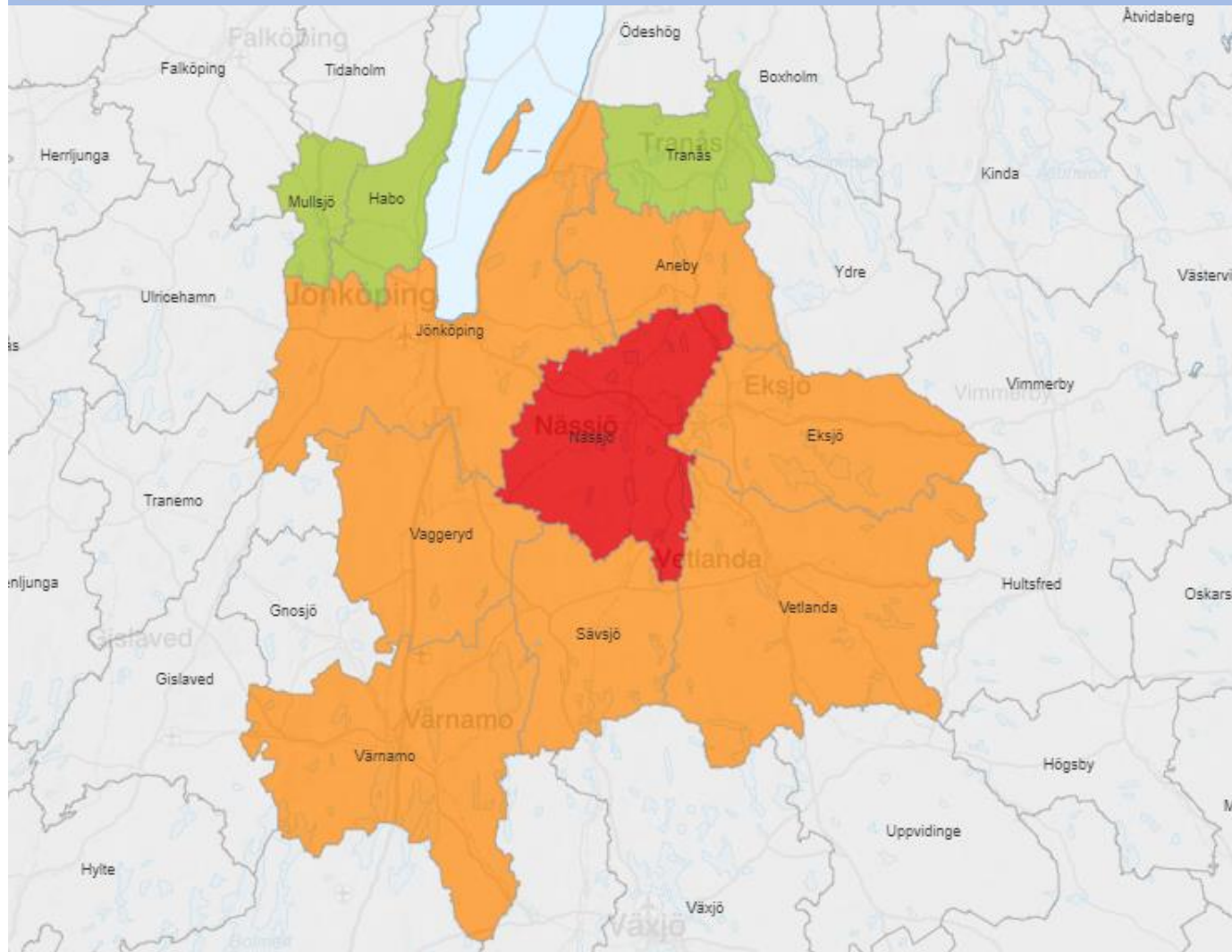
Stora magasin

Dark Blue	Mycket över normalt
Blue	Över normalt
Green	Normal
Yellow	Under normalt
Red	Mycket under normalt

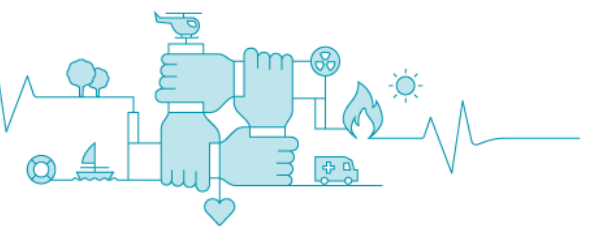
263

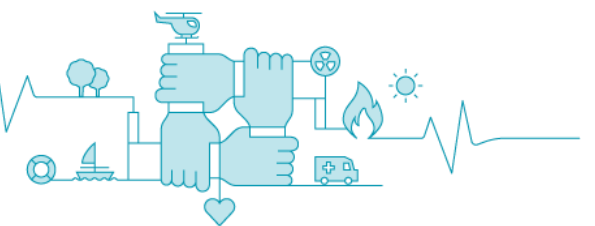
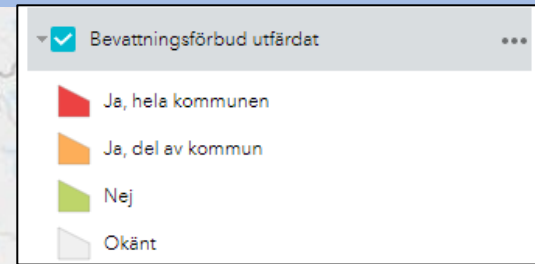
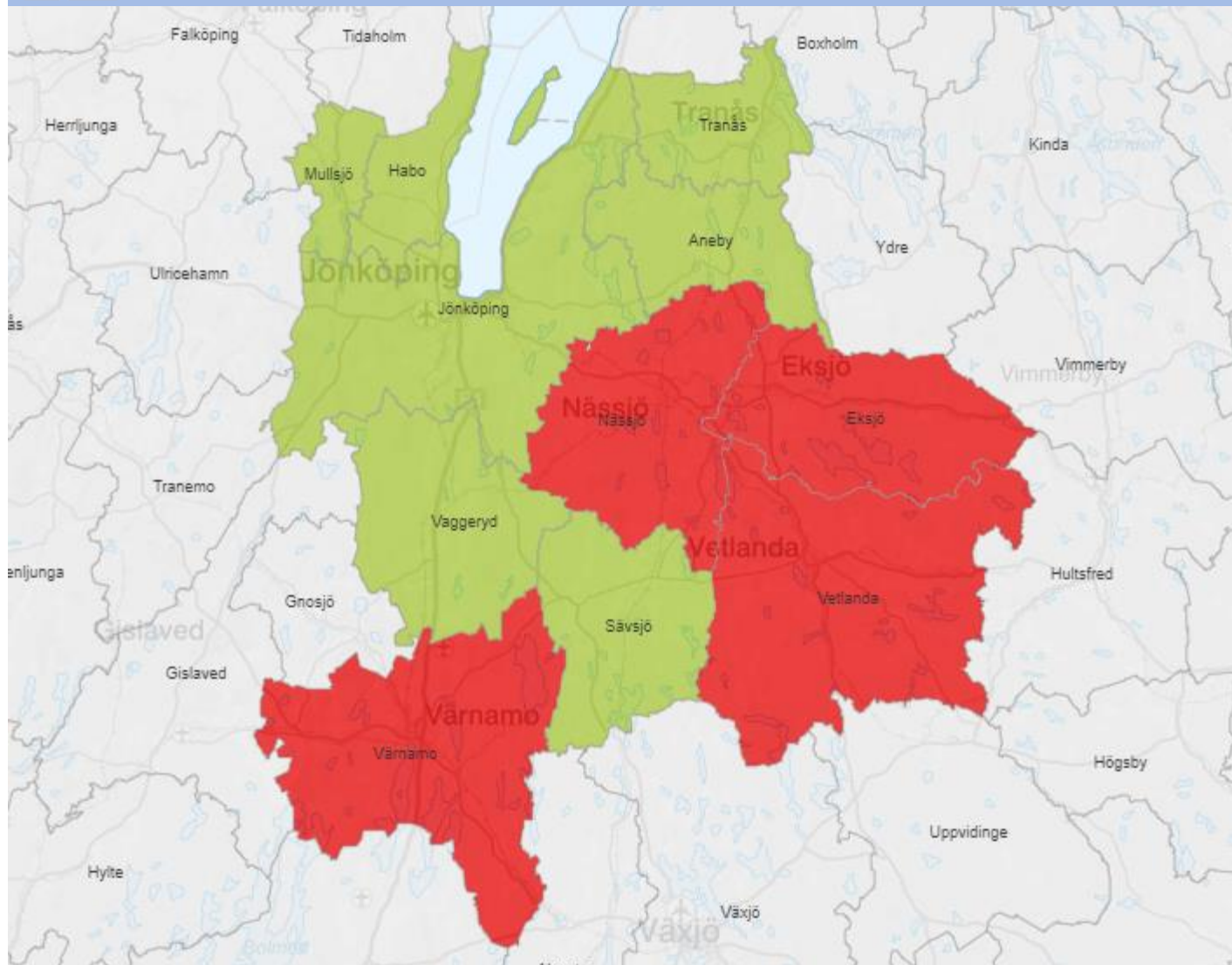

✓ Vattennivåer - Nuvarande förändring

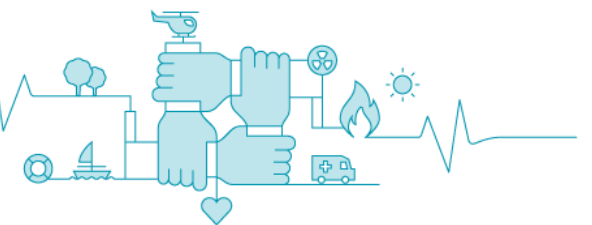
- Snabbt sjunkande
- Sjunkande
- Stabilt
- Ökande
- Okänt

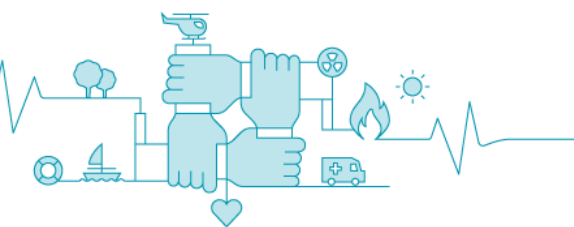
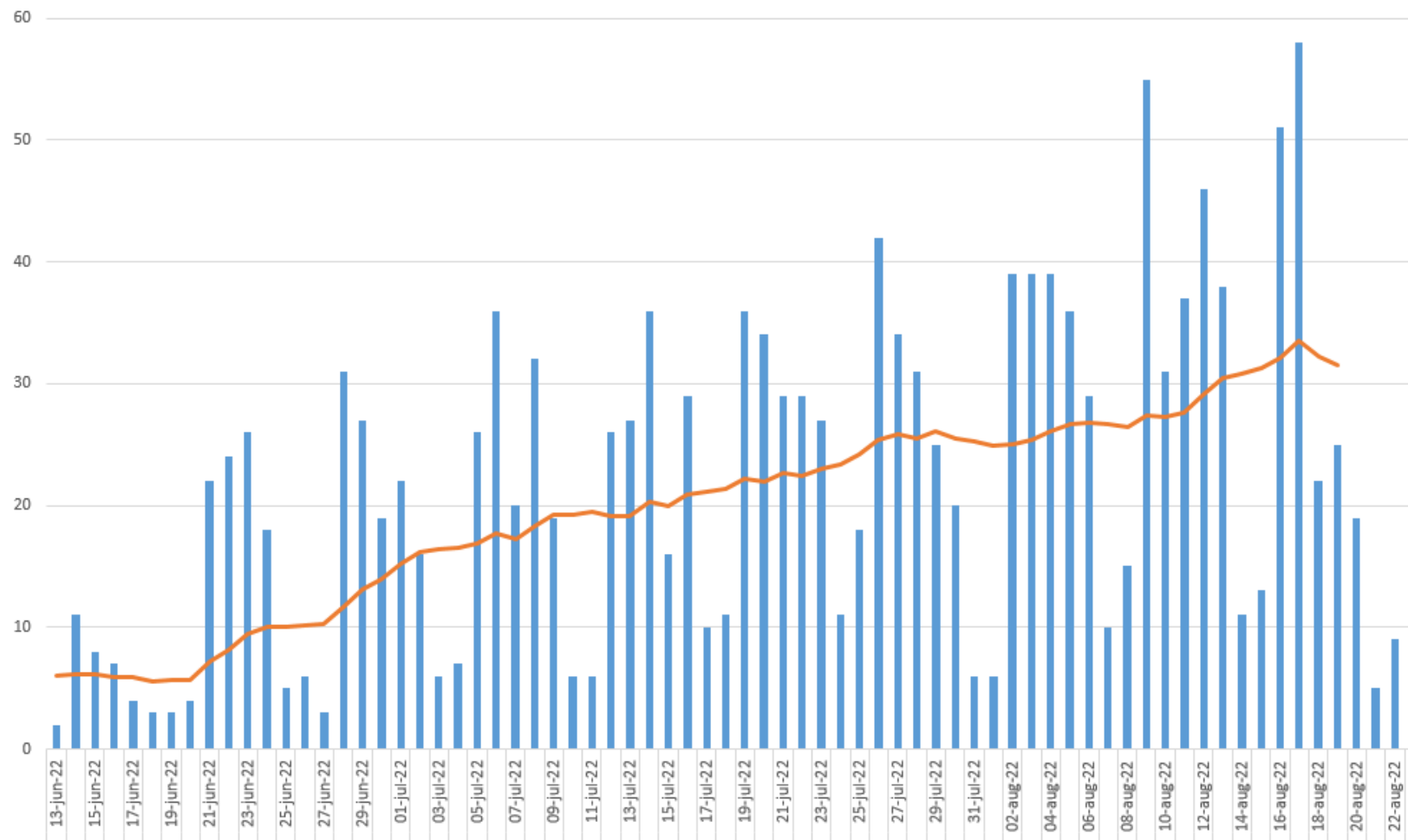

Covid-19

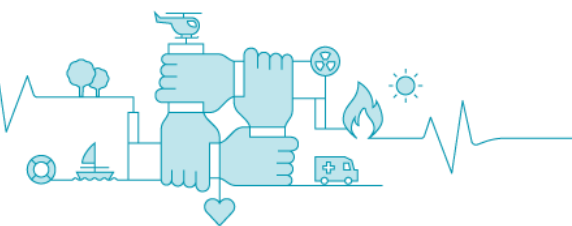
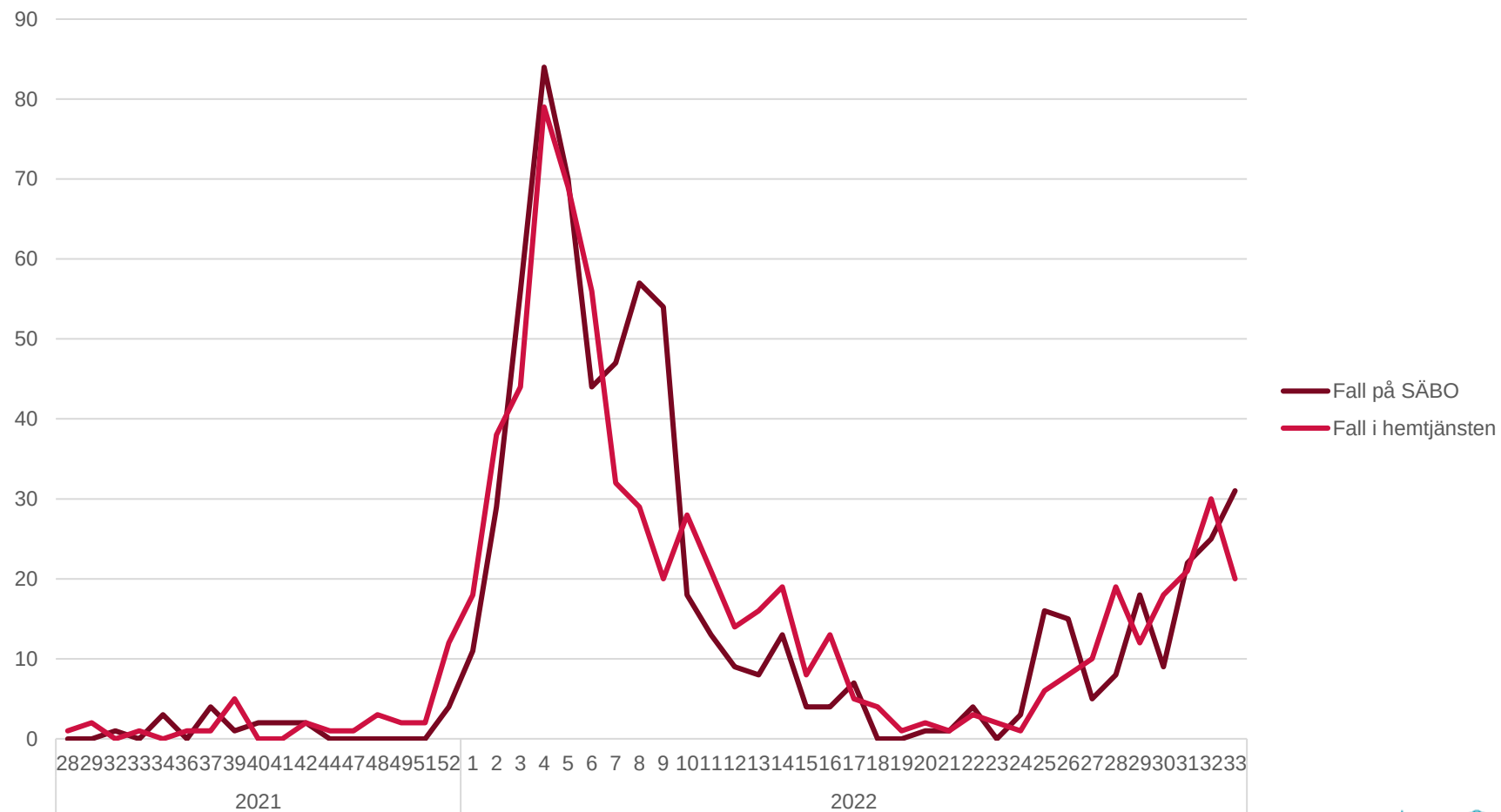
David Edenvik, Regionen

Fall per dag och rullande 14-dagars medel

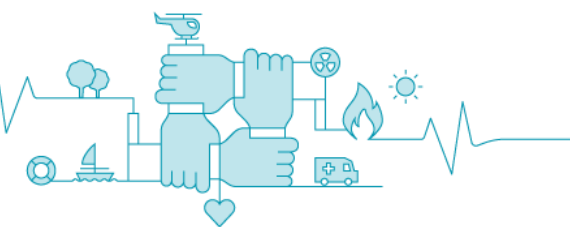
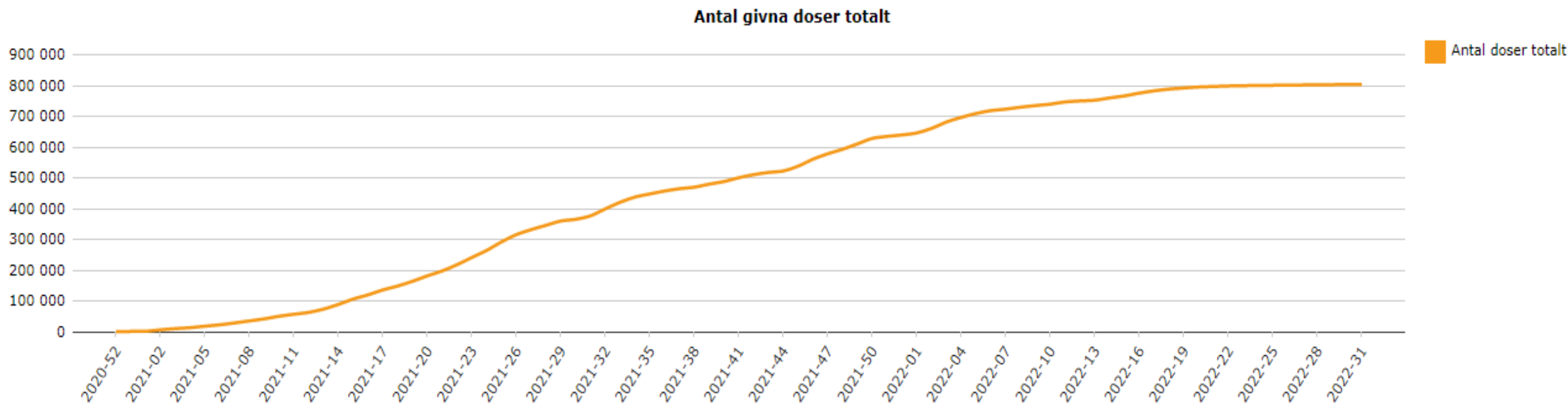

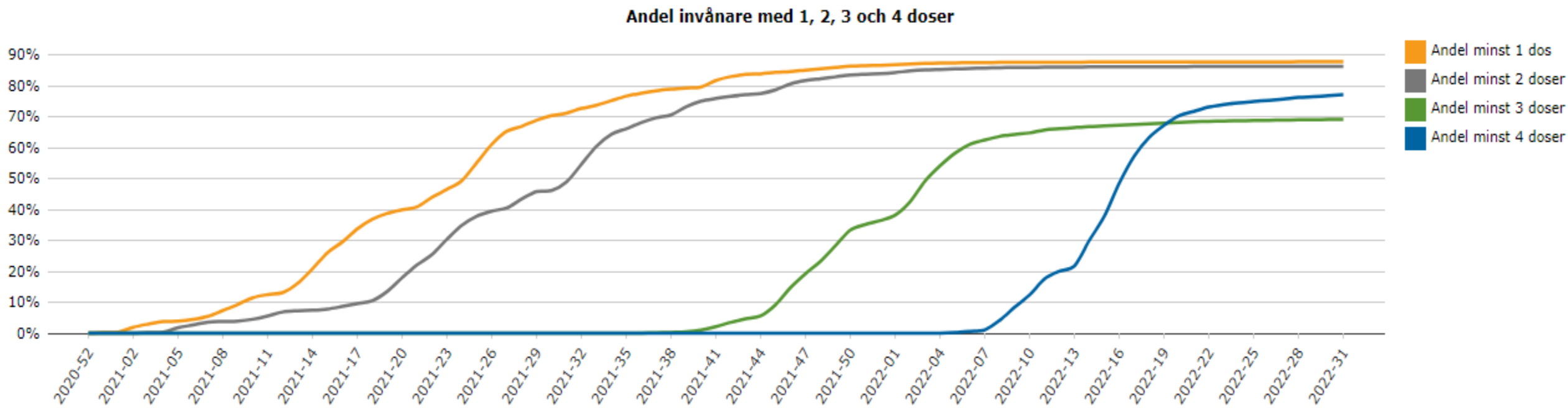
Covid-19 fall på SÄBO och i hemtjänst

Date	tomatoes (tom)
23-maj	4
24-maj	4
25-maj	4
01-jun	1
23-jun	6
25-jun	6
27-jun	9
28-jun	6
29-jun	8
30-jun	6
01-jul	8
02-jul	6
03-jul	4
04-jul	9
05-jul	8
06-jul	6
07-jul	8
08-jul	7
11-jul	5
12-jul	9
13-jul	11
14-jul	10
15-jul	19
16-jul	19
17-jul	21
18-jul	18
19-jul	19
20-jul	16
21-jul	15
22-jul	13
23-jul	14
24-jul	12
25-jul	12
26-jul	17
27-jul	17
28-jul	17
29-jul	17
30-jul	9
31-jul	17
01-aug	17
02-aug	17
03-aug	16
04-aug	12
05-aug	13
06-aug	17
07-aug	11
08-aug	14
09-aug	17
10-aug	14
11-aug	14
12-aug	12
15-aug	23
16-aug	21
17-aug	21
18-aug	17
19-aug	20
22-aug	21
23-aug	14
24-aug	12
25-aug	15

Vaccination mot covid-19 - Nuläget

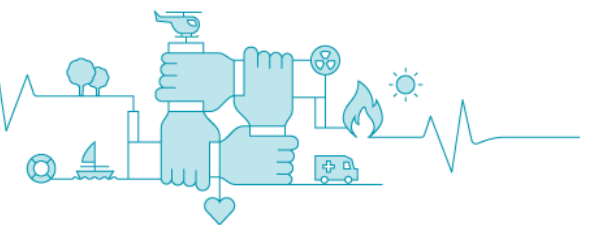

Aktuell rekommendation från Folkhälsomyndigheten

Från 1/9 rekommenderas en påfyllnadsdos för:

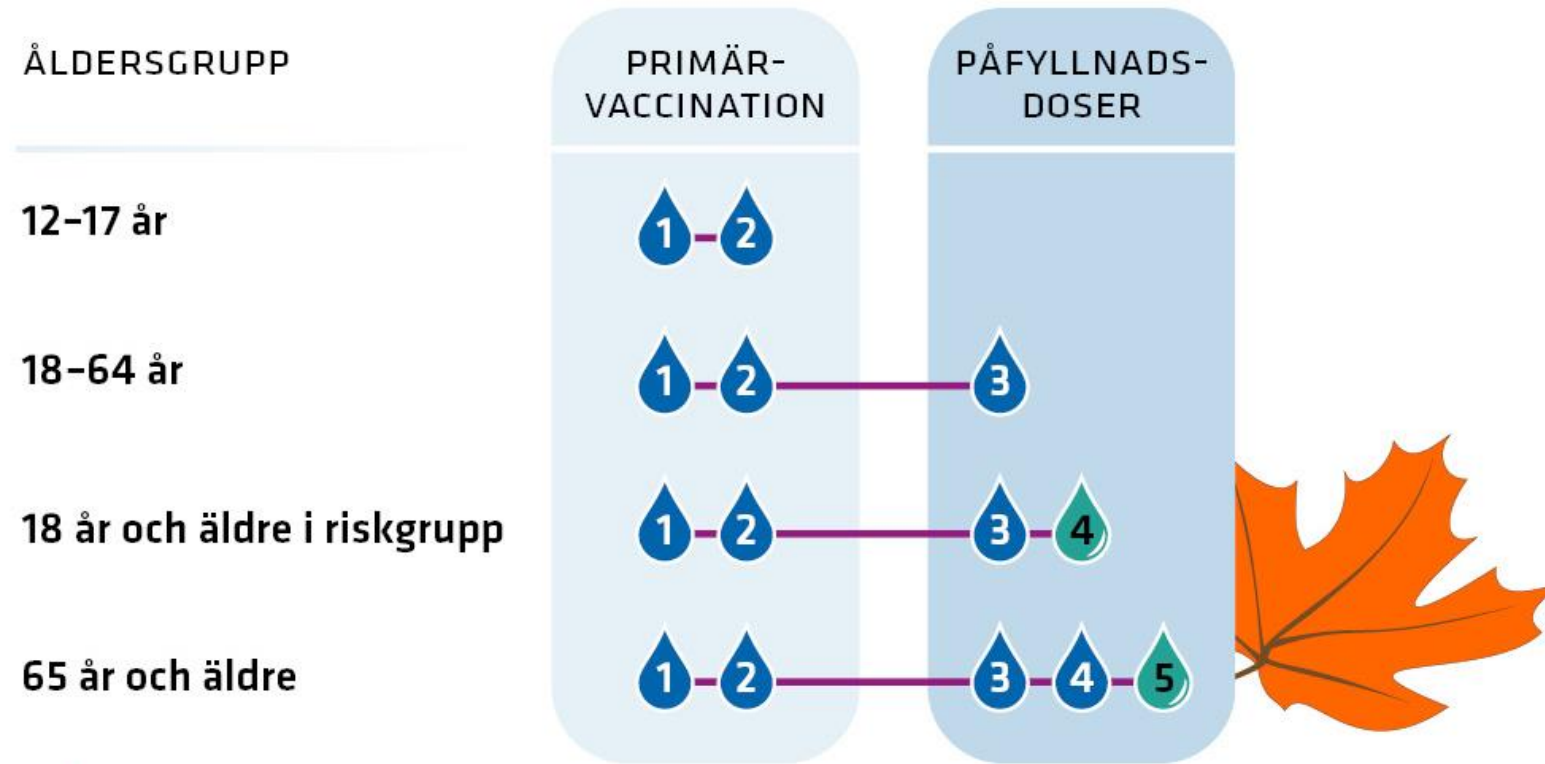
- **Alla 65 år eller äldre**
- **Alla boende på SÄBO, med hemtjänst eller inskrivna i hemsjukvård**
- **Alla 18-64 år med risk för svår sjukdom (ex hjärtsjukdom, lungsjukdom, diabetes, graviditet, immunbrist mm)**
- Övriga i samhället (inklusive vårdpersonal) rekommenderas egentligen inte något vaccin men får en påfyllnadsdos om så önskas

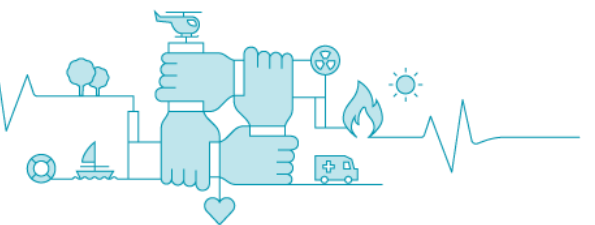
Rekommendationer vaccination mot covid-19

från den 1 september 2022

273

Folkhälsomyndigheten

Kommunikation

- Brev till 80 +
- SMS till 65 +
- Riskgrupper informeras av sin behandlande läkare, via sociala media och annons i dagspress.
- Hemtjänsttagare får informationsbrev via personalen
- Nationell kampanj från folkhälsomyndigheten

**Förstärk ditt skydd
mot covid-19 med
en höstdos!**

274

Pandemin är inte över och det är fortsatt viktigt att du vaccinerar dig för att skydda dig mot covid-19.

Från 1 september rekommenderas du en påfyllnadsdos (höstdos) om du är:

- 65 år eller äldre
- 18-64 år och tillhör en riskgrupp

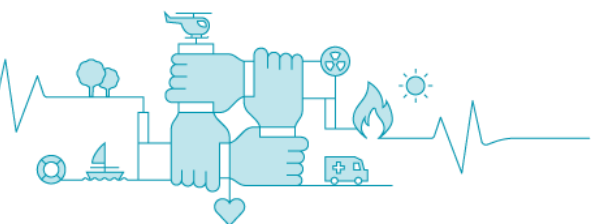
Du kan ta en påfyllnadsdos när det har gått fyra månader sedan din förra dos.

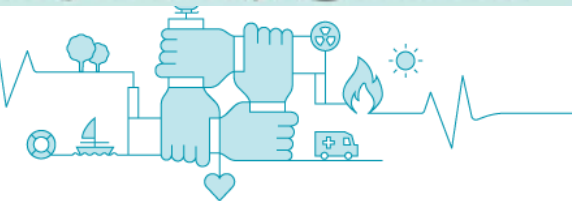
Du kan boka tid redan nu eller gå på drop-in.

Läs mer på 1177.se/Jonkopings-lan

1177

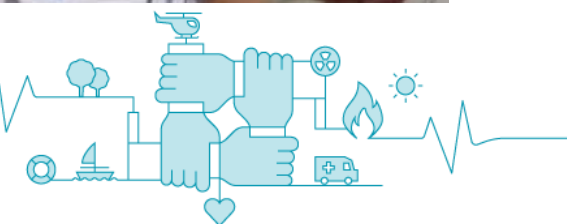
 Region
Jönköpings län

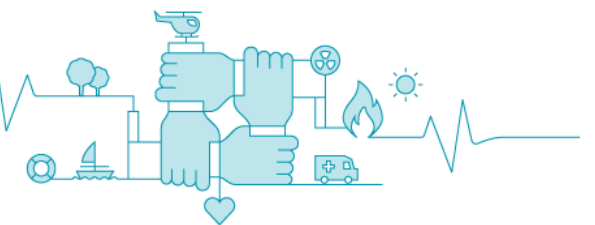
Informationsinsatser riktade, hösten 2022

- Faktafilmer med arabisktalande läkare och faktafilmer med somalisktalande läkare
 - frågor och svar om vaccination mot covid-19
 - målgrupp 18 år och äldre arabisktalande resektive somalisktalande
 - 1 september v 35-36
 - olika språk och format utifrån medieplan Facebook, Instagram, Snapchat, Youtube med språkinställning, AI kompis (arabisk)

Anpassade (bivalenta/uppdaterade) vaccin?

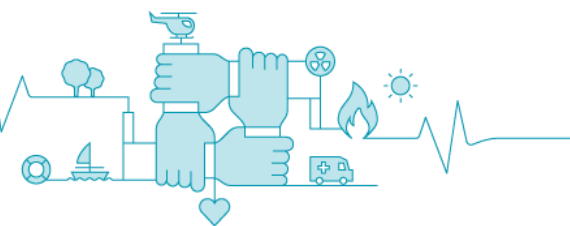
- Vaccin som är mer inriktat mot omikronvarianten (dock BA.1 och inte den nu förekommande BA.5)
- Ger sannolikt ett något bättre skydd mot "Omikroninfektion"
- Alla vaccin ger bra skydd mot svår sjukdom
- Ännu oklart när vaccinet blir tillgängligt

På gång inom civilt försvar

Helena Jonsson, Länsstyrelsen

Fredric Jonsson, Länsstyrelsen

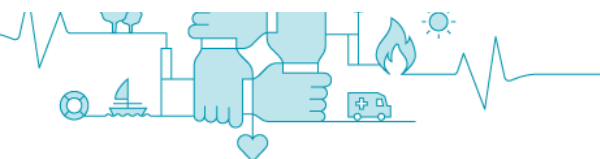
AKTÖRERNA

OFFENTLIGA
AKTÖRER

PRIVATA
AKTÖRER

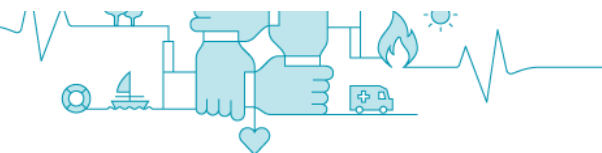
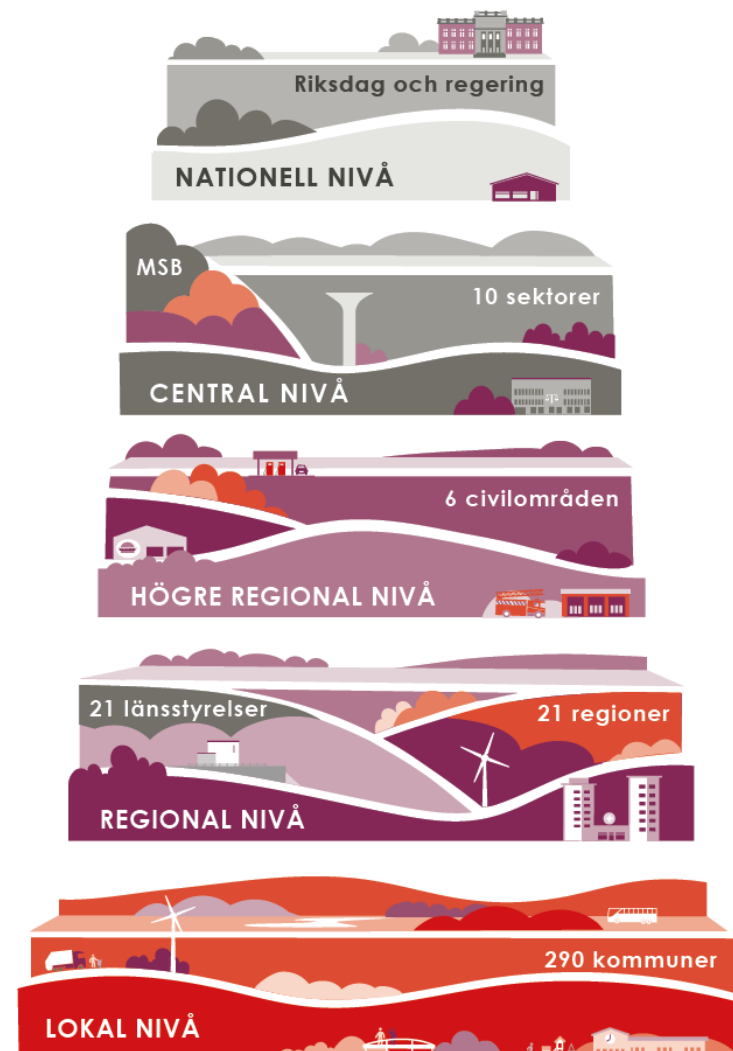
IDEELLA
AKTÖRER

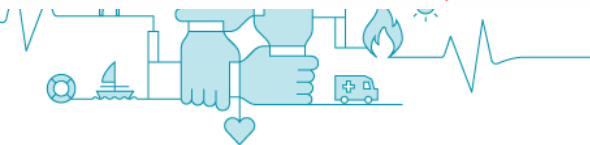
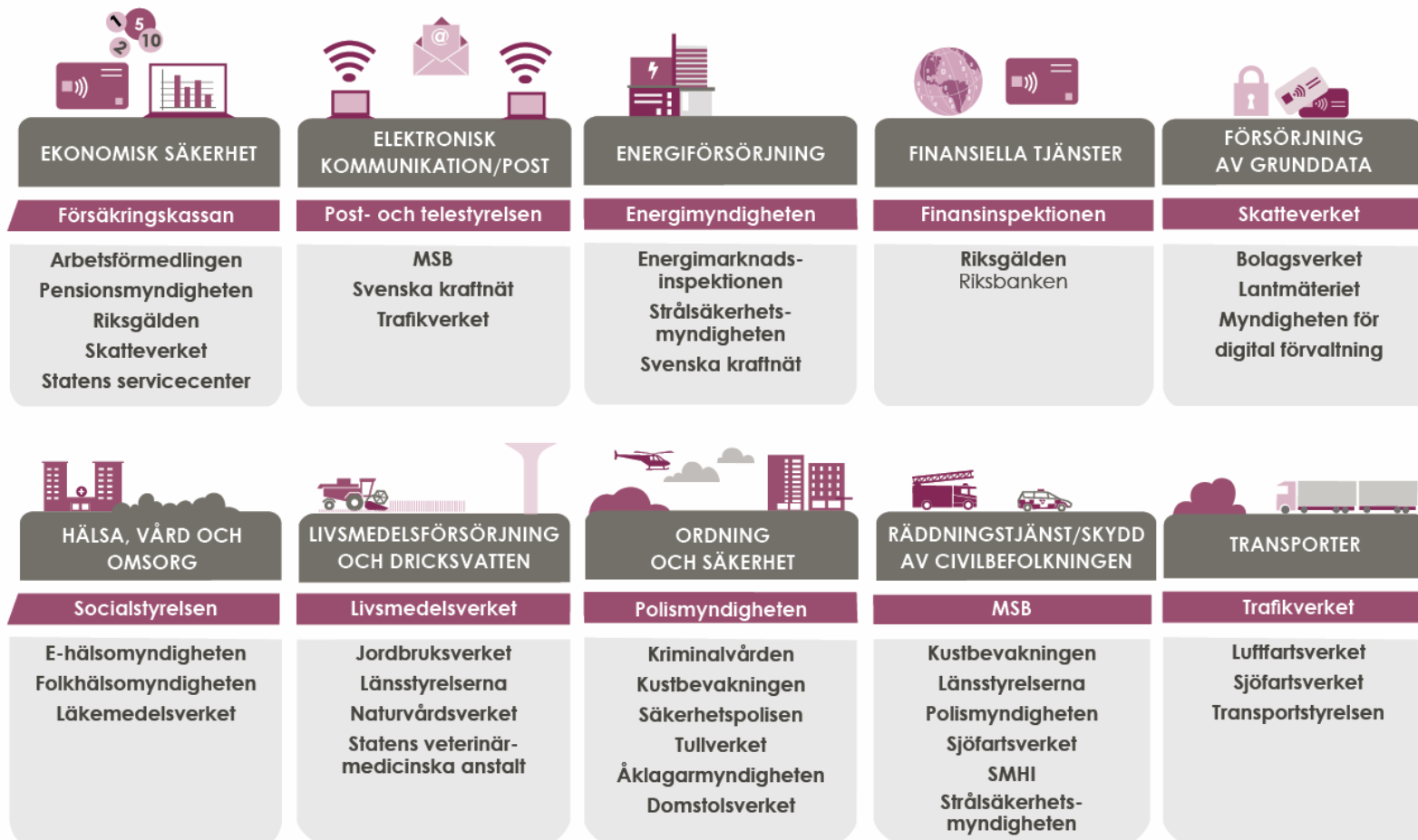

EN ÖVERSIKT

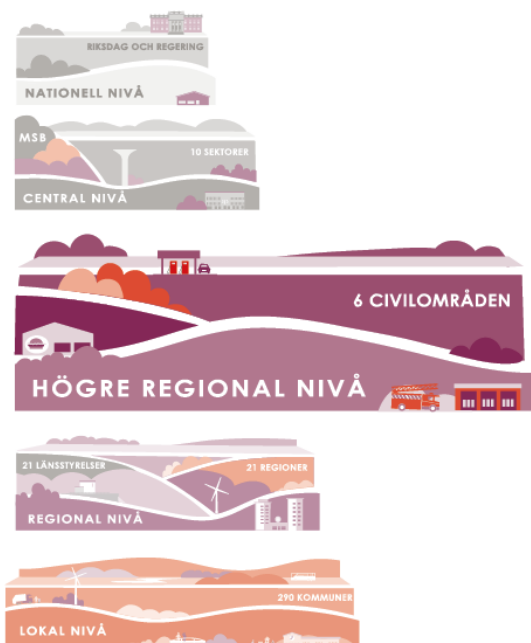
280

10 BEREDSKAPSSEKTORER

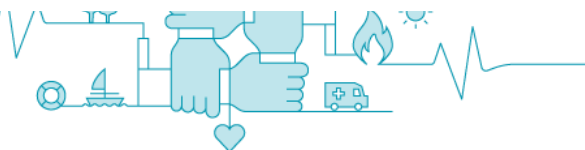
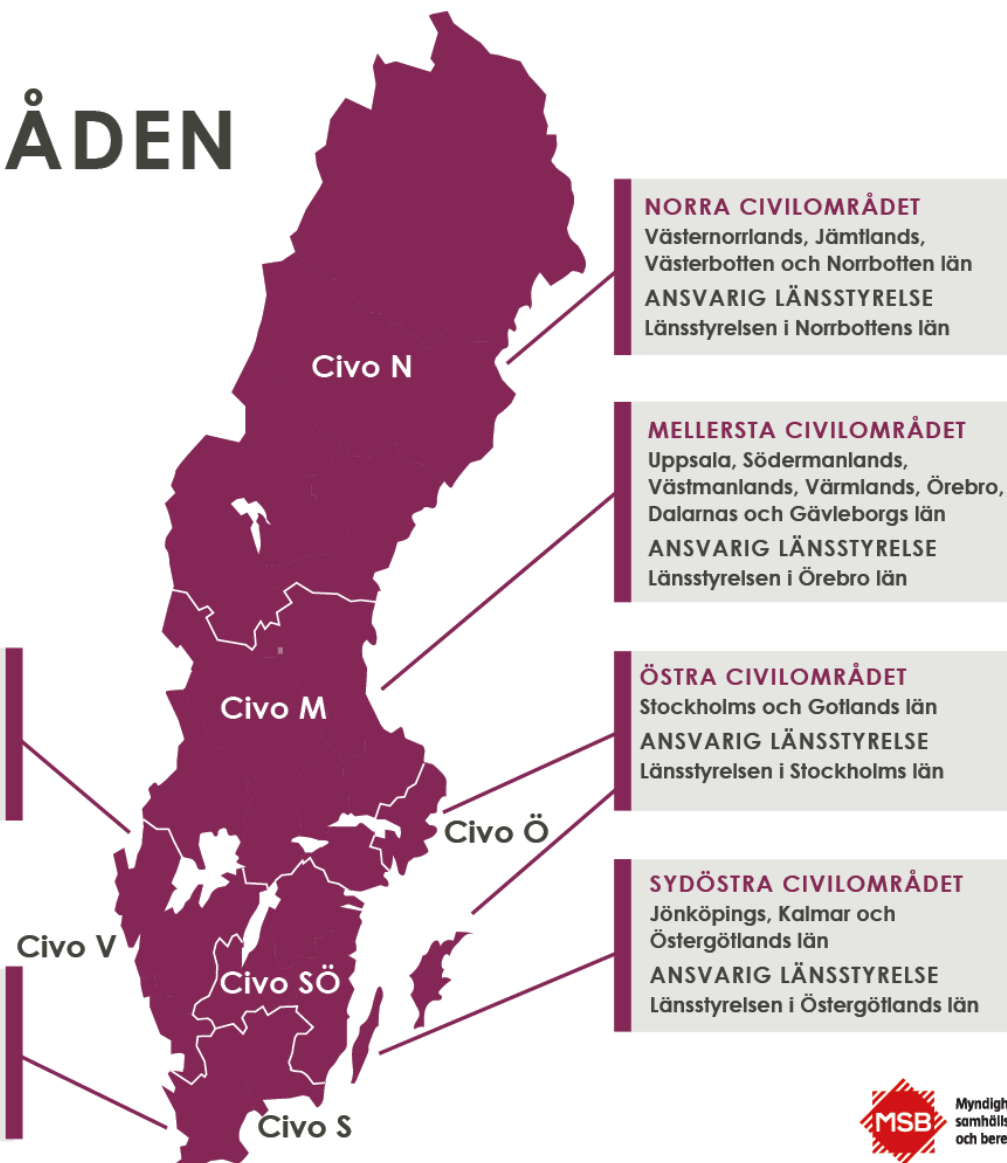

INDELNING I CIVILOMRÅDEN

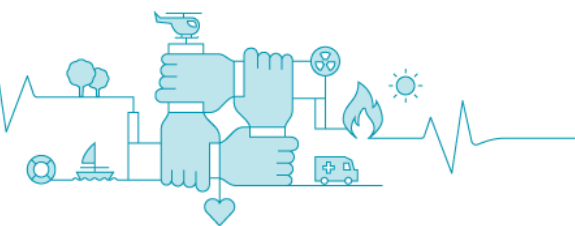

VÄSTRA CIVILOMRÅDET
Hallands och Västra Götalands län
ANSVARIG LÄNSSTYRELSE
Länsstyrelsen i Västra Götalands län

SÖDRA CIVILOMRÅDET
Kronoberg, Blekinge och Skåne län
ANSVARIG LÄNSSTYRELSE
Länsstyrelsen i Skåne län

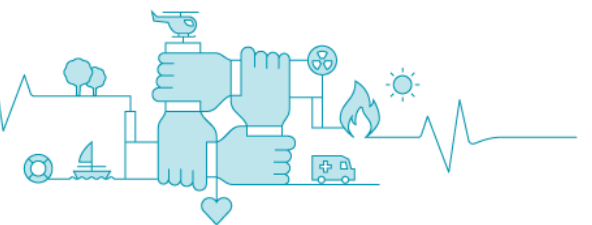

- Underlag till MSB/Regeringen för budget processen 2024-2025 samt till försvarsberedningen 2026-2030
- Regeringsuppdrag att stödja kommunerna krisberedskap och arbete med civilt försvar särskilt inom HoS samt socialtjänst
- Utbildningar inom dricksvatten vid höjd beredskap (Q1 2023)
- Anpassning till NATO

Beslut i stort och fokus i höst

Helena Jonsson, landshövding

Beslut i stort

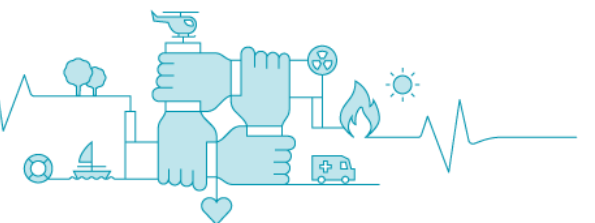
version 4, 2022-08-26

Händelse: Rysslands invasion av Ukraina och det säkerhetspolitiska läget **samt övriga länsövergripande utmaningar ur ett krisberedskapsperspektiv**

Tillsammans i länet ska vi skydda samhällets funktionalitet, övriga grundläggande skyddsvärden samt vid behov människors liv och hälsa.

F-samverkan ska bidra med en gemensam lägesbild, underlag för koordinerande beslut och underlag för en effektiv och trovärdig kommunikation.

Genomförandet ska kännetecknas av ett professionellt arbete där lugn, flexibilitet och ett lösningsinriktat förhållningssätt är en självklarhet. Tempo i hanteringen kommer variera över tid och vi får planera för en lång uthållighet.

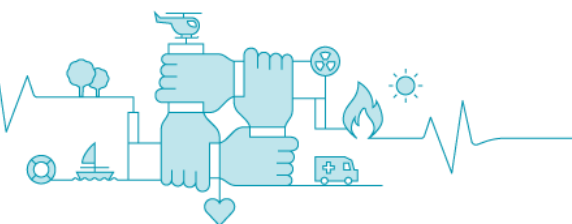
Nu fokuserar vi på att tillsammans:

Bidra till en samlad lägesbild om hur verksamheter fungerar och påverkas till följd av kriget, sanktioner, hybridattacker och andra konsekvenser.

Rapportera incidenter.

Analysera och planera för hur olika bristsituationer **samt energifrågan** inom näringsliv och samhällsviktig verksamhet kan hanteras. **Förbereda aktörerna i länet inför möjliga avbrott i energiområdet under framför allt vintern.**

Stärka vår förmåga att i varje organisation upptäcka och skydda verksamhet mot cyberangrepp.

Samordna kommunikation och budskap till relevanta målgrupper samt öka förmågan att upptäcka desinformation.

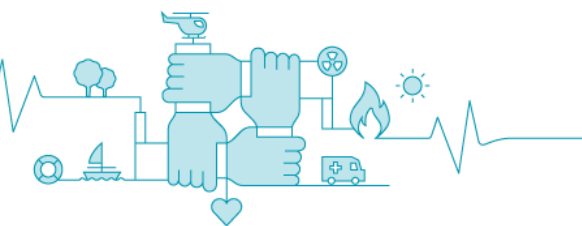
Planera och förbereda för att kunna ta emot flyktingar under ett utdraget förlopp.

Komplettera blåljussamverkan utifrån förändrad hot- och riskbild. Inkludera säkerhet i valrörelsen i lägesbild och hantering.

Hantera skyddsvärd verksamhet enligt särskild planering.

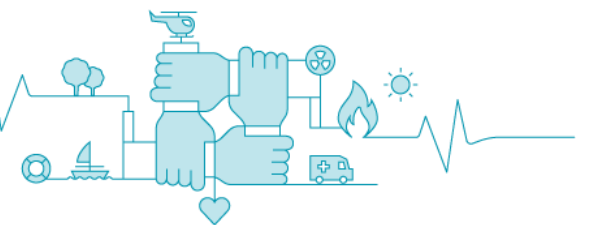
Hantera kvarvarande samverkansbehov utifrån den pågående covid-19 pandemin

Hantera regionala samverkansbehov till följd av låga vattennivåer

Summering och avslutning

Helena Jonsson, landshövding

Kallelse föredragningslista till sammanträde med Primärkommunalt samverkansorgan

Datum: torsdag den 8 september 2022

Tid: 09:00 – 12:00

Plats Gummifabriken Värnamo, Jönköpingsvägen 15,
Norhedssalen, plan 2

- Upprop
- Val av protokolljusterare – förslag Stefan Gustafsson
- Fastställande av föredragningslista
- Mikael Karlsson och Lars-Uno Åkesson inleder med information om projektet Norhedssalen

1. Dialog med presidiet för nämnden trafik, infrastruktur och miljö

PKS beslutade 2022-06-02 att inbjuda till dialog med presidiet för nämnden trafik, infrastruktur och miljö. Markus Eskdal, Per-Allan Axén och Leif Andersson deltar från TIM.

09:20-10:20

2. Beslut avseende avtal Patientnämnden

Chefen för Kommunal utveckling informerade på Primärkommunalt samverkansorgan 220421 att förslag på avtal avseende Patientnämnden kommer arbetas fram då nuvarande överenskommelse är fastställd sedan flera år tillbaka. Av denna anledning föreligger behov av att överenskommelsen uppdateras och beslutas av Jönköpings läns kommuner. Bilaga

Förslag till beslut

Primärkommunalt samverkansorgan beslutar:

att rekommendera Jönköpings läns kommuner att anta Överenskommelse mellan patientnämnden, Region Jönköpings län och länets kommuner avseende patientnämndsverksamhet.

10:20-10:25

Avstämning rörande IT-spåret.

Annelie Hägg informerar.

10:25- 10:45

3. Information från partnerskapet Utbildning

Teamchef Ida Höglund informerar.

10:45 – 11:05

4. Information från chefen för Kommunal
utveckling

- Personalläget Kommunal utveckling

11:05-11:10

5. Reflektion angående det aktuella läget i
kommunerna

11:10 -11:25

6. Inkomna ärenden

7. Genomgång av ärenden på Kommunalt forums
dagordning den 9 september 2022

Kommunalt forum sammanträder 2022 kommande datum, 9
september, 28 oktober (utökat), 2 december.

11:25-11.30

9. Anmälningsärenden

Kallade:

Ledamöter

Ola Götesson

Yvonne Lindén Andersson

För kännedom:

Ersättare

Pressinformation

Ninna Ekstrand

ninna.ekstrand@rjl.se

Ersättare

Ledamot ska anmäla förhinder till kansliet (Yvonne Andersson) och ansvarar själv för inkallande av ersättare.

Kommunal utveckling

Yvonne Andersson, telefon 072-525 84 02

Yvonne.linden.andersson@rjl.se

Ola Götesson, telefon 072-572 42 93 ola.gotesson@rjl.se

Ola Götesson**PKS**

Överenskommelse mellan patientnämnden, Region Jönköpings län och länets kommuner avseende patientnämndsverksamhet.

Bakgrund

En överenskommelse finns sedan flera år tillbaka mellan patientnämnden, Region i Jönköpings län och länets 13 kommuner. Överenskommelsen innebär att:

Patientnämnden vid Region Jönköpings län åtar sig att åt kommunerna att bedriva patientnämndsverksamhet i enlighet med lag (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården och reglemente för patientnämnden.

Patientnämnden ska bland annat stödja och hjälpa patienter inom den hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslag (2017:30) som bedrivs av kommuner eller enligt avtal med kommuner och den allmänna omvårdnad enligt socialtjänstlagen (2001:453) som ges i samband med sådan hälso- och sjukvård samt den tandvård enligt tandvårdslagen (1985:125) som bedrivs helt eller delvis av Region Jönköpings län.

Patientnämnden ska utifrån synpunkter och klagomål stödja och hjälpa patienter och närstående att föra fram synpunkter och klagomål till vårdgivare och få dessa besvarade. Patientnämnden ska också ge den information de behöver för att kunna ta tillvara sina intressen i vården. Patientnämndens uppdrag innefattar också att främja kontakterna mellan patienter och vårdpersonal, hjälpa patienter att vända sig till rätt myndighet samt rapportera iakttagelser och avvikelser av betydelse för patienterna till

vårdgivare och vårdenheter och på så vis bidra till kvalitetsutveckling och hög patientsäkerhet.

Beskrivning av ärendet

Nuvarande överenskommelse är fastställd sedan flera år tillbaka. Av denna anledning föreligger behov av att överenskommelsen uppdateras och beslutas av Jönköpings läns kommuner. Se bifogat förslag till överenskommelse.

Förslag till beslut

PKS beslutar:

att rekommendera Jönköpings läns kommuner att anta Överenskommelse mellan patientnämnden, Region Jönköpings län och länets kommuner avseende patientnämndsverksamhet.

Ola Götesson
Chef Kommunal utveckling

Överenskommelse mellan patientnämnden, Region Jönköpings län och länets kommuner avseende patientnämndsverksamhet

Bakgrund

En överenskommelse har träffats mellan patientnämnden, Region i Jönköpings län och länets 13 kommuner som innebär att:

1. Patientnämndens åtagande

Patientnämnden vid Region Jönköpings län åtar sig att åt kommunerna att bedriva patientnämndsverksamhet i enlighet med lag (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården och reglemente för patientnämnden.

Patientnämnden ska bland annat stödja och hjälpa patienter inom den hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslag (2017:30) som bedrivs av kommuner eller enligt avtal med kommuner och den allmänna omvårdnad enligt socialtjänstlagen (2001:453) som ges i samband med sådan hälso- och sjukvård samt den tandvård enligt tandvårdslagen (1985:125) som bedrivs helt eller delvis av Region Jönköpings län.

Patientnämnden ska utifrån synpunkter och klagomål stödja och hjälpa patienter och närstående att föra fram synpunkter och klagomål till vårdgivare och få dessa besvarade. Patientnämnden ska också ge den information de behöver för att kunna ta tillvara sina intressen i vården. Patientnämndens uppdrag innefattar också att främja kontakterna mellan patienter och vårdpersonal, hjälpa patienter att vända sig till rätt myndighet samt rapportera iakttagelser och avvikelser av betydelse för patienterna till vårdgivare och vårdenheter och på så vis bidra till kvalitetsutveckling och hög patientsäkerhet.

2. Kommunens ansvar

Kommunen ska se till att dess invånare och berörda verksamheter i kommunen, samt att dess personal får information om patientnämndens verksamhet genom information på kommunens webbplats eller motsvarande samt i den allmänna kommuninformation som kan förekomma. Informationen om patientnämnden får utöver detta även ske på annat sätt.

3. Handläggning av ärenden

Kommun och dess verksamhet samt tjänstepersoner ska vara patientnämnden behjälplig i sin handläggning av ärenden. Kommun samt tjänstepersoner ska snarast eller inom 4 veckor, och utan kostnad, ge patientnämnden den information och de svar som begärs som patientnämnden behöver för att fullgöra sina uppgifter. Detta gäller även med de privata aktörer som bedriver hälso- och sjukvård enligt avtal med kommunen.

4. Redovisning och återkoppling

Patientnämnden ska till kommunen årligen eller efter begäran redovisa de ärenden som patientnämnden handlagt i oidentifierat form. Patientnämnden ska till kommunen återföra dessa ärenden så att brister kan uppmärksammas, åtgärdas och förebyggas såväl på tjänstemannanivå som vid behov på politisk nivå. Kommunen ska informera patientnämnden om de åtgärder som vidtagits eller planeras vidtas i kommunen för att förhindra upprepning av det inträffade som föranlett ärendet.

5. Kontaktperson/er och kontaktuppgifter

Parterna ska utse var sin kontaktperson med ansvar för överenskommelsen. När part byter kontaktperson eller kontaktuppgifter ska detta skriftligen meddelas den andra parten.

6. Försäkringsfrågor

Kommunerna ska årligen hålla patientnämnden informerad om vilket försäkringsbolag som kommunen anlitar för patientförsäkringen samt vem som är kommunens kontaktperson i frågan.

7. Giltighet för överenskommelse

Denna överenskommelse gäller från och med den dag då Region Jönköpings län och respektive kommun godkänt överenskommelsen till och med den 31 december 2026. Överenskommelsen löper fyra år i taget räknat från den 1 januari efter det år allmänna val hållits i landet om det inte sägs upp senast 6 månader före nästa mandatperiod.

8. Förändringar i överenskommelsen

Uppkommer för endera parten väsentliga förändringar i förutsättningarna för överenskommelsen, exempelvis ändringar i lagstiftningen, är parterna berättigade att begära förhandling om ändringar i överenskommelsen som är direkt påkallade härav. Förslag till förändring eller uppsägning av detta avtal kan väckas av endera parten och ska skriftligen tillställas den andra parten. Ärenden som aktualiserats och inte hinner slutföras under eventuell uppsägningstid ska fullföljas av patientnämnden.

9. Parternas godkännande

Överenskommelsen gäller under förutsättning av Region Jönköpings län och kommunernas godkännande.

Jönköping den 2022- xx-xx

För Patientnämnden i Region Jönköping

.....
Patientnämndens ordförande

För Aneby kommun 2022-xx-xx

.....
Underskrift

.....
Namnförtydligande

För Gislaved kommun 2022-xx-xx

.....
Underskrift

.....
Namnförtydligande

För Habo kommun 2022-xx-xx

.....
Underskrift

.....
Namnförtydligande
För Mullsjö kommun 2022-xx-xx

.....
Underskrift

För Eksjö kommun 2022-xx-xx

.....
Underskrift

.....
Namnförtydligande

För Gnosjö kommun 2022-xx-xx

.....
Underskrift

.....
Namnförtydligande

För Jönköping kommun 2022-xx-xx

.....
Underskrift

.....
Namnförtydligande
För Nässjö kommun 2022-xx-xx

.....
Underskrift

.....
Namnförtydligande

För Sävsjö kommun 2022-xx-xx

.....
Underskrift

.....
Namnförtydligande

För Vaggeryd kommun 2022-xx-xx

.....
Underskrift

.....
Namnförtydligande

För Värnamo kommun 2022-xx-xx

.....
Underskrift

.....
Namnförtydligande

.....
Namnförtydligande

För Tranås kommun 2022-xx-xx

.....
Underskrift

.....
Namnförtydligande

För Vetlanda kommun 2022-xx-xx

.....
Underskrift

.....
Namnförtydligande

Protokollsutdrag:
Sävsjö kommun

Sbn § 184

Dnr PLAN.2022.2506

Samrådsyttrande över Sävsjö kommuns översiktsplan

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att anta samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till yttrande daterat juni 2022 som sitt eget.

Ärendebeskrivning

Sävsjö kommun har översänt samrådshandling för ny översiktsplan till Värnamo kommun för yttrande. Synpunkter på förslaget ska vara Sävsjö kommun tillhanda senast den 20 september.

Översiktsplanen består av tre delar; planbeskrivning, plankarta och miljökonsekvensbeskrivning. Översiktsplanen är digital för att vara lättare att ta till sig men går även att skriva ut i Pdf-format.

Sävsjö kommun angränsar till Värnamo kommun. Vad gäller de mellan-kommunala frågorna redovisar Sävsjös översiktsplan att genom samarbete med grannkommuner och regionala frågor och gemensamma intressen skapas goda förutsättningar för att tillsammans driva en hållbar utveckling.

I översiktsplanen nämns bland annat att Värnamo är av regional betydelse för Sävsjö kommun med den viktiga funktionen att skapa goda förutsättningar för pendling inom regionen. Sävsjö kommun är beroende av en fungerande infrastruktur och en fungerande kollektivkollektiv för att ha en bra kontakt med sina grannkommuner.

I Sävsjös strukturbild pekas väg 127 ut som kommunikationsstråk med viktig koppling till tätorter utanför kommunen, bland annat Värnamo. Stråket är viktigt för att kunna uppnå ett effektivt och hållbart transportsystem där kollektiva transportmedel och hållbart transportsystem där kollektiva transportmedel och hållbara godstransporter främjas.

forts.

Sbn § 184 forts.

Pendlingsmöjligheterna med bil är relativt goda åt alla håll från Sävsjö kommun där bland annat väg 127 räknas upp som en av de viktigaste vägarna för mellankommunal pendling. Pendlingsmöjligheterna med kollektivtrafik mellan våra kommuner är däremot begränsade. I det regionala trafikförsörjningsprogrammet framgår det att det i framtiden ska finnas goda pendlingsmöjligheter mellan kommunhuvudorterna i länet där det finns möjlighet att ordna pendling på kort tid än en timme. Kopplingen mellan Sävsjö och Värnamo/Eksjö håller på att utredas i form av en ny regionbusslinje som ska gå mellan akutsjukhusen i Värnamo och Eksjö. I förslaget till översiktsplan framgår att Sävsjö kommun ska verka för att en ny kollektivtrafiklinje mellan Värnamo och Eksjö inrättas som passerar Vrigstadsån och Sävsjö. Vidare beskrivs att i samband med att en ny höghastighetsjärnväg anläggs blir det särskilt angeläget att etablera goda förbindelser med kollektivtrafik från Sävsjö kommun till den nya stationen i Värnamo.

Utmed Sävsjö kommuns gränser finns flera viktiga områden för grön och blå infrastruktur samt friluftslivet. Områdena har identifierats i samråd med grannkommunerna och utgör områden med flera olika värden. Vrigstadsån och Ruskenområdet lyfts fram i strukturbilden som ett större område med särskilda kvaliteter för natur och friluftsliv

Vrigstadsån rinner från Köpstad strax nordost om Vrigstad och ner mot Rusken och har höga naturvärden både uppströms och nedströms Vrigstad. Nedströms Vrigstad finns Lundholmen som är ett kommunintresse för naturvård med slättsjöar och våtmarker, där flera hotade fågelarter häckar. Öster om Rusken finns flera viktiga mossar som går in i Sävsjö kommun och i Söndra utmed Möcklehultsvägen finns välbevarade odlingslandskap.

Området kring Rusken har stora naturvärden och pekas ut som friluftsområde och stort opåverkat område i Värnamos ÖP. Vrigstadsån rinner ut i Rusken vid Långö och är ett viktigt vattendrag för fiske och friluftsliv. Området utmed stora delar av Vrigstadsån samt området öster om Rusken i Sävsjö kommun utgör också ett opåverkat område. Här finns dessutom naturvärden i form av tre riksintresseområden för naturvård: Trälbomossen, Söndra och Spjutmossen. Området har enligt Sävsjö kommun goda förutsättningar för utveckling av friluftsliv och naturism.

forts.

Sbn § 184 forts.

Utmed Värnamos kommungräns pekas några områden ut som mindre känsliga för vindkraft. Här redovisar förslaget till översiktsplan att lämpligheten för vindkraft provas från fall till fall (genom kommunal tillstyrkan enligt miljöbalken 16 kap. 4. (§ För större vindkraftsanläggningar görs sedan tillståndsprövningen av miljöprövningsdelegationen på länsstyrelsen. Medelstora vindkraftsanläggningar är anmälningspliktiga och behandlas genom av Sävsjö kommun.

Samhällsbyggnadsförvaltningens synpunkter på förslaget till översiktsplan redovisas separat i bilagan *Samrådsyttrande över Sävsjö kommuns översiktsplan* daterat juni 2022.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 5 juli 2022.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår besluta

att anta samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till yttrande daterat juni 2022 som sitt eget.

Protokollsutdrag:

Vaggeryds kommun

Sbn § 185

Dnr PLAN.2022.2305

Samrådsyttrande över Vaggeryds kommuns översiktsplan**Beslut**

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att anta samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till yttrande daterat augusti 2022 som sitt eget.**Ärendebeskrivning**

Vaggeryds kommun har översänt samrådshandling för "Översiktsplan för Vaggeryds kommun" till Värnamo kommun för yttrande. Synpunkter på förslaget ska vara Vaggeryds kommun tillhanda senast den 30 augusti 2022.

Översiktsplanen består av två delar; planförslaget och miljökonsekvensbeskrivningen. Översiktsplanen går att ta del av via digital version eller som Pdf-dokument.

I förslaget till översiktsplan framför Vaggeryds kommun att samverkan och delaktighet i de regionala samverkansgrupperna är en viktig del för att föra kommunens ambitioner vidare i regionen och ta del av grannkommunernas utvecklingstankar eller deras problematik. Samverkan kan antingen ske i fasta konstellationer eller i nätverk för dagsaktuella frågor.

Kommunikationer och kollektivtrafik är viktiga frågor för Vaggeryds kommun i de regionala samverkansgrupperna. Även renhållning, energiproduktion, vattenkvalitet, livsmedelsstrategi samt krisberedskap är viktiga och aktuella ämnen där samverkan på olika sätt sker.

I den föreslagna utvecklingsinriktningen redovisas att söder om Klevshult, utmed järnvägen och E4 i riktning mot Värnamos kommungräns, föreslås utbyggnad av industrier ske. I mark- och vattenanvändningskartan redovisas området som verksamhets- och industriområde och planeras att byggas ut på kort sikt. Området beskrivs på sidan 55 i planförslaget enligt följande:

Utvecklingsområde på cirka 200 hektar för verksamheter söder om befintligt verksamhetsområde i Klevshult. Företagsområde, transpostintensiva verksamheter samt omgivningspåverkande och tillståndspliktiga verksamheter. Området består av naturmark, tallskog. Strategisk plats för verksamhetsutveckling nära stor kommunikationsled, E4:an. Hänsyn ska tas till våtmark och naturvärden. Kommunen är inte markägare.

forts.

Justerare

Sbn § 185 forts.

Nationalparken Store mosse pekas ut som ett större besöksmål som ska bevaras i dess naturliga tillstånd eller i väsentligen oförändrat skick för att tillvarata ornitologiska, botaniska och andra vetenskapliga värden samt natur- och kulturlandskapets värden.

Järnvägen är en viktig del för utveckling av Vaggeryds kommun och kommunen ser stora möjligheter i att fortsätta klimatanpassa gods- och persontransporterna framöver. En av de viktigaste åtgärderna i kommunens miljöarbete har varit att verka för en elektrifiering av sträckorna Värnamo-Jönköping och Vaggeryd-Nässjö. Ett arbete som nu aktivt pågår. Frågan om en elektrifiering av banan drivs av fyra kommuner (Värnamo, Jönköping, Vaggeryd och Nässjö), Region Jönköping län och Jönköpings länstrafik (JLT).

Under våren 2022 pågår samråd för ny järnväg Byarum-Tenhult. Målet med projektet är att restiden mellan Jönköping och Värnamo ska understiga 50 minuter med persontåg. Restiderna mellan Jönköping-Vaggeryd-Värnamo blir mer konkurrenskraftiga och får bättre förutsättningar och möjligheter till tillväxt/kompetensförsörjning samt arbets- och studiependling. Den nya banan ska byggas som elektrifierat enkelspår med en mötesstation mitt på sträckan. Sträckan Byarum-Tenhult får max uppgå till 25,8 km och ska dimensioneras för en största tillåten hastighet av 200 km/timme.

I översiktsplanen framgår att Vaggeryds kommun behöver genomföra åtgärder för att minska miljöpåverkan från dagvattenhanteringen i Lagan. I det kommande arbetet med en vatten- och avloppsplan kommer dagvattenhanteringen att ingå problemen beskrivas och åtgärder att arbetas fram.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 16 augusti 2022.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att anta samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till yttrande daterat augusti 2022 som sitt eget.

Medborgarförvaltningen
Ingela Martinsson, personal/löneadm
Telefon: 0370-37 70 93 (direkt)
E-post: ingela.martinsson@varnamo.se

Minnesanteckningar Lokal Arbetsmarknadsgrupp torsdagen den 1 september kl 09.00-11.00

Närvarande: Arnold Carlzon, ordförande medborgarnämnden
Inga Gligic, medborgarförvaltningen
Marie Johansson, medborgarförvaltningen
Vivi-Ann Roos, medborgarnämnden
Mikael Karlsson, kommunstyrelsen
Magnus Flink, Figy
Lena Peltoma, VUX
Maria Johansson, BUN
Charlotte Engström Andersson, Arbetsförmedlingen
Peter Hedfors, Finsam
Ingela Martinsson, sekreterare

Ordförande Arnold Carlzon hälsade oss välkomna till dagens möte på Jobbcenter. Särskilt välkommen till ny enhetschef på Jobbcenter Marie Johansson.

Dagordningen godkändes.

1. Information i Jobbcenters verksamhet

Marie Johansson informerade om att man har börjat med konsultationstider för Ekonomiskt bistånd och AF. Det blir många bra diskussioner och man har ett individfokus och slipper skickas runt mellan olika instanser. Flera av individerna är språksvaga eller har en eller flera diagnoser.

AF:s långa handläggningstider av lönebidrag är en utmaning, behöver ha ett tightare samarbete. Kan ta upp till 8 veckor och då kan chansen till jobb vara borta och kan stjälpa individen. AF har höga krav på individen. Rekrytering pågår till tjänster men det är sårbart.

JC har stort inflöde till IPS som är en framgångsmetod i kombination med Signs of Safety. Man jobbar aktivt med KAA, kommunerna är skyldiga att uppmärksamma och erbjuda insatser till ungdomar under

Postadress

Medborgarförvaltningen
Värnamo kommun
331 83 Värnamo

Kontaktcenter

Stadshuset, Kyrktoget 1, Värnamo
Telefon: 0370-37 70 00
Telefax: 0370-37 77 11

E-post

kontaktcenter@varnamo.se

Webbplats

www.varnamo.se

Organisationsnummer

212000-0555

Bankgiro

141-7195

20 år som inte studerar i gymnasieskolan eller genomför någon motsvarande utbildning. Man har ett bra samarbete med vårdcentralerna och det blir en neutral kontakt för individen. 71 personer är aktuella i samarbetsforum men man har inte lyckats få kontakt med 15 av dessa. Samverkar med skolan för att fånga upp dessa. Vad gäller ABO och kvotflyktingar har man hittills tagit emot 14 personer, ytterligare 2 väntas inom kort. Ukrainska flyktingar har man tagit emot 7 personer, ytterligare 11 personer väntas inom kort. Fördelningstalet skyddsbehövande 2022 är 117 personer, kvot+abo tillsammans 31 personer. Nytt fördelningstal kommer under hösten.

2. Information av arbetsförmedlingen

Vi tittade på juli månads statistik som stadigt går nedåt, öppet arbetslösa samma period 2021 har minskat med 1,1 % och är nu nere i 4,5 % vilket är 786 personer i Värnamo kommun vilket är långt under länet och riket. Länet 5,3 %, riket 6,7 %. Det är även låga nivåer för ungdomar 5,2 % jämfört med 6,5 % för 2021. Långtidsarbetslösheten har minskat trots pandemin och vi har nu 350 personer i Värnamo kommun stor del av de som är inskrivna på AF är de som varit långtidsarbetslösa mer än 12 månader. Utsatta grupper har svårast på arbetsmarknaden. Merparten är i program eller någon form av aktivitet, flest finns i Rusta och Matcha, man anvisar även till JC. Marie kollar i vilken omfattning det görs till nästa gång. Anvisning till Introduktion till arbete, ej så höga volymer kanske 10-20? Förvaltningarna borde kunna erbjuda fler platser. Extratjänst upphör och ersätts av introduktionsjobb. Introjobb kan kombineras med svenskastudier. Facket är inte alltid så positiva att ta emot personer. Återkoppling på fråga vid förra mötet – hur många går ut i arbete efter 6 månader efter avslutat stöd? 15,6 % arbete utan stöd, 68,4 % gått till arbete i någon form, 0,4 % gått till utbildning och 3,3 % arbete hos samma arbetsgivare. Se bifogad statistik.

3. Information från näringslivet

Anki Hansson, Näringslivet hade förhinder att komma. AF:s senaste prognos för 2023 är att arbetslösheten kommer minska ytterligare men sedan dess har mycket annat hänt som kan påverka detta. Värnamo ligger lågt i Svenskt Näringslivs ranking. Svårighet att hitta arbetskraft, kompetensbehov, kostnadsökning med risk för uppsägningar. Företag lägger om sin produktion till natt p g a höga elkostnad. Även byggnation drabbas av inbromsningen.

4. Laget runt

Ekonomiskt bistånd

På ekonomiskt bistånd ser man ett lägre inflöde, har minskat till 205 hushåll. Inflödet av nybesök har varit lugnt i sommar och många är inne snabbt och vänder för att sedan få arbete. Långtidsarbetslösa är en utmaning, psykisk ohälsa är en stor grupp. 100 av de ärende man jobbar med har varit aktuella under 3 års tid, en utmaning att jobba med. 3 hushåll är avslutade i juli, rörande 9 personer varav 5 personer av dessa fått arbete. Våld i nära relation med 5 placeringar, här samarbetar man med omsorgen. Budget och skuld har ökat under sommaren, orsak många konsumtions lån.

Det finns en oro i personalgruppen inför kommande förändringar och effektiviseringar. Digitalisering av e-tjänst försörjningsstöd under hösten. Kommer att underlätta handläggningen, frigör tid för mer möten med individ. Nästa steg är en robot. Personen behöver inte komma till Medborgarförvaltningen för att ansöka om försörjningsstöd, detta är helt rätt väg men det behövs en inskolning. Kommunen och AF har haft konferens, jobbat med Löken och utveckla arbetet internt för att bli en modern organisation och möta behovet. Konsultationstider är en del i detta arbete, tydlig grupp som jobbar med det. Riktade insatser i Rydaholm med teman såsom ”skuld och budget”.

Integration (se bifogat bildspel)

Inga informerade om lägesbild för Ukraina där 7 miljoner människor är på flykt inom Europa. Jönköpings län har tagit emot totalt 770 individer, av dessa har Värnamo tagit emot 36 individer. Jönköpings län ligger lågt då man använder sig av närhetsprincipen till Migrationsverket. Den statliga ersättningen till Värnamo är 1,7 miljoner. Fördelningstalet är 117 personer under 2022. I stort sett ska dessa sköta sig själva när de är här, vi ska inte hjälpa för mycket. Nytt fördelningstal 2023 kommer inom kort. Dessa har inte rätt till SFI men eftersom det finns kapacitet på VUX så är det ok att ta emot enligt Maria, BUF.

BUF/Komvux/Figy:

VUX har nu startat upp med samhällsorientering och man har börjat med arabiska för att sedan haka på Somaliska och Tigrinja. Svårt att få elever att börja på Industri/SFI utbildning då dom blir erbjudna tillfälliga jobb. Även omsorgen anställer personer som inte kan språket och det blir då inte att dom återgår till utbildningen efter det trots att det finns möjlighet att läsa svenska på arbetstid. Barnskötare-

utbildning är 25 antagna men det är många avhopp för de jobbar vilket varit påtagligt i höststarten.

Maria har fått budget att anställa en miljöcoach som tidigt ska fånga elever som inte är behöriga till gymnasiet.

Magnus visade antalet sökande till de olika programmen på Figy. En dimensionering av gymnasieutbildningar ska göras för 2023/2024 som ska vara klart 231031 där arbetsmarknadens behov ska vägas in. 2025 ska utbildningar vara dimensionerade tillsammans med regionen och närliggande kommuner utifrån ett externt förslag. Särskilt små kommuner kommer att tappa utbildningar. 2023 kommer alla program att var högskolebehöriga.

KS

Inga frågor som berör arbetsmarknaden under sommaren därför inget att rapportera av Mikael.

Finsam:

Finsam har ändrat sin inriktning och bedriver en mer långsiktig verksamhet. Samverkansteam Finnvedens målgrupp är hemmasittare, personer med psykisk problematik, individanpassad stöttning. Man har tillgång till all information från alla instanser för att kunna hjälpa på bästa sätt. Just nu 42 deltagare i SUS och av dessa är 8 från Värnamo. Deltar i samverkansteamet och "Mitt val". Av dessa 8 har 3 försörjningsstöd och 5 sjukpenning. Läge att förstärka samarbetet. Delårsrapporten visar på ett överskott då man p g a pandemin inte kunnat ha den verksamhet som man önskat men det öppnar upp för möjligheten att finansiera annat om kommunerna har ett specifikt önskemål om insats. Man kan själv söka i insatskatalogen.se för att se det typer av projekt som finns.

Region Jönköpings län hade ansökt om fortsatt stöd till IT-spåret, en verksamhet för unga med högfungerande autism och ett stort intresse för IT. Planeringen är att verksamheten ska fortsätta och finansieringen är nu klar. Utbildningen som bedrivits i Eksjö ska nu flyttas till någon Folkhögskola i länet och väntas vara i gång vid årsskiftet.

Samverkanskoppen fortsätter. Läs mer om Samverkanskoppen och BIP på Finsam hemsida: www.finsamjonkopingslan.se

Förbundet arbetar med ett avvikelshanteringssystem som kallas Lex Heller. Byråkratiska låsningar eller hinder mellan olika offentliga aktörer uppstår emellanåt för personer i behov av samordnat stöd. Lex Heller är ett sätt att systematiskt samla in kunskap om områden där samverkan mellan samhällets aktörer brister. Genom att få en samlad bild av förbättringsområden i samverkan, ökar möjligheterna att utveckla välfärdssystemet till fördel för medborgarna. Detta förväntas skapa större möjligheter för strategisk påverkan i frågan. Kommuner kan komma med förslag och ansöka vad pengarna ska användas till, en beredningsgrupp inom styrelsen beslutar sedan. Ett samverkansteam bestående av tre personer finns på JC, har individuell coaching i samverkan med psyk och FK. Saknar representant från AF, ingen avsatt, rekrytering pågår. Remiss från någon av parterna. Vid frågor kontakta Viktoria Örneby.

5. Övriga frågor

Inga övriga frågor.

6. Nästa möte

221201 kl 09-11, lokal meddelas i kallelse

Arnold tackade för visat intresse, mötet avslutades.

Lägesbild Ukraina

SALLY PERSSON, EXPERT

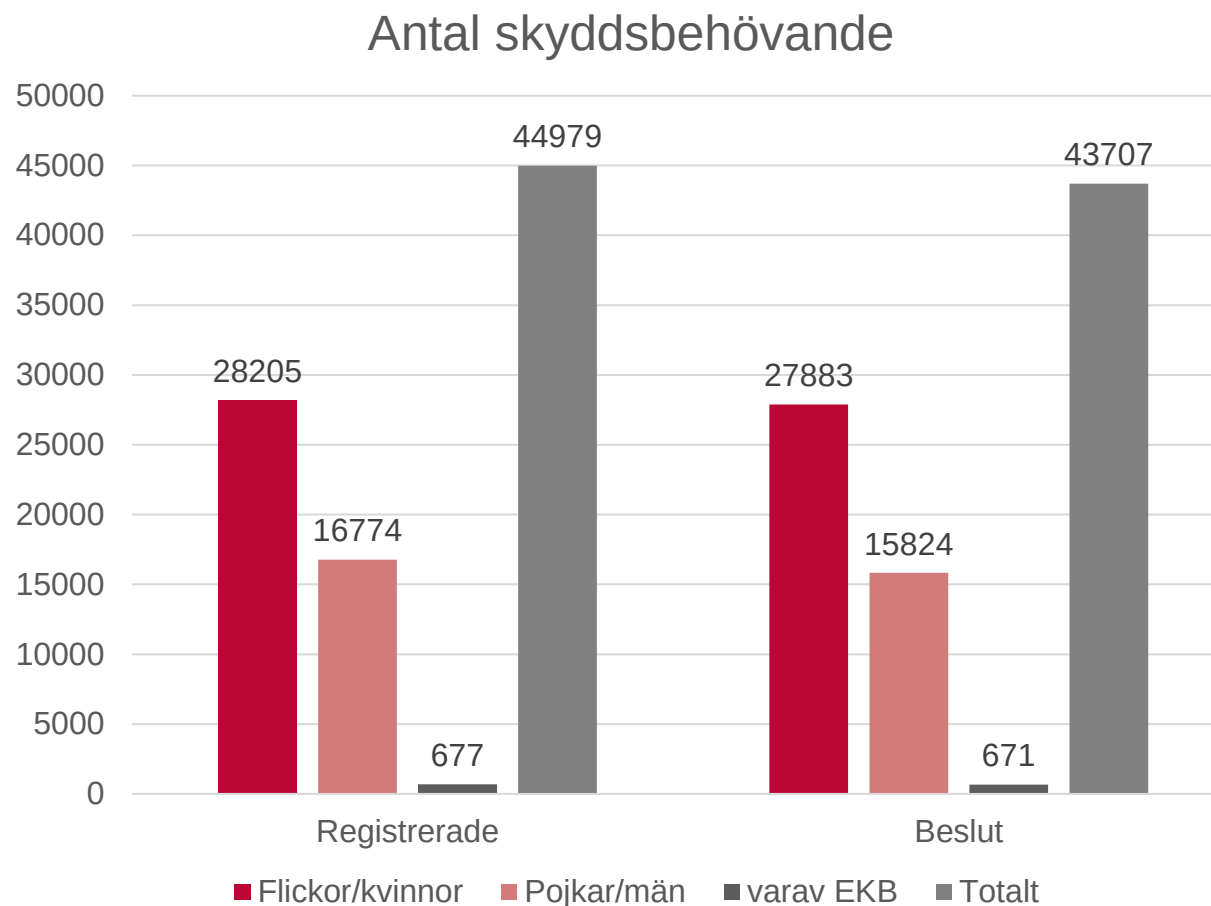
Antal människor på flykt inom och från Ukraina

309

UNHCR uppskattar att nästan 7 miljoner är på flykt inom Europa och att nästan 4 miljoner är registrerade enligt massflyktsdirektivet. Runt 5 miljoner befinner sig på internflykt

Antal registrerade i Sverige:
44 979 varav EKB 677

Antal med beslut i Sverige:
43 707 varav EKB 671

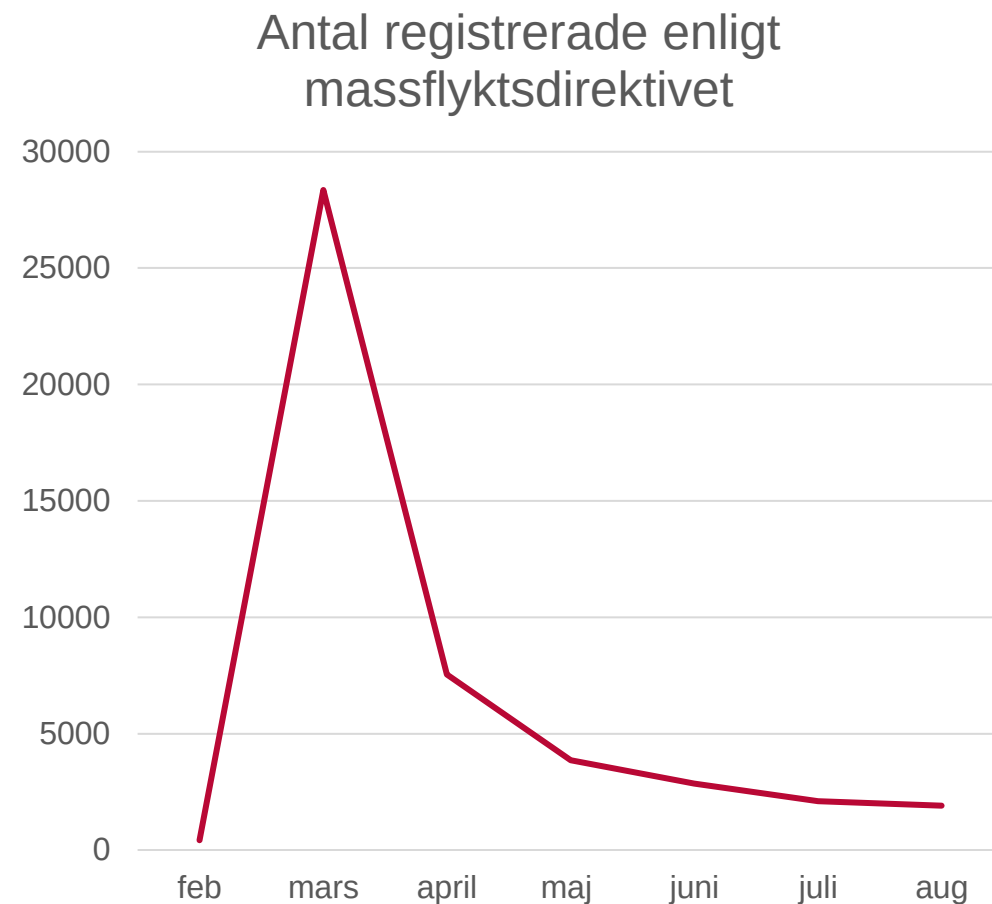

Prognos 2022

48 000 – 55 000 – 80 000 skyddssökande
13 000 – 5 000 – 5 000 lämnar Sverige.

Prognos 2023

5 000 – 15 000 – 100 000 skyddsökande
0 8 000 – 8 000 lämnar Sverige.

Anvisningsmodellen

311

System som fördelar anvisningar

Initial ojämnr fördelning som över tid ska leda till jämlik fördelning

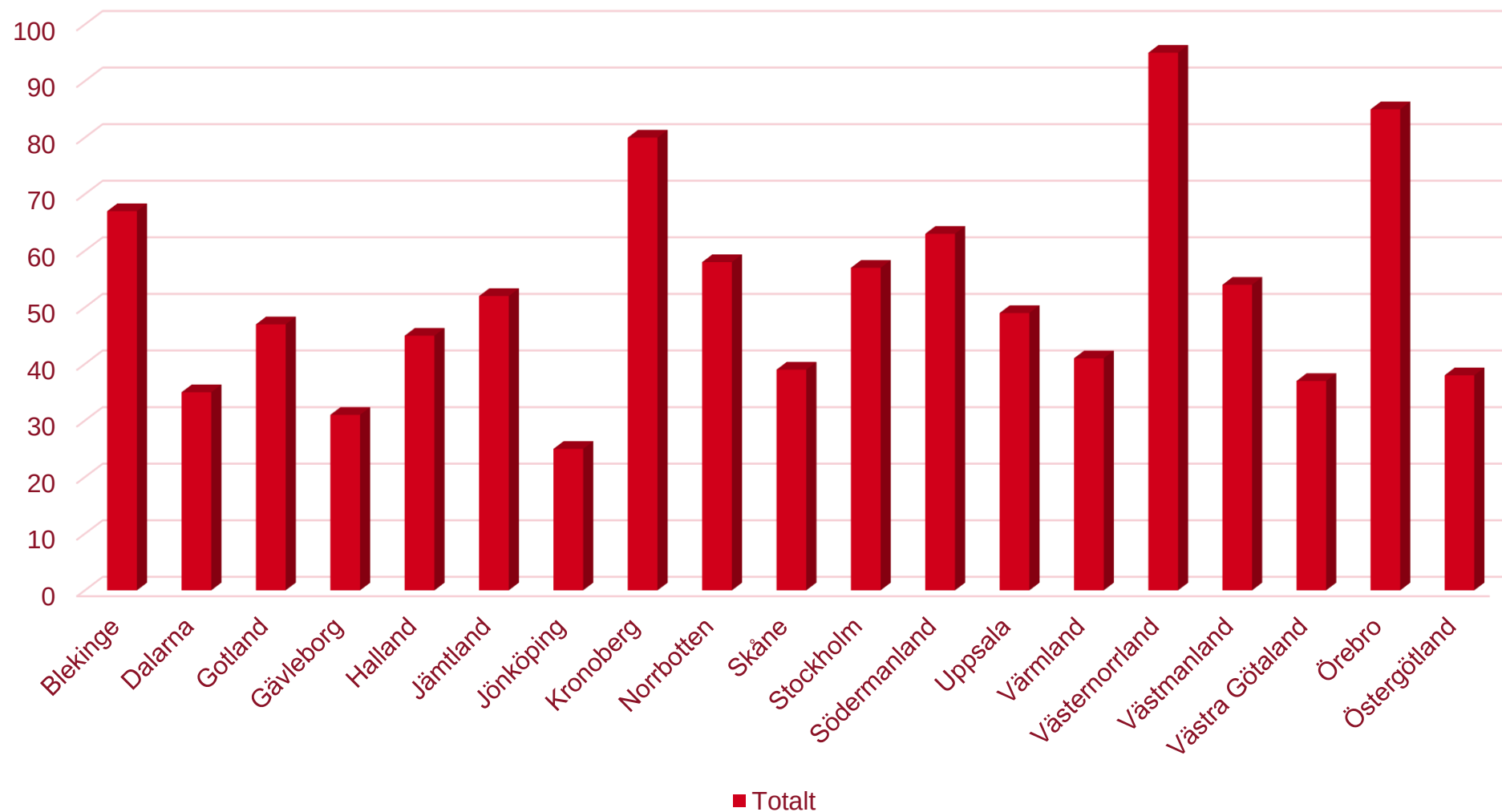
Hänsyn tas till:

- Närhetsprincipen
- Barn i skolåldern
- Barn
- BUV (inkl. konstellation)
- Arbete
- Särskilda omständigheter

Anvisar i takt med att Migrationsverkets boende stängs

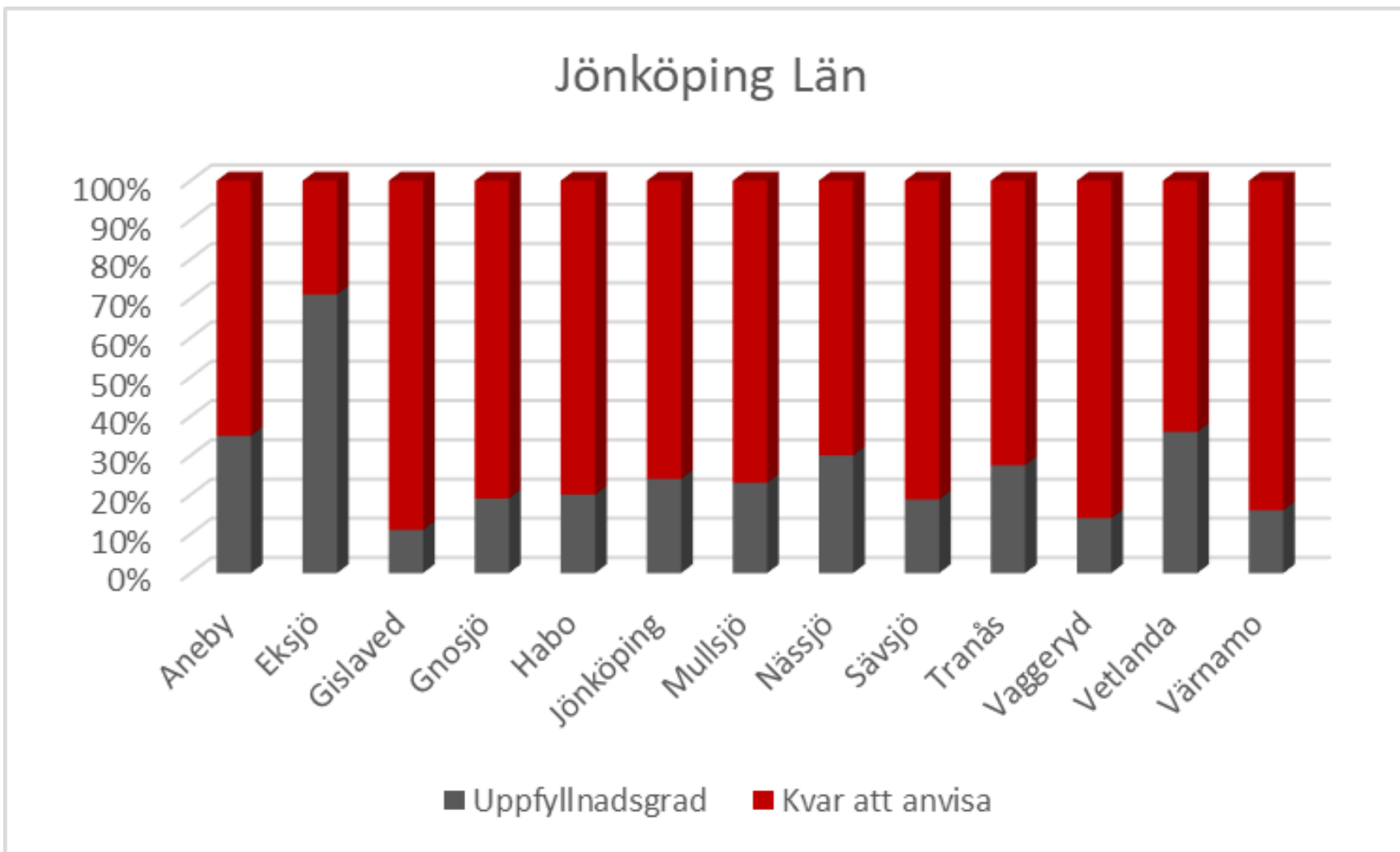
Eksjö: 10 okt 2022

Uppfyllnadsgrad anvisade och mottagna

Fördelning Jönköping

313

Ögonblicksbild statistik

314

Jönköping ÖGONBLICKSBILD Inkomna sökande- Registrerade och mottagna									
	0-2 år	3-5 år	6-15 år	16-18 år	19-45 år	46-64 år	65-84 år	85+	Totalt
Aneby	X	0	5	0	6	X	0	0	15
Eksjö	X	10	33	6	50	27	8	X	140
Gislaved	X	X	12	0	36	6	6	0	67
Gnosjö	X	X	X	X	13	X	X	0	29
Habo	X	X	X	0	7	X	X	0	20
Jönköping	6	9	40	8	73	40	12	0	188
Mullsjö	0	0	6	X	7	6	X	0	23
Nässjö	X	X	12	X	32	11	X	X	64
Sävsjö	0	X	8	X	14	X	5	0	34
Tranås	X	X	8	X	21	9	X	0	50
Vaggeryd	X	X	X	X	25	6	X	0	39
Värnamo	X	X	6	X	11	8	X	0	36
Vetlanda	X	6	13	X	32	X	8	0	66
Totalt	27	41	152	31	327	130	60	X	770*

Ändras dagligen
Uppdaterad 31 aug

Registrerade: ca 770 varav 7 Ekb
Beslut: 751 varav 7 Ekb

X= 1-4 individer

* I totalen visar att minst är X*
antal personer i kommunen- men
det är inte den exakta siffran.

Statistik på tillstånd finns på hemsidan, uppdateras 1g/v.
[Sökande från Ukraina - Migrationsverket](#)

Statliga ersättning till kommuner

315

Ersättningen ska betalas ut automatiskt:

- **10 000 kr X fördelningstalet** - Beredskap för att tillhandahålla och iordningsställa boenden, samt avveckling och återställande av boenden
- **15 000 kr per anvisning** - Fast del för särskilda anpassningar av boendet
- **300 kr för vuxna, 150 kr för barn, per person och dygn** - Rörlig del för drift, underhåll och eventuella kostnader för kost och förbrukningsvaror
- **400 kr per dygn utöver 300 kronor** (totalt 700 kronor) för BUV som fyller 18 år, fram till 21 år
- **500 milj kronor** fördelas mellan kommuner - Tillfälligt stöd

Jönköpings län kommuner	Tillfälligt stöd
Aneby	359 000
Eksjö	658 000
Gislaved	1 515 000
Gnosjö	566 000
Habo	790 000
Jönköping	6 525 000
Mullsjö	488 000
Nässjö	1 319 000
Sävsjö	489 000
Tranås	803 000
Vaggeryd	821 000
Vetlanda	1 384 000
Värnamo	1 694 000

Det tillfälliga stödet är beslutat av regeringen och administreras av Migrationsverket.

Går att ta del av här, se bilaga 5.
[Ändringsbeslut 2022-06-22 Myndighet Migrationsverket - Ekonomistyrningsverket \(esv.se\)](#)

Statens servicecenter

317

- Digitala självbetjäningstjänster
- hitta rätt information på Migrationsverkets hemsida
- information om regelverk och processer.
- Hjälp med att fylla i och skicka in ansökan.

- Hjälpa till att skriva ut underlag och blanketter samt ta emot handlingar som vidarebefordras till Migrationsverket.

- Går inte frågorna att lösa med hjälp av allmän information och stöd i digitala tjänster kommer servicehandläggarna istället att hänvisa till rätt instans på Migrationsverket.

Aktiva orter:

Linköping, Visby, Eskilstuna, Borlänge,

Jönköping, Mariestad

Halmstad, Östersund, Kalmar, Trollhättan

Gävle, Helsingborg, Karlskrona, Karlstad

Frågor

Totalt Nystartsjobb, anställningsstöd och lönebidrag

Visa per:

Kön

Bransch

Funktionshinder

Födelseland

Kommun

Kontor

Län

Nyanländ

Period

Program

Region

SIUS

Storlek

Utbildningsnivå

Ålder

År

Andel som gått till arbete 180 dagar efter att program avslutats under valda perioder. Redovisas per kategori inom Kön.

Kön	Arbete utan stöd	Andel arbete	Utbildning	Arbete + Utbildning	Arbete samma AG
Totalvärden	15,6%	68,4%	0,4%	68,9%	3,3%
Kvinnor	10,1%	68,8%	0,4%	69,2%	2,8%
Män	19,5%	68,2%	0,5%	68,6%	3,6%

Nystartsjobb

320

Andel som gått till arbete 180 dagar efter att program avslutats under valda perioder. Redovisas per kategori inom Kön.							
Kön	Arbete utan stöd	Andel arbete	Utbildning	Arbete + Utbildning	Arbete samma AG		
Totalvärden	28,8%	65,7%	0,6%	66,3%	6,9%		
Kvinnor	21,2%	61,7%	0,7%	62,4%	7,3%		
Män	32,6%	67,7%	0,5%	68,3%	6,6%		

Anställningsstöd

321

Andel som gått till arbete 180 dagar efter att program avslutats under valda perioder. Redovisas per kategori inom Kön.						
Kön	Arbete utan stöd	Andel arbete	Utbildning	Arbete + Utbildning	Arbete samma AG	
Totalvärden	9,0%	42,9%	1,3%	44,2%	1,9%	
Kvinnor	8,1%	40,7%	1,2%	41,9%	1,2%	
Män	10,0%	45,7%	1,4%	47,1%	2,9%	

Lönebidrag

322

Andel som gått till arbete 180 dagar efter att program avslutats under valda perioder. Redovisas per kategori inom Kön.						
Kön	Arbete utan stöd	Andel arbete	Utbildning	Arbete + Utbildning	Arbete samma AG	
Totalvärden	4,0%	76,1%	0,1%	76,3%	0,1%	
Kvinnor	2,3%	80,2%	0,0%	80,2%	0,0%	
Män	5,4%	72,9%	0,2%	73,2%	0,2%	

Kvalitetsredovisning familjecentraler i Jönköpings län 2021

**KOMMUNAL UTVECKLING
JÖNKÖPINGS LÄN**

Inledning

I samverkansavtalet som Strategigrupp barn och unga i Region Jönköpings län beslutade om 2019, beskrivs det att en familjecentral ska bedriva hälsofrämjande, generell, tidigt förebyggande och stödjande verksamhet som vänder sig till blivande föräldrar, föräldrar och barn. Kännetecknande för verksamheten är att huvudmännen, kommunen och Region Jönköpings län, samordnar sina resurser under samma tak för att möjliggöra högre grad av tvärprofessionell samverkan. Familjecentralen ska innehålla mödra- och barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänst genom individ- och familjeomsorg med inriktning mot förebyggande arbete. På familjecentralen samverkar olika yrkeskategorier, i huvudsak barnmorska, specialistsjuksköterska, förskollärare och socionom. Familjecentralen ska stödja och stärka föräldrar i sitt föräldraskap, tidigt identifiera familjer som behöver stöd samt verka för ett jämställt föräldraskap. Den öppna förskolan ansvarar för att erbjuda verksamhet som gynnar alla familjer inom det geografiska området. Gruppverksamhet bedrivs både generellt och riktat utifrån behov. Målet för verksamheten är att utifrån barnet, i sitt sammanhang, främja god hälsa för hela familjen.

Verksamhetens mål och inriktning

Följande övergripande mål skall gälla för den gemensamma verksamheten.

- Barnkonventionen är utgångspunkt.
- Arbeta för människors lika värde och jämställdhet med beaktande av genusperspektivet.
- Genom långtgående samverkan och utifrån familjens livssituation främja god hälsa hos barn och föräldrar.
- I samverkan med föräldrar främja en trygg anknytning, gynnsam fysisk, psykisk och social utveckling för barn 0-6 år. Parterna skall gemensamt särskilt stödja utvecklingen hos barn och deras familjer som visar tecken på ogynnsam utveckling.

Målen kan uppnås genom:

- Att vara tillgänglig som nära mötesplats.
- Att stärka det sociala nätverket runt barn och föräldrar.
- Att skapa arbetsformer där föräldrar och barn är delaktiga.
- Att erbjuda lättillgängligt stöd till föräldrar att se, förstå och tillgodose barns behov.
- Att vara ett kunskaps- och informationscentrum.
- Att familjecentralen har tillgång till tvärprofessionell kompetens.

Kartläggnings utformning

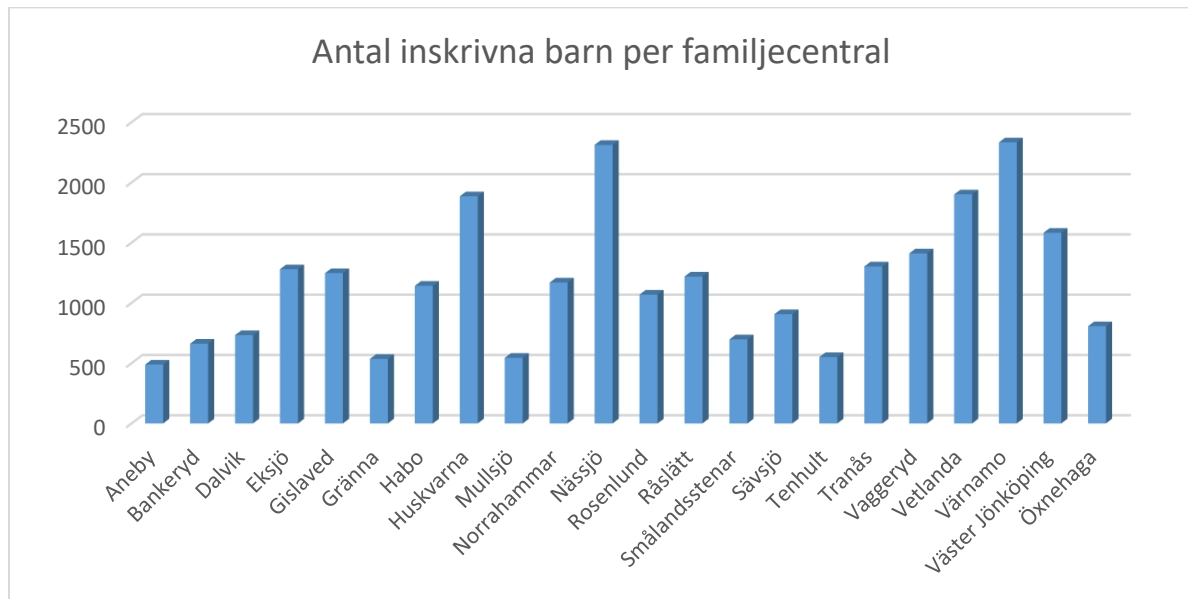
Insamlingen av data till kartläggningen har gjorts av samordnarna för familjecentralerna i Jönköpings län utifrån:

- Enkät till samordnare och medarbetare (204 besvarade, 94 % svarsfrekvens)
- Enkät till samordnare (där samtliga besvarat delar av enkäten).
- Besöksenkät till föräldrar (874 Svar)

Resultat

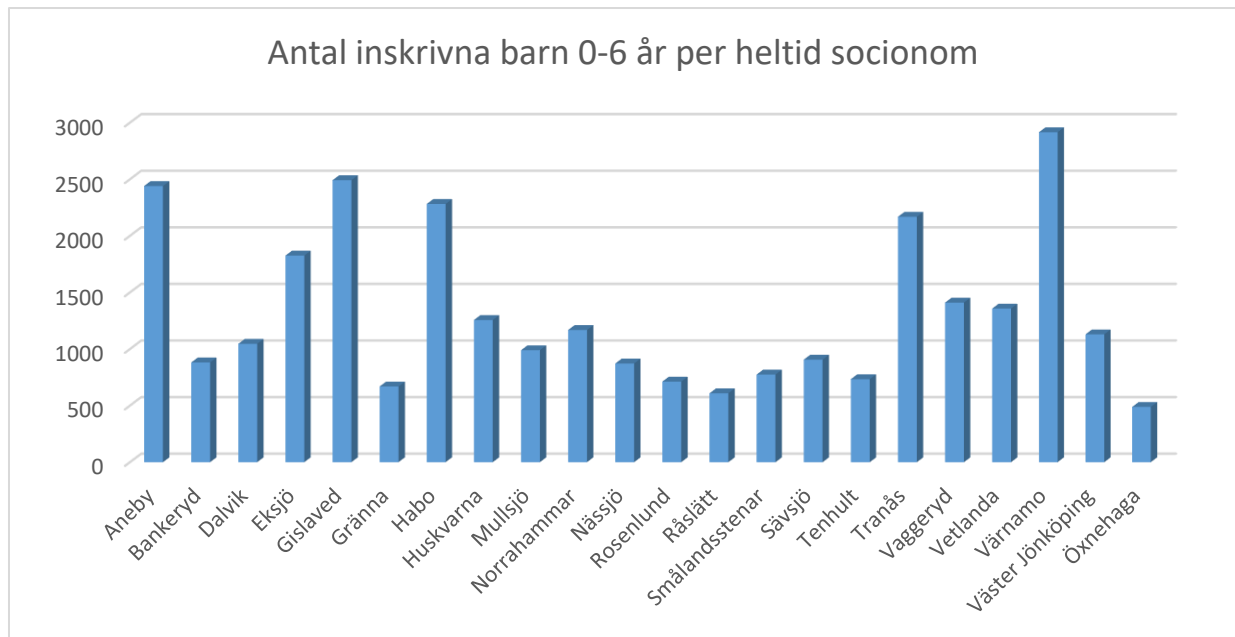
Tillgänglighet

I dag finns det 22 familjecentraler i länet, varav 3 av dessa beskrivs som familjecentralsliknande på grund av att alla verksamheterna inte finns under samma tak. Ett geografiskt område saknar familjecentral. Totalt är det 25 757 barn inskriva och det arbetar totalt 184 årsarbetare på familjecentralerna i Jönköpings län. Av länets barn 0-6 år har 98,7 % tillgång till en familjecentral. En genomsnittlig familjecentral i Jönköpings län har 1171 inskrivna barn/familjecentral (se nedan)

Socionomen på Familjecentralen

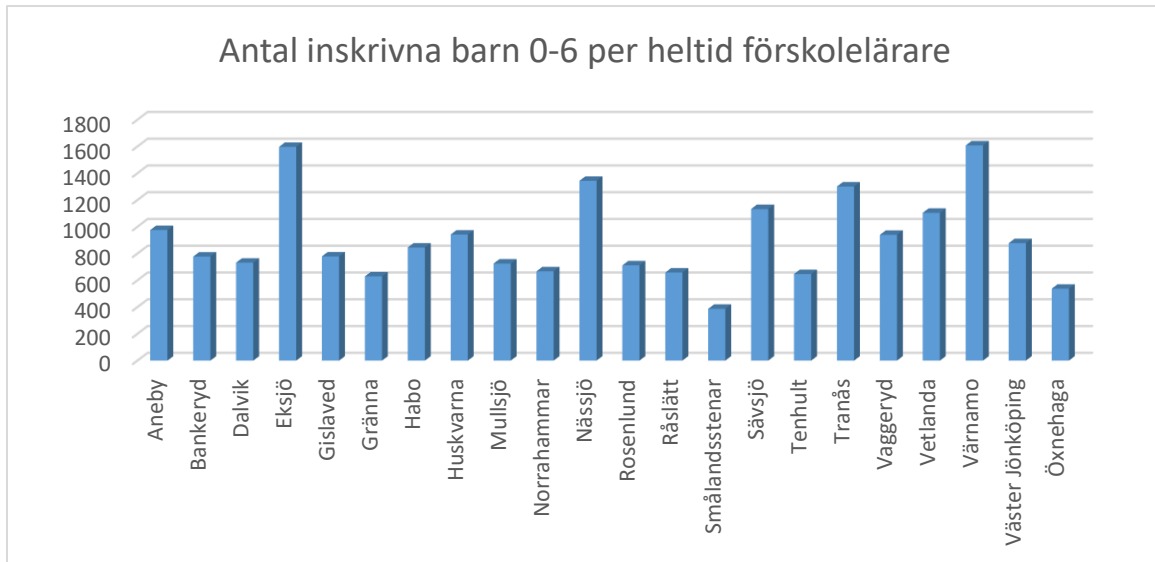
En framgångsfaktor som är utmärkande för familjecentraler är den professionella följsamheten för barns och föräldrars behov (Abrahamsson och Samarashinge, 2013). Med familjecentralen som arena finns förutsättningar för att goda kontakter kan upprätthållas över tid. Detta förstärks om socionomens tjänstgöringstid rymmer flexibilitet och tillgänglighet. Tack vare socionomens fysiska närvaro i mötet med småbarnsfamiljen och arbetet på flera nivåer i det förebyggande arbetet, ges utrymme och möjlighet att vänta in föräldern när föräldern själv upplever sig behöva stödet och vågar efterfråga det. Socionomen kan när förtroendet från föräldern byggts upp, finnas tillgänglig vid rätt ögonblick och bidra till att avstyra negativ utveckling eller förstärka positiva förlopp. (Lundström Mattsson, 2009). I tabellen nedan visas hur stort antal barn per socionom familjecentralerna har. Genomsnittet per socionom är 1322 i Jönköpings län. De senaste åren har en resursförstärkning skett då antal barn per socionom har minskat succesivt sedan mätningen startades, men resurserna gällande socionom bemanningen skiljer sig dock mycket mellan familjecentralerna med Värnamo som har 2915 barn per socionom mot Öxnehaga som ligger under 500 barn per socionom

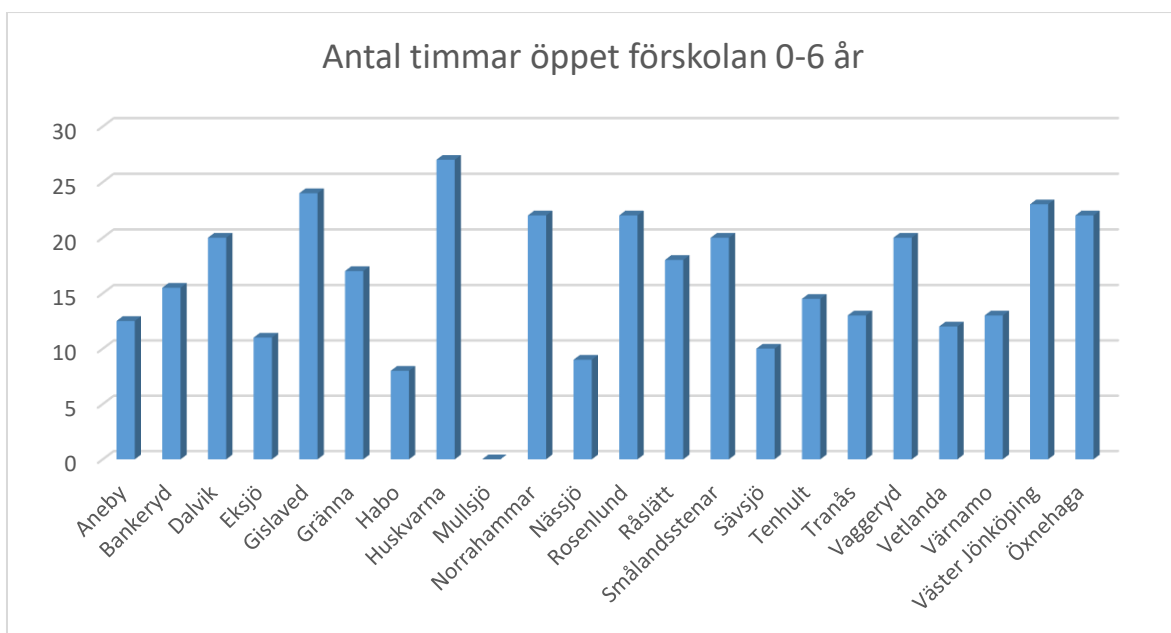
Öppna förskolan på Familjecentralen

Öppna förskolan erbjuder en lättillgänglig och välkomnande miljö med pedagogisk verksamhet för barnet och föräldraskapsstödande aktiviteter till föräldrarna. Den öppna förskolan ses ofta som navet på familjecentralen då pedagogen ofta ser familjen under längre stunder och under ett längre tidsperspektiv, detta ger möjligheter att skapa goda relationer. En god och trygg relation ökar möjligheten för pedagogen att stödja barn och familjer och kan då enkelt slussa familjer vidare till andra professioner om det behövs, både inom och utanför familjecentralen vilket bidrar till att föräldrar snabbare kan få det stöd de behöver (FFFF, 2015).

Öppna förskolan är en viktig verksamhet för att fånga upp utlandsfödda familjer. En ny rapport från Sveriges kommuner och regioner (SKR) visar på betydelsen av öppna förskolan för kvinnor med barn som erbjuder insatser som på olika sätt främjar språkinläring, integration i samhället och etablering i arbete eller studier. Verksamheten har dessutom goda förutsättningar att främja ett ökat deltagande i förskolan. (SKR slutrapport 2021). Tabellen nedan beskriver antal inskrivna barn förskollärare. Även här är det stor skillnad mellan familjecentralerna från Värnamo och Eksjö som nästan har runt 1600 barn/ förskollärare till Smålandsstenar som har under 500 barn.

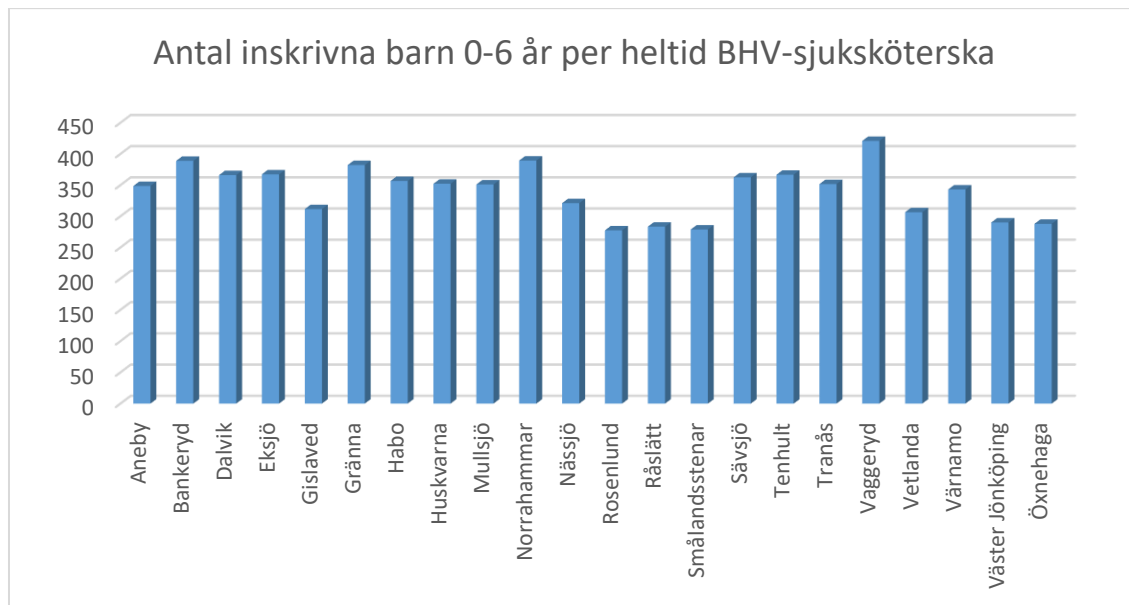
Öppettiderna på familjecentralernas öppna förskola varierar mycket i länet, naturligtvis är både öppettiderna och antal besökare relaterat till Familjecentralens storlek. Jämfört med förra årets kartläggning har öppettiderna ökat något, under delar av året har öppna förskolan varit stängt på grund av pandemin, eller. Mullsjö öppnade sin öppna förskola i augusti har därför uppgett 0. Tabellen visar hur det sett ut övervägande delen av året.

Barnhälsovården

Barnhälsovården möter i princip alla familjer med små barn i Sverige. Barnet kommer till barnavårdscentralen (BVC) med sina föräldrar efter att familjen kommit hem från förlossningen. Första besöket och 8 månaders besök är hembesök, övriga besök är på barnavårdscentralen. Vid vissa nyckelåldrar sker läkarbesök på BVC. Till BVC kommer barn från ca en veckas ålder upp till förskoleklass. Under hela den tiden observeras barnens utveckling, hälsotillstånd och psykosociala situation. Detta gör barnhälsovården till en viktig aktör till tidig upptäckt och genom sitt program med både generellt och riktat stöd. Sjuksköterskan kan stötta familjerna eller slussa vidare till

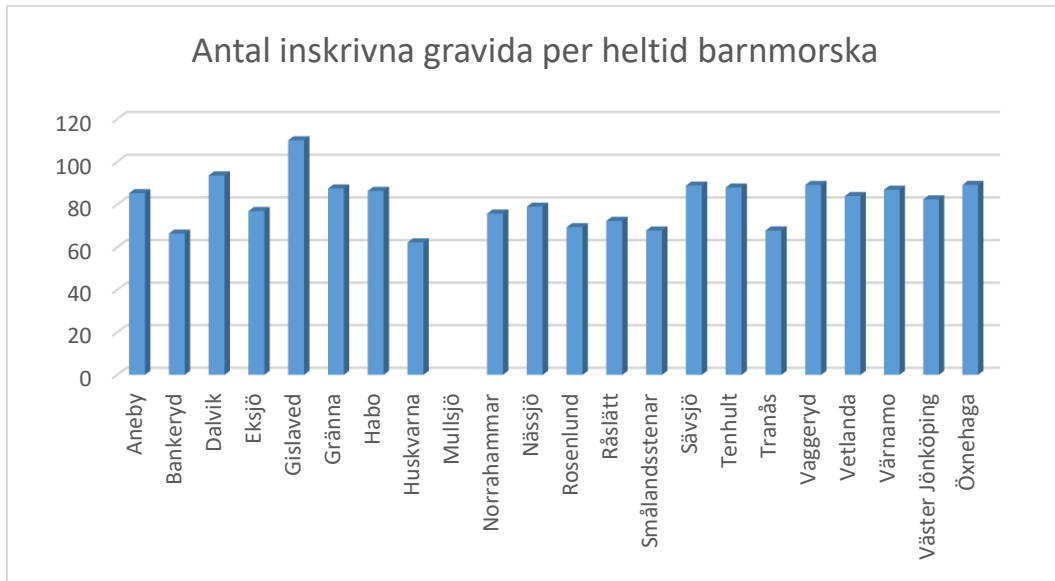
familjecentralens kuratorer eller andra externa samverkanspartner. Tabellen nedan visar antal inskrivna barn per BHV-sjuksköterska (Rikshanboken, 2020)

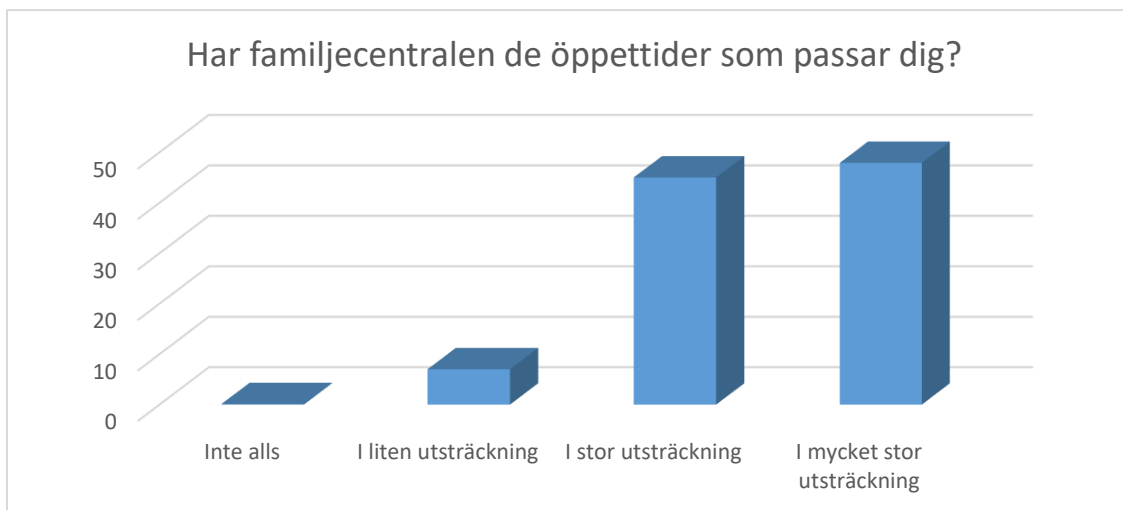
Kvinnohälsovården (KHV)

Kvinnohälsovården (KHV) spelar en central roll för kvinnors och familjers hälsa genom rådgivning och insatser inom sexuell och reproduktiv hälsa. I uppdraget ingår att minimera risker och sjuklighet för kvinnor och barn under graviditet, förlossning och spädbarnstid och folkhälsoperspektivet genomsyrar allt arbete. Målsättningen är att i varje enskilt möte och i föräldragrupper uppmärksamma levnadsvanor, att nå alla och samtidigt identifiera individer med behov av extra stöd och initiera insatser i samverkan med relevanta aktörer. Den fördjupade samverkan som sker inom en familjecentral kan därför förväntas ge betydande samhällsvinster i form av bättre folkhälsa på kort och lång sikt. Familjecentralen är även en organisatorisk modell som kan underlätta samordning kring familjer som har stora behov av olika insatser (SFOG, 2016).

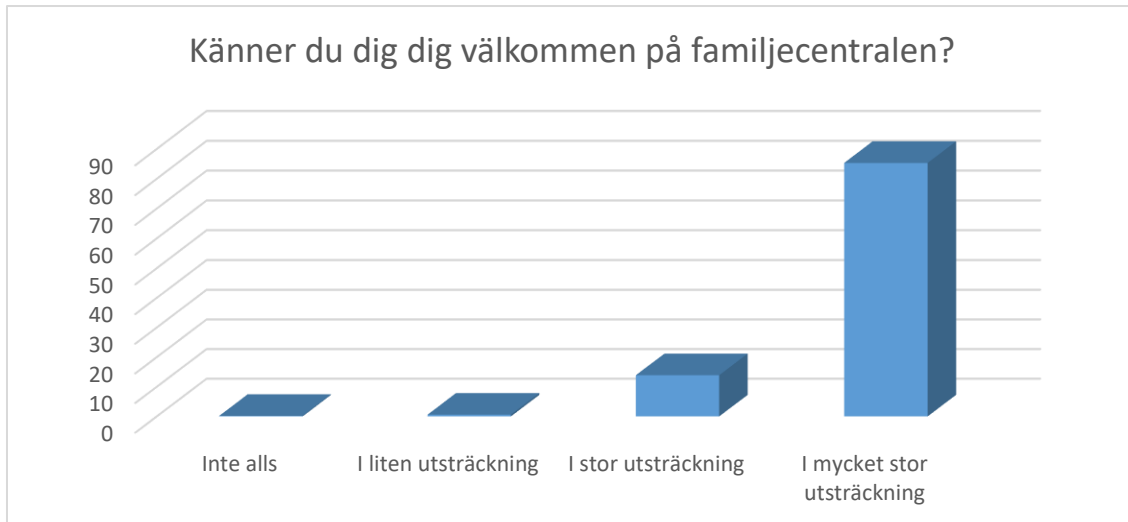
Måltal inom KHV är att ha ca: 80 gravida per heltid barnmorska. På Mullsjös familjecentral bemannades inte KHV förrän i slutet av 2021.

Föräldrarnas upplevelse av tillgängligheten på familjecentralerna

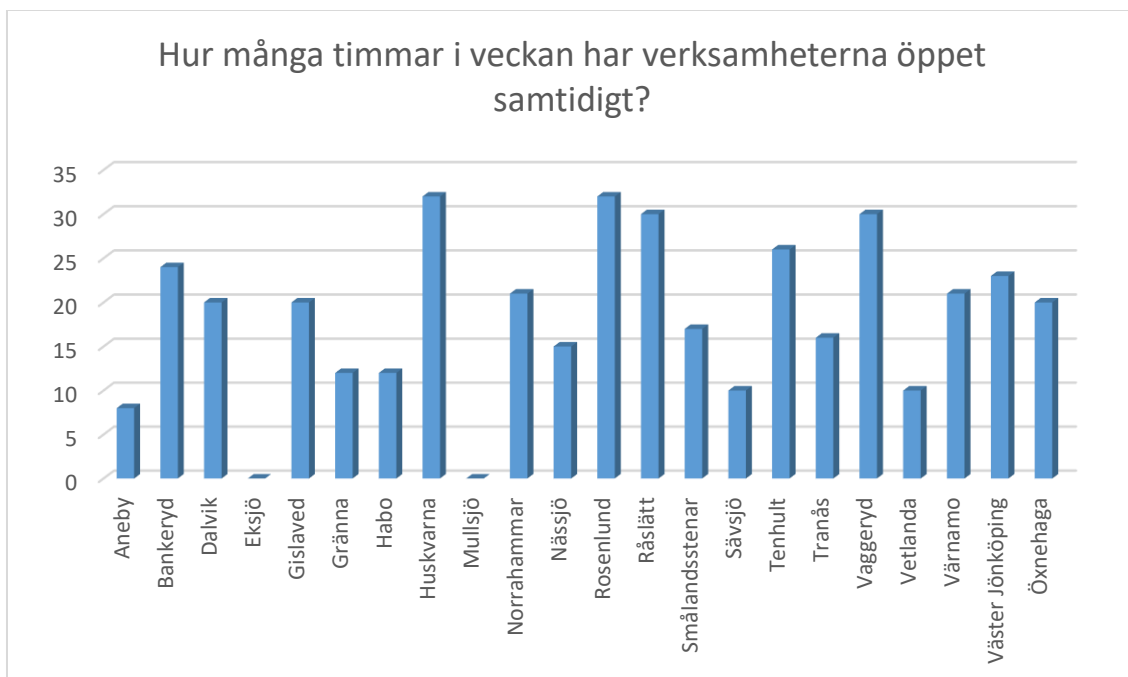
93 % av de som besvarade enkäten är nöjda med öppettiderna på familjecentralen. Kommentarer bland de som är missnöjda är att det borde vara mer öppet för barn över 1 år och att vissa önskar större flexibilitet och kväll och helgtider.

Över 99 % av de som besöker familjecentralerna i Jönköpings län känner sig välkomna, många av uppger att de både känner sig sedda av familjecentralernas personal och att de får vara delaktiga kring utformningen av familjecentralernas verksamhet

Alla tillsammans

För att samverkan ska fungera optimalt är det viktigt att de olika professionernas vägar korsas så att slussningen mellan de olika verksamheterna underlättas. (Bing & Abrahamsson, 2011). Orsaken till att föräldrar är nöjda med familjecentralen ses som en konsekvens av de generella insatser som omfattar exempelvis öppen förskola, barnhälsovård, socialtjänst och mödrahälsovård. Tröskeln för ett besök på familjecentralen upplevs som låg och verksamheten bidrar till att skapa en gemensam mötesplats. Nedanstående tabell visar hur många timmar i veckan verksamheterna på familjecentralerna har öppett samtidigt. Naturligtvis varierar detta efter storlek. Under pandemin har denna tid minskat markant på familjecentralen då personal på öppna förskolan delvis arbeta i ordinarie förskoleverksamhet och socionomerna på familjecentralen delvis arbetat hemifrån.

Samordnaren på familjecentralen

För samordning av arbetet på familjecentralen behövs en särskild samordnare vilken utses av ledning/ styrgrupp. Samtliga yrkeskategorier kan väljas för uppdraget som ska motsvara högst 20 procent av en heltidstjänst (Samverkansavtal, 2019). Samordnaren har en nyckelroll på familjecentralen.

Samordnarens uppdrag är att:

- Verka för att det gemensamma, vardagliga arbetet på familjecentralen fungerar.
- Föra dialog med styrgrupp/ledningsgrupp
- Främja verksamhetens utveckling tillsammans med övriga i arbetsgruppen
- Upprätta årlig, gemensam verksamhetsplan och verksamhetsberättelse med besöksstatistik (FFFF 2017)

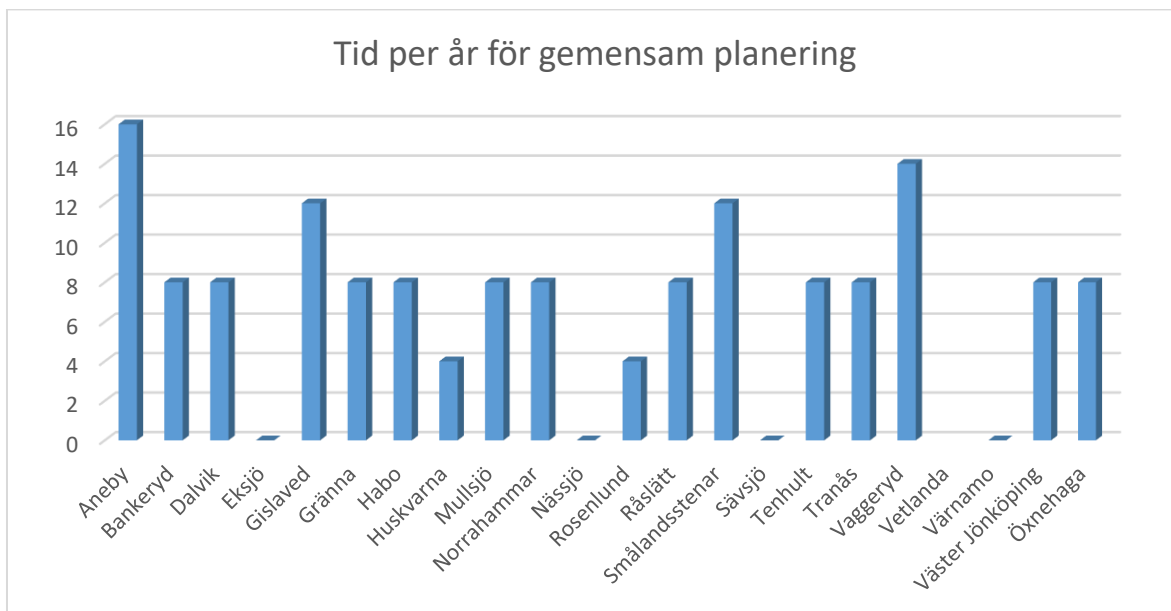
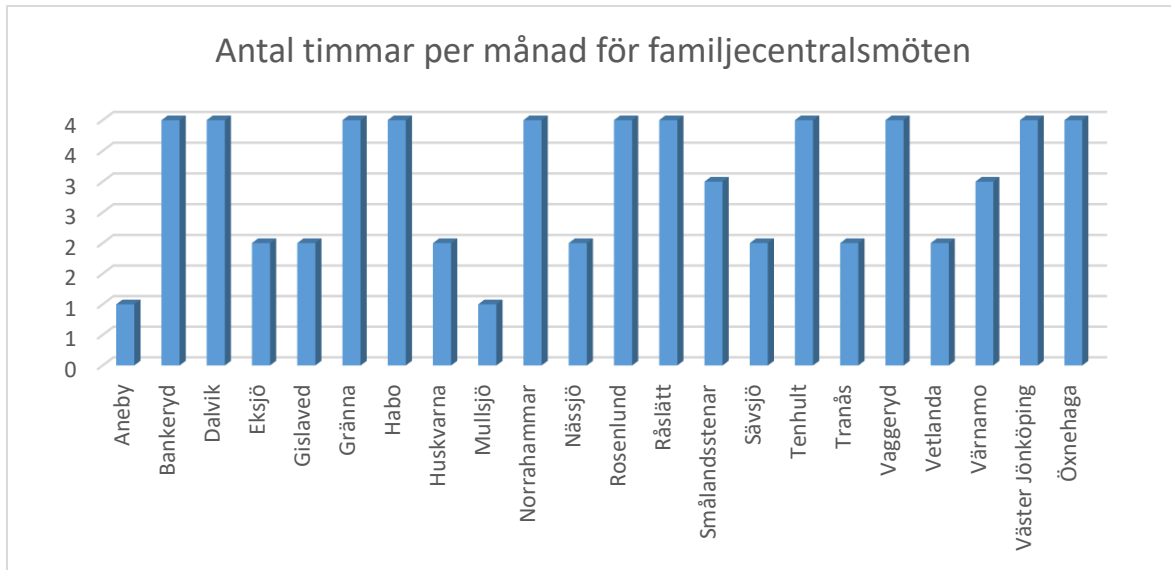
Nedan visas fördelning kring samordnarens profession. Procentsatsen för samordnare ser olika ut i länet, men ligger igenom snitt på 16 %, detta är relaterat till familjecentralens storlek.

Vilken profession har samordnarna i länet?	Antal
Pedagog	11
Socionom	6
BHV	3
Barnmorska	2

Tid för samverkan

Familjecentralerna i Jönköping har familjecentralsmöte regelbundet där alla som arbetar på FC kan träffas och tydliggöra sina roller, lyfta problem och planera framåt. Familjecentralsmöte kan ses som en minsta gemensamma nämnare för alla anställda på familjecentralen. Rikshandboken (2014) är tydlig med att styrning, samverkanstid och kompetensutveckling är viktiga komponenter på en FC. I diagrammet nedan ser man hur många timmar per månad som läggs på familjecentralsmöten.

För att arbeta med det systematiska kvalitetsarbetet och vidareutveckla arbetet på familjecentralerna förkommer återkommande planeringsdagar. I diagrammet nedan visas antal timmar per år som respektive familjecentral lägger på planering av verksamheten, tiden för planering har ökat sedan föregående mätning 2021.

Handledning bör förekomma på familjecentralen när det finns ett behov. 50 % av familjecentralerna i länet har haft extern handledning under 2021. Medarbetarna uppger att handledningen handlar om att stärka samverkan, få förståelse för sig själv, stärka samhörigheten och få förståelse för varandras olikheter samt att utveckla gruppen och förar den framåt.

Ledning/styrning på FC

Organisering av ledning och styrning är avgörande för ett framgångsrikt arbete på en familjecentral. Varje familjecentral bör därför ha en styrgrupp med uppdrag att styra och leda de olika verksamheternas gemensamma åtagande. FFFF (2017) rekommenderar att styrgruppen bör mötas minst fyra gånger per år och gärna då tillsammans med samordnaren för familjecentralen. I Jönköpings län träffas ledning/styrgrupp i genomsnitt 4 gånger per år.

I spindelmätningen nedan ses medarbetarnas upplevelse kring ledningens engagemang. Medarbetarna nämner i sina kommentarer att de upplever ett stort "stuprörstänk" och att de olika

verksamheterna ser först och främst till sitt egna uppdrag, och tänker inte in samverkan. De upplever att skillnader i engagemanget mellan olika chefer varierar.

För att samverkan ska fungera tillfredsställande bör alla verksamheterna i familjecentralen gemensamt ha samverkansavtal, verksamhetsplan, verksamhetsberättelse och utvärdering. (FFFF, 2017). I Region Jönköpings län har alla ett samverkansavtal och arbetar aktivt med kvalitetsutveckling.

Spindelmätning

Målgrupp för detta resultat är team och styr/ledningsgrupp för familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten i de olika kommunernas. Varje kommun har fått sin "egen" spindel att arbeta vidare med, nedan redovisas spindeldiagrammet för hela regionen.

Syftet med mätningen är att den ska ge samverkande parter en indikation om vilka mekanismer kring samverkansfrågor som fungerar bra och vilka som fungerar mindre bra på familjecentralen. Den kan alltså vara vägledande för vilka frågor som bör prioriteras för att förbättra samverkan. Om mätningen upprepas ger den en bra beskrivning av hur samverkan utvecklas över tid. Den kan också leda till ett ökat engagemang i samverkansfrågor.

Enkätens innehåll

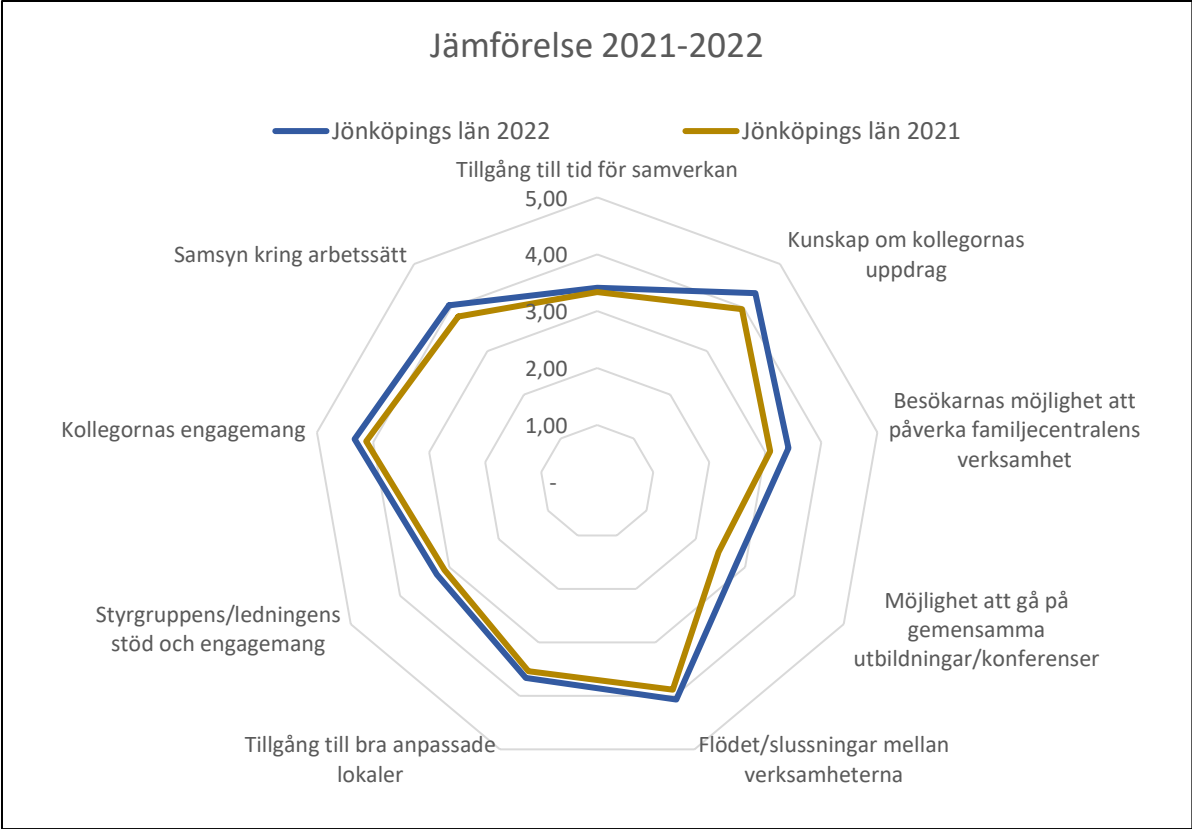
Enkätens 9 påståenden, enligt nedan, presenteras i ett spindeldiagram. Svartalternativen är från 1–5 där 1 är mycket dåligt och 5 är mycket bra.

- Tillgången till tid för samverkan för barn och familjers bästa
- Tillgången till bra anpassade lokaler
- Styrgruppens/ledningens stöd och engagemang
- Kollegornas engagemang
- Samsyn kring arbetssättet
- Kunskap om kollegorna uppdrag
- Tillgänglighet till verksamheterna för besökarna
- Möjlighet att gå på gemensamma utbildningar/konferenser
- Flödet/slussningar mellan verksamheterna

Resultat Jönköpings län

Det är 208 st. av medarbetarna som besvarat enkäten, svarsfrekvens ligger på ca: 95%

Nedan presenteras 2021 års resultat på regional nivå i jämförelse med 5 andra regioner som deltagit undersökningen.

Tematisering av resultatet på regional nivå

Enkätens nio påståenden har tematiserats till tre prioriteringsnivåer för förändring, hög, mellan och låg.

Hög prioritering 0-3	Mellan prioritering 3-4	Låg prioritering 3,8-5
Möjlighet att medverka på gemensamma utbildningar/konferenser	Bra anpassade lokaler Samsyn kring arbetssätt Ledningsgruppens stöd och engagemang Besökarnas möjligheter att påverka familjecentralernas verksamhet Tillgång till tid för samverkan	Kollegornas engagemang Kunskap om kollegornas uppdrag Flödet/slussningar mellan verksamheterna

Gemensamma aktiviteter på Familjecentralen

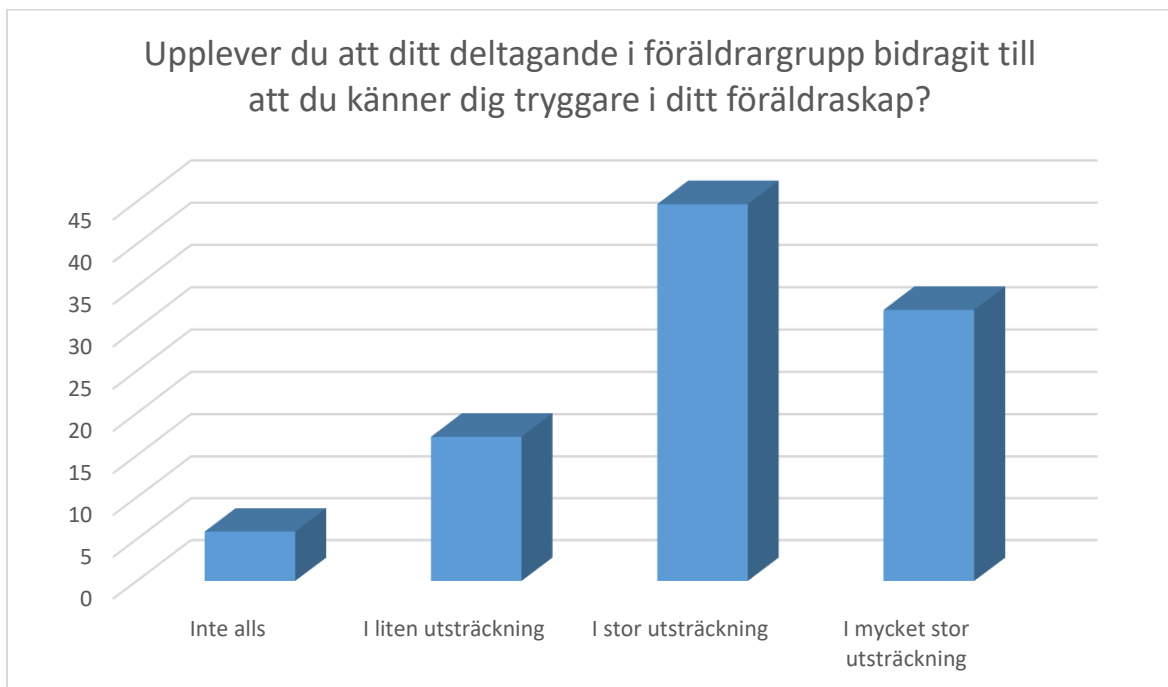
Föräldragrupper

I den nationella strategin för föräldraskapsstöd (Regeringskansliet, 2018) Stöd i föräldraskapet är en av de viktigaste insatserna samhället kan göra för att undvika ojämlikhet och negativa utfall för barn och unga. Barn har rätt till goda uppväxtvillkor och barnets föräldrar har gemensamt ansvar för

barnets uppfostran och utveckling. Enligt barnkonventionen ska konventionsstaterna stötta föräldrarna i detta åtagande. Det finns olika former av föräldraskapsstöd. Universellt stöd är insatser som erbjuds alla föräldrar vilket ges i förebyggande syfte och i olika former. Selektivt stöd kallas det stöd som erbjuds föräldrar som tillhör en riskgrupp. Nedanstående diagram visar erbjudandet av det universella stödet i grupp, men även de riktade insatser i grupp som erbjuds på FC.

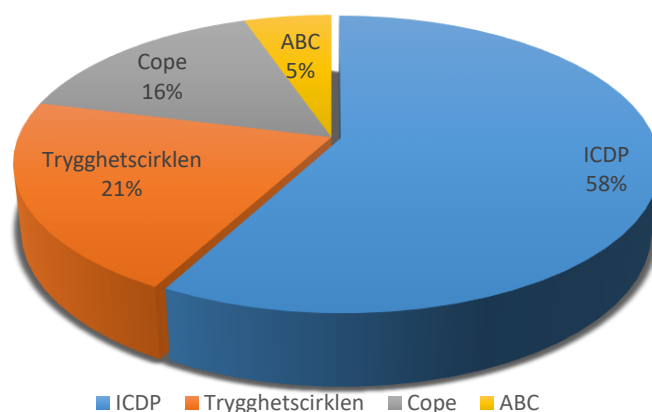
I många delar av länet har föräldragrupper inte kunnat genomföras på grund av pandemin, men 7 av 22 har lyckats genomföra föräldragrupper, då ofta i digital form. I de föräldraträffarna som genomfördes så var det mest förstföderskor som erbjudits

När föräldrarna tillfrågas så har ca 36 % av de tillfrågade deltagit i någon föräldragrupp, där uppger 77 % av föräldrarna att föräldragrupperna har lett till att de känner sig tryggare i sitt föräldraskap.

De flesta (19/22) Familjecentraler i länet erbjuder ett universellt föräldraskapsstödprogram. Nedan kan ses fördelningen mellan de olika programmen i länet

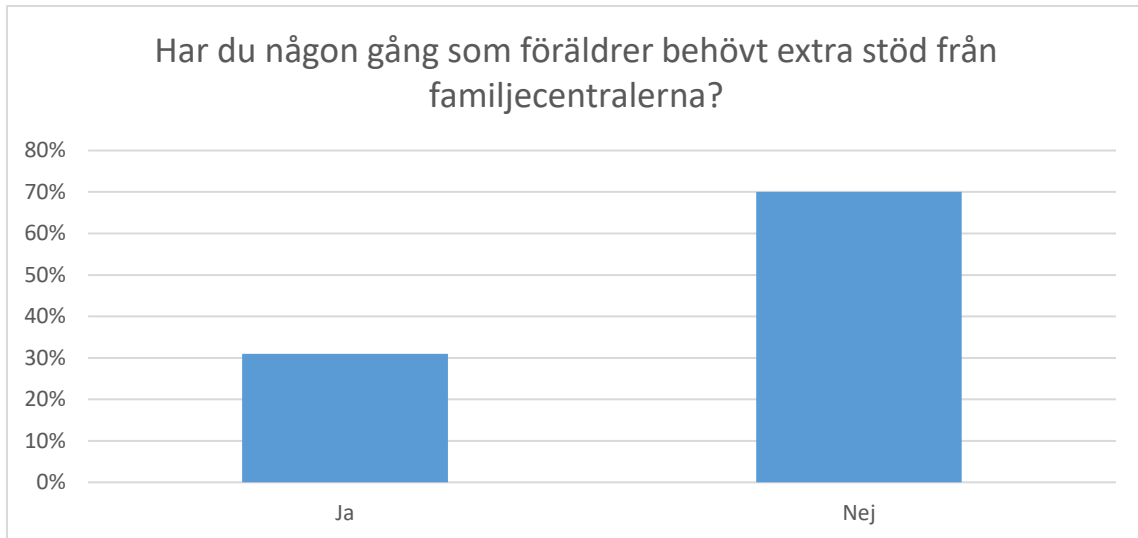
Universiellt föräldrarskapsstödprogram som erbjuds på FC

Även riktade föräldragrupper har förekommit i stora delar utav länet, då handlar det mest om gruppverksamhet riktade till föräldrar med andra språk exempelvis grupper för somaliska familjer, SFI verksamhet på FC, grupp på lätt svenska, men även gruppverksamhet för sköra föräldrar, unga föräldrar och föräldrar med NPF diagnoser.

Familjer som behöver mer stöd

Kvinnohälsovården och barnhälsovården träffar så gott som alla blivande/ nyblivna föräldrar. Inom dessa verksamheter sker erbjuds både ett generellt och ett mer riktat program då möjlighet till extra kontroller/ samtal ges till de familjer som behöver extra stöd. Om det finns ett behov så slussar KHV och BHV barn och familjer till familjecentralernas andra aktörer. I stort sett alla familjecentraler i länet har en rutin för vårdplanering som innebär att de föräldrar som har psykisk ohälsa ofta uppmärksammas redan under graviditeten. Socionomerna på Familjecentralerna spelar en viktig roll i det riktade stödet både genom att vara med i öppna förskolans aktiviteter och erbjuda ett individuellt stöd. I föräldrarenkäten som genomfördes 2021 uppgav 30 % av besökarna att de hade behövt extra stöd från familjecentralerna. I fritextsvaren beskriver föräldrarna att det handlar om nedstämd i samband med förlossningen, psykisk ohälsa, stöd i föräldraskapet, men också samtal kring relationer, ekonomi, gränssättning och matstrul.

Aktiviteter under 2021

Arbetet med att öka gemensamma hembesök har pågått under 2021 och kommer att fortskrida under 2022. Med gemensamma hembesök menas att BHV-sjuksköterska och kuratorn på familjecentralen går hem tillsammans till familjen, detta kan göras både generellt och riktat. Utvärdering av detta visar att när hembesöken görs gemensamt ökar förtroendet för socialtjänstens personal, föräldrar tar kontakt i ett tidigare skede och på så sätt bidrar hembesöket till att familjen kan få hjälp och stöd tidigare.

En bedömningsmetod med syfte att systematiskt identifiera riskfaktorer (Safe Enviroment for Every kid) är nu införd på samtliga familjecentraler i länet. Utvärderingen av denna metod visar att bedömningsmetoden identifierar barn som riskerar att fara illa, och medför att socionomens roll på familjecentralen stärks och samarbetet på familjecentralen ökar.

För att stärka den oerhört viktiga samordnarrollen så har det erbjudits nätverksträffar både digitalt och fysiskt. Syftet med dessa är att dela kunskap och erfarenheter med varandra.

Utbildningsinsatsen "En förälder blir till" har pågått under 2021 tyvärr så har en del träffar fått ställas in eller ändrats till digitala möten. Detta har medfört att den nya omgången som skulle påbörjats hösten 2022 har skjutits upp något.

För att erbjuda alla medarbetare samma grundläggande kunskap om familjecentralen och samverkan så erbjöds utbildningsinsatsen "att vara ny på familjecentral". Utvärdering visade goda resultat denna utbildningsinsats kommer att erbjudas på regelbunden basis framöver.

En samverkansdag tillsammans med chefer och samordnare genomfördes. Dagen hade som syfte att stärka samverkan mellan samordnare och chefer, men också att tillsammans gå igenom samverkansavtalet och de förutsättningar som finns för familjecentralerna.

En referensgrupp bestående av länssamordnaren och chefer från de olika länsdelarna har bildats. Gruppen ska arbeta för familjecentralernas likvärdighet samt "bolla" tankar och idéer om hur familjecentralerna ska utvecklas vidare.

Länssamordnaren deltar i en nationell arbetsgrupp som utvecklar indikatorer kring familjecentralernas generella och riktade stöd, detta kommer förmodligen bli färdigt under 2022. Denna grupp har även som målsättning att göra en nationell föräldraenkät och barnenkät.

Inför framtiden

Året 2021 har familjecentralerna påverkats av pandemin. Delar av verksamheterna har inte funnits på plats därmed har familjecentralerna inte lyckats att leva upp till samverkansavtalet, inte heller de mål som satts upp. Under 2022 bör man fokusera på samverkan och dra lärdomar av det som hänt under det senaste året.

Mål för familjecentralerna 2022-2023

Under 2021 sattes ett gemensamt mål för familjecentralerna i länet, detta mål sattes i en workshop tillsammans med samordnare för familjecentralerna i länet och gäller för 2022-2023.

”Ge stöd till föräldrar så att de stärks i relationen till sitt barn och i tilltron till sin egen föräldraförmåga”

Detta ska ske genom att:

- Skapa ett grundpaket för föräldrastödjande insatser i grupp
- Erbjuder alla föräldrar i länet ett universellt föräldraskapsstödprogram (Vägledande samspel, Trygghets cirkeln)
- Öka antalet gemensamma hembesök
- Erbjuder alla pedagoger möjlighet att på utbildning i spädbarnmassage.
- Erbjuder alla familjecentraler att möjlighet ”att delta i en förälder blir till”
- Alla familjecentraler arbetar med förbättringsarbeten som syftar till det övergripande målet uppnås

Referenser

Abrahamsson, A och Samarasinghe, K (2013). Open pre-schools at integrated health services- A program theory. *International Journal of Integrated Care* 13(12) s. 1-9.

Bing, V. & Abrahamsson, A. (2011). Vem annars ska göra det vi gör- om socialt arbete på familjecentral. *Socialmedicinsk tidskrift* nr.2, s.144–154

Föreningen för familjecentralens främjande (2015) Pedagogens roll på öppna förskolan. Hämtad den 2 juni 2020. <https://familjecentraler.se/wp-content/uploads/2018/03/Pedagogens-roll-på-FC.pdf>

Föreningen för familjecentralens främjande (2017) Att styra och leda på familjecentral, hämtad den 2 juni. <https://familjecentraler.se/wp-content/uploads/2017/12/STYRNING-OCH-SAMORDNING-PÅ-FAMILJECENTRALEN-170920.pdf>

Lundström Mattsson, Å. (2009). Socialt förebyggande arbete- med familjecentralen som arena. FoU Södertörns.

Regeringskansliet (2018) En nationell strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd. Hämtad den 6 juni 2020. [https://www.mfof.se/download/18.1af131d916e45020f6b3a437/1574348799172/En%20nationell%20strategi%20för%20ett%20stärkt%20föräldraskapsstöd%20WEBB%20\(1\).pdf](https://www.mfof.se/download/18.1af131d916e45020f6b3a437/1574348799172/En%20nationell%20strategi%20för%20ett%20stärkt%20föräldraskapsstöd%20WEBB%20(1).pdf)

Samverkansavtal (2019) Överenskommelse för familjecentraler i Jönköpings län.